Loviisan kaupunki

Tilinpäätös
ja toimintakertomus 2016

Kaupunginhallitus 30.3.2017
Kaupunginvaltuusto 14.6.2017

Loviisan kaupunki

Tilinpäätös ja toimintakertomus

2016

Loviisan kaupunki
Tilinpäätös ja toimintakertomus 2016
Kaupunginhallituksen päätös 30.3.2017
Kaupunginvaltuusto 14.6.2017
Julkaisija: Loviisan kaupunki
Taitto: Maria Lindroos ja Mari Lyyra
Kuvat: Kansikuva/kuvat s. 40 ja 190/Harri Hellstrand, kuvat s. 12, 24, 123 ja 147/Pertti Kallioinen, Olavi Kaleva/Peak press

SISÄLLYSLUETTELO

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2016 3
Kaupunginjohtajan katsaus 6
Loviisan kaupungin organisaatio ja henkilöstö 8
Kaupunginvaltuusto 9
Vaalit 12
Tarkastuslautakunta 13
Kaupunginhallitus 15
Henkilöstö 18
YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS 19
Toimintakertomusraportointi 24
TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS 29
KONSERNITILINPÄÄTÖS 37
Kuntakonsernin toiminta ja talous 38
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN 45
YLEINEN HALLINTO JA KONSERNIHALLINTO 46
Hallintopalvelut 49
Talouspalvelut 56
Kehittämispalvelut 59
PERUSTURVAKESKUS 63
Hallinto ja terveyden edistäminen 67
Lasten ja nuorten palvelut 70
Työikäisten palvelut 75
Senioripalvelut 80
Alueelliset palvelut ja työllistämistä edistävät palvelut 88
SIVISTYSKESKUS 90
Hallinto ja kehittäminen 96
Varhaiskasvatus 100
Koulutus 105
Lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus 110
Vapaa sivistystyö 114
Vapaa-aikatoimi 116
Kirjasto- ja kulttuuritoimi 119
TEKNINEN KESKUS 123
Hallinto-, talous ja toimistopalvelut 126
Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu 127
Kaupunkisuunnittelu 130
Rakentamis- ja ylläpito-osasto 134
Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen 138
Tuloslaskelman toteutuminen 141
Investointien toteutuminen 143
Rahoitusosan toteutuminen 148
Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta 149
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 151
LIITETIEDOT 161
LOVIISAN VESILIIKELAITOS 177
VESILIIKELAITOKSEN TOIMINTA VASTUUALUEITTAIN 180
Hallinto 180
Vesi 181
Jätevesi 182
Investointien toteutuminen 183
Tilinpäätöslaskelmat 185
Liitetiedot 188
Allekirjoitus ja merkinnät 195

Kaupunginjohtajan katsaus

Olavi Kaleva, kaupunginjohtaja

Vuosi 2016 oli Loviisan kaupungin tuloksen kannalta hyvä. Kaupungin tilikauden ylijäämäksi muodostui 0,72 miljoonaa euroa sen jälkeen kun ylijäämäisestä tuloksesta oli tehty 2,0 miljoonan euron investointivaraus kouluhankkeiden peruskorjauksiin. Talousarvio 2016 muutoksineen oli laadittu noin 2,2 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Hyvin mennyt tilikausi johtui monesta asiasta. Verotulot toteutuivat muutettuun talousarvioon verrattuna noin 0,95 miljoonaa euroa suurempina, keskukset pysyivät hyvin asetetuissa talousarvioraameissa mutta ennen kaikkea erikoissairaanhoidon puolelta (HUS) saatiin merkittävä ylijäämän palautus suuruudeltaan 1,2 miljoonaa euroa, ja palvelujen käytön laskutus oli 1,2 miljoonaa euroa ennakoitua pienempi. Myös vesiliikelaitoksen tulos oli 80 000 euroa ylijäämäinen.

Vaikka vuosi 2016 meni huomattavasti ennakoitua paremmin niin ponnisteluja talouden ja toiminnan kehittämiseksi on jatkettava. Suuret uudistukset kuten maakunta- ja sote-uudistus tulevat lähivuosina merkittävästi muuttamaan kuntien asemaa ja toimintakenttää sekä näiden taloudellista pohjaa. Tämän vuoksi on erityisen tärkeätä, että me edelleen jatkamme määrätietoista työtä toimintatapojen kehittämiseksi, tuottavuuden lisäämiseksi ja talouden vakaana pysymiseksi.

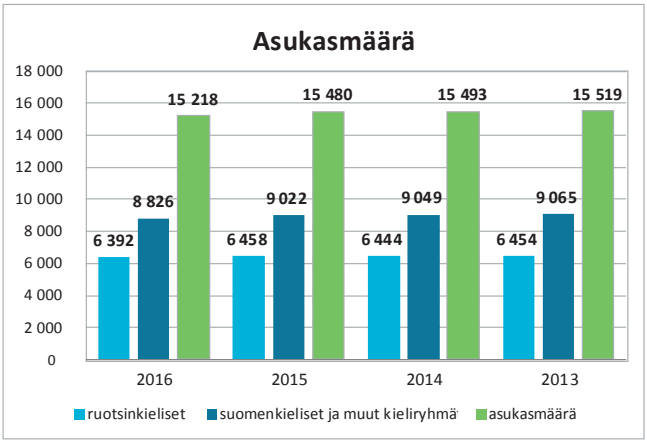
Vuoden 2016 aikana tehtiin Loviisassa merkittäviä päätöksiä tulevaisuuden kannalta. Kaupunginvaltuusto päätti säilyttää kaikki toiminnassa olevat kyläkoulut ja rakentaa lisäksi kaksi uutta koulua, toinen Loviisan keskustaan ja toinen Koskenkylään. Näillä päätöksillä kaupunki osoitti selvästi kulkevansa kunnissa vallitsevaa keskittämisvirtaa vastaan. Näillä päätöksillä kaupunki myös osoitti selkeästi tahtonsa toimia kylien kaupunkina, jossa kylät nähdään tulevaisuuden voimavarana kaupungin markkinoinnissa ja toiminnassa. Toinen erityisen merkittävä päätös, jopa historiallinen sellainen, oli Loviisan Satama Oy:n jakaminen kahdeksi yhtiöksi, kiinteistöosakeyhtiöksi ja liiketoimintayhtiöksi. Kiinteistöosakeyhtiöstä tuli kokonaan Loviisan kaupungin omistama mutta liiketoimintayhtiöstä myytiin 60 prosentin osuus Helsingin kaupungille, jolloin Loviisan Satama Oy:stä tuli Helsingin Satama Oy:n tytäryhtiö. Tällä päätöksellä varmistettiin Loviisan sataman pitkäjänteinen kehittäminen entistä paremmilla resursseilla.

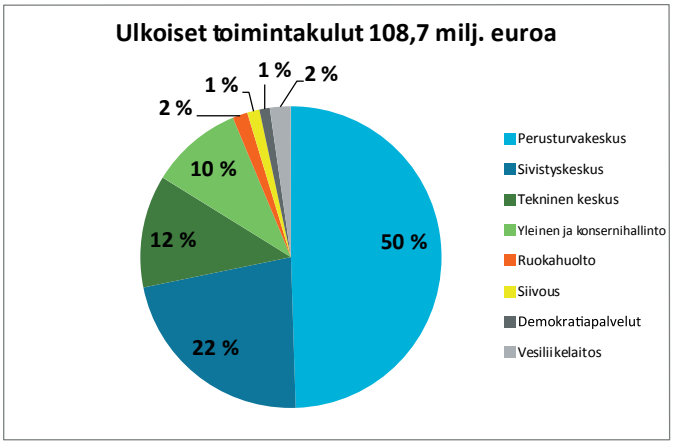
Yhteistyötä kehittämisyhtiö Posintra Oy:n ja Loviisan yrittäjien kanssa tiivistettiin tavoitteena elinkeinoelämän monipuolinen kehittäminen. Erityisen tärkeäksi asiaksi miellettyä hankintakoulutusta suunnattiin niin yrittäjille kuin kaupungin virkamiehille. Kaupunkistrategia saatiin käytännössä päätösvaiheeseen vuoden 2016 aikana. Kaikki hankkeet eivät kuitenkaan menneet vuoden 2016 aikana suunnitelmien mukaan. Sahaniemen kehittäminen uutena monipuolisena asuinalueena ei toteutunut vaan jo päätetty kauppa jouduttiin perumaan.

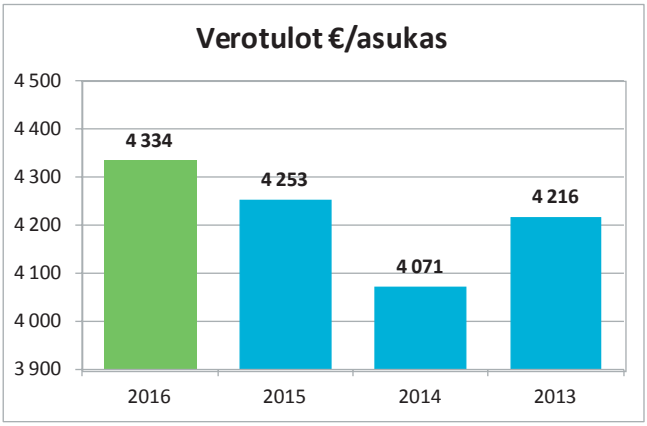
Kaiken kaikkiaan vuotta 2016 voidaan kuitenkin luonnehtia talouden ja toiminnankin kannalta hyväksi. Paljon merkittäviä ja kauaskantoisia asioita saatiin päätettyä, henkilöstön koulutukseen panostettiin samoin kuin esimiesten, päälliköiden ja johtajien esimiesvalmiuksien kehittämiseen. Vuotta 2016 leimasivat myös paikallistasolla keskustelut ja valmistautuminen tulevaan maakunta- ja sote-uudistukseen.

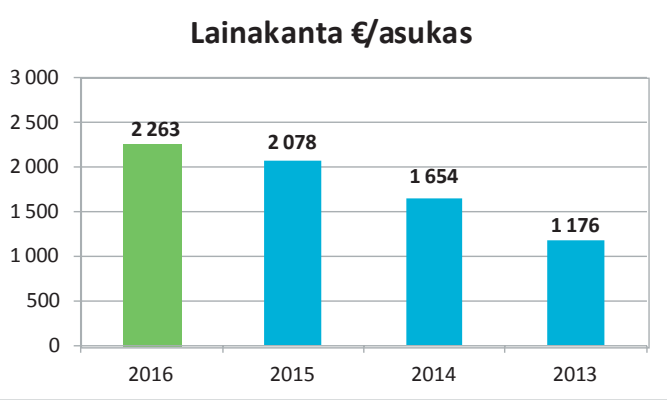
Haluan kiittää kaikkia kaupungin työntekijöitä, luottamushenkilöitä ja yhteistyökumppaneita menneestä vuodesta 2016. Uudet haasteet odottavat kuntakenttää, yhteistyöllä niistäkin selvitään.

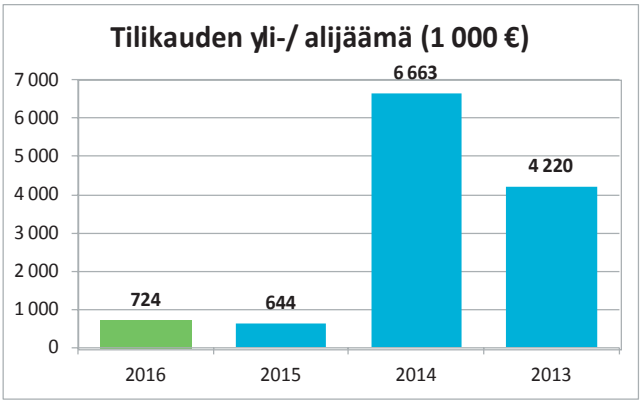
Olavi Kaleva
kaupunginjohtaja

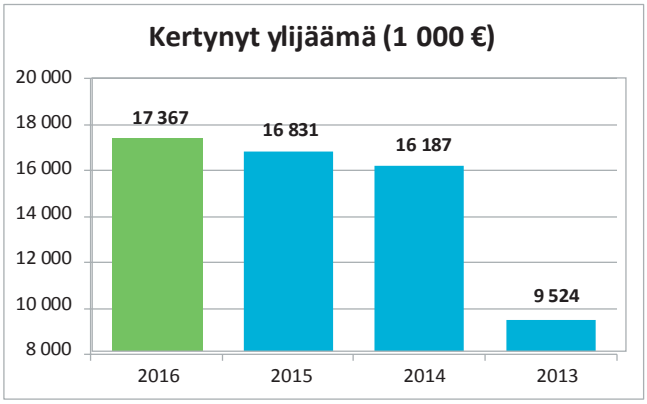

Asukasmäärä
18 000
16 000
14 000
12 000
10 000
8 000
6 000
4 000
2 000
0
6 392
8 826
15 218
6 458
9 022
15 480
6 444
9 049
15 493
6 454
9 065
15 519
2016
2015
2014
2013
ruotsinkieliset
suomenkieliset ja muut kieliryhmä
asukasmäärä

Ulkoiset toimintakulut 108,7 milj. euroa
50 %
22 %
12 %
10 %
2 %
1 %
1 %
2 %
Perusturvakeskus
Sivistyskeskus
Tekninen keskus
Yleinen ja konsernihallinto
Ruokahuolto
Siivous
Demokratiapalvelut
Vesiliikelaitos

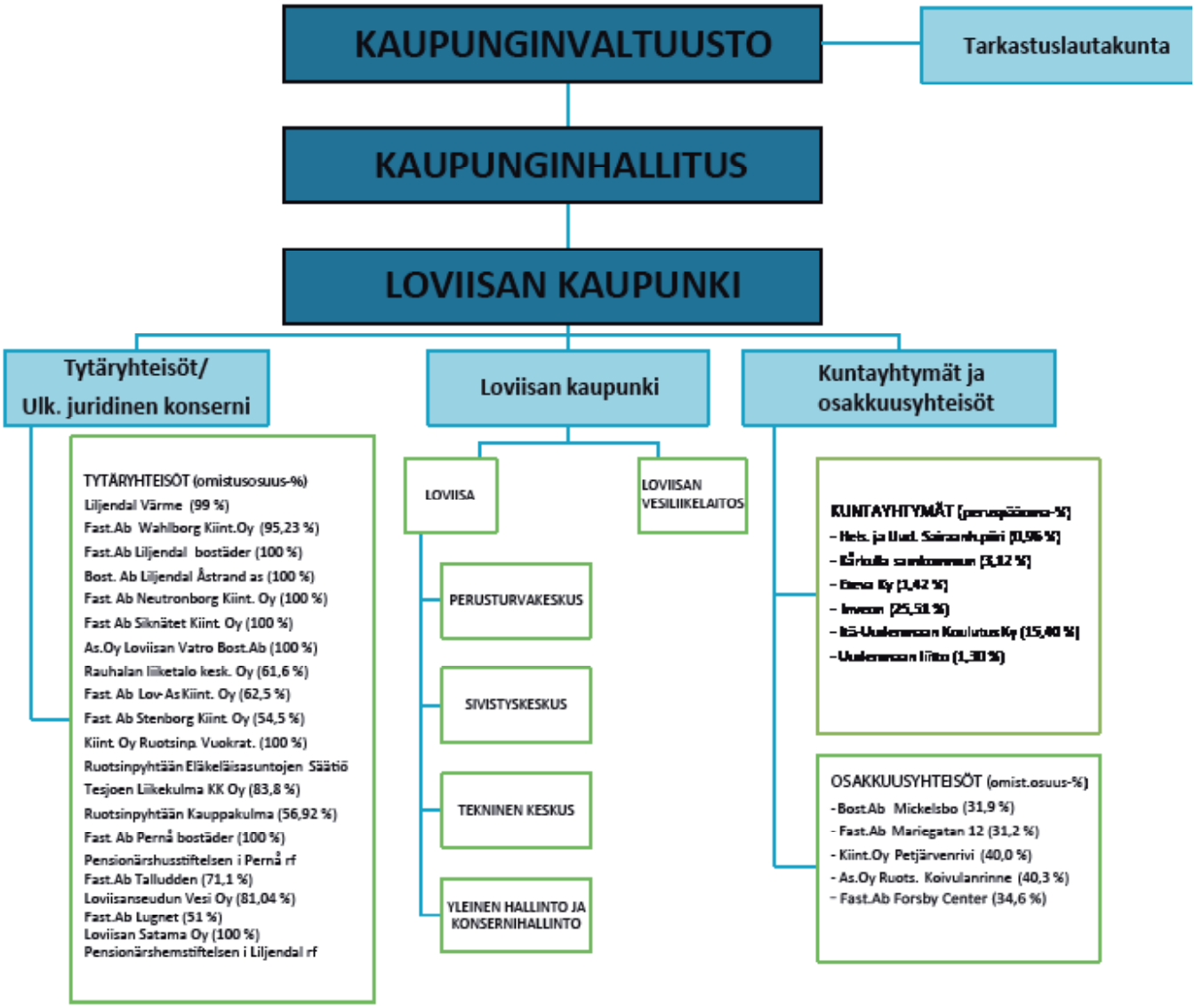

Verotulot €/asukas
4 500
4 400
4 300
4 200
4 100
4 000
3 900
4 334
4 253
4 071
4 216
2016
2015
2014
2013

Lainakanta €/asukas
3 000
2 500
2 000
1 500
1 000
500
0
2 263
2 078
1 654
1 176
2016
2015
2014
2013

Tilikauden yli-/ alijäämä (1 000 €)
7 000
6 000
5 000
4 000
3 000
2 000
1 000
0
724
644
6 663
4 220
2016
2015
2014
2013

Kertynyt ylijäämä (1 000 €)
20 000
18 000
16 000
14 000
12 000
10 000
8 000
17 367
16 831
16 187
9 524
2016
2015
2014
2013

Loviisan kaupungin organisaatio ja henkilöstö

Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuuston työskentely 2016

Haluan kiittää kaupungin työntekijöitä ja luottamushenkilöitä menneestä vuodesta 2016. Vuosi oli taloudellisesti huomattavasti ennakoitua parempi, sillä alkuperäisen talousarvion kahden miljoonan euron alijäämä kääntyi ylijäämäksi niin kaupungin kuin vesiliikelaitoksenkin osalta.

Ilokseni voin todeta, että positiivisella talouskehityksellä on ollut myönteisiä vaikutuksia erityisesti nuorten työllisyyteen ja työttömyysluvut ovat kokonaisuutena parantuneet Loviisassa viime vuoteen verrattuna. Työttömyysaste on Loviisassa kuitenkin edelleen noin prosenttiyksikön korkeampi kuin Uudellamaalla keskimäärin. Erityisesti pitkäaikaistyöttömyys on korkeaa ja työllistyminen yli 50-vuotiaalle työttömälle on vaikeaa.

Vuoden 2016 aikana kaupunginvaltuusto teki suuria päätöksiä päättäessään säilyttää kouluverkon sellaisenaan ja rakentaa kaksi uutta koulua, ruotsinkielisen yläkoulun Loviisan keskustaan ja suomenkielisen alakoulun Koskenkylään. Samanaikaisesti päätettiin myös peruskorjata keskustassa sijaitseva ruotsinkielinen lukio ja Koskenkylässä sijaitseva ruotsinkielinen alakoulu. Investoinnin laajuudella on kauaskantoisia vaikutuksia ja sen rahallinen arvo on lähes 21 miljoonaa euroa.

Lisäksi Helsingin Satama Oy:lle myytiin 60 prosenttia Loviisan Satama Oy:n toiminnoista ja sataman maa-alueet siirrettiin Loviisan kaupungin kokonaan omistamaan kiinteistöyhtiöön. Kauppa tuo vakautta ja jatkuvuutta Loviisan Satama Oy:n toiminnalle.

Vuoden 2016 aikana kaupunginvaltuusto päätti myös yhdistää kahdeksan Loviisan kaupungin kokonaan omistamaa vuokrataloyhtiötä yhdeksi yhtiöksi nimeltään Loviisan Asunnot Oy. Yhtiö aloitti toimintansa 1.1.2017.

Uusi kaupunkistrategia hyväksyttiin joulukuussa 2016 ja profiloituminen elinvoimaisten kylien ja ihmistä lähellä olevien palveluiden kaupunkina voi jatkua.

Vuonna 2016 kaupunginvaltuuston iltakouluja pidettiin muun muassa kouluverkkoselvityksiin ja niiden rahoitukseen liittyvistä teemoista. Vuorovaikutteisten toimintatapojen kehittämiseen ja kaupunginvaltuuston osallistamiseen päätöksenteon valmistelussa on tulevaisuudessa panostettava, sillä perinteiset iltakoulut eivät olleet kovinkaan suosittuja kohtaamispaikkoja.

Kaupunginvaltuuston haasteet tulevat jatkossa olemaan yhä suuremmat talouden tiukentuessa ja kaupungin ikärakenteen muuttuessa siten, että työssäkäyvän väestön osuus ja siten myös veroa maksavien osuus näyttäisi vähenevän. Palvelutarpeet tulevat kuitenkin varmuudella samanaikaisesti kasvamaan väestön ikääntyessä. Meidän on yhteistuumin varmistettava, että palvelut ovat hyvät ja kilpailukykyiset, ja että talous on kunnossa.

Haluan kannustaa meitä kaikkia loviisalaisia yhteistyössä eteenpäin.

Arja Isotalo
kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Kaupunginvaltuusto

Loviisan kaupungin valtuustossa on 59 valtuutettua valtuustokaudella 2013–2016. Valtuusto kokoontui 12 kertaa vuonna 2016 ja teki päätöksen 125 asiakohdassa. Kaupungin valtuustossa toimi puheenjohtajana Arja Isotalo, (SDP), I varapuheenjohtajana Tom Liljestrand (RKP), II varapuheenjohtajana Janne Lepola (KOK).

Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat (ulkoinen toimintakate on sitova kaupunginvaltuustoon nähden)

21110003 Valtuusto

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot					
josta sisäiset					
Toimintakulut	**-126 727**	3 364	**-123 363**	**-112 363**	**11 000**
josta sisäiset	*-3 364*	3 364		*-1 257*	*-1 257*
Toimintakate	**-126 727**	3 364	**-123 363**	**-112 363**	**11 000**
josta sisäiset	*-3 364*	3 364		*-1 257*	*-1 257*
Toimintakate ulkoinen	**-123 363**		**-123 363**	**-111 106**	**12 257**

LOVIISAN KAUPUNGINVALTUUSTO 2016

RKP

Liljestrand, Tom, I varapj.
Heijnsbroek-Wirén, Mia
Karlsson, Mikael
Alm, Agneta
Lindfors, Leena
Paakkanen, Petra
Stenvall, Patrik
Björkman-Nysten, Nina
Rosenberg, Thomas
Ekebom-Jönsas, Benita
Andersson, Otto
Turku, Roger
Skog, Kim
Björklöf, Johan
Bäcklund, Lars
Björkell, Jan-Eric
Grundström, Maria
Hansson, Kenneth
Lönnfors, Torbjörn
Hydén, Pia
Karlsson, Håkan
Willner, Stefan
Mether, Cosmo
Lindholm, Glenn
Meriheinä, Thérèse

SDP

Isotalo, Arja, pj
Grönberg, Merja
Lappalainen, Kalevi
Tähtinen, Keijo
Lohenoja, Pertti
Eriksson, Mats
Kekkonen, Jari
Holmström, Eeva
Laitinen, Åke
Wilenius, Yvonne
Ekström, Veikko
Hämäläinen, Satu

KOK

Lepola, Janne, II varapj.
Pere, Nina
Kopiloff, Pauli
Karvonen, Juha
Melamies, Päivi
Heikkilä, Pekka
Haverinen, Katri
Pekkola, Janne

PERUSSUOMALAISET

Väkevä, Antti
Fellman, Atte
Lång, Saara
Peltoluhta, Vesa
Kouvo, Katja
Järvinen, Paula

LAILLISUUSRYHMÄ

Hagfors, Kari

VIHREÄT

Ilvetsalo-Koskinen, Sonja
Noroviita, Timo

KESKUSTA

Pappila, Jorma

VASEMMISTOLIITTO

Lindell, Armi
Träskelin, Jerry
Eriksson, Sari

SUOMEN KRISTILLISDEMOKRAATIT (KD)

Sihvonen, Jarmo

Kaupunginvaltuuston jäsenet

	OSALLISTUMINEN läsnä		OSALLISTUMINEN läsnä
Alm Agneta	8	Laitinen Åke	11
Andersson Otto Anton	9	Lappalainen Kalevi	11
Björkell Jan-Eric	7	Lepola Janne	12
Björklöf Johan	10	Liljestrand Tom	12
Björkman-Nystén Nina	10	Lindell Armi	11
Bäcklund Lars	12	Lindfors Leena	8
Ekebom-Jönsas Benita	6	Lindholm Glenn	10
Ekström Veikko	11	Lohenoja Pertti	12
Eriksson Mats	8	Lång Saara	11
Eriksson Sari	0	Lönnfors Torbjörn	11
Fellman Atte	2	Melamies Päivi	11
Grundström Maria	9	Meriheinä Thérèse	6
Grönberg Merja	11	Mether Cosmo	11
Hagfors Kari	10	Noroviita Timo	12
Hansson Kenneth	12	Paakkanen Petra	11
Haverinen Katri	11	Pappila Jorma - 9.11.2016 - 31.12.2016	1
Heijnsbroek-Wirén Mia	11	Pekkola Janne	10
Heikkilä Pekka	10	Peltoluhta Vesa	10
Holmström Eeva	10	Pere Nina	8
Hydén Pia	11	Rosenberg Thomas	11
Hämäläinen Satu	12	Sihvonen Jarmo	11
Ilvetsalo-Koskinen Sonja	12	Skog Kim	11
Isotalo Arja	12	Stenvall Patrik	11
Järvinen Paula	1	Träskelin Jerry	12
Karlsson Håkan	12	Turku Roger	12
Karlsson Mikael	9	Tähtinen Keijo	10
Karvonen Juha	12	Wilenius Yvonne	11
Kekkonen Jari	9	Willner Stefan	12
Kopiloff Pauli - 14.9.2016 - 31.12.2016	4	Väkevä Antti	8
Kouvo Katja	12		

Vaalit

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja

Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat (ulkoinen toimintakate on sitova kaupunginvaltuustoon nähden)

21110001 Vaalit

	TALOUS-ARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot					
josta sisäiset					
Toimintakulut	**-3 460**	**-3 460**	**-628**	**2 832**	
josta sisäiset	*-360*	*-360*	*-500*	*-140*	
Toimintakate	**-3 460**	**-3 460**	**-628**	**2 832**	
josta sisäiset	*-360*	*-360*	*-500*	*-140*	
Toimintakate ulkoinen	**-3 100**	**-3 100**	**-128**	**2 972**	

Tarkastuslautakunta

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen 2016

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet.

Tarkastuslautakunta perehtyi arviointisuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti kaupungin hallintoon ja toimialojen toimintaan.

Tarkastuslautakunta on seurannut ja arvioinut kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumista, hallinnon toimivuutta ja kaupungin talouden kehitystä vastuualueiden raportoinnin ja johtavien viranhaltijoiden lautakunnalle antamien selvitysten pohjalta.

Kaupunginvaltuuston kaudelle 2013–2016 valitsemana tilintarkastusyhteisönä toimii JHTT -yhteisö BDO Audiator Oy ja tilikaudella 2016 vastuullisena tilintarkastajana JHTT Krister Rehn. Lautakunnan avustamis- ja sihteeritehtävät ostettiin tilintarkastusyhteisöltä.

Tarkastuslautakunta on pitänyt vuonna 2016 yhteensä 11 kokousta. Lakisääteinen tilintarkastus on suoritettu JHTT-tilintarkastusyhteisön toimesta, ennalta laaditun suunnitelman mukaisesti.

Tarkastuslautakunnan laatima arviointikertomus sekä tilintarkastajan laatima tilintarkastuskertomus vuodelta 2015 käsiteltiin kaupunginvaltuustossa 8.6.2016.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat (ulkoinen toimintakate on sitova kaupunginvaltuustoon nähden)

21110002 Tarkastustoimi

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot					
josta sisäiset					
Toimintakulut	**-43 724**		**-43 724**	**-44 171**	**-447**
josta sisäiset					
Toimintakate	**-43 724**		**-43 724**	**-44 171**	**-447**
josta sisäiset					
Toimintakate ulkoinen	**-43 724**		**-43 724**	**-44 171**	**-447**

LOVIISAN TARKASTUSLAUTAKUNTA 2016

Varsinaiset jäsenet		Henkilökohtaiset varajäsenet	
Pertti Lohenoja, puheenjohtaja	SDP	Jaakko Isotalo	SDP
Päivi Melamies, varapuheenjohtaja	KOK	Rainer Santapukki	KOK
Berndt-Gustaf Schauman	RKP	Tony Granström	RKP
Raili Äijö	RKP	Mona Antas	RKP
Auli Lehto-Tähtinen	SDP	Kielo Kallio-Taponen	SDP
Mari Ståhls	KOK	Lisbeth Konttinen	KOK
Immo Stenberg	PS	Veli-Matti Mettinen	PS

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet

Varsinaiset jäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä/ kokousten lukumäärä	Henkilökohtaiset varajäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä
Lehto-Tähtinen Auli	11	Kallio-Taponen Kielo	0
Lohenoja Pertti	11	Isotalo Jaakko	0
Melamies Päivi - 14.9.2013 - 31.12.2016	3	Santapukki Rainer	1
Schauman Berndt-Gustaf	9	Granström Tony	0
Stenberg Immo	10	Mettinen Veli-Matti	0
Ståhls Mari	10	Konttinen Lisbeth	2
Äijö Raili	11	Antas Mona	0

Kaupunginhallitus

Vuosi 2016 oli suurten päätösten vuosi. Kaupunginvaltuusto päätti toukokuussa 2016 koko kaupungin laajuisen kouluverkon säilyttämisestä, kahdesta suuresta kouluinvestoinnista ja mittavista peruskorjauksista. Koskenkylään rakennetaan uusi koulukeskus palvelemaan yhteisesti molempia kieliryhmiä ja keskustaan rakennetaan uudisrakennus ruotsinkieliselle yläkoululle. Kyläkoulujen säilyttäminen antaa tunteen tasa-arvoisista peruspalveluista. Strateginen tavoite on tarjota korkeatasoista varhaiskasvatusta ja koulutusta kahdella kielellä.

Syksyllä alkoi tehostetun palveluasumisen rakennushanke Harmaakallio-ssa ja viime vuonna käynnistynyt Taasiakodin laajennus ja korjaushanke on saatettu lähes valmiiksi – pihaparannukset valmistuvat tänä keväänä.

Päivitetyn kaupunkistrategian tavoitteet ovat elinvoimaisuutta tukevia. Monipuolistamme elinkeinopohjaa ja edistämme yrittäjyyttä. Viime syksynä julkaistiin verkkosivuston uusi yrityspalveluosio: www.loviisa.fi/elinkeinotjayrittaminen. Nyt asetamme tavoitteeksi pitää kiinni palvelulupauksestamme.

Viime vuoden aikana neuvoteltu satamakauppa oli päätöksenteossa syksyllä. Kaupunginvaltuusto päätti myydä liiketoimintayhtiö Loviisan Satama Oy:n osakekannasta 60 prosenttia Helsingin Satama Oy:lle 3 642 000 eurolla. Loviisan kaupungille jää yhtiöstä 40 prosentin omistus. Kauppa allekirjoitettiin joulukuussa ja uusi yhtiö aloitti toimintansa 1.1.2017. Osana suurempaa kokonaisuutta Loviisan satamalla on helpompi toimia ja vahvistua. Kauppa varmistaa sataman toiminnan, kehityksen ja työpaikat.

Satama-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä on tapahtunut kehitystä ja uutta teollisuutta on syntynyt. Timberpoint Oy ja Kuninkaankylän Puurakentajat ovat uusi puuteollisuus-klusteri. Sataman operaattorin LFS Lovisa Forwarding & Stevedoringin ja Timberpoint Oy:n välille on syntynyt paikallisella sopimisella henkilöstön yhteiskäyttöä. Tämä on esimerkillistä toimintaa joka tukee molempien yritysten toimintaa.

Viime vuonna tehdyt päätökset Suomenlahden Telakka Oy:n toimintaan liittyen lähtevät toteutumaan kevään aikana ja kesällä valmistuu Suomen Viljava Oy:n laakasiilorakennukset.

Loviisan Asunnot Oy:n hallinnon järjestelyt ja päätökset tehtiin syksyllä ja kaupunginhallitus pääsi aloittamaan kehitystyönsä heti uuden yrityksen aloittaessa toimintansa 1.1.2017.

Vuoden tilinpäätös on talousarviosta poikkeava. Arvion mukaan olimme tekemässä vielä marraskuussa 2,2 miljoonan euron alijäämää, mutta tilinpäätös on reilut 0,7 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tähän vaikuttaa muun muassa 0,8 miljoonan euron kunnallisverojen ja 1,2 miljoonan euron yhteisöverojen nousu, HUS:n reilu 1,2 miljoonan euron ylijäämien palautus ja erikoissairaanhoidon palveluiden käytön mukaisen laskutuksen toteutuminen 1,2 miljoonaa euroa ennakoitua pienempänä. Tuet ja avustukset ovat toteutuneet 0,6 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suurempina ja toimintatuotot ylittyvät 0,5 miljoonalla eurolla.

Organisaatiouudistus on edelleen työpöydällä. Pitkän prosessin aikana tavoitteet ja uudistumisen tarpeet ovat muuttuneet. Nyt tähtäämme organisaatioon, joka pystyy kohtaamaan uuden kunnan tarpeet. Maakuntahallinnon toteutuessa Loviisaa on johdettava elinvoima ja kehittäminen edellä.

Loviisa on vuonna 2016 kansainvälistynyt ja kaupunkilaiset ovat osoittaneet yhteisöllisyyttä ja solidaarisuutta kiintiöpakolaisten kotouttamistyössä. Suuri kiitos tästä kaikille osallisille ja kaupungin pakolaistyöstä vastaaville viranhaltijoille.

Tahdon kiittää kaupunginhallituksen jäseniä, kaupunginvaltuuston puheenjohtajistoa ja viranhaltijoita yhteistyöstä ja luottamuksesta vuonna 2016.

Mia Heijnsbroek-Wirén
kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Kaupunginhallitus

Loviisan kaupunginhallituksessa on 11 jäsentä. Kokouksiin voivat osallistua myös kaupunginvaltuuston puheenjohtajiston jäsenet ja heillä on näissä läsnäolo- ja puheoikeus. Kaupunginhallitus kokoontui 27 kertaa vuonna 2016 ja teki päätökset yhteensä 357 asiakohdassa.

Kaupunginhallituksessa toimi puheenjohtajana Mia Heijnsbroek-Wirén (RKP), I varapuheenjohtajana Pekka Heikkilä (KOK) ja II varapuheenjohtajana Merja Grönberg (SDP). Kaupunginhallituksessa toimi esittelijänä kaupunginjohtaja Olavi Kaleva ja sihteerinä hallintojohtaja Kristina Lönnfors.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

Toimintaa varten käytettävissä olevat määrärahat (ulkoinen toimintakate on sitova kaupunginvaltuustoon nähden)

2111001 Kaupunginhallitus

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**1 810 000**	**-1 300 000**	**510 000**	**347 303**	**-162 697**
josta sisäiset					
Toimintakulut	**-1 209 827**	**93 868**	**-1 115 959**	**-1 063 973**	**51 986**
josta sisäiset	*-41 671*	37 328	*-4 343*	*-8 413*	*-4 070*
Toimintakate	**600 173**	**-1 206 132**	**-605 959**	**-716 670**	**-110 711**
josta sisäiset	*-41 671*	37 328	*-4 343*	*-8 413*	*-4 070*
Toimintakate ulkoinen	**641 844**	**-1 243 460**	**-601 616**	**-708 258**	**-106 642**
Poistot ja arvonalentumiset					

LOVIISAN KAUPUNGINHALLITUS 2016

Puheenjohtajisto

Puheenjohtaja Mia Heijnsbroek-Wirén, RKP
I varapuheenjohtaja Pekka Heikkilä, KOK
II varapuheenjohtaja Merja Grönberg, SDP

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Ruotsalainen kansanpuolue	
Mia Heijnsbroek-Wirén	Nina Björkman-Nystén
Mikael Karlsson	Roger Turku
Agneta Alm	Otto Andersson
Johan Björklöf	Kim Skog
Leena Lindfors	Benita Ekebom-Jönsas
Suomen sosialidemokraattinen puolue	
Merja Grönberg	Eeva Holmström
Veikko Ekström	Keijo Tähtinen
Kansallinen kokoomus	
Pekka Heikkilä	Juha Karvonen
Jouni Malmivaara	Päivi Bärlund
Perussuomalaiset	
Saara Lång	Vesa Peltoluhta
Vasemmistoliitto	
Jerry Träskelin	Armi Lindell

Kaupunginhallituksen jäsenet ja varajäsenet

Varsinaiset jäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä	Henkilökohtaiset varajäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä
Alm Agneta	20	Andersson Otto - 21.1.2015 - 31.12.2016	3
Björklöf Johan	24	Skog Kim	2
Ekström Veikko	26	Tähtinen Keijo	2
Grönberg Merja	17	Holmström Eeva	7
Heijnsbroek-Wirén Mia	27	Björkman-Nystén Nina	0
Heikkilä Pekka	23	Karvonen Juha	2
Karlsson Mikael	26	Turku Roger	2
Lindfors Leena	24	Ekebom-Jönsas Benita	1
Lång Saara	21	Peltoluhta Vesa	3
Malmivaara Jouni	26	Bärlund Päivi	0
Träskelin Jerry	25	Lindell Armi	0

Henkilöstö

	Vakituiset			Määräaikaiset			Yhteensä		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Hallintopalvelut	29	28	31	2	1	1	31	29	32
Talouspalvelut	78	74	74	8	5	3	86	79	77
Kehittämispalvelut	60	68	65	4	13	38	64	81	103
Perusturvakeskus	317	303	313	110	107	77	427	410	390
Sivistyskeskus	333	334	338	98	107	97	431	441	435
Tekninen keskus	70	68	69	8	3	3	78	71	72
Loviisan Vesiliikelaitos	12	12	14	2	2	1	14	14	15
Yhteensä	**899**	**887**	**904**	**232**	**238**	**220**	**1 131**	**1 125**	**1 124**

Loviisan kaupungissa ja Loviisan vesiliikelaitoksessa oli vuoden 2016 lopussa voimassa yhteensä 1 124 päätoimista palvelussuhdetta. Näistä oli vakituisia 904 ja määräaikaisia 220. Sivutoimisia ja tilapäisiä palvelussuhteita oli lisäksi 112 henkilöllä. Kaupungin palveluksessa oli siten yhteensä 1 236 työntekijää.

Henkilöstön kokonaismäärä on käytännössä pysynyt liki muuttumattomana vuodesta 2015. Vakinaisen henkilöstön osuus on kuitenkin ollut hieman aikaisempaa suurempi. Toistaiseksi voimassa olevien palvelussuhteiden lukumäärä on kasvanut perusturvakeskuksessa ja sivistyskeskuksessa.

Kokonaisina henkilötyövuosina ilmaistuna kaupungin ja vesiliikelaitoksen henkilöstöresurssin käyttö vastasi yhteensä 1 046 palkallista henkilötyövuotta, mikä oli seitsemän vähemmän kuin vuonna 2015.

Vuoden 2016 lopussa oppisopimussuhteisia työntekijöitä oli 7 ja tukityöllistettyjä 32. Osa-aikaeläkeläisiä ja osatyökyvyttömyyseläkeläisiä oli yhteensä 22. Omaishoitajia, perhehoitajia ja kotihoidon kuntalisän saajia oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 236. Luottamuspalvelussuhteiden lukumäärä oli 350.

Palkkamenot sivukuluineen olivat kokonaisuudessaan 49 869 000 euroa. Ennakonpidätyksen alainen palkkasumma nousi vuoden aikana vajaan prosentin. Tämä johtui pääosin 1.2.2016 toteutuneesta kunta-alan palkkojen yleiskorotuksesta. Henkilöstöresurssien käyttö oli kuitenkin hieman edellisvuotta pienempi ja kun samalla eräät palkkojen sivukulut ja muut palkkamenot pienenivät, pysyivät kokonaispalkkamenot käytännössä samalla tasolla kuin vuonna 2015.

Henkilöstöstä naisten osuus (84 %) oli selvästi suurempi kuin miesten. Miesten osuus koko henkilöstöstä kuitenkin suureni hieman vuodesta 2015. Henkilöstön keski-ikä oli 46,5 vuotta. Miehet olivat keskimäärin (47,8 vuotta) hieman naisia (46,3 vuotta) vanhempia. Henkilöstön ikärakenteessa ei ole tapahtunut suuria muutoksia viime vuosina.

Sairauspoissaolojen määrä kasvoi merkittävästi vuodesta 2015. Sairauden takia menetettiin yhteensä 16 810 työpäivää ja sairauspäivien määrä oli n. 12 % edellisvuotta suurempi. Suhteutettuna henkilöstömäärään sairauspoissaolot olivat 15 työpäivää työntekijää kohden. Sairauspoissaolot lisääntyivät perusturvakeskusta lukuun ottamatta koko kaupungissa. Poissaolojaksojen kokonaislukumäärä oli 3 382 mikä tarkoittaa 11 % kasvua edellisvuodesta. Lyhyiden (1–3 päivää) poissaolojen määrä kasvoi eniten, mutta myös yli 30 päivää kestäneiden poissaolojaksojen määrä oli edellisvuotta hieman suurempi. Työtapaturmien vuoksi menetettyjen työpäivien määrä on verraten pieni ja ne muodostavat n. 3 % koko sairauspoissaolosta.

Vuonna 2016 jäi 29 henkilöä eläkkeelle. Näistä oli kolmessa tapauksessa eläköitymisen syynä työkyvyttömyys. Vanhuuseläkkeelle jääneiden keski-ikä oli 63,5 vuotta.

YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2016 tilinpäätöksistä kerättyjen ennakkotietojen mukaan kuntien yhteenlaskettu tulos oli noin 0,84 miljardia euroa positiivinen.

Yhteenlaskettu tulos vastasi siten viime syksynä laadittua valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman kehitysarviota. Vuoden 2015 vastaava luku oli 0,37 miljardia euroa, eli ennakkoarvion mukaan tulos parani lähes puoli miljardia euroa. Tilikauden tulos oli negatiivinen 111 kunnassa Manner-Suomen 295 kunnasta, mikä tarkoittaa, että kuntakohtaiset erot ovat edelleen suuria.

Kuntaliiton mukaan tasapainoisen talouden taustalla on maltillinen menokehitys ja parantuneet tulot. Vuonna 2016 toimintakulut kasvoivat vain 1,3 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Palkkasopimusten vaikutus toimintakulujen kasvuun oli maltillinen, noin 0,6 prosenttia. Kunnissa jatkettiin henkilöstökulujen sopeuttamista, mikä hidasti toimintakulujen kasvua noin 357 miljoonaa euroa. Kasvua hillitsi myös kilpailukykysopimuksen lomarahaleikkauksesta johtuva vuoden 2017 lomapalkkavelan pieneneminen, jonka vaikutus oli noin 150 miljoonaa euroa. Lisäksi vähäinen kustannustason kasvu (+0,4 %) hidasti ostojen kasvua. Toimintakuluja kunnissa kasvattivat kuitenkin ikärakenteen tuomat paineet, lisääntynyt maahanmuutto, sekä korkealla tasolla pysynyt pitkäaikaistyöttömyys.

Tulot lisääntyivät erityisesti kasvaneiden valtionosuuksien myötä. Vuonna 2016 valtionosuuksissa kompensoitiin veroperustemuutoksista johtuvia veronmenetyksiä 260 miljoonaa euroa ja kuntien ja valtion välisen kustannusjaon tarkistuksen seurauksena kunnat saivat lisäksi 270 miljoonaa euroa valtionosuuksia. Valtionosuudet kasvoivat peräti 7 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Toimintatuottoja puolestaan kasvattivat muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon maksujen korotukset, minkä vaikutus oli Kuntaliiton arvion mukaan noin 90 miljoonaa euroa. Kokonaisuutena toimintatuotot pysyivät edellisvuoden tasolla.

Kuntien yhteenlasketut verotulot kasvoivat 1,4 prosenttia, mikä tarkoittaa noin 300 miljoonan euron kasvua edellisvuoteen verrattuna. Kunnallisverotulot kasvoivat valtakunnan tasolla vain 2,0 prosenttia, sillä ansiotulojen kehitys oli vaisua. Valtionosuuksissa kompensoidut veroperustemuutokset laskivat kunnallisverotuloja noin 260 miljoonaa euroa. Tuloveroprosenttiaan vuodelle 2016 korotti vain 45 kuntaa.

Kuntien yhteisöverotulot laskivat 6,3 prosenttia, vaikka koko maan kertymä kasvoi 5,8 prosenttia. Yhteisöverotulojen noin 100 miljoonan euron laskua edellisvuoteen verrattuna selittää kuntien yhteisövero-osuuden määräaikainen viiden prosenttiyksikön korotuksen päättyminen, minkä vaikutuksesta yhteisöverotulot pienenivät 258 miljoonaa euroa. Kiinteistöverot puolestaan kasvoivat 4,1 prosenttia.

Kuntien lainakanta kasvoi 16 miljardiin euroon, eli kasvua edellisvuoteen oli noin puoli miljardia euroa. Velkaantumisen kasvu kuitenkin hidastui 3,4 prosenttiin, kun se vuonna 2015 oli 5,6 prosenttia. Samanaikaisesti investoinnit pienenivät lähes 200 miljoonaa euroa. Kunnilla on nyt lainaa keskimäärin 2 930 euroa jokaista asukasta kohti. Vastaava luku tilinpäätöksessä 2015 oli 2 841 euroa.

Kuntaliiton mukaan kuntien ja kuntayhtymien talouden tasapainottamistoimet ovat alkaneet tuottaa tulosta ja kuntatalous näyttää etenevän hyvään suuntaan. Lähivuosien tulopohjamuutokset vaativat kuitenkin huolellista taloudenpitoa tulevina vuosina. Lisäksi valtionosuuksien ja verotulojen heikkeneminen tiukentaa kuntien taloutta jo vuonna 2017.

Suomen talous palaamassa kasvu-uralle

Suomen Pankin ennusteen mukaan Suomen talous on palaamassa kasvu-uralle. Talousluvut ovat vahvistuneet, ja ennakoivat indikaattorit tukevat näkemystä kasvun jatkumisesta. Kasvu on kuitenkin pelkästään kotimaisen kysynnän varassa, ja nettovienti on jäämässä heikoksi. Suomen talous jää edelleen jälkeen muun euroalueen kehityksestä, eikä bruttokansantuotteen määrä saavuta ennustejakson lopussakaan finanssikriisiä edeltänyttä tasoa. Talouden palveluvaltaistuminen hidastaa puolestaan tuottavuuden kasvua, ja työikäisen väestön supistuminen heikentää myös pidemmän aikavälin näkymiä. Suomen Pankin ennusteen mukaan bruttokansantuote kasvaa 1,1 prosentilla vuonna 2017 ja 1,0 prosentilla vuonna 2018.

Myös Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen (ETLA) ennusteiden mukaan Suomen talouden suorituskyky on viime vuosina huolestuttavasti heikentynyt. Viime kesänä nimitetyn hallituksen strategisen ohjelman punaisena lankana ovat viennin kustannuskilpailukyvyn palauttaminen ja julkisten menojen leikkaukset, jotta yritysten investoinnit ja työn kysyntä saadaan kasvuun. Hallituksen kunnianhimoisena tavoitteena on lopettaa valtion ja kuntien velaksi eläminen kokonaan vuoteen 2021 mennessä.

Puoli vuotta kestäneiden sitkeiden neuvottelujen kautta hallitus pääsi vuoden 2016 alussa yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa vaalikauden mittaiseen kilpailukykysopimukseen, jonka keskeisin sisältö on yritysten sosiaalivakuutusmaksujen asteittainen alentaminen ja kustannusten siirtäminen palkansaajien maksettavaksi.

Työmarkkinasopimuksessa päätettiin myös jäädyttää palkankorotukset vuodelle 2017 ja pidentää työaikaa 3 päivällä sekä leikata julkisen sektorin henkilöstön lomarahoja 30 prosenttia. Lisäksi hallitusohjelmaan on kirjatut vajaan miljardin euron suuruiset vuosittaiset julkisten menojen leikkaukset.

Ennustejaksolla valtion ja kuntien lainanottotarve budjettiensa kattamiseksi on kuitenkin vuosittain noin 7 miljardia euroa. Niinpä hallituksen tavoitteena oleva velan varassa elämisen vähentäminen ei ainakaan tällä ennustejaksolla näytä toteutuvan.

Vuonna 2016 Suomen bruttokansantuotteen kasvu oli 1,6 prosenttia. Myös koko maailmantalouden kasvu on ollut hidasta. Länsimaissa kasvun hitaus johtuu heikosta tuottavuuskehityksestä ja väestön ikääntymisestä, jotka ylläpitävät vain laimeata kokonaiskysynnän kasvua. Matalien korkojen talouskasvua lisäävä vaikutus on tässä tilanteessa varsin rajallinen. Lisäksi euroalueen kehitys on tasapainotonta eräiden maiden, kuten Italian, pankkisektorin ongelmien ylläpitämän taloudellisen epävarmuuden takia. Ongelmana on myös lisääntynyt poliittinen epävarmuus Ison-Britannian kansan äänestettyä EU-eron puolesta. Brexit-tuloksen seurauksien odotetaan hidastavan erityisesti Ison-Britannian, mutta jossain määrin myös koko euroalueen kasvua ennusteperiodilla.

Oman alueen taloudellinen kehitys

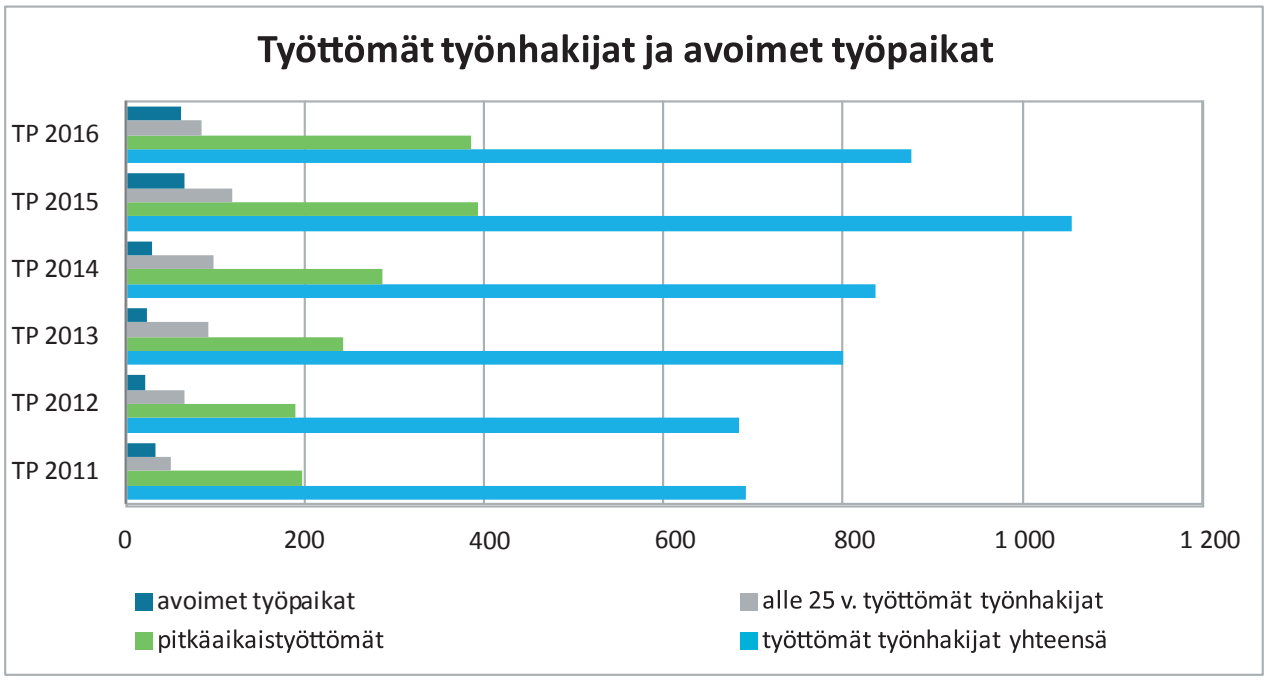
Talouden positiiviset signaalit näkyvät myös itäisellä Uudellamaalla ja kunnallisveroprosentti voitiin säilyttää myös Loviisan kaupungissa entisellään talousarviovuonna 2017.

Loviisan kaupungin työttömyysaste oli 14,6 prosenttia tilinpäätöksessä 2015 ja se pieneni vuoden 2016 aikana 12,3 prosenttiin. Työttömien määrä väheni 178 henkilöllä ja heitä oli vuoden 2016 lopussa 877 henkilöä.

Loviisan kaupungissa työttömyys on yhdessä Lohjan kaupungin kanssa kolmanneksi korkein Uudellamaalla. Loviisan kaupungissa työttömyys on yhden prosenttiyksikön korkeampi kuin Uudenmaan työttömyysaste. Vuoden 2015 lopussa ero oli 2,7 prosenttiyksikköä, joten vuoden 2016 aikana luku on parantunut 1,7 prosenttiyksikköä.

Loviisan kaupungissa työttömyydelle on ominaista pitkäaikaistyöttömien ja yli 50-vuotiaiden osuus työttömistä. Pitkäaikaistyöttömien osuus on 43,9 prosenttia ja yli 50-vuotiaitten osuus 47,1 prosenttia. Vastaavat osuudet Uudellamaalla ovat 40,3 prosenttia ja 35,2 prosenttia. Erityisesti työttömien yli 50-vuotiaiden osuus on Loviisassa selvästi muuta Uuttamaata korkeampi.

Lähde: ELY-työttömyyskatsaus	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016
työttömät työnhakijat yhteensä	692	684	801	836	1 055	877
pitkäaikaistyöttömät	197	189	242	286	392	385
alle 25 v. työttömät työnhakijat	50	65	93	98	119	84
avoimet työpaikat	33	22	24	30	66	61

Loviisan kaupungin tulos

Loviisan kaupungin ja Loviisan Vesiliikelaitoksen yhteenlaskettu tulos tilikaudelta 2016 on 724 111 euroa ylijäämäinen. Tuloksesta kaupungin ylijäämä on 644 415 euroa ja vesiliikelaitoksen 79 695 euroa.

Tulos on olosuhteisiin nähden erinomainen, sillä vuoden 2016 alkuperäinen talousarvio oli 1,3 miljoonaa euroa alijäämäinen. Merkittävimmät positiiviset tapahtumat verrattuna talousarvioon olivat verotulojen kertyminen yli 2 miljoonaa euroa budjetoitua positiivisempana sekä palvelujen ostojen toteutuminen 2,5 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä. Palvelujen ostojen suotuisaan kehitykseen vaikutti erikoissairaanhoidon ja HUS-kuntayhtymän ylijäämän palautukset.

Verotulot asukasta kohden laskettuna olivat 4 334 euroa per asukas. Loviisan kaupungille tilikaudella 2016 tilitetyt verotulot asukasta kohden olivat 81 euroa (1,9 %) korkeammat kuin tilinpäätöksessä 2015 saadut verotulot.

Vuoden 2016 verotulotilitykset perustuvat vuonna 2014 yhteisöjen ja asukkaiden maksamiin veroihin. Verojärjestelmän monimutkaisuudesta johtuen verotuloja on vaikea talousarviovaiheessa täysimääräisesti ennakoida. Loviisan kaupungin verotulot asukasta kohden ovat edelleen korkeammat kuin Manner-Suomen kunnissa keskimäärin.

Valtionosuudet toteutuivat 0,2 miljoonaa euroa budjetoitua suurempina. Valtionosuuksia maksettiin siten 1 720 euroa jokaista loviisalaista kohden. Valtionosuudet olivat 1,4 miljoonaa euroa suuremmat kuin tilinpäätöksessä 2015 (+5,8 %). Loviisan kaupungille maksetut valtionosuudet olivat 26,2 miljoonaa euroa tilinpäätöksessä 2016, kun vastaava luku edellisvuonna oli 24,7 miljoonaa euroa.

Loviisan kaupungin ja Loviisan Vesiliikelaitoksen yhteenlaskettu vuosikate asukasta kohden on 503 euroa. Se on 156 euroa suurempi kuin Manner-Suomen kunnissa keskimäärin ja 155 euroa suurempi kuin asukasluvultaan vastaavan kokoisissa kunnissa keskimäärin. Ennustettua parempi vuosikate riitti hyvin poistosuunnitelman mukaisten poistojen tekemiseen ja mahdollisti 2 miljoonan euron suuruisen investointivarauksen muodostamisen tulevaa kouluhanketta varten. Tilikauden tulos pysyi edelleen positiivisena.

Vesiliikelaitoksen tulos oli jo toisena vuotena peräkkäin positiivinen. Vesiliikelaitos pysyi hyvin talousarviossa. Sekä veden myynti että laskutetun jäteveden määrä lisääntyivät hieman edellisvuodesta. Viime vuosi oli myös poikkeuksellisen sateinen, mikä lisäsi myös vuotovesien määrää merkittävästi. Vuonna 2016 vesiliikelaitoksen tulos päätyi lähes 80 000 euroa positiiviseksi. Alijäämän kattamisvelvollisuuden näkökulmasta tulos on toivottavalla tasolla, sillä vesiliikelaitoksella on taseessa jäljellä aikaisemmilta tilikausilta kertynyttä kattamisvelvollisuuden piiriin kuuluvaa alijäämää 611 000 euroa.

Tilinpäätöksessä 2016 lainat asukasta kohden mitattuna ovat 2 263 euroa ja lainamäärä kasvoi 185 eurolla jokaista loviisalaista kohden tilikauden 2016 aikana. Valtakunnallisesti arvioituna Loviisan kaupungin lainataso on edelleen keskimääräisten lukujen alapuolella. Manner-Suomen kunnissa oli lainaa keskimäärin 2 840 euroa asukasta kohden ja asukasluvultaan samankokoisissa kunnissa keskimäärin 2 835 euroa asukasta kohden.

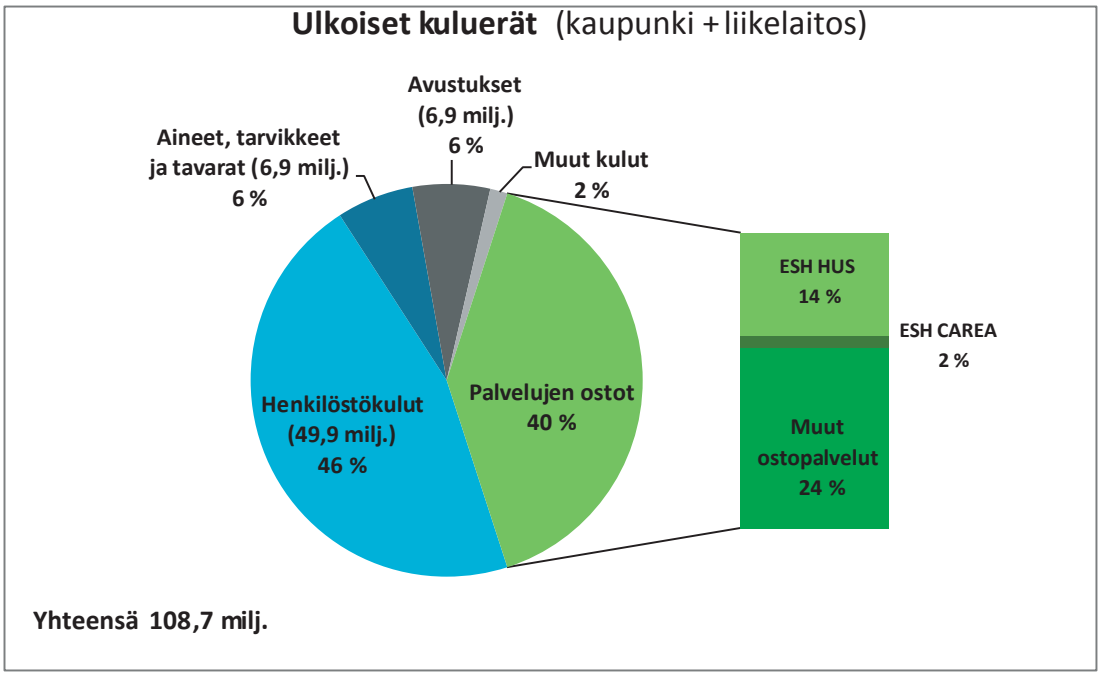
Oheiseen taulukkoon on laskettu tunnuslukuja Loviisan kaupungin tilinpäätöksistä 2016, 2015 ja 2014 sekä verrattu niitä asukasmäärältään samankokoisten kuntien sekä Manner-Suomen kuntien vastaaviin keskiarvolukuihin.

Tunnuslukuja euro/asukas, tilinpäätös 2016

TILINPÄÄTÖS 2016	TP 2016	TP 2015	TP 2014	TP 2013	KUNNAT, JOIDEN ASUKASLUKU 10 001–20 000*	MANNER-SUOMEN KUNNAT KESKIMÄÄRIN*
Asukasluku	**15 218**	**15 480**	**15 493**	**15 519**	**10 001–20 000**	**5 458 325**
€ per asukas	**€ per asukas**	**€ per asukas**	**€ per asukas**	**€ per asukas**	**€ per asukas**	**€ per asukas**
Lainat	2 263	2 078	1 654	1 176	2 835	2 840
Vuosikate, % poistoista	140 %	115 %	92 %	212 %	91 %	91 %
Verotulot	4 334	4 253	4 071	4 216	3 967	5 470
Valtionosuudet	1 720	1 598	1 599	1 690	1 500	1 502
Toimintatuotot	1 501	1 435	1 618	1 655	1 376	21
Toimintakulut	7 146	7 070	7 146	7 123	6 650	6 657
Vuosikate	503	302	224	559	348	347
Tilikauden tulos	135	42	417	291	27	26
Rahavarat	484	500	313	492	756	754

Henkilöstökulut ja erikoissairaanhoidon kulut – suurimmat kuluerät

Henkilöstökulut ovat merkittävin erä kulurakenteessa. Ne muodostavat 46 % kaikista kuluista. Henkilöstökulut säilyivät edellisvuoden tasolla, ollen noin 49,9 miljoonaa euroa vuonna 2016. Henkilöstökulujen jälkeen suurimman yksittäisen kuluerän muodostaa erikoissairaanhoito, josta puolestaan muodostuu 16 prosenttia kaupungin kokonaiskuluista. Erikoissairaanhoidon palveluiden käytönmukainen laskutus oli vuonna 2016 noin 1,2 miljoonaa euroa arvioitua pienempi. Lisäksi HUS-kuntayhtymä palautti vuosien 2015 ja 2016 ylijäämää yhteensä noin 1,2 miljoonaa euroa. Näin ollen palveluiden ostoihin käytettiin 2,5 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota vähemmän. Edellisvuoteen verrattuna palvelujen ostot pienenivät 1,7 miljoonaa euroa (3,8 %).

Investoinnit

Investointihankkeisiin oli talousarviossa 2016 varattu yhteensä 13,4 miljoonaa euroa, josta 8,2 miljoonaa euroa kaupungin ja 5,1 miljoonaa euroa vesiliikelaitoksen investointeihin. Suurin yksittäinen investointi oli Taasiakodin peruskorjaus, johon oli talousarviossa varattu 1,6 miljoonaa euroa. Varauksesta on toteutunut 1,4 miljoonaa euroa. Toinen merkittävä hanke oli Rantatien peruskorjaus, johon oli talousarviossa varattu yhteensä 1,5 miljoonaa euroa. Varauksesta 500 000 euroa kuuluu kaupungin investointeihin ja varauksesta toteutui 382 000 euroa. Vesiliikelaitoksen varaus hankkeelle oli miljoona euroa, josta toteutui 816 000 euroa. Lisäksi Pernajan runkolinjan rakentamishanke jatkui. Hankkeelle on varattu talousarviossa 2,7 miljoonaa euroa ja siitä on toteutunut yhteensä 2,3 miljoonaa euroa. Vuonna 2015 hankkeesta toteutui 1,1 miljoonaa euroa ja vuonna 2016 1,2 miljoonaa euroa.

Toimintakertomusraportointi

1. Miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty Loviisan kaupungissa?

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä huolehtii kaupunginhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kaupungin varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteuttamisesta.

Loviisan kaupunginvaltuusto hyväksyi sisäisen valvonnan yleisohjeen 9.10.2013.

Kaupungin keskukset ja vastuuyksiköt suorittivat 18.2.2016 toimintaympäristöanalyysin ja valmistelivat sen perusteella keskuskohtaisesti riskiprofiilin eli luettelon keskuksen toimintaan liittyvistä merkittävimmistä riskeistä ja niiden hallinnan menettelyistä.

Analyysin ja riskiprofiilin tuloksena määriteltiin toimenpiteet, joilla varmennetaan strategisten, toiminnan ja talouden mahdollisuuksien hyödyntäminen ja riskienhallinta sekä vastuut. Toimenpiteiden avulla saadaan kohtuullinen varmuus em. tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan tuloksellisuudesta. Keskuskohtaiset arviot ja suunnitellut toimenpiteet raportoidaan lautakunnille ja vesiliikelaitoksen johtokunnalle, jotka seuraavat myös niiden toimeenpanoa ja tuloksellisuutta. Merkittävimmistä keskusten ja vastuualueiden mahdollisuuksista ja riskeistä sekä niille määritellyistä toimenpiteistä raportoidaan kaupunginhallitukselle.

Riskienhallintaa arvioidaan hyväksytyn talousarvion näkökulmasta ja seurantaa tehdään puolestaan osa- vuosiraportoinnin sekä tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä, jolloin kaupunginhallituksella on myös riittävät tiedot lausua toimintakertomuksessa Loviisan kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 14.12.2016 § 123 Loviisan kaupungin strategian vuosille 2017–2022. Strategian toimeenpanon ja toteuttamisen kannalta on erittäin tärkeää, että vuoden 2018 talousarvioon osataan sisällyttää oikean suuntaiset ja seurattavissa olevat avaintavoitteet keskuksille edelleen toteutettavaksi.

2. Miten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä arvioidaan?

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä arvioitiin 27.1.2017 pidetyssä laajennetun johtoryhmän työpajassa. Keskuskohtainen riskienhallinnan arviointi tehtiin käyttämällä viitekehyksenä uutta kaupunkistrategiaa sekä vuosien 2016 ja 2017 talousarvioita ja vuoden 2016 toteumatietoja. Tehtävänä oli arvioida Loviisan kaupungin toimintaympäristöä ja siihen liittyviä muutoksia muun muassa seuraavista näkökulmista:

– Kaupungin elinvoimaan ja tulevaisuuden haasteisiin liittyvät mahdollisuudet ja riskit.
– Talousarvion toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia.
– Keskusten toimintoihin ja palveluprosesseihin liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia.
– Kaupungin ja konsernin tulojen toteutumiseen, menojen ja omaisuuden hallintaan sekä taloudelliseen asemaan vaikuttavia tapahtumia.

Johtoryhmän työpajan lisäksi on päivitetty arviot riskeistä ja sisäisen valvonnan menettelyiden riittävyydestä seuraavissa toiminnoissa: henkilöstöjohtaminen, talous ja taloudenhoito, tietohallinto, sopimushallinta sekä kiinteistöjen hallinta.

3. Sisäinen valvonta eri toiminnoissa ja prosesseissa

Sisäinen valvonta on oleellinen osa kaupungissa tehtävää normaalia johtamistyötä ja siitä vastaavat ennen kaikkea esimiesasemassa olevat työntekijät. Hyvä hallinto on perusoikeus, johon sisältyy muun muassa käsittelyn julkisuus sekä asianosaisen oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta. Tehtyjen kanteluiden, oikaisuvaatimusten ja valitusten sekä niiden johdosta saatujen päätösten valossa voidaan todeta, että keskuksissa ja vesiliikelaitoksessa noudatetaan lakia, päätöksiä ja hyvää hallintotapaa. Yksittäisissä tapauksissa todetut menettelyvirheet on korjattu ja toimintatapoja muutettu vaatimusten mukaisesti.

Toiminnan tuloksellisuus

Tilinpäätös 2016 osoittaa määrärahojen riittäneen kokonaisuutena talousarviota paremmin. Etenkin verotulot sekä HUS:n ylijäämäpalautukset yllättivät positiivisella tulosvaikutuksella. Talousarvion toteutumista seurataan ja arvioidaan tilinpäätöksen lisäksi osavuosikatsausten yhteydessä kaksi kertaa vuodessa. Toteutumatietojen perusteella laaditaan talousarvion toteumaennuste loppuvuodeksi. Mikäli ennuste osoittaa budjettipoikkeamia, niihin puututaan riittävillä johtamistoimenpiteillä, joiden avulla talouden ja toiminnan tasapaino saavutetaan ja talousarviossa pysytään.

Raportointi koskee kaupunkia ja vesiliikelaitosta sekä tytäryhteisöjä. Kriisikuntamittarit lasketaan koko konsernin tasolla. Loviisan taloudellinen tilanne on hyvä kriisikuntamittareilla arvioituna. Tuloksesta 80 prosenttia muodostuu kaupungista ja vesiliikelaitoksesta ja 20 prosenttia tytäryhteisöistä.

Suunnitelmallisuuteen ja ennaltaehkäisevään toimintaan panostetaan yhä enemmän ja prosessia on yleisen käsityksen mukaan pystytty parantamaan. Asioiden ennaltaehkäisy on kuitenkin pääsääntöisesti aina vaikuttavampaa ja kustannuksiltaan halvempaa, ja ennaltaehkäisevään toimintaan pyritäänkin jatkossa entistä systemaattisemmin. Yleinen turvallisuustilanne ja siihen liittyvät uhkat sekä näihin varautuminen ovat olleet myös osa niitä valmiusharjoituksia, joihin Loviisan kaupunki on osallistunut, nimittäin Uusimaa 16 ja Loviisa 16 -harjoitukset. Näissä harjoituksissa on myös pystytty arvioimaan mahdolliset puutteet ja kehittämistarpeet valmiustoimintaan liittyen.

Sopimusten hallinta

Kaupungin intressit turvaavien sopimusehtojen laatiminen sekä niiden toteutumisen ja vanhentumisaikojen valvonta on jokaisen asiasta vastuussa olevan viranhaltijan velvollisuus. Jokainen keskus vastaa omien sopimustensa arkistoinnista. Arkistointijärjestelmäksi on valittu Dynasty-järjestelmä. Siihen arkistoidaan myös kaikki sopimukset.

Sopimuksiin liittyvien sisäisten toimintatapojen, kuten organisaation sopimusosaamisen lisäämisen sekä ohjeistuksen terävöittämisen ja jalkauttamisen osalta on ryhdytty toimenpiteisiin. Vuoden 2017 aikana kaupunki tulee tekemään yksityiskohtaisen selvityksen maakuntaan siirtyvistä sopimuksista.
Hankintaprosessiin sisältyy sopimusehtojen huomioiminen ja pääsääntöisesti hankintasopimusluonnos on jo osa tarjouspyyntöä.

Käyttöomaisuuden (mm. koneet ja laitteet) ja kiinteistöjen hankinnan, hoidon ja myynnin valvonta

Loviisan kaupungilla on useita kiinteistöjä, joihin liittyy suuri korjausvelka. Lisäksi tilat ovat usein vanhoja ja toimintojen näkökulmasta epäkäytännöllisiä, ja ylläpitokustannukset ovat korkeita. Sisäilmaongelmia on ollut kuluneen vuoden aikana useissa kohteissa.

Kuntoarviot on tällä hetkellä tehty kaikille päiväkoti- ja koulurakennuksille ja kuntoarvioiden mukaiset korjaustyöt on aloitettu. Painopistettä pyritään siirtämään aktiivisesti ennaltaehkäisevään toimintaan, mutta olemassa olevien tilojen sisäilmaongelmat muodostavat edelleen merkittävän ja vaikeasti hallittavan riskin. Ruotsinkielisen yläasteen sisäilmaongelmat konkretisoituivat akuutisti keväällä 2016 ja koulu asetettiin kaupungin toimesta käyttökieltoon. Kaupunginvaltuusto päätti kahden uuden koulun rakentamisesta toukokuussa 2016.

Kaupunginvaltuuston päättämien uusien kouluinvestointien rahoitustarve on yli 20 miljoonaa euroa ja se aiheuttaa riskin maksuvalmiudelle ja tuloksentekokyvylle, mikäli tulo- ja kulutasoa ei onnistuta sopeuttamaan riittävästi. Loviisalla on kuitenkin vastapainoiksi merkittäviä omaisuuseriä muun muassa talousmetsissä ja maa-alueissa, joita myymällä voidaan maksaa investointia ilman että ylivelkaannutaan. Kuntaliiton ennusteiden valossa ja kriisikuntamittareilla mitattuna tulevaisuuden ennuste näyttää edelleen hyvältä ja riski mittareiden täyttymiseen on pieni suurista investoinneista huolimatta.

Palvelutalohankkeen rakentaminen Harmaakalliolle on aloitettu ja kouluinvestointien suunnittelutyöt ovat käynnissä.

Loviisan kaupunki konserniin kuuluvilla Kiinteistöyhtiöillä on yleisesti kiinteistöihin liittyvää merkittävää korjausvelkaa. Peruskorjauksia ei ole tehty ajallaan, yhtiöt kärsivät maksuvalmiuskriiseistä ja omat pääomat ovat riittämättömät. Kaupunki yhtiöitti 8 yhtiötä yhdeksi yhtiöksi ja Loviisan Asunnot Oy aloitti toimintansa 1.1.2017. Suurempana toimijana sillä on paremmat toimintaedellytykset saattaa yhtiön toiminta kokonaisvaltaisesti terveelle pohjalle.

4. Mitkä ovat keskeiset toimintaan liittyvät riskit ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osa-alueiden kehittämisalueet?

1. Henkilöstöriski, ammattitaitoisen henkilöstöresurssin turvaaminen muutostilanteissa

2. Sopimushallintaan liittyvät kontrollit

3. Toimintatapojen kehittäminen sähköisiä työkaluja kehittämällä ja digitalisaatiota hallitusti hyödyntäen.

5. Suunnitellut riskienhallinnan ja valvonnan kehittämistoimet

1. Sote- ja maakuntauudistuksen yhteydessä tapahtuvien henkilöstömuutosten koordinoitu ja vaikutusten arvioinnit sisältävä valmistelu, missä otetaan huomioon kaupungin toiminnan häiriöttömyyden ja laadun varmentaminen

2. Sopimushallinnan nykytilan arviointi, erityisesti maakuntaan siirtyvien sopimusten selvittäminen, sekä sopimushallintaan liittyvien menettelyiden ohjeistaminen ja tiedottaminen

3. Toimintatapojen uudistamisen yhteydessä arvioidaan digitalisaation hyödyntämismahdollisuudet ja sen tuoma lisäarvo sekä siihen mahdollisesti liittyvät

6. Selonteko sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäisen tarkastuksen toimeksiannot ostetaan tarvittaessa ulkopuolisina asiantuntijapalveluina.

7. Kannanotto sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävyydestä

Kaupunginhallitus esittää keskusten raportointiin ja omaan jatkuvaan seurantaan perustuen kokonaisarvionaan, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat pääsääntöisesti hyvällä tasolla.
Loviisan kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta tuottavat pääosin kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävyydestä.

Loviisan kaupungin toimintaan liittyy kuitenkin merkittäviä muutoksia, joihin liittyy epävarmuutta ja joista ei ole riittäviä tietoja. Toisaalta palveluiden järjestämiseen ja tuottamiseen liittyy kehittämistarpeita, joihin vaikuttaa myös kaupungin väestörakenteen kehitys. Kaupungin talouden tasapainon turvaaminen edellyttää palvelutuotantoverkon ja toimintaprosessien jatkuvaa kehittämistä.

Sisäisen valvonnan järjestäminen perustuu riittävään ohjeistukseen ja läpi organisaation toteutettu systemaattinen riksikartoitus on ajantasainen. Olennaisimmat strategiaan, toimintaan ja talouteen liittyvät erilaiset riskit on arvioitu ja organisaatiossa ymmärretään riski myös mahdollisuudeksi. Riskienhallinnan tuloksellisuus edellyttää kuitenkin vielä määriteltyjen hallinnan menettelyiden suunnitelmallista toimeenpanoa sekä niiden tuloksellisuuden seurantaa ja arviointia.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2016	2015
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	22 837	22 212
Valmistus omaan käyttöön	14	
Toimintakulut	-108 749	-109 443
Toimintakate	**-85 898**	**-87 230**
Verotulot	65 954	65 832
Valtionosuudet	26 174	24 732
Rahoitustuotot ja -kulut	1 427	
Korkotuotot	25	35
Muut rahoitustuotot	1 712	1 678
Korkokulut	-289	-345
Muut rahoituskulut	-20	-32
Vuosikate	**7 656**	**4 671**
Poistot ja arvonalentumiset		
Poistot ja arvonalentumiset	-5 468	-4 070
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut	-130	-155
Tilikauden tulos	**2 058**	**446**
Tilinpäätössiirrot	-1 334	198
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	**724**	**644**

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintakate osoittaa verorahoituksen osuus toiminnan kuluista.

Toimintatuotot/Toimintakulut %	**21,0**	**20,3**

Tunnusluku näyttää maksurahoituksen osuus toimintamenoista

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin.

Vuosikate/Poistot %	**140,0**	**114,8**

Kun tunnusluvun arvo 100 % oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä.

Vuosikate euroa/asukas	**503,1**	**301,7**
Asukasmäärä	**15 218**	**15 480**

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2016	2015
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	7 656	4 670
Satunnaiset erät	-130	-155
Tulorahoituksen korjauserät	-544	-912
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-11 281	-6 484
Rahoitusosuudet investointeihin	543	3 833
Pysyvien vastaavien höydykkeiden luovutustulot	541	483
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-3 215**	**1 436**
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-15	-75
Antolainasaamisten vähennykset	697	555
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 000	10 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 730	-3 451
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 000	
Oman pääoman muutokset	-188	
Muut maksuvalmiuden muutokset	72	-5 580
Rahoituksen rahavirta	**2 836**	**1 449**
Rahavarojen muutos	**-379**	**2 885**
Rahavarat 31.12.	7 362	7 741
Rahavarat 1.1.	7 741	4 856
	-379	**2 885**

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa	**-11 498**	**-4 454**
Investointien tulorahoitus, %	**71,3**	**176,2**
Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella		
Pääomamenojen tulorahoitus, %	**50,4**	**69,4**
Lainanhoitokate	**2,0**	**1,3**
Tunnusluku kertoo tulorahoituksen riittävyyden korkojen ja lyhennysten maksuun. Luku 2 on hyvä, 1-2 on tyydyttävä		
Kassan riittävyys, pv	**21,7**	**24**
Asukasmäärä	**15 218**	**15 480**

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2016	2015
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	96 627	92 157
Aineettomat hyödykkeet	615	761
Aineettomat oikeudet		
Atk-ohjelmat		
Muut pitkävaikuitteiset menot	615	761
Ennakkomaksut		
Aineelliset hyödykkeet	68 975	64 481
Maa ja vesialueet	8 223	8 124
Rakennukset	26 998	28 634
Kiinteät rakenteet ja laitteet	26 792	25 172
Koneet ja kalusto	911	1 248
Muut aineelliset hyödykkeet	2	2
Ennakkomaksut ja kesk. hankkeet	6 050	1 301
Sijoitukset	27 037	26 915
Osakkeet ja osuudet	25 848	25 044
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Muut lainasaamiset	715	1 408
Muut saamiset	474	463
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 388	1 216
Valtion toimeksiannot		2
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 317	1 143
Muut toimeksiantojen varat	71	71
VAIHTUVAT VASTAAVAT	19 043	17 993
Vaihto-omaisuus	67	86
Saamiset	11 614	10 166
Pitkäaikaiset saamiset	4 238	4 859
Lyhytaikaiset saamiset	7 376	5 307
Rahoitusomaisuusarvopaperit	3 193	693
Rahat ja pankkisaamiset	4 169	7 048
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**117 058**	**111 366**

VASTATTAVAA	2016	2015
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	63 882	63 347
Peruspääoma	46 015	46 015
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot	500	500
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä	16643	16 188
Tilikauden yli- /alijäämä	724	644
POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	2 812	1 478
Poistoero	812	1 478
Vapaaehtoiset varaukset	2 000	
PAKOLLISET VARAUKSET	180	299
Eläkevaraukset		94
Pakolliset varaukset	180	205
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 332	1 157
Valtion toimeksiannot	15	14
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 317	1 143
Muut toimeksiantojen pääomat		
VIERAS PÄÄOMA	48 852	45 085
Pitkäaikainen	23 778	19 444
Lyhytaikainen	25 074	25 641
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**117 058**	**111 366**

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste %	**57,0**	**58,2**	Omavaraisuusasteen tavoite on yli 70 %
Suhteellinen velkaantuneisuus %	**39,2**	**40,0**	Käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa
			Keskimäärin suht. velkaantuneisuus % on kuntasektorilla n. 40 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 euroa	**17 367**	**16 831**	
Kertynyt yli-/alijäämä, euro/asukas	**1 141**	**1 087**	
Lainakanta 31.12., 1 000 euroa	**34 441**	**32 173**	
Lainakanta 31.12., euroa/asukas	**2 263**	**2 078**	
Lainasaamiset 31.12., 1 000 euroa	**715**	**1 408**	
Asukasmäärä	**15 218**	**15 480**	

LOVIISAN KAUPUNGIN KOKONAISTULOT JA MENOT 2016

TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
Toiminta			**Toiminta**		
Toimintatuotot	22 837	17,2	Toimintakulut	108 749	81,5 %
Verotulot	65 954	49,6	Valmistus omaan käyttöön	-14	0,0 %
Valtionosuudet	26 174	19,7	Korkokulut	289	0,2 %
Korkotuotot	25	0,0	Muut rahoituskulut	20	0,0 %
Muut rahoitustuotot	1 712	1,3	Satunnaiset kulut	130	0,1 %
Satunnaiset tuotot			Tulorahoituksen korjauserät		0,0 %
Tulorahoituksen korjauserät			Pakollisten varausten lis.(+),väh(-)	119	0,1 %
Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutusvoitot	-483	-0,4	Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutustappiot	-59	0,0 %
Investoinnit			**Investoinnit**		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	543	0,4	Investointimenot	11 281	8,5 %
Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutusvoitot	541	0,4			
Rahoitustoiminta			**Rahoitustoiminta**		
Antolainasaamisten vähennys	697	0,5	Antolainasaamisten lisäys	15	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 000	6,8	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 730	2,8 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	6 000	4,5	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	9 000	6,7 %
Oman pääoman lisäykset			Oman pääoman vähennykset	188	0,1 %
KOKONAISTULOT YHTEENSÄ	**133 000**	**100,0**	**KOKONAISMENOT YHTEENSÄ**	**133 448**	**100 %**

TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TOIMINNAN RAHOITUS

Tilikauden tuloksen käsittely

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen 2 058 283,95 euroa käsittelystä seuraavaa:

1) Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 665 826,70 euroa.

2) Muodostetaan investointivaraus 2 000 000,00 euroa taloussuunnitelmassa 2017–2019 olevia koulukeskushankkeita varten. Investointivaraus kohdistetaan Forsby skolanin peruskorjaukseen.

3) Siirretään tilikauden ylijäämä 724 110,65 euroa Loviisan kaupungin edellisten tilikausien yli- alijäämätilille.

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN							
	Talousarvio 2016, kaupunki + liikelaitos		Tilinpäätös 2016		Eliminoinnit		Tuloslaskelma
	Alkuperäinen TA	Muutettu TA	Kunnan tuloslask.osa	Liike-laitokset	Kunta	Liike-laitokset	kaupungin tilinpäätöksessä
Toimintatulot							
Myyntitulot, ulk.	11 227 131	11 547 131	8 305 338	3 513 576			11 818 914
Myyntitulot, sis.	13 450 956	3 540 043	66 286	232 833	-66 286	-232 833	
Maksutuotot	6 535 297	6 535 297	6 606 100				6 606 100
Tuet ja avustukset	1 693 604	1 693 604	2 287 972				2 287 972
Tuet ja avustukset, kaupungilta							
Muut toimintatulot, ulk.	3 710 714	2 410 714	2 118 568	4 989			2 123 557
Muut toimintatulot, sis.	9 224 217	6 604 824	43 704		-43 704		
Valmistus omaan käyttöön			14 270				14 270
Toimintamenot							
Henkilöstömenot	-50 702 266	-50 792 256	-49 066 490	-802 550			-49 869 040
Palvelujen ostot, ulk.	-45 466 983	-46 037 993	-42 831 001	-635 425			-43 466 426
Palvelujen ostot, sis.	-16 394 952	-3 864 646	-116 195	-66 286	116 195	66 286	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulk.	-6 891 283	-6 943 283	-5 996 003	-906 625			-6 902 628
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sis.	-82 400	-82 400	-116 638		116 638		
Avustukset	-6 992 360	-7 192 360	-6 942 134				-6 942 134
Avustukset liikelaitokselle							
Muut toimintamenot, ulk.	-1 151 833	-1 224 833	-1 463 467	-105 603			-1 569 070
Muut toimintamenot, sis.	-6 197 821	-6 197 821		-43 704	43 704	43 704	
Toimintakate	**-88 037 979**	**-90 003 979**	**-87 089 690**	**1 191 205**	**122 843**	-122 843	**-85 898 485**
Verotulot	63 900 000	65 000 000	65 953 625				65 953 625
Valtionosuudet	26 000 000	26 000 000	26 173 523				26 173 523
Rahoitustulot ja -menot							
Korkotulot	11 800	11 800	24 583				24 583
Korkotuotot, sisäiset			10 146		-10 146		
Muut rahoitustulot	1 616 000	1 616 000	1 703 446	8 288			1 711 734
Korkomenot	-555 500	-555 500	-276 469	-12 770			-289 239
Korkokulut, sisäiset				-10 146		10 146	
Muut rahoitusmenot	-6 000	-6 000	-12 835	-6 787			-19 622
Vuosikate	2 928 321	**2 062 321**	**6 486 329**	**1 169 790**	**112 697**	-112 697	**7 656 118**
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 306 881	-4 306 881	-4 487 467	-980 160			-5 467 627
Arvonalentumiset			-824 453		824 453		
Satunnaiset erät	-200 000	-200 000		-130 207			-130 207
Tilikauden tulos	**-1 578 560**	**-2 444 560**	**1 174 409**	**59 423**	**937 150**	**-112 697**	**2 058 284**

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KUNNAN RAHOITUKSEN MUODOSTUMISEEN							
	Talousarvio 2016, kaupunki + liikelaitos		Tilinpäätös 2016		Eliminoinnit		Rahoituslaskelma
	Alkuperäinen TA	Muutettu TA	Kaupungin tuloslask. osa	Liike-laitokset	Kunta	Liike-laitokset	kaupungin tilinpäätösessä
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	2 928 017	2 062 321	6 486 329	1 169 790	112 697	-112 697	7 656 118
Satunnaiset erät				-130 207			-130 207
Tulorahoituksen korjauserät			-543 640				-543 640
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-13 435 000	-14 355 000	-7 065 527	-4 215 400			-11 280 927
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 440 000	1 440 000	125 000	417 813			542 813
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	200 000	200 000	541 332				541 332
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 866 983	-10 652 679	-456 506	-2 758 005	112 697	-112 697	-3 214 511
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset			-4 315	-10 500			-14 815
Antolainasaamisten lisäykset liikelaitokselle			-5 207 496		5 207 496		
Antolainasaamisten vähennykset			696 974				696 974
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 000 000	13 000 000	9 000 000				9 000 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta				4 000 000		-4 000 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 130 000	-4 130 000	-3 430 100	-300 000			-3 730 100
Lyhytaikaisten lainojen muutos			-3 000 000				-3 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos				1 207 496		-1 207 496	
Oman pääoman muutokset			-188 118				-188 118
Muut maksuvalmiuden muutokset			-207 869	279 442			71 573
Vaikutus maksuvalmiuteen	3 017	-1 782 679	-2 797 431	2 418 434	5 320 193	-5 320 193	-378 998

Konsernitilinpäätös

Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävät yhteisöt

Konsernituloslaskelmassa, -taseessa ja -rahoituslaskelmassa tarkastellaan koko kaupunkikonsernin muodostamaa taloudellista kokonaisuutta niin kuin se olisi yksi kirjanpitovelvollinen yksikkö. Konsernilaskelmiin yhdistellään kaupungin tytäryhteisöt kokonaisuutena, osakkuusyhtiöt pääomaosuusmenetelmällä sekä kuntayhtymät peruspääomaosuuksien mukaisissa suhteissa.

Osakkuusyhteisöjä ovat yhteisöt, joissa kaupungilla on merkittävä omistusosuus, mutta joissa edellä mainittua määräysvaltaa ei ole. Kuntayhtymät sisältyvät kaupungin konsernitilinpäätökseen riippumatta siitä, kuinka suuri osuus kaupungilla on kuntayhtymässä.

Konsernirakenne on esitetty erillisessä kaaviossa.

Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntalain mukaan konsernia johtaa kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja antavat ohjeet yhtiökokousten päätöksentekoa varten sekä ohjeet kaupungin kannanotoksi yhteisöjen hallintoelimissä kaupunkia edustaville henkilöille.

Konsernirakenteessa tapahtuneet muutokset

Konsernirakennetta yhtenäistettiin fuusioimalla kahdeksan kaupungin kokonaan omistamaa asunto- ja kiinteistöosakeyhtiötä. Lisäksi fuusioitiin kaksi kaupungin konserniin kuuluvaa säätiötä ja niistä muodostettiin Loviisan asuntosäätiö sr. Fuusioitumiset rekisteröitiin patentti- ja rekisterihallituksessa 31.12.2016. Uusi kaupungin kokonaan omistama kiinteistöosakeyhtiö Loviisan Asunnot Oy ja kaupungin määräysvallassa oleva Loviisan asuntosäätiö sr aloittivat toimintansa 1.1.2017.

Tilikauden 2016 aikana havaittiin, että kaupungilla on määräysvalta myös Pensionärshemstiftelsen i Liljendal sr nimiseen säätiöön. Määräysvalta muodostuu säätiön sääntöjen perusteella, joiden mukaan kaupungilla on oikeus nimittää säätiön hallitus. Säätiö yhdisteltiin konsernituloslaskelmaan ja konsernitaseeseen vuodesta 2016 alkaen.

Kaupunginvaltuusto päätti 28.9.2016 § 84 toteuttaa Loviisan Satama Oy:n jakautumisen kahdeksi erilliseksi yhtiöksi, Loviisan Satama Oy:ksi ja Loviisan Satamakiinteistöt Oy:ksi. Liiketoimintayhtiö Loviisan Satama Oy:stä päätettiin samalla myydä 60 % osakkeista Helsingin Satama Oy:lle. Jakautuminen ja osakekauppa toteutettiin tammikuussa 2017 ja vaikuttaa siten kuluvan vuoden konsernirakenteeseen.

Kuntakonsernille kaudelle 2016–2018 asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet ovat laajat ja suurelta osin vaativatkin toteutuakseen koko tarkastelukauden.

1. Kiinteistöyhteisöjen fuusioiminen

Luodaan taloudellisesti terveellä pohjalla olevia kiinteistöyhteisöjä, joiden vuokrataso pysyy suhteessa markkinoihin kohtuullisena.

Terävöitetään konsernirakennetta ja edistetään konserniohjausta

Loviisan kaupunginvaltuusto päätti 20.1.2016 § 3 toteuttaa kahdeksan asunto- ja kiinteistöosakeyhtiön fuusioimisen sekä kahden säätiön sulauttamisen yhteen. Fuusiot toteutettiin vuoden 2016 aikana ja Loviisan Asunnot Oy sekä Loviisan asuntosäätiö sr aloittivat toimintansa 1.1.2017. Konsernirakenteen kehittämistyötä jatketaan kuluvilla tilikausilla.

2. Pitkän aikavälin investointisuunnitelman laatiminen ja yhteensovittaminen Loviisan Vesiliikelaitoksen, Loviisanseudun Vesi Oy:n ja omistajakuntien kanssa

Yhteisesti kuntien kanssa on sovittu, että tehdään pidemmän aikavälin kuntakohtaisten vesihuoltojen investointitarpeiden kartoitus, joka toimii jatkossa myös tulevien omistajapoliittisten tavoitteiden ja omistajaohjauksen perustana. Lisäksi selvitetään ja arvioidaan Loviisan kaupungin organisoimana mahdollisen alueellisen vesihuollon tuleva organisointi ja arvioidaan toimintamalliin liittyvät hyödyt ja haitat.

3. Omistajapoliittisten linjausten määrittely suhteessa konserniyhtiöihin

Kaupunginvaltuustossa hyväksyttiin uudistettu kaupunginstrategia 14.12.2016. Omistajapoliittiset linjaukset kirjattiin strategiaan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupungin konserniohjeen 4.3.2015.

4. Kuntalakiuudistuksen tuomat velvoitteet täyttävän seuranta- ja raportointijärjestelmän suunnittelu ja toteuttaminen

Konsernin tulosennuste raportointiin osavuosikatsauksen 1–8/2016 yhteydessä. Toteutetut fuusioinnit yhtenäistävät kiinteistöyhtiöiden kirjanpitoa ja raportointitietoa. Tärkeää on myös raportoida operatiivisesta toiminnasta sekä pitää omistaja tietoisena tulevaisuuden kehityksestä ja mahdollisista riskejä aiheuttavista asiakokonaisuuksista. Konserniohjeeseen kirjatuista asiakokonaisuuksista on yhtiöiden pyydettävä kaupungilta omistajaohjausta.

5. Loviisan Satama Oy:lle tasapainoinen tulos, energiatehokkuuden parantaminen ja hiilijalanjäljen pienentäminen

Loviisan Satama Oy:n tulos osoitti voittoa 148 487,37 euroa. Satamatalon sähkön- sekä lämmitysenergian kulutukseen sekä laiturien sulanapitojärjestelmään toteutetut käytön optimoinnit toivat huomattavan energiasäästön ja hiilijalanjäljen pienentymisen. Satamatalon öljylämmitykseen menevä energiamäärä on optimointitoimilla saatu vuodesta 2015 vähentymään 13 % vuoteen 2016.

Konsernia koskevat olennaiset tapahtumat

Kuntalain taloutta koskevia säännöksiä on muutettu 1.5.2015 voimaan tulleessa uudessa kuntalaissa (410/2015). Muun muassa alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu ja alijäämän kattamisvelvollisuus on ulotettu kuntayhtymiin. Kriisikuntamenettelyä koskevaa sääntelyä on uudistettu ja konserninäkökulmaa on korostettu kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa ja raportoinnissa. Sääntömuutoksilla on pyritty korostamaan kunnan vastuunkantoa ja turvaamaan toiminnan taloudellinen kestävyys pitkällä aikavälillä.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti jäsenkuntien osuudet kuntayhtymän varoista ja vastuu sen veloista määräytyvät jäsenkunnittain kunkin kalenterivuoden päättyessä olleiden peruspääomapanosten suhteessa. Tytäryhteisöjen konsernin ulkopuoliset varat ja velat merkitään konsernitilinpäätökseen kokonaisuutenaan.

Konsernirakenteen muutokset eivät vaikuta tilikauden 2016 konsernitilinpäätökseen. Fuusioituneet yhtiöt ja säätiö laativat lopputilityksensä ajalta 1.1.–31.12.2016. Lopputilitykset yhdisteltiin konserniin. Vastaanottavan yhtiön ja säätiön tilinpäätökset yhdisteltiin ilman fuusiokirjauksia.

Konsernitilinpäätöksessä poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset palautetaan takaisin omaan pääomaan ja verovelvollisten osalta 20 % kertymistä merkitään laskennalliseksi verovelaksi. Kaupunki muodosti omassa tilinpäätöksessään kahden miljoonan euron investointivarauksen, joka konsernitilinpäätöksessä palautettiin takaisin omaan pääomaan.

Konsernivalvonnan järjestäminen

Tytäryhteisöjen toiminnan seurantaa kehitetään edelleen ja tärkeimpänä omistajaohjauksen työkaluna tulee kiinnittää huomiota kaupunkia edustavien henkilöiden ohjeistukseen niin tytäryhteisöissä toimimisesta kuin raportoimisesta emoyhtiölle. Vahinkoriskien osalta konserniyhteisöt käyttävät saman vakuutusmeklarin palveluita kuin kaupunki. Kaupungin konserniohje päivitettiin keväällä 2015.

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	2016	2015
	1 000 €	**1 000 €**
Toimintatuotot	50 698	51 056
Toimintakulut	-137 554	-138 834
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-4	-4
Toimintakate	-86 859	**-87 782**
Verotulot	65 884	65 770
Valtionosuudet	29 758	28 381
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	49	63
Muut rahoitustuotot	1 708	1 689
Korkokulut	-531	-672
Muut rahoituskulut	-170	-186
Vuosikate	9 840	**7 262**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 881	-6 351
Omistuksen eliminointierot	-105	
Satunnaiset erät	-130	6
Tilikauden tulos	1 723	**917**
Tilinpäätössiirrot	-2	-9
Tilikauden verot	-38	-1
Laskennalliset verot	-24	-26
Vähemmistöosuudet	5	-1
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 664	**881**

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintakate osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.		
Toimintatuotot/Toimintakulut %	**36,9**	**36,8**
Tunnusluku näyttää maksurahoituksen osuuden toimintamenoista.		
Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin.		
Vuosikate/Poistot %	**124,9**	**114,4**
Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä.		
Vuosikate euroa/asukas	**646,6**	**469,1**
Asukasmäärä	**15 218**	**15 480**

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2016	2015
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	**9 080**	**6 322**
Vuosikate	9 840	7 262
Satunnaiset erät	-130	6
Tilikauden verot	-38	-1
Tulorahoituksen korjauserät	-591	-945
Investointien rahavirta	-10 626	-5 130
Investointimenot	-11 798	-9 119
Rahoitusosuudet investointimenoihin	549	3 842
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	622	147
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-1 546**	**1 192**
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-16	-91
Antolainasaamisten vähennys	33	75
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 119	10 383
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 815	-6 133
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 943	2 240
Oman pääoman muutokset	-215	355
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	2	7
Vaihto-omaisuuden muutos	-6	146
Saamisten muutokset	-1 077	-4 160
Korottomien velkojen muutokset	846	-1 007
Rahoituksen rahavirta	**928**	**1 815**
Rahavarojen muutos	**-618**	**3 007**
Rahavarat 31.12.	11 559	12 177
Rahavarat 1.1.	12 177	9 170
	-618	**3 007**

KONSERNIRAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, €	**-12 682**	**-6 892**
Investointien tulorahoitus, %	**84,3**	**137,6**
Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.		
Lainanhoitokate	**1,7**	**1,0**
Tunnusluku kertoo tulorahoituksen riittävyyden korkojen ja lyhennysten maksuun.		
Luku 2 on hyvä, 1-2 on tyydyttävä		
Kassan riittävyys, pv	**27**	**29**
Asukasmäärä	**15 218**	**15 480**

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2016	2015
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	105 710	101 613
Aineettomat hyödykkeet	1 079	1 299
Aineettomat oikeudet	60	408
Muut pitkävaikutteiset menot	961	890
Ennakkomaksut	57	1
Aineelliset hyödykkeet	102 068	97 885
Maa- ja vesialueet	10 385	10 386
Rakennukset	53 719	56 307
Kiinteät rakenteet ja laitteet	27 485	25 906
Koneet ja kalusto	2 850	3 078
Muut aineelliset hyödykkeet	118	282
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet	7 510	1 926
Sijoitukset	2 564	2 429
Osakkuusyhteisöosuudet	674	614
Osakkeet ja osuudet	1 306	1 300
Joukkovelkakirjalainasaamiset	6	
Muut lainasaamiset	83	36
Muut saamiset	495	479
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 574	1 314
VAIHTUVAT VASTAAVAT	23 083	22 732
Vaihto-omaisuus	657	651
Saamiset	10 866	9 904
Pitkäaikaiset saamiset	2 478	2 535
Lyhytaikaiset saamiset	8 388	7 369
Rahoitusarvopaperit	3 515	961
Rahat ja pankkisaamiset	8 044	11 216
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**130 367**	**125 659**

VASTATTAVAA	2016	2015
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	53 095	51 399
Peruspääoma	46 015	46 015
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	41	39
Arvonkorotusrahasto		15
Muut omat rahastot	874	1 657
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	4 500	2 792
Tilikauden yli-/alijäämä	1 664	881
VÄHEMMISTÖOSUUDET	284	248
PAKOLLISET VARAUKSET	714	836
Eläkevaraukset	11	110
Muut pakolliset varaukset	703	726
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 519	1 257
VIERAS PÄÄOMA	74 756	71 919
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	41 551	37 874
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 265	2 008
Laskennallinen verovelka	236	209
Lyhytaikainen korollinen pääoma	12 813	14 526
Lyhytaikainen koroton pääoma	18 891	17 302
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**130 367**	**125 659**

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	40,9	**41,1**
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	**51,1**	**49,5**
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 euroa	6 164	**3 673**
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	405	**237**
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 euroa	**54 364**	**52 401**
Konsernin lainat, euroa/asukas	3 572	**3 385**
Konsernin lainasaamiset 31.12, 1 000 euroa	83	**36**
Asukasmäärä	15 218	**15 480**

Omavaraisuusasteen tavoite on yli 70 %.

Käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa on omavaraisuusaste. Keskimäärin suhteellinen velkaantuneisuusprosentti on kuntasektorilla 40.

Talousarvion toteutuminen

YLEINEN HALLINTO JA KONSERNIHALLINTO

Vastuuhenkilö: kaupunginjohtaja

Yleisen hallinnon ja konsernihallinnon toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Yleisen hallinnon ja konsernihallinnon toimintaan ovat keskeisesti vaikuttaneet lukuisat valtion alulle panemat rakenteelliset uudistukset. Sote- ja maakuntauudistusta koskevat tiedonkeruut käynnistyivät syksyllä 2016.

Kaupungin oman organisaatiomuutoksen valmistelua jatkettiin ja se valmistuu maaliskuussa 2017. Asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöiden sekä kahden säätiön fuusioiminen eteni päätöksentekoon ja toteutettiin loppuvuodesta.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

Yleisen hallinnon ja konsernihallinnon tuloslaskelma

Keskuksen kaupunginvaltuustoon nähden sitova määräraha on ulkoinen toimintakate.

2112 Yleinen hallinto ja konsernihallinto

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Myyntituotot	6 888 510		6 888 510	6 591 632	-296 878
Maksutuotot	398 708		398708	285 335	-113 373
Tuet ja avustukset	533 000		533 000	727 347	194 347
Vuokratuotot	93 000		93 000	91 392	-1 608
Muut toimintatuotot	2 610 996	-2 510 393	100 603	119 136	18 533
Toimintatuotot yhteensä	**10 524 214**	**-2 510 393**	**8 013 821**	**7 814 842**	**-198 979**
josta sisäiset	*5 955 539*	-2 510 393	*3 445 146*	*3 267 462*	*-177 684*
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	-7 794 653	-138 190	-7 932 843	-7 611 524	321 320
Palveluiden ostot	-3 148 250	295 469	-2 852 781	-2 770 459	82 322
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 149 830		-1 149 830	-1 028 452	121 378
Avustukset	-2 290 210		-2 290 210	-2 399 716	-109 506
Muut toimintakulut	-502 554	-16 000	-518 554	-484 685	33 869
Toimintakulut yhteensä	**-14 885 498**	**141 279**	**-14 744 219**	**-14 294 836**	**449 382**
josta sisäiset	*-727 441*	317 469	*-409 972*	*-372 215*	*37 757*
Toimintakate	**-4 361 283**	**-2 369 114**	**-6 730 397**	**-6 479 994**	**250 403**
josta sisäiset	*5 228 098*	-2 192 924	*3 035 174*	*2 895 247*	*-139 927*
Toimintakate ulkoinen	**-9 589 381**	**-176 190**	**-9 765 571**	**-9 375 241**	**390 330**
Poistot ja arvonalentumiset	-113 021		-113021	-141 029	-28 008
Kustannuslaskennalliset erät				2 500 884	

Toimintatuottojen toteutuminen

Keskuksen toteutuneet ulkoiset toimintatuotot toteutuivat lähes talousarvion mukaisina. Kokonaisuudessaan tuotot olivat noin 22 000 euroa alle talousarvion.

Toimintakulujen toteutuminen

Keskuksen toteutuneet ulkoiset toimintakulut alittivat budjetoidun noin 412 000 eurolla. Suurin osa alituksesta selittyy henkilöstökulujen alenemalla. Henkilöstökuluihin vaikuttivat kilpailukykysopimuksen mukaiset lomarahaleikkaukset ja eläkemenoperusteisten maksujen kertymien alenema.

Toimintakatteen toteutuminen

Ulkoinen toimintakate toteutui noin 390 000 euroa muutettua talousarviota parempana.

Avaintavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin toiminnan päämäärä:

Loviisan päämääränä on hyvinvoiva, uutta teknologiaa ja energiamuotoja hyödyntävä kaksikielinen kaupunki, jossa merenranta, maaseutu ja hyvät lähipalvelut lisäävät asiakkaiden ja lomailijoiden elämänlaatua. Loviisa mahdollistaa monipuolisen elinkeino- ja kulttuurielämän kehittymisen myös hyvien tietoliikenne- ja kulkuyhteyksien avulla.

Yleisen hallinnon ja konsernihallinnon toiminnan painopisteet:

1. Asiakas ja kuntalainen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma/Keino	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Lisätä vuorovaikutteisuutta ja osallistamista.	Edistetään käyttäjien mahdollisuuksia vaikuttaa kaupungin toimintaan.	Verkkosivut uudistetaan. Sähköisiä palveluja lisätään.	Verkkosivu-uudistus käynnistettiin alkuvuodesta. Syksyn aikana keskukset tuottivat sisältöä ja suunnittelivat uuden sivurakenteen. Uusi intranetpalvelu avattiin 7.1.2016. Blogi avattiin heinäkuussa. Sosiaalisen median kanavasuunnitelman laadittiin.
Tehostaa asiakaspalvelua.	Asiakaspalvelu on asiakaslähtöistä ja keskitettyä (organisaatiolähtöisestä asiakaslähtöiseen).	Asiakaspalvelutoimisto avataan ja toiminta aloitetaan.	Asiakaspalvelutoimisto avattiin 7.3.2016. Asiakasprosesseja työstetään edelleen asiakaspalvelun ja toiminnan sujuvoittamiseksi.

2. Vetovoimaisuus ja kilpailukyky

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma/Keino	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Kääntää väestömuutos kasvuun, + 30.	Asuntoja rakennetaan 80 kpl, joista vuokra-asuntoja 30 kpl.	Kaupunki varautuu rakentamaan vuokra-asuntoja; yksi kohde Liljendaliin ja toinen Loviisan keskustaan.	Väestönmuutos oli negatiivinen, -262 asukasta. Liljendalin vuokra-asuntokohde eteni ja rakentaminen kilpailutettiin. Kohde rakennetaan vuoden 2017 aikana.
Positiivinen työpaikkakehitys.	Työpaikkojen määrä on vuoden lopulla 5 600; lisäystä vuoden aikana + 40 (5 752 vuonna 2012).	Meriklusteri, talonrakennus ja palvelut otetaan kärkialoiksi.	Meriklusteria tukeva telakka on myöhästynyt, rakennustyöt alkavat huhtikuussa 2017. Talonrakennusta tukeva elementtien jalostus on alkanut Valkossa, CLT-tekniikkaa soveltava talonrakennusliikkeen esittelytilan rakentaminen on siirtynyt vuodelle 2017. Työpaikkojen määrän lisäys jää uusien yritysten myöhästymisten johdosta noin 20:een.

3. Henkilöstö ja johtaminen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma/Keino	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Uudistaa toimintatapoja ja organisaatiorakennetta.	Keskusten välinen työnjako on tarkoituksenmukainen ja yhteistyö toimii saumattomasti.	Organisaatioselvityksestä seuraavat toimenpiteet toteutetaan sovitussa aikataulussa.	Organisaatiouudistuksen toimeksianto muuttui ja talousarviossa vahvistettiin uudistukselle uusi tavoite ja aikataulu. Uudistus on määrä valmistella kaupunginhallituksen käsittelyyn maaliskuussa 2017.
	Luodaan edellytykset strategisen ja toimeenpanevan tason hyvälle vuorovaikutukselle.	Järjestetään viranhaltijajohdon ja luottamushenkilöiden yhteisiä koulutuksia ja tapaamisia.	Kaupunginhallitus ja kaupungin johtoryhmä kokoontuivat yhteiseen koulutustilaisuuteen elokuussa.
Edistää työhyvinvointia.	Henkilöstö kokee, että työnantaja huolehtii jokaisen työhyvinvoinnista.	Varmistetaan toimivat ja tavoitteelliset kehityskeskustelut kaikissa keskuksissa. Henkilöstökyselyn pohjalta johdetut ja yhteisesti sovitut tavoitteet toteutetaan.	Henkilöstöhallinnon Populus-järjestelmään hankittiin laajennus, joka mahdollistaa kehityskeskusteluiden säännöllisen toteutumisen seurannan. Henkilöstökysely oli tarkoitus toteuttaa joulukuussa, mutta se jouduttiin lykkäämään sote- ja maakuntauudistukseen liittyvän laajan tiedonkeruun vuoksi (kysely tehdään helmikuussa 2017).

4. Talous

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma/Keino	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Velkaantuminen pysyy maltillisella tasolla.	Lainat per asukas ovat alle kuntien keskiarvoa.	Toimintoja tehostetaan ja eistrategista omaisuutta myydään. Laaditaan pitkän aikavälin investointisuunnitelma.	Lainat per asukas pysyivät valtakunnallisen keskiarvon alapuolella. Lainat per asukas oli 2 263 euroa, mikä on 675 euroa alle mannersuomen kuntien keskiarvon. Konsernitasolla velkataso kasvoi noin 54 miljoonaan euroon (3 572 euroa/asukas).
Kilpailukykyinen veroprosentti.	Taseessa oleva kertynyt ylijäämä pysyy positiivisena koko suunnitelmakauden.	Talousarvion toteumaa ja tavoitteiden toteutumista seurataan ja poikkeamiin reagoidaan nopeasti.	Veroprosenttia ei korotettu ja se säilyi 19,75 prosentissa, mikä on valtakunnallista keskiarvoa alhaisempi. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti vuonna 2016 oli 19,86.

YLEINEN HALLINTO JA KONSERNIHALLINTO VASTUUALUEITTAIN

Hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Sote- ja maakuntauudistus 2016 ja siihen liittyvät lausunnot ja selvitystehtävät ovat korustuneet. Siitä huolimatta, että uudistusten yksityiskohtia ei ole tiedossa, on valmisteleviin toimenpiteisiin ryhdytty lähinnä perusselvityksiä tekemällä. Muun muuassa ensimmäiset arviot muutoksen aiheuttamista henkilöstösiirroista on tehty. Tietohallintoyksikkö ja perusturvakeskus ovat yhteistyössä ryhtyneet valmisteleviin toimenpiteisiin perusturvakeskuksen tietojärjestelmien ja ohjelmien osalta.

Tietohallintoyksikkön osalta merkittävä asia vuoden aikana on ollut myös koulujen digiloikka. Syksyllä 2016 kirjoitettiin ensimmäisen kerran osa ylioppilaskirjoituksista sähköisesti.

Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskeva lainsäädäntö on muuttunut velvoittavammaksi ja laadittavaksi on tullut kyseisten lakien vaatimia suunnitelmia.

Erityisesti syksyn aikana on etenkin sairauspoissaolojen nousun vuoksi panostettu yhteis- ja kehittämistyöhön työterveyden kanssa.

Asiakaspalvelutoimisto Lovinfon toiminta on käynnistynyt. Asiakaspalvelutoimiston laaja tehtäväkenttä ja siihen liittyvät prosessit ovat edellyttäneet tiivistä yhteistyötä asiakaspalvelutoimiston ja keskusten välillä. Asiakaspalvelutoimiston kehittämistyö vaatii pitkäjänteisyyttä ja jatkuvuutta.

Kaupungin verkkosivuston päivitystyö aloitettiin keväällä, ja sivusto on tarkoitus ottaa käyttöön maalis-huhtikuussa 2017. Kunnat ovat lisäksi velvoitettuja liittymään kaikkien Suomessa saatavilla olevien julkisten palvelujen hakemistoon Suomi.fi kesällä 2017. Myös työ tähän liittyen on aloitettu.

Loppuvuodesta kaupunginhallitus päätti kaupungin uudesta viestintä- ja markkinointiorganisaatiosta, joka jatkossa koostuu viestintä- ja markkinointiasiantuntijan, viestintä- ja markkinointiassistentin sekä viestintäassistentin muodostamasta tiimistä.

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

Kaupunginkanslia:

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Tehostaa toimintatapoja.	Asiakaspalvelua keskitetään.	Asiakaspalvelutoimisto aloittaa toimintansa 1.3.2016 mennessä.	Asiakaspalvelutoimisto avattiin 7.3.2016. Asiakasprosesseja työstetään edelleen asiakspalvelun ja toiminnan sujuvoittamiseksi.
	Hallintoa tehostetaan: keskuksissa on yhteneväinen asiakirjahallinto.	Kirjaamisohjeet päivitetään ja yhteinen kirjaamo on toiminnassa vuoden 2016 loppuun mennessä.	Suurin osa saapuvasta postista kulkee asiakaspalvelutoimiston kautta, mutta vielä ei laajassa merkityksessä voida puhua yhteisestä kirjaamosta. Asiahallintajärjestelmän versiopäivitykselle on varattu määrärahat vuoden 2017 talousarvioon. Versiopäivitys vaikuttaa kirjaamisohjeiden sisältöön, mistä syystä näiden päivitys siirtyy vuodelle 2017.
	Luottamushenkilöille ja viranhaltijoille järjestetään vähintään yksi yhteinen koulutus-tilaisuus.	Järjestetään hallintomenettelyä/päätöksentekoa tukevaa koulutusta.	Kaupunginhallitus ja kaupungin johtoryhmä kokoontuivat yhteiseen koulutustilaisuuteen 19.8.2016 otsikolla Hallitustyöskentely, johtajuus ja päätöksenteko.
Saattaa hallintosääntö uuden kuntalain vaatimuksia vastaavaksi.	Työ hallintosäännön uudistamiseksi aloitetaan ja aikataulutetaan siten, että hallintosääntö voidaan hyväksyä kaupunginvaltuustossa viimeistään kesäkuussa 2017. Päätös kaupunginvaltuuston valtuutettujen lukumäärästä 1.6.2017 alkaen on ilmoitettava oikeusministeriölle viimeistään 31.12.2016.	Uuden hallintosäännön sisällön työstäminen aloitetaan heti vuoden alussa. Asian poliittiseen valmisteluun ryhdytään alkuvuodesta.	Työ hallintosäännön uudistamiseksi on käynnistetty. Kaupunginvaltuusto päätti 8.6.2016 tulevan valtuustokauden valtuutettujen määräksi 35 valtuutettua. Tieto on ilmoitettu oikeusministeriölle hyvissä ajoin ennen määräajan umpeutumista.

Henkilöstöyksikkö:

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Vahvistaa ammatillista osaamista.	Täydennyskoulutukset toteutetaan laaditun suunnitelman pohjalta. Toteutuneiden koulutuspäivien määrä kasvaa.	Kouluttautumismahdollisuuksista tiedotetaan aktiivisemmin ja henkilöstöä kannustetaan osallistumaan koulutuksiin. Lisätään sisäisten koulutusten määrää. Erityistä huomiota kiinnitetään tietotekniikan ja sähköisten työkalujen tehokkaampaan hyödyntämiseen.	Henkilöstön täydennyskoulutus perustuu vahvistettuun suunnitelmaan. Esimiehille järjestettiin vuoden aikana kolme koulutusesittelyä, joissa on käsitelty muun muassa oppisopimuksen hyödyntämistä henkilöstön täydennyskoulutuksessa. Kaksitoista esimiestä aloitti Kuntaliiton järjestämän esimiesvalmennuksen marraskuussa 2016. IT-osaamisen vahvistamiseksi on kokeiltu uutta osaamiskartoitukseen perustuvaa koulutusta. Kansalaisopiston IT-asiantuntemusta on myös hyödynnetty. Koulutuksiin osallistuneiden työntekijöiden määrä on hieman kasvanut mutta toteutuneiden koulutuspäivien kokonaismäärä on edellisvuoden tasolla.
Edistää työhyvinvointia.	Henkilöstö kokee, että työnantaja huolehtii jokaisen työntekijän työhyvinvoinnista. Työhyvinvointikyselyn tulokset paranevat ja niitä hyödynnetään toiminnan kehittämisessä. Sairauspoissaolot ja työkyvyttömyydestä johtuvat ennenaikaiset eläkkeelle siirtymiset eivät lisäänny.	Työhyvinvointia seurataan vuosittaisella henkilöstökyselyllä. Kyselyn tuloksista johdetaan kehittämistavoitteita, jotka toteutetaan. Käydään tavoitteelliset kehityskeskustelut koko organisaatiossa. Kehityskeskustelujen seurantaan luodaan menettely. Sairauspoissaolojen seuranta on säännöllistä ja tulokset raportoidaan johdolle. Reagointi muutoksiin on nopeata ja erilaisia varhaisen tuen muotoja hyödynnetään tehokkaasti.	Henkilöstökysely oli tarkoitus toteuttaa joulukuussa, mutta se jouduttiin lykkäämään sote- ja maakuntauudistukseen liittyvän laajan tiedonkeruun vuoksi (kysely toteutetaan helmikuussa 2017). Henkilöstöhallinnon Populus-järjestelmään hankittiin laajennus, joka mahdollistaa kehityskeskusteluiden säännöllisen toteutumisen seurannan. Sairauspoissaolojen seuranta on säännöllistä. Sairauspoissaolojen kasvun vuoksi on työterveyshuollon kanssa valmisteltu uusia toimintamalleja työkyvyn johtamisen tueksi. Alkuvuonna 2017 otetaan käyttöön uusi sähköinen työkalu sairauspoissaolojen seurannan helpottamiseksi.

Viestintäyksikkö:

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Vuorovaikutteinen ja osallistava viestintä.	Kuntalaisten ja henkilökunnan osallistamista edistetään.	Uuden intranetpalvelun toiminnallisuuksia hyödynnetään ja uusia työtapoja otetaan käyttöön.	Uusi intranetpalvelu avattiin 7.1.2016. Sen mahdollistamat toiminnallisuudet on otettu hyvin käyttöön, ja on luotu uusia, tehokkaampia työtapoja. Vuoden loppuun mennessä käyttöön otettiin 105 sähköistä työtilaa.
	Henkilökunnan viestintäosaamista kehitetään..	Käynnistetään verkkosivujen uudistus. Viestintäkoulutus ja kielenhuolto.	Verkkosivu-uudistus käynnistettiin alkuvuodesta määrittelyllä ja hankinnan valmistelulla. Tarjouspyyntö julkaistiin kesäkuussa. Hankintapäätös tehtiin syyskuun alussa, jonka jälkeen aloitettiin sivuston suunnittelu toimittajan kanssa. Keskukset kävivät syksyn aikana läpi sivujaan ja suunnittelivat uuden sivurakenteen. Järjestimme verkkokirjoittamisen koulutuksen marraskuun alussa. Kaupunginvaltuuston kokousten videointi jatkuu yhteistyössä paikallislehtien kanssa. Asiakaspalvelutoimisto Lovinfon avaamisen yhteydessä panostettiin viestintään. Esimerkiksi Lovinfosta kertova infoesite jaettiin noin 9 000 loviisalaistalouteen. Asukaslehti Morjensin kevään numero ilmestyi huhtikuun lopussa. Lehti jaettiin noin 9 000 loviisalaistalouteen ja noin 1 500 vapaa-ajanasukkaille. Lehden liitteenä oli kaavoituskatsaus. Lehti ei ilmestynyt syksyllä. Blogi bloglovisa.com avattiin heinäkuussa. Vuoden loppuun mennessä aikana blogi keräsi noin 15 500 sivunäyttöä. Blogin ylläpitäjänä toimii freelancetoimittaja Carita Liljendahl. Syksyn aikana järjestimme bloglovisassa syyskuvakilpailun. Laadimme sosiaalisen median kanavasuunnitelman yhdessä Someco Oy:n kanssa. Tarkoituksena on tehostaa ja yhtenäistää kaupungin sosiaalisen median käyttöä ja avata uusia sosiaalisen median kanavia. Kaupunginhallitus päätti viestinnän ja markkinoinnin uudelleen organisoinnista joulukuussa.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Hyvä kuntamaine.	Loviisaa pidetään hyvänä asuinpaikkana. Loviisalla on hyvä työnantajamaine. Loviisa on myönteisesti esillä julkisuudessa. Kaupungin tunnettuus ja vetovoima kasvavat.	Myönteistä viestintää korostetaan. Asukkaita ja kaupungin henkilökuntaa aktivoidaan Loviisalähettiläiksi. Tehdään markkinointiyhteistyötä kolmannen sektorin ja yrittäjien kanssa. Sosiaalista mediaa hyödynnetään kaupunkimarkkinoinnissa. Asumismarkkinointi suunnataan paluumuuttajiin ja lapsiperheisiin.	Kaupunki osallistui Vene16-messuille ja Elma-messuille Helsingissä, Kotimaan matkailumessuille Tampereella ja yhteistyössä Loviisan Wanhat Talot ry:n kanssa Oma Piha -messuille Helsingissä. Kaupungin verkkosivuilla julkaistaan paikallislehtien tuottamia Ilouutisia. Asukkaat haastettiin mukaan Lov is a -autotarrakampanjaan. Loviisalaiskasvoja nähtiin myös matkailun uudessa markkinointi-ilmeessä (selfiet) ja loppukesästä julkaistuissa YouTube-videoissa. Eri tapahtumanjärjestäjien ja yhdistysten kanssa sovittiin sponsoroinneista, joita vastaan kaupunki sai näkyvyyttä. Yhteistyöstä sovittiin 20 toimijan kanssa. Zodiak Finland Oy:n kanssa sovittiin elokuvayhteistyöstä. Onneli, Anneli ja Salaperäinen Muukalainen -elokuvaa kuvattiin Loviisassa heinä- ja elokuussa, mikä on tuonut Loviisalle valtakunnallista mediahuomiota. Elokuvan ensi-ilta on tammikuussa 2017. Loviisassa järjestettiin 21.–24.7. kansainvälinen Gold Wing -motoristitapaaminen, johon osallistui noin 500 henkeä 19 eri maasta. Kaupunki sai runsaasti kiitosta tapahtuman järjestelyissä tehdystä yhteistyöstä. Yhdessä matkailutoimiston kanssa aktivoitiin Visit Loviisan Instagram-tilin käyttöä. Visit Loviisan Facebook-sivuilla toteutettiin kesän aikana kaksi kilpailua.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
			Minikilpailutuksen asumismarkkinoinnin suunnittelusta ja toteutuksesta voitti Creative Peak. Asumismarkkinoinnin uusi ilme näkyi Loviisan Wanhat Talot -tapahtumassa 27.–28.8. Loviisaa markkinoitiin asuinpaikkana Lovinfossa. Suolatorille siirretyssä uimakopissa sai tutustua loviisalaiseen elämänmenoon Sidu-ääni- ja kuvateoksen avulla. Hyvän elämän äänitorvet kiersivät kaupungilla ja saivat kävijöiltä ilahtuneen vastaanoton. Kahdelle kaupunkikiertoajelulle osallistui yhteensä 83 henkilöä. Loviisa sai runsaasti myönteistä näkyvyyttä Loviisan Wanhat Talot -tapahtuman yhteydessä YLEn pääuutislähetyksessä sekä monissa lehtijutuissa ja blogeissa. Kevään 2017 asumismarkkinointikampanjaa varten kuvattiin videoita, joissa loviisalaiset kertovat Loviisasta asuinpaikkana. Videoita on tarkoitus jakaa sosiaalisen median kanavilla. Runsaat 3 000 Pikkukaupunki-lehteä lähetettiin kesällä suorapostituksena pääkaupunkiseudulla asuville lapsiperheille ja ryhmälle Loviisassa aiemmin asuneita. Loviisan päivää ja Loviisan viikkoa vietettiin elokuussa. Viestintäyksikkö kokosi viikon ohjelman lehti-ilmoituksiin ja verkkosivuille ja osallistui Loviisan päivän juhlan järjestämiseen Rantapuistossa ja Onnelin ja Annelin leikkipaikalla. Opastettu Loviisa tutuksi -bussiretki järjestettiin 24.8. teemalla Vanhalta rajalta Strömforsin ruukkiin. Osallistujia oli 90. Loviisan Joulu -viikonloput toivat Loviisalle runsaasti medianäkyvyyttä muun muassa Helsingin Sanomissa, MTV3:n Kymmenen uutisten loppukevennyksessä, aikakauslehtien jutuissa ja monissa blogeissa.

Kielenkäännös:

Vuoden 2016 aikana kielenkääntäjät hoitivat 970 rekisteröityä kielenkäännös- ja kielenhuoltotoimeksiantoa (vuonna 2015: 999, vuonna 2014: 1 184, vuonna 2013: 1 132).

Tori:

Myyjien määrä arkitorilla laski hieman edellisvuoteen verrattuna (2016: 1 247; 2015: 1 280), markkinamyyjien määrä pysyi samana (2016: 417; 2015: 417). Torilla oli pidennettyjä ja ylimääräisiä aukioloja Loviisan Wanhat Talot -tapahtuman (myyjiä 2016: 149; 2015: 152) ja Loviisan Joulu -tapahtuman aikana. Syysmarkkinat järjestettiin valtuustoaloitteen pohjalta lauantaipäivänä – asiakkaiden palaute kokeilusta oli myönteistä.

Tietohallintoyksikkö:

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Kehittää digitaalisia prosesseja.	Sekä työkalut että toimintatavat paranevat.	Toimintaa muutetaan sähköiseksi ja manuaalisista työvaiheista luovutaan.	Uusi intranet otettiin käyttöön. Sähköposti- ja kalenterijärjestelmä vaihdettiin ja sähköisten kokousten hyödyntäminen on kasvussa. Kaupungin verkkosivu-uudistus eteni suunnitellusti. Opetustoimessa on hyvä valmius sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin. Luottamushenkilöiden kokousmateriaalin jakeluohjelmisto on käytössä koko organisaatiossa.
Kehittää henkilöstön ICT-osaamista.	Tietoteknisiä työkaluja osataan käyttää paremmin.	Koulutusta järjestetään ja parhaita käytäntöjä jaetaan.	Intranetin sekä sähköposti- ja kalenterijärjestelmän käyttökoulutusta järjestettiin. Koko perusturvakeskuksen henkilöstölle järjestettiin tietosuojakoulutus ja toimintatapaa on tarkoitus laajentaa koko organisaatioon. Sisäistä IT-koulutusta järjestettiin paikallisen koulutusjärjestäjän kanssa.
Parantaa ICT-infrastruktuuria.	Infrastruktuuri tukee paremmin mobiileja toimintatapoja.	Mobiililaitteet vakioidaan ja laitehallinta otetaan käyttöön.	Mobiililaitteiden hallintaprojekti siirrettiin valmistelun pohjalta ei-kriittisenä seuraavalle kaudelle. Suun terveydenhuollon osalta aloitettiin siirtyminen valtakunnallisen Kanta-arkiston käyttöön. Luottamushenkilöiden kokousmateriaalin jakeluohjelmisto päivitettiin monipuolisempaan versioon. Turvatulostusjärjestelmää testattiin menestyksekkäästi ja sen laajentamisesta päätettiin.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21120 Hallintopalvelut

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**2 232 471**	-1 960 803	**271 668**	**271 185**	**-483**
josta sisäiset	*1 989 971*	-1 960 803	*29 168*	*21 816*	*-7 352*
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	**-3 287 116**	**55 369**	**-3 231 747**	**-3 211 627**	**20 120**
josta sisäiset	*-260 563*	77 359	*-183 204*	*-182 767*	*437*
Toimintakate	**-1 054 645**	**-1 905 434**	**-2 960 079**	**-2 940 442**	**19 637**
josta sisäiset	*1 729 408*	-1 883 444	*-154 036*	*-160 951*	*-6 915*
Toimintakate ulkoinen	**-2 784 053**	**-21 990**	**-2 806 043**	**-2 779 491**	**26 551**
Poistot ja arvonalentumiset	-13 000		-13 000	-13 339	-339

Talouspalvelut

Vastuuhenkilö: talousjohtaja

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Vuotta 2016 väritti talouspalveluissa todellisen tekemisen meininki. Alkuvuodesta 2016 valmisteltiin tilinpäätöstä 2015 ensimmäistä kertaa uudella, vielä osittain keskeneräisellä, taloushallinnon järjestelmällä ja samanaikaisesti henkilöstöresurssissa tapahtui notkahdus negatiiviseen kahden erittäin osaavan avainhenkilön siirtyessä samanaikaisesti pois talouspalveluiden organisaatiosta. Ongelmista kuitenkin lopulta selvittiin hienosti jäljellä olevan henkilökunnan vankalla ammattitaidolla ja yhteistyökumppani Kunta Pron hyvällä tuella. Tilinpäätös valmistui ajallaan ja järjestelmäprojekti voitiin päättää kesäkuussa 2016.

Uusi taloushallinnon järjestelmä pilvipalveluina toteutettuna antaa pienelle toimijalle mahdollisuuden päästä osalliseksi kohtuullisin kustannuksin suuren ja kalliin järjestelmän tuomista eduista ja mahdollisuuksista. Järjestelmän mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen edellyttää kuitenkin henkilökunnalta aktiivista kehittämisotetta ja hyviä ICT –taitoja.

Talouspalveluissa oli laskentatoimen tradenomiksi valmistuva harjoittelija, joka perehtyi opinnäytetyössään kaupungin myyntilaskutusprosessiin. Auditointi tuotti tuloksena järjestelmälähtöisiä kehittämisehdotuksia myyntilaskutusprosessin parantamiseksi. Tavoitteena on käydä kaikki talouspalveluiden pääprosessit läpi ja kehittää toimintatapoja automaatiota hyödyntäen sekä lisätä henkilökunnan ICT -osaamista tarvittavilta osin räätälöidysti.

Prosessien tehostamisella ja automaation lisäämisellä varaudumme tuleviin eläköitymisiin sekä tulevaan Sote- ja maakuntauudistukseen. Toimintatapojen ja työprosessien muuttaminen on tarpeellista, jotta ylipäätään selviämme vähenevällä henkilökunnalla tulevaisuudessa työtehtävistä ilman suurempia ulkoistuksia. Samalla voimme järjestelmiä hyödyntäen lisätä digitalisaaton tuomia mahdollisuuksia ja vuorovaikutteista talousviestintää etenkin kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston kanssa. Tavoitteena on tuottaa taloustietoa, jolla on lisäarvoa päättäjille, päätöksenteon tueksi.

Perinteinen kirjanpitäjän työ tulee siten vähenemään ja muuttumaan controller -tyyppiseksi asiantuntijan työksi, missä kirjanpidon tietojen oikeellisuutta arvioidaan ja varmistetaan, korjataan ja ohjataan oikeaan suuntaan sekä edelleen jatkojalostetaan päätöksenteon tueksi.

Talousasiantuntija aloitti virassaan touko-kesäkuun vaihteessa.

Hankintatoimi toimii vuorovaikutteisesti keskusten ja markkinoiden kanssa. Hankintaprosessin valmisteluvaiheessa asiantuntijaryhmä käy markkinavuoropuhelua alan yritysten kanssa jotta hankinnassa onnistuttaisiin mahdollisimman hyvin.

Koko kaupunkiorganisaatiota koskevan organisaatiouudistuksen hidas eteneminen on aiheuttanut henkilökunnalle työhyvinvointiin liittyvää epävarmuutta. Tämä koskee etenkin ruoka- ja siivouspalveluita. Toiminnan järjestämisessä onkin henkilökunta edellä pitäydytty oman toiminnan tehostamisessa ja kehittämisessä. Kaupunginhallitus päätti syksyllä 2016 ottaa omaksi toiminnaksi ostopalveluina toteutetut siivous- ja ruokapalveluiden tehtävät ja keskittää toiminnan ruokapalveluiden osalta Keskuskeittiöön. Ruuan valmistuksen keskittämisellä tavoitellaan jopa 450.000 euron kustannussäästöjä toimintakuluissa.

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

Talousosasto:

1. Ennakoitavissa olevan terveen ja tasapainoisen kuntatalouden aikaansaaminen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Mittari/Toimenpiteet	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Strategialähtöinen talousarvio ja investointisuunnitelma.	Päivitetystä strategiasta johdetut ja koko konsernille asetetut avaintavoitteet.	Strategiasta johdettujen avaintavoitteiden asettamiseen kiinnitetään erityistä huomiota koko kaupungin tasolla. Tavoitteiden toteutumisen seuranta otetaan osaksi osavuosiraportointia.	Avaintavoitteet ja mittarit pohjautuvat vielä vuosina 2016–2017 vanhaan strategiaan. Avaintavoitteiden toteutumista on seurattu osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksissä. Vanhan strategian suurpiirteisyys on aiheuttanut ongelmia seurattavien avaintavoitteiden laadinnalle ja toteuttamiselle. Loviisan kaupungin uusi strategia hyväksyttiin 1.12.2016.
Kehittää raportointia.	Luotettava ja ajantasainen raportointi päätöksenteon tueksi kaupungin ja vesiliikelaitoksen osalta sekä seurannan kehittäminen koko konsernin tasolla.	Helposti ja nopeasti saatavat numeeriset mittarit. Kuntariraportointityökalu ja ennakointimalliohjelmisto integroidaan taloushallinnon tietokantaan.	Järjestelmä tuottaa ajantasaiset raportit päätöksenteon tueksi. Perusraportoinnin kehittämistä jatkojalostetaan ja raportointia on kehitetty koko konsernin osalta Kunnariraportointityökalua ei ole otettu käyttöön.
Vastata uuden kuntalain velvoitteisiin.	Konsernirakennetta selkeytetään.	Selkeä ja helpommin ohjautuva konsernirakenne ja kiinteistöyhtiöiden fuusioiminen.	8 Loviisan kaupungin 100 % omistamaan kiinteistöyhtiötä fuusioitiin Loviisan Asunnot Oy:ksi (KV:n päätös 20.1.2016). Uusi yhtiö aloitti toimintansa 1.1.2017. Lisäksi 2 Loviisan kaupunkiorganisaatioon kuulunutta säätiötä, fuusioitiin yhdeksi Loviisan Asuntosäätiöksi.
Kehittää sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa.	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta jalkautetaan osaksi toimintatapoja.	Operatiivinen ohjeistus otetaan käyttöön keskuksissa.	Sisäisen valvonnan ohje on hyväksytty kaupunginhallituksessa. Keskukset vastaavat omista riskeistään ja raportoivat niiden hallinnasta ja toimintakertomuksessa. Operatiivista ohjeistusta lisätään tarpeen mukaan.

2. Tuottavuuden, toimintatapojen ja kustannustehokkuuden jatkuva parantaminen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Mittari/Toimenpiteet	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Kehittää ja tehostaa hankintaprosesseja.	Hankintaohjeistus päivitetään uuden hankintalain mukaiseksi.	Uuden hankintalain mukainen päivitetty ohjeistus.	Uusi hankintalaki astuu voimaan 1.1.2017. Hankintaohjeistuksen päivitys siirtyy vuodelle 2017.
Konsultoida ja opastaa konserniyhtiöitä hankintaprosesseissa.	Konserniyhtiöt noudattavat kaupungin laatimaa hankintaohjeistusta.	Tiedotetaan konserniyhtiöille ja kannustetaan yhteistyöhön.	Hankintatoimi on konsultoinut tytäryhtiöitä tarvittaessa.
Taloushallinnon prosessikehitys.	Taloushallinnon prosessit kehitetään vastaamaan väheneviä resursseja.	Valmistaudutaan talousosaston henkilömäärän supistumiseen.	Myyntilaskutusprosessi on läpikäyty ja siinä ilmenneet kehittämisehdotukset otettu käyttöön ostolaskuprosessin läpi käynti aloitetaan keväällä 2017.
Hallita ruoka- ja siivouspalveluiden kustannuksia ja lisätä tuottavuutta.	Sisäiset hinnat pysyvät kilpailukykyisinä ja laatutaso hyvänä. Ruokapalveluissa tehdään linjapäätös keittiöverkon laajuudesta.	Palvelun hinnan ja laatutason vertailut ostopalveluihin. Esitys keittiöverkostosta viedään päätöksentekoon.	Siivouspalveluiden mitoitusta on päivitetty. Sisäiset hinnat eivät ole nousseet. Keittiöverkkoselvityksen perusteella ruuan valmistus on kaupunginhallituksen päätöksellä päätetty keskittää Keskuskeittiöön.
Ruoka- ja siivouspalveluiden hyvä laatu.	Asiakastyytyväisyys.	Asiakastyytyväisyyskysely. Kerätään päivittäistä asiakas-palautetta.	Ruokapalveluissa asiakastyytyväisyyttä on selvitetty päivittäin happy or not laitteen avulla. Siivouspalveluiden hygieniataso on oma valvonnan mittaustuloksissa ollut hyvä.

3. Osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Mittari/Toimenpiteet	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Kehittää henkilöstön motivaatiota sekä tukea osaamista ja työssä jaksamista.	Tehokas, toimiva ja tyytyväinen henkilökunta.	Ylläpidetään, kannustetaan ja kehitetään henkilöstön ammatillista osaamista ja uusien toimintatapojen omaksumista.	Talouspalveluissa henkilökuntaa on kannustettu ja koulutettu oman ICT-tukihenkilön avustuksella omaksumaan uusia ja tehokkaampia toimintatapoja. Sekä siivous- että ruokapalveluissa on kehitteillä yhdistelmätyöntekijän toimenkuva. Toimenkuvan laajentaminen tuo uusia mahdollisuuksia henkilökunnalle kouluttautua työtehtävissä ja saada niihin uutta sisältöä ja uusia haasteita.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21124 Talousosasto

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	4 062 868	-549 590	3 513 278	3 351 926	-161 352
josta sisäiset	3 965 568	-549 590	3 415 978	3 243 244	-172 735
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	**-4 437 523**	**-12 536**	**-4 450 059**	**-3 992 404**	**457 656**
josta sisäiset	-290 735	141 664	-149 071	-99 880	49 191
Toimintakate	-374 655	-562 126	-936 781	-640 477	296 304
josta sisäiset	3 674 833	-407 926	3 266 907	3 143 363	-123 544
Toimintakate ulkoinen	-4 049 488	-154 200	-4 203 688	-3 783 841	419 848
Poistot ja arvonalentumiset	-92 871		-92 871	-124 354	-31 483

Kehittämispalvelut

Vastuuhenkilö: kehittämisjohtaja

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Talousarviovuodelle asetettu väestötavoite jäi toteutumatta. Toivottu 30 asukkaan kasvu kääntyi 262 asukkaan väestötappioksi. Väestötappio oli suurin kuntien yhdistymisen jälkeen, - 1,7 prosenttia väestömäärästä. Alueellinen jakauma sisälsi myös yllätyksen. Entisen Pernajan kunnan alueelta muuttotappio oli seurakuntien tilastojen mukaan 76 asukasta (-2,4 %). Ruotsinpyhtään alueella väestötappio jatkui edelleen, nyt 47 asukkaalla (-2,1 %) Muilla alueilla väestömäärä oli lievässä nousussa.

Asuntotuotanto oli koko maassa alhaisella tasolla, näin myös Loviisassa. Sekä asuntotonttien myynti että valmistuneiden asuntojen määrä pysyi edelleen alhaisella tasolla. Kaupungin oma vuokra-asuntotuotanto toteutui vain osin. Liljendalin rivitalohanke alkoi keväällä 2017, sen sijaan Loviisan keskustaan valmisteltu yksityisen rakennusliikkeen valmistelema hanke ei lähtenyt liikkeelle. Sahaniemelle suunniteltu laaja asumis- ja kylpylärakentaminen kariutui. Yrittäjä vetäytyi syksyllä 2016.

Äkillisen rakennemuutoksen tukipäätökseen ei saatu pidennystä, vaan se loppui vuoden 2015 lopulla. Hankerahoitusta oli kuitenkin jäljellä vielä vuodelle 2016. Tämän turvin jatkettiin Särmä-hanketta. Hanke keskittyi sataman kehittämiseen, Ruotsinpyhtään ruukkialueen elvyttämiseen ja yrittäjille suunnattujen palvelujen uudistamiseen. Tulokset ovat pääosin olleet hyviä, mutta osin yritysten investoinnit ovat siirtyneet vuodelle 2017.

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

Kehittämistoimi:

Kaupungin strategiaa uudistetaan niin, että siinä huomioidaan uuden kuntalain vaatimukset, selkeys ja kytkentä talousarvioon. Sahaniemen aluetta ja vuokra-asuntotuotantoa kehitetään strategian tavoitteita tukeviksi.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Päivittää kaupunkistrategia.	Kaupunginvaltuusto hyväksyy uuden strategian huhtikuun loppuun mennessä.	Osana USO-projektia toteutetaan työpajat, joilla kaupunginvaltuusto ohjaa valmistelua.	Valmistelua jatkettiin muun muassa USO-projektiin kuuluvilla työpajoilla. Kaupunginvaltuusto palautti strategian uuteen valmisteluun kokouksessaan 11.5.2016. Kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden strategian 14.12.2016.

Elinkeinotoimi:

Elinkeinopoliittisen ohjelman mukaisesti keskustan ja suurten kyläkeskusten elävöittäminen, verkostoitumisen kartoitus osana kilpailukykyä, hyvinvointipalvelut ja luovat alat ovat toimintavuoden uudet painoalueet.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Vetovoimainen ja monien mahdollisuuksien kaupunki.	Keskustan liiketilojen kaupallisen täyttöasteen kasvattaminen yhteistyössä kiinteistönomistajien kanssa.	Toteutetaan vaiheittain keskustan ja kylien kehittämissuunnitelmia tavoitteena kohentaa alueiden viihtyisyyttä ja vetovoimaa.	Ruotsinpyhtään yhteinen portaali toteutettiin Särmä-projektin yhteydessä. Opastesuunnitelma on myös laadittu.
Elävöittää keskustaa sekä suuria kyläkeskuksia.	Kyläkeskusten palvelutarjonta turvataan.	Kehittämissuunnitelmien pohjalta valitaan elinvoimaisuutta ja viihtyvyyttä edistävät hankkeet.	Hankkeet eivät ole toteutuneet.
Kääntää työpaikkakehitys positiiviseksi luomalla hyvä toimintaympäristö yritystoiminnan kehittymiselle.	Työpaikkojen määrä Loviisassa kasvaa 40:llä.	Kehittämisalat ovat: meriklusteri + 15 työpaikkaa talonrakennus + 10 työpaikkaa luovat alat + 5 työpaikkaa muut + 10 työpaikkaa. ÄRM-statukselle saadaan jatkoaika. Edistetään yritysten toimintamahdollisuuksia maapolitiikalla, kaavoituksella sekä infrastruktuurin suunnittelulla ja rakentamisella.	Uusien yritysten etabloituminen on osin siirtynyt vuodelle 2017, tämän johdosta työpaikkojen lisäys on noin 20. Loviisan uudella teollisuusalueella on saatu lisää valmiita teollisuustontteja.
Uudet yritykset.	5–10 PK-yritystä.	Kohdennettu myynti.	Strategia nimisen yhtiön toimitilakartoitusta on hyödynnetty, mutta tuloksia ei ole ollut. Uusia yrityksiä perustettiin 66 kappaletta. Nettolisäys on 12.

Matkailutoimi:

Matkailun Action planista valitaan kaksi tavoitetta, joita lähdetään suunnittelemaan ja toteuttamaan yhdessä matkailukentän kanssa.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Toteuttaa Loviisan matkailun kehittämisohjelma (Action Plan 2014–2020).	Perhematkailuun panostetaan.	Perhematkailu tuotteistetaan.	Perhematkailua on tuotteistettu. Yksittäishankkeita ovat muun muassa uusi lastenseikkailu, elokuvan kuvauspaikkojen kartta ja uusi leikkimökki.
Osallistuu kansainväliseen matkailumarkkinointiin Visit Finlandin / työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2015 käynnistämissä kärkihankkeissa	Siirrytään enemmän sähköiseen markkinointiin. Käyntikohteiden ja majoittuvien matkailijoiden määrä, vierailut Visit Loviisa –sivustolla.	Vähennetään printtimateriaalin tuotantoa. Edistetään Visit Loviisa -sivuston sisällöntuotantoa markkinointikanavaksi. Osallistutaan messutapahtumiin kaupungin markkinointitavoitteiden mukaan.	Uudet esitteet ovat entistä edullisempia. Visit Loviisa -sivustoa on kehitetty. Sosiaaliseen mediaan on panostettu erillisillä mainoskampanjoilla kuten Loviisan Joulu. Kaupunki osallistui venemessuille, kotimaan matkailumessuille ja ELMA-messuille.

Maaseututoimi:

Tehtäviin kuuluu alueellisesti maataloustukien ja lomituspalveluiden hallinnointi sekä paikallisesti yksityistieasiat, maa- ja metsäalueiden hoito ja vuokraus.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Tuottaa alueellisia palveluja sopimusosapuolia ja asiakkaita palvellen.	Lainsäädännön määräaikoja noudatetaan. Toiminta on taloudellista.	Omaksutaan sähköisiä työtapoja. Koulutetaan jatkuvasti henkilökuntaa.	Sähköpostilla jätettyjen asiakirjojen osuus niistä, joita ei voi lähettää Vipu-järjestelmän kautta, on pystytty kasvattamaan. Taimikonhoito on teetetty alueilla, joiden hoitotarve on ilmennyt kasvukauden aikana.
Hyödyntää metsää tarkemmin sekä taloudellisista että ekologisista lähtökohdista.	Optimoidaan metsänhoitosuunnitelmien mukainen tuotto.	Toteutetaan taimikoiden varmistaminen joustavammin.	

Työllisyyspalvelut:

Pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu tulee saada taittumaan; tavoitteena on ohjata pitkäaikaistyöttömät enenevässä määrin työllistämistään edistävien toimenpiteiden piiriin ja näin pienentää työmarkkinatuen kuntaosuuskuluja.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Vähentää pitkäaikaistyöttömyyttä.	Työmarkkinatuen kuntaosuusmaksulistalla olevien henkilöiden määrän kasvu estetään.	Ohjataan henkilöitä heidän tarpeidensa mukaisten toimenpiteiden piiriin ja edistetään heidän työllistymistään.	Työmarkkinatuen kuntaosuuslistalla olevien henkilöiden kokonaismäärä vähentyi neljällä henkilöllä, vaikka uusia henkilöitä tuli 73 kappaletta. Työmarkkinatuen kuntaosuuslistalla oli 2016 lopussa 273 henkilöä.
Käynnistää TYP-toiminta.	Monialaisen palvelun tarpeessaolevien työttömien vaatimia palveluja tarjotaan.	Osoitetaan käynnistyvään TYP-toimintaan riittävät henkilöresurssit ja luodaan toimivat menettelytavat yhdessä perusturvatoimen kanssa.	TYP-toiminta käynnistyi 1.1.2016. Asiakkaista 93 henkilöä osallistui TYP-toimintaan. Monialainen yhteistoiminta on sujunut hyvin.
Selvittää työttömien eläkkeelle siirtymismahdollisuuksia.	Työmarkkinatukea saavat vain henkilöt, jotka ovat tosiasiallisia työnhakijoita.	Ohjataan työmarkkinatukea saavat, mutta kuitenkin työkyvyttömät, henkilöt oikean etuuden piiriin yhdessä perusturvatoimen kanssa.	Työllisyyspalvelut ovat avustaneet perusturvakeskusta ao. henkilöiden asiakirjojen hankkimisessa. Eläkeprosessi kuuluu perusturvakeskuksen toimialaan.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21125 Kehittämispalvelut

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**4 228 875**		**4 228 875**	**4 191 731**	**-37 144**
josta sisäiset				*2 403*	*2 403*
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	**-7 160 859**	**98 446**	**-7 062 413**	**-7 090 806**	**-28 393**
josta sisäiset	*-176 143*	98 446	*-77 697*	*-89 568*	*-11 871*
Toimintakate	**-2 931 983**	**98 446**	**-2 833 537**	**-2 899 074**	**-65 537**
josta sisäiset	*-176 143*	98 446	*-77 697*	*-87 165*	*-9 468*
Toimintakate ulkoinen	**-2 755 840**		**-2 755 840**	**-2 811 910**	**-56 069**
Poistot ja arvonalentumiset	-7 150		-7 150	-3 336	3 814

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Toteutuma 2016
Asukasluku 31.12. (Väestörekisterikeskus)	15 316	15 400	15 218
Uudet aloittaneet yritykset	89	50	66
Maatalouden lomituspäivät	14 195	14 000	11 350
Tilojen lukumäärä	965	870	895

PERUSTURVAKESKUS

Vastuuhenkilö: perusturvajohtaja

Perusturvakeskuksen toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Vuotta 2016 piti alun perin leimata intensiivinen sote-valmistelu, integroitumiskehitys ja syvenevä kuntayhteistyö. Valtakunnan tasolla olevien hankkeiden viivästyminen ja kunnissa vallitseva yleinen epätietoisuus aiheuttivat sen, että päähuomio jouduttiin kohdistamaan rajat ylittävän yhteistyön sijasta oman toiminnan kehittämiseen. Keskuksen lopullisten talouslukujen valossa panostus omaan toimintaan näyttää kuitenkin olleen hyvä ratkaisu.

Jo aiempina vuosina aloitetut ja vuonna 2016 jatketut hankkeet näyttävät tuottaneen edelleen tulosta. Myönteisen talouskehityksen takaa löytyvät erityisesti panostus lapsiperheiden ennalta ehkäisevään työhön ja sen myötä saatu vähenemä lasten sijoituskustannuksiin sekä tehostuneen vanhusten kotiin annettavien palvelujen kautta saatu vähenemä erikoissairaanhoidon kustannuksiin. Myös pitkään keskustelua herättänyt suun terveydenhuolto on saanut uuden johtajan ja monet ongelmiksi koetut asiat ovat alkaneet vähitellen ratketa.

Taloustilannetta voidaan hyvällä syyllä luonnehtia vakaaksi. Tämän hintana ei ole ollut huono laatu tai heikko palvelujen saatavuus. Kummastakin näkökulmasta tarkastellen Loviisa ja Lapinjärvi ovat sijoittuneet kuntavertailussa hyvin.

Kun perusturvakeskuksessa palvelujen saatavuus, laatu ja rahoitus ovat kunnossa, ei suuria epäkohtia pitäisi olla. Huomiota ovat kuitenkin vaatineet nuorison päihdeterveyden epäedullinen kehitys, väestön tupakoinnin jatkuminen runsaana, päihdehuollon ja psykiatrisen avohoidon organisoitumattomuus ja kuntien työntekijöiden sairauspoissaolojen määrä ja epäedullinen kehitys. Näiden asioiden kohdalla ei voida katsoa Loviisan seudun onnistuneen vielä riittävän hyvin. Tekemistä jää siis tuleville vuosille.

Henkilökunnan sairauspoissaolot kohdentuivat edelleen erityisesti senioripalveluihin, mutta näyttäisi siltä, että huomion kiinnittäminen asiaan aktiivisesti on kääntänyt kehityksen myönteisempään suuntaan. Myös kaikkein suurimmat rakenteelliset muutokset ovat senioriprosesseissa takanapäin, jolloin toiminnan vakiintuminen ja sen myötä tuleva työolojen stabiloituminen voivat osaltaan vähentää stressiä ja uupumista. Henkilökunnan suunniteltu ja läpiviety osaamisen karttuminen on luultavasti myös yhteydessä sairauspoissaolojen vähenemiseen. On myös huomattava, että kaupungin kaikissa muissa keskuksissa sairauspoissaolot ovat samanaikaisesti lisääntyneet.

Riskianalyysi

Henkilökunta on sitoutunut kehittämiseen hyvin ja sähköisiä palveluja on otettu käyttöön aikataulun mukaisesti. Uhista huolimatta sosiaalityössä ja perhepalveluissa ei ole syntynyt merkittäviä ruuhkia. Vuodeosastopaikkojen vähentämisen voidaan katsoa sujuneen synkronoidusti muun toiminnan kehittämisen kanssa. Kuntayhteistyö on toteutunut heikohkosti, mutta siitä ei ole aiheutunut merkittävää haittaa. Maahanmuuttajien kotoutumiseen varatut resurssit ovat riittäneet.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 2016

Perusturvakeskuksen tuloslaskelma

Keskuksen kaupunginvaltuustoon nähden sitova määräraha on ulkoinen toimintakate

2113 Perusturvakeskus

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Myyntituotot	8 726 165	-5 639 375	3 086 790	3 512 388	425 598
Maksutuotot	4 767 300		4 767 300	4 903 309	136 009
Tuet ja avustukset	709 280		709 280	821 750	112 470
Vuokratuotot	280 650		280 650	273 429	-7 221
Muut toimintatuotot	134 040		134 040	142 354	8 314
Toimintatuotot yhteensä	**14 617 435**	**-5 639 375**	**8 978 060**	**9 653 231**	**675 171**
joista sisäiset	*5 959 375*	*-5 959 375*		*119 427*	*119 427*
Valmistus omaan käyttöön					
Henkilöstökulut	-18 374 869	-234 980	-18 609 849	-19 144 845	-534 995
Palveluiden ostot	-40 128 227	6 862 726	-33 265 501	-31 308 827	1 956 674
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 166 230		-1 166 230	-1 304 695	-138 465
Avustukset	-3 209 350	-200 000	-3 409 350	-3 159 108	250 242
Muut toimintakulut	-2 192 676		-2 192 676	-2 214 655	-21 979
Toimintakulut yhteensä	**-65 071 352**	**6 427 746**	**-58 643 606**	**-57 132 130**	**1 511 476**
joista sisäiset	*-10 343 213*	*6 912 736*	*-3 430 477*	*-3 300 285*	*130 192*
Toimintakate	**-50 453 917**	**788 371**	**-49 665 546**	**-47 478 899**	**2 186 648**
josta sisäiset	*-4 383 838*	*-953 361*	*-3 430 477*	*-3 180 858*	*249 619*
Toimintakate ulkoinen	**-46 070 079**	**-164 990**	**-46 235 069**	**-44 298 035**	**1 937 034**
Poistot ja arvonalentumiset	-40 310		-40 310	-88 760	-48 450
Kustannuslaskennalliset erät				-957 444	-957 444

Toimintatuottojen toteutuminen

Sekä myynti- että toimintatuotot ovat toteutuneet käyttösuunnitelmaa suurempina.

Korvaukset kunnilta on toteutunut budjetoitua enemmän.

Toimintakulujen toteutuminen

Toimintakulut puolestaan ovat toteutuneet käyttösuunnitelmaa alhaisempina.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä hankitut ostopalvelut alittivat talousarvion, johtuen mm. vuosien 2015 ja 2016 ylijäämäpalautuksista sekä toiminnan tasauslaskuista.

Lastensuojelun sijaishuollon ostopalveluissa saatiin aikaan huomattavia säästöjä siirtämällä painopiste sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin, panostamalla varhaiseen tukeen sekä tehokkaalla avohuollon toiminnalla.

Henkilöstökulujen toteutuminen

Henkilöstökuluissa on tapahtunut talousarvion ylitys, joka on kuitenkin pienempi kuin alitus ostopalvelujen puolella.

Talousarviossa ei ollut kyetty huomioimaan kotihoidon palvelutarpeen nopeaa kasvua, hoiva-asumisen ja kotihoidon sairauspoissaoloja eikä siten todellista sijaistarvetta. Kotona annettavan hoidon tuntimäärä on noussut 6 251 tunnilla verrattuna vuoteen 2015.

Toimintakatteen toteutuminen

Menojen ja tulojen erotus jää huomattavasti alle vuodelle 2016 budjetoidun tason. Suurimmat selittävät tekijät löytyvät erikoissairaanhoidon arvioitua vähäisemmästä laskutuksesta ja lastensuojelun sijoitusmäärärahojen vähäisestä käytöstä.

Avaintavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen

Perusturvakeskuksen toiminnan painopisteet:

1. Asiakas ja kuntalainen: terveyttä edistävän toiminnan kehittäminen ja terveyserojen kaventaminen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma/Keino	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Hyvinvointia kaupunkilaisille.	Terveyseroja kavennetaan ja hyvinvointia edistetään yhteistyössä kaupunkilaisten ja kolmannen sektorin kanssa.	Sähköisen hyvinvointikertomuksen arviointi ja tavoitteiden tarkistaminen.	Hyvinvointikertomus on valmistunut ja se esitellään perusturvalautakunnalle helmikuussa 2017.

2. Vetovoimaisuus ja kilpailukyky: laitospainotteisuuden vähentäminen ja kotona asumisen mahdollistaminen sekä valmistautuminen sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistukseen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma/Keino	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Panostaa laitospainotteisuuden vähentämiseen ja kotona asumisen mahdollistamiseen.	Terveyskeskussairaalan vuodepaikkojen määräksi tulee 30.	Terveyskeskuksen sairaalan osastot 3 ja 4 yhdistetään yhdeksi uudeksi osastoksi vähentämällä kymmenen paikkaa. Taasiakodin saneeraustyön valmistuttua terveyskeskussairaalasta voidaan siirtää kuusi asiakasta Taasiakotiin ja neljä asiakasta kotisairaalaan.	Osastot on yhdistetty, paikkaluku on 25 paikkaa + 5 niin sanottua puskuripaikkaa Maritakodissa. Taasiakodin saneeraus on toteutunut suunnitelman mukaisesti.
	Kotisairaalatoiminnan asiakasmääräksi tulee 5–15.	Kotisairaalatoimintaa kehitetään sujuvaksi toiminnaksi yhteistyössä potilaan kodin ja terveyskeskussairaalan kanssa.	Kotisairaalatoiminta on vakiintunut osaksi sairaanhoitojärjestelmää.
	Jatketaan uuden tehostetun palveluasumisyksikön suunnittelua ja aloitetaan mahdollinen rakentaminen.	Uuden palveluasumisyksikön sijainti ja ARA-rahoitus varmistuvat vuoden aikana.	Uuden tehostetun palveluasumisyksikön ehdollinen ARA-rahoitus on myönnetty ja rakennustyöt on aloitettu tammikuussa 2017.
Valmistautua sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistukseen.	Perusturvakeskus tiedottaa sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksen sisällöstä kaupungin johdolle ja asukkaille sekä suunnittelee toimintaansa sen mukaan.	Perusturvakeskus tiedottaa ja järjestää infotilaisuuksia. Perusturvakeskuksen toiminta pyritään virtaviivaistamaan sote-reformin mukaiseksi.	Vuoden lopussa vasta osa sote-laeista oli käynyt kunnissa lausuntokierroksella eikä yhtään lakia ollut vielä hyväksytty. Tiedottaminen siirtyy näin ollen vuoteen 2017. Tulevan sote-järjestelmän tuotteistuksen pohjana oleva pDRG-järjestelmä on otettu käyttöön.

3. Henkilöstö ja johtaminen: henkilöstön jaksamisen tukeminen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma/Keino	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Tukea henkilöstön jaksamista muutoksessa.	Henkilöstö jaksaa työssään ja sairauspoissaolot vähenevät.	Johtoryhmä ja keskijohto kokoontuvat vähintään kaksi kertaa vuodessa keskustellakseen yhdessä avaintavoitteista ja niiden informoimisesta henkilökunnalle ja juurruttamisesta toimintaan. Seurataan ja analysoidaan sairauspoissaoloja sekä ryhdytään niiden perusteella toimenpiteisiin.	Johtoryhmän ja keskijohdon kokoukset ovat toteutuneet ja koettu anniltaan varsin hyödyllisiksi. Tietoa sairauspoissaoloista on saatu työterveyshuollosta. Aktiiviset toimenpiteet ja asian jatkuva esillä pitäminen on todennäköisesti vaikuttanut poissaoloihin vähentävästi. Perusturvakeskuksessa sairauspoissaolot vähenivät.

4. Talous: talouden tasapainottaminen ja toiminnan tehostaminen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma/Keino	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Tasapainottaa taloutta jatkuvasti ja pyrkiä toimintamuutoksiin.	Talousarvion mukaiset tehostamispäätökset toteutetaan mahdollisemman hyvin.	Talousarviossa pysytään. Tuloksia seurataan aktiivisesti ja muutoksiin reagoidaan nopeasti.	Talousarvio laadittiin tiukkana, mutta tulos oli silti ylijäämäinen. Myös suuri osa toiminnallisista tavoitteista saavutettiin.

PERUSTURVAKESKUS VASTUUALUEITTAIN

Hallinto ja terveyden edistäminen

Vastuuhenkilö: perusturvajohtaja

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Johtoryhmätyöskentely sekä talousarvion ja tuloslaskelmien arviointi on tapahtunut vuosikellon mukaisesti ja vakiintunut selkeästi perusturvakeskuksen rutiininomaiseksi toimintatavaksi. Työhön osallistui aktiivisesti myös väliesimiestaso, kuten oli suunniteltukin. Sote-lainsäädännön viivästyminen antoi mahdollisuuden oman toiminnan kehittämiselle jopa suuremmassa määrin kuin oli alun perin arveltu ehdittävän.

Hyvinvointikatsaukset ja vaalikausittain laadittava sähköinen hyvinvointikertomus ovat olleet hyvinvointikoordinaattorin ja hyvinvointiryhmän työstettävänä ja ne ovat valmistuneet tai vastaavasti edenneet aikataulun mukaisesti. Hyvinvointikertomus esitellään perusturvalautakunnassa helmikuussa 2017.

Perusturvalautakunnan jäsenet ja varajäsenet

Varsinaiset jäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä/ kokousten lukumäärä	Henkilökohtaiset varajäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä
Aspholm-Backman Carola	5/11	Lindfors Kristina	4
Bärlund Päivi	10/11	Haverinen Katri	1
Engård Benny	9/11	Wallén Marie	0
Grundström Ben	8/11	Hansson Kenneth	3
Hydén Pia	8/11	Meriheinä Thérèse	0
Isotalo Jaakko	8/11	Öhberg Raul	2
Kouvo Katja	10/11	Mettinen Veli-Matti	0
Rönkkö Anne	9/11	Koivisto Ari	1
Sihvonen Jarmo	9/11	Cedergren Gun-May	0
Stenberg Immo	11/11	Oinonen Mari	0
Stenvall Patrik	11/11	Lindström Kim	0
Udd Ann-Lis	10/11	Skog Kim	1
Wilenius Yvonne	8/11	Lammi Pirjo	0

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

1. Asiakas ja kuntalainen: terveyttä edistävän toiminnan kehittäminen ja terveyserojen kaventaminen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Työstää sähköisen hyvinvointikertomuksen tavoitteita ja ohjata toimintaa tavoitteiden mukaisesti kaikkien hallinnonalojen vastuualueilla.	Hallintokunnissa tehdään vuosittainen sähköisen hyvinvointikertomuksen sisällön arviointi ja asetetaan mahdolliset uudet tavoitteet.	Hyvinvoinnin ohjaus- ja työryhmät kokoontuvat vuoden aikana ja laativat vuosittaisen hyvinvointikatsauksen.	Sähköisen hyvinvointikertomuksen päivitys etenee aikataulun mukaan ja hyvinvointikatsaus on laadittu.

2. Vetovoimaisuus ja kilpailukyky: teknologian hyödyntäminen perusturvakeskuksen palveluissa

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Hyödyntää uutta teknologiaa ja sähköisen asioinnin mahdollisuuksia.	Sähköinen asiointi on aloitettu.	Pientyöryhmät kootaan kaikkiin prosesseihin. Ryhmissä on myös ICT-edustusta.	Ensimmäiset sähköisen asioinnin välineet (ajanvarauksen automaattinen tekstiviestimuistutus, vapaamuotoiset tekstiviestit, web viestit, sähköinen ajanvaraus) on saatu aktiiviseen käyttöön.
Tietosuoja.	Tietosuojakäytäntöjä ja -ohjeistusta on kehitetty.	Työryhmä kootaan ja työt aloitetaan (sisällön asiantuntijat ja ICT-asiantuntijat).	Työryhmä on perustettu. Potilas- ja asiakastietojen käsittelyohjeet, tietoturvan ABC ja tietoturvan intranet-sivusto on laadittu ja jalkautettu henkilökunnan käyttöön. Lähes koko perusturvakeskuksen henkilökunta on suorittanut hyväksytysti tietoturvaverkkokoulutukset.

3. Henkilöstö ja johtaminen: henkilöstön jaksamisen tukeminen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Huolehtia henkilöstön osaamisesta ja hyvinvoinnista muutoksessa.	Henkilökunnan sairaus--poissaolot vähenevät. Muutokset viedään mahdollisimman hallitusti läpi.	Henkilökuntaa informoidaan muutoksista mahdollisimman nopeasti. Sairauspoissaoloihin reagoidaan. Perusturvan johtoryhmä ja kaikki esimiehet kokoontuvat yhteisiin seminaareihin, joissa avataan avaintavoitteet ja ideoidaan, miten työntekijöitä voidaan saada mukaan toimintaan. Kehityskeskusteluja käydään vuosittain.	Ajankohtaisista muutoksista ja aikatauluista tiedotetaan perusturvakeskuksen omilla intranet-sivuilla. Sairauspoissaoloja on seurattu aktiivisesti. Kehitys on ollut perusturvakeskuksen osalta suotuisa. Esimiestapaamisia ja -seminaareja on järjestetty suunnitelman mukaisesti.

4. Talous: talouden tasapainottaminen ja toiminnan tehostaminen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Tasapainottaa taloutta jatkuvasti.	Talous on hallinnassa ja talousarvion puitteissa pysytään. Poikkeamiin reagoidaan nopeasti.	Kustannuksia seurataan tehokkaasti.	Kustannuksia on seurattu osavuosikatsausten yhteydessä.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21130 Hallinto ja terveyden edistäminen

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**1 665 590**	-1 665 590		**358**	**358**
joista sisäiset	*1 665 590*	*-1 665 590*			
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	**-1 665 590**	494 181	**-1 171 409**	**-1 125 456**	**45 953**
joista sisäiset	*-549 575*	*494 181*	*-55 394*	*-47 785*	*7 609*
Toimintakate	0	-1 171 409	**-1 171 409**	**-1 125 097**	**46 311**
josta sisäiset	*1 116 015*	*-1 171 409*	*-55 394*	*-47 785*	*7 609*
Toimintakate ulkoinen	**-1 116 015**		**-1 116 015**	**-1 077 313**	**38 702**
Poistot ja arvonalentumiset				-26 475	-26 475

Hallinnossa ei ole juurikaan tuloja eivätkä menot toteutuneet arvioidun suuruisina. Eläkekulut jäivät arvioitua pienemmiksi eikä sairauslomasijaisia käytetty.

Lasten ja nuorten palvelut

Vastuuhenkilö: lasten ja nuorten palveluiden palvelupäällikkö

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tilaa on kartoitettu lasten ja nuorten hyvinvointikertomuksessa 2013–2016, johon tiedot on saatu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) toteuttamasta kouluterveyskyselystä vuodelta 2013, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tilastoista, Koulun hyvinvointiprofiilista sekä Hubu-tuloksista. Loviisassa lapsiperheiden materiaalinen hyvinvointi on jonkin verran heikentynyt edellisiin vuosiin verrattuna, mutta on edelleen parempi kuin maassa keskimäärin. Loviisalaisten nuorten fyysinen terveys vastaa maan keskiarvoja, mutta tytöillä on jonkin verran enemmän psyykkistä ahdistuneisuutta ja alakuloisuutta kuin maassa keskimäärin. Yksinäisyyttä nuorten keskuudessa on vähemmän kuin maassa keskimäärin. Nuorten tupakointi ja alkoholin humalajuominen näyttävät jonkin verran vähentyneen edellisiin vuosiin verrattuna, mutta kannabiksen käyttö puolestaan on lisääntynyt.

Vuoden 2016 aikana lasten ja nuorten palveluissa on panostettu ennaltaehkäisevän toiminnan edelleen kehittämiseen sekä varhaisen tuen toimintaan. Neuvolan perheohjaajan käyntiä tarjotaan kaikille lasta odottaville perheille. Perheohjaaja on käynneillään tiedottanut matalan kynnyksen palveluista, kartoittanut perheen tarpeita sekä ohjannut perheitä perhetyöhön tai muihin tukipalveluihin. Äitiysneuvolan terveydenhoitajat ovat osallistuneet täydennyskoulutukseen, jonka perusteella heillä on nyt oikeus suorittaa säännöllisen synnytyksen jälkitarkastuksia, jotka lääkärit aiemmin hoitivat. Syksyllä Liljendalin päiväkodissa tarjottiin kokeiluna lasten vanhemmille mahdollisuutta neuvolan kolmivuotistarkastuksen ja varhaiskasvatussuunnitelman tekemiseen samalla käynnillä päiväkodissa. Tästä saatiin vanhemmilta positiivista palautetta ja yhteistyön kehittämistä jatketaan. Perusopetuksen oppilaiden fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move! käynnistyi kouluissa syyslukukaudella. Arvioinnit suoritetaan liikuntatunneilla ja tulokset toimitetaan oppilaan suostumuksella kouluterveydenhoitoon osaksi laajaa terveystarkastusta.

Iloa vanhemmuuteen -hanke jatkui vuonna 2016 ja sen avulla tuettiin vanhemmuutta muun muassa järjestämällä vauvanruokakursseja, vauvakerho ja perhekahvilatoiminnan yhteyteen teemallisia luentoja, kehitettiin verkostoyhteistyötä ja yhteensovittavaa johtajuutta. Moniammatillinen yhteistyö etenkin sivistyskeskuksen kanssa on ollut laajaa. Lasten ja nuorten sekä hyvinvoinnin yhteinen johtoryhmä aloitti työnsä kesällä. Perusturvakeskuksen lasten ja nuorten palvelut sekä Loviisan ja Lapinjärven sivistyskeskukset ovat olleet mukana suunnittelemassa ja valmistelemassa Uudenmaan LAPE-hanketta (lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma), joka on yksi pääministeri Sipilän hallituksen kärkihankkeista. Hanke alkaa varsinaisesti vuonna 2017.

Lastensuojelun ja lapsiperheiden sosiaalityön tehtäviä eriytettiin sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain muutosten mukaisesti. Painopiste on siirtynyt lastensuojelusta sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin, mikä näkyy lastensuojelun asiakasmäärien vähentymisenä ja lapsiperheiden sosiaalityön asiakasmäärän kasvuna valtakunnallisten suositusten mukaisesti. Lastensuojelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisia määräaikoja on pääsääntöisesti pystytty noudattamaan. Panostamalla varhaiseen tukeen sekä tehokkaalla avohuollon toiminnalla on pystytty vähentämään lastensuojelun sijaishuollon tarvetta siten, että sijaishuollon ostopalveluissa on saatu aikaan huomattavia säästöjä. Lastensuojelun sijaishuollon hoitopäiviä oli vuonna 2016 Loviisassa 3 738 vähemmän kuin edellisenä vuonna ja Lapinjärvellä 52.

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

1. Asiakas ja kuntalainen: lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä hyvinvoinnin edistäminen ennaltaehkäisemällä ongelmia ja puuttumalla niihin varhaisessa vaiheessa

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Tukea vanhemmuutta ja puuttua varhaisessa vaiheessa ongelmiin.	Vanhemmuuden puute -indikaattorin tulokset ovat maan keskitasolla tai sen alapuolella.	”Iloa vanhemmuuteen” -hankkeen puitteissa yleisötilaisuuksia ja/tai luentotilaisuuksia vanhemmuuteen liittyvistä aiheista.	Yhdessä avoimen varhaiskasvatuksen kanssa on järjestetty perhekahvilatoiminnan teemapäiviä vanhemmuuteen liittyvistä aiheista. Lisäksi on järjestetty kaksi vauvanruokakurssia 9.3.2016 ja 1.11.2016. Varhaisen tuen vauvakerho aloitti toimintansa syksyllä.
		”Iloa vanhemmuuteen” -hankkeen puitteissa kaksi työntekijää ICDP-koulutukseen. Lisäksi muu samantapainen, hinnaltaan edullisempi koulutus kolmelle työntekijälle.	ICDP 1. tason kävi kaksi työntekijää syksyllä 2015. Kolme työntekijää on käynyt vuonna 2016 Folkhälsanin koulutuksen ”Reflektiivinen vanhemmuus”.
		Luodaan ja otetaan käyttöön ”Iloa vanhemmuuteen” -hankkeen puitteissa palvelutarvearvio ja nopean toiminnan tiimin toimintamalli.	Monialaisen palvelutarvearviomallin kehittäminen jatkuu edelleen, samoin kuin ”Pyydä apua -nappi” -toimintamallin kehittäminen.
		”Vahvuutta vanhemmuuteen” -ryhmätoiminta, 1–2 ryhmää.	Vuoden 2016 aikana oli kaksi ryhmää, yksi suomenkielinen ja yksi ruotsinkielinen ryhmä.
		Lastensuojeluilmoituksen koskiessa alle 1-vuotiasta lasta tehdään aina kotikäynti.	Toteutuu käytännössä, ohjeistusta valmistellaan.
		Vertaisryhmätoimintaa vanhemmille, esim. alle kouluikäisten lasten vanhempien ryhmä ja murrosikäisten lasten vanhempien ryhmä, Eroneuvo-ryhmätoiminta.	Mindfulness-ryhmätoimintaa kouluikäisten lasten vanhemmille järjestettiin kevätlukukauden aikana. Eroneuvoryhmään ei saatu riittävästi osanottajia, eikä se toteutunut.
	Tuetaan nuorten tasapainoista kasvua.	Ryhmätoimintaa nuorille, mm. tukioppilastoimintaa, laajennetaan koskemaan myös pieniä kouluja.	Toteutunut toiminta: tukioppilastoiminta, kummioppilastoiminta, Tutor-toiminta, tyttöryhmät, poikaryhmä, eskariryhmät, Sopu-kerho, Onnellisten linnake -peliryhmä, Friends-ryhmä.
		Maestro-ryhmätoiminta: kaksi ryhmää vuodessa. Koulukuraattoreiden pitämät ”tyttöjen ryhmät”.	Maestro-ryhmiä tarjottiin Lovisa Gymnasiumin ja Amiston Loviisan toimipisteen opiskelijoille, mutta ryhmiin ei saatu riittävästi osanottajia. Koulukuraattori oli mukana ”Tyttöjen tilan” suunnittelussa ja toteutuksessa, päävastuu toiminnasta oli kuitenkin nuorisotoimella.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
	Tupakointi vähenee kouluterveys-kyselyn indikaattorin mukaan.	Otetaan käyttöön Loviisan malli.	Ei toteutunut. Hubu-mittausten mukaan tupakointi on vähentynyt.
	Nuorten päihteiden käyttö vähenee kouluterveyskyselyn indikaattorin mukaan.	Hubu-mittaukset ja valistustilaisuudet. Lisäksi tehdään yhteistyötä kokemusasiantuntijoiden kanssa päihdevalistustilaisuuksissa, joissa nuorisotyö on mukana.	Hubu-mittaukset tehtiin kevään aikana. Kaksikielinen vanhempaintilaisuus pidettiin 18.5.2016.

2. Vetovoimaisuus ja kilpailukyky: hyvin toimivat lasten ja nuorten peruspalvelut, jotka lisäävät alueen vetovoimaisuutta

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Hyvin toimivat peruspalvelut.	Asiakkaat saavat hyvää ja oikea-aikaista palvelua. Asiakastyytyväisyyskyselyt, palautteet.	Tiivistetään aikuissosiaalityön ja lapsiperheiden palveluiden yhteistyötä ja kehitetään asiakasprosessia kun asiakkaana on lapsiperhe. Kehitetään tukihenkilö- ja tukiperhetoimintaa.	Asiakasprosessien yhteistyötä aikuissosiaalityön kanssa on kehitetty ja sitä jatketaan edelleen. Tukiperhetapaamisia on ollut kaksi: 2.3. ja 22.6.2016.
	Parannetaan asiakaspalvelua sähköisen asioinnin avulla.	Sähköinen ajanvaraus neuvolaan.	Kehitystyö alkoi vuonna 2016, käyttöönotto vuoden 2017 puolella.
	Hyvin toimivat oppilas- ja opiskelijahuollon palvelut.	Kehitetään yhteisöllistä oppilashuoltoa yhdessä koulujen kanssa.	Oppilashuollon ohjausryhmä kokoontui yhteensä yhdeksän kertaa. Ohjausryhmä järjesti opiskeluhuoltoseminaarin 15.3.2016.
		Kuraattorit jalkauttavat päihteiden vastaisen toimintaohjeen kouluille.	Toimintaohje on päivitetty ja jalkautettu osana oppilashuollon materiaalia.
Lisätä lapsiperheiden osallisuutta.	Annetaan lapsiperheille mahdollisuus osallistua ja kertoa mielipiteitään.	Järjestetään kyläiltoja yhdessä hyvinvointikoordinaattorin ja ”Yksillä Purjeilla” -hankkeen kanssa.	Jo syksyllä 2015 järjestettiin kyläiltoja (Tesjoki, Koskenkylä, Isnäs), joissa kartoitettiin muun muassa lapsiperheiden osallistumiskanavia. Toivottiin sosiaalisen median käyttöä ja keväällä avattiin perhekeskuksen Facebook-sivut.
Selvittää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tila.	Laaditaan lasten ja nuorten hyvinvointikertomus ja suunnitelma vuosille 2017–2020.	Lasten ja nuorten monialainen johtoryhmä ohjaa työtä.	Lasten ja nuorten monialainen johtoryhmä nimettiin 8.8.2016. Johtoryhmän ydintehtävistä on sovittu. Lasten ja nuorten hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma seuraavat koko kaupungin hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelman aikataulua. Lasten ja nuorten hyvinvointikertomus valmisteltiin vuoden 2016 aikana ja luottamushenkilökäsittelyyn se tulee helmikuussa 2017.

3. Henkilöstö ja johtaminen: monialainen yhteistyö ja siihen motivoitunut henkilökunta

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Henkilökunnan monialainen yhteistyö.	Monialainen yhteistyö alle kouluikäisten lasten kanssa toimivien tahojen kesken ja verkostoituminen.	”Iloa vanhemmuuteen” -hankkeen puitteissa alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä parissa toimivien tahojen yhteiset tapaamiset kaksi kertaa vuodessa.	Kevääksi suunniteltu tapaaminen jouduttiin perumaan osanottajien vähyyden vuoksi. Verkostopäivän 11.11.2017 aiheena oli ”Leikki-ikäisen kehityksen ja tunne-elämän tukeminen”. 34 henkilöä osallistui verkostopäivään.
	Yhteistyö eri yksikköjen henkilökunnan kesken on sujuvaa ja toisten osaamista kunnioittavaa.	Tiivistetään neuvolan ja varhaisen tuen perhetyön yhteistyötä.	Tavoite on saavutettu; yhteistyö on tiivistä ja sujuvaa.
	Ehkäistään nuorten syrjäytymistä.	Järjestetään ”Nuorten hyväksi” -verkostotapaaminen kaksi kertaa vuodessa nuorten kanssa toimiville tahoille yhteistyössä nuoriso- ja vapaa-aikatoimen kanssa.	Yhdessä nuoriso- ja vapaa-aikatoimen kanssa järjestettiin Nuorten Hyväksi -verkostotapaamiset. 20.5.2016 aiheena oli ”Nuoruusiän psyykkiset haasteet mielenterveydelle” ja 25.11.2016 nuorisoväkivalta.
Soveltaa syventyvästi yhteen sovittavaa johtamista.	Kehitetään omaa organisaatiota ja sovelletaan uutta johtamistapaa ja uusia käytänteitä kaupungin sisällä ja eri toimialojen välillä	Perustetaan lasten ja nuorten sekä hyvinvoinnin yhteinen johtoryhmä, johon kutsutaan mukaan teknisen toimen ja työllistämispalveluiden edustajat.	Perusturva- ja sivistyskeskuksen lasten, nuorten ja hyvinvoinnin yhteinen johtoryhmä nimettiin 8.8.2016 ja se kokoontui viisi kertaa syksyn aikana. Johtoryhmä toimii myös kaupungin LAPE-ryhmänä. Yhteensovittavan johtamisen tukena pidettiin kaksi fasilitointipäivää: johtoryhmän jäsenille 25.5.2016 ja esimiehille 26.10.2016.
Hyvinvoiva henkilökunta.	Työtään kehittävä ja motivoitunut henkilökunta.	Yksiköiden/ammattiryhmien toiminnan ”kehityskeskustelut”, kehittämiskokoukset, joissa palvelupäällikkö ja lähiesimies ovat mukana.	Kehittämiskokoukset toteutuivat suunnitelman mukaisesti. Tapaamisissa olivat mukana henkilökunta, esimies ja palvelupäällikkö.

4. Talous: tuottaa palvelut kustannustehokkaasti ottaen huomioon niukentuvat taloudelliset resurssit

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Tuottaa palvelut kustannustehokkaasti ottaen huomioon niukentuvat taloudelliset resurssit.	Talous on hallinnassa ja talousarvion puitteissa pysytään. Poikkeamiin reagoidaan nopeasti.	Taloudellisuus otetaan huomioon kaikessa toiminnassa. Kustannuksia seurataan tehokkaasti.	Talousarviossa pysyttiin ja arvioidut menot alitettiin. Säästöjä saatiin etenkin lastensuojelun palveluiden ostoissa.
		Kilpailutetaan lasten puheterapian ostopalvelut.	Puheterapiapalvelut kilpailutettiin vuoden 2016 loppupuolella. Palveluntuottajat valittiin perusturvalautakunnan tammikuun 2017 kokouksessa.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21131 Lasten ja nuorten palvelut

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**804 265**	-301 595	**502 670**	**597 156**	**94 486**
joista sisäiset	*301 595*	*-301 595*			
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	**-4 750 976**	786 291	**-3 964 685**	**-3 035 420**	**929 265**
joista sisäiset	*-967 240*	*786 291*	*-180 949*	*-164 615*	*16 334*
Toimintakate	**-3 946 711**	484 696	**-3 462 015**	**-2 438 265**	**1 023 751**
josta sisäiset	*-665 645*	*484 696*	*-180 949*	*-164 615*	*16 334*
Toimintakate ulkoinen	**-3 281 066**		**-3 281 066**	**-2 273 649**	**1 007 417**

Poistot ja arvonalentumiset

Palkkamenoissa tuli säästöjä, koska peruspalveluiden palveluvastaavan palkasta osa käytettiin työajansiirtona Iloa vanhemmuuteen -hankkeelle. Lastensuojelun sijaishuollon ostopalveluja ja perhehoitoa käytettiin huomattavasti aiempaa vähemmän.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

Käyntitilasto/lasten ja nuorten palvelut

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Toteutuma 2016	josta Lapinjärven suoritteet
Äitiysneuvola ja perhesuunnitteluneuvonta	2 769	2 815	2 780	415
lääkärikäynti	681	700	687	95
hoitajakäynti	2 088	2 115	2 093	320
Lastenneuvola	4 177	4 390	4 661	830
lääkärikäynti	945	890	930	175
hoitajakäynti	3 232	3 500	3 731	655
Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	5 383	4 790	4 428	319
lääkärikäynti	759	590	737	55
hoitajakäynti	4 624	4 200	3 691	264
Perheneuvonta	3 378	3 380	tilastointi muuttunut	tilastointi muuttunut
Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (Vuodesta 2015 alkaen myös yhteydenotot ja ilmoitukset lapsia koskevan sosiaalihuollon tarpeesta; sosiaalihuoltolain 35. §.)	386	330	334	48

Työikäisten palvelut

Vastuuhenkilö: palvelupäällikkö/johtava lääkäri

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Työikäisten palvelut; yleistä

Vuoden 2016 keskeisimmät muutokseen johtavat toiminnat:
– aikuissosiaalityön, päihdetyön ja aikuispsykiatrian siirtyminen yksiin tiloihin
– vireä kehittämistoiminta suun terveydenhuollossa
– sähköisten palvelujen aloittaminen
– kiireellisen ja kiireettömän vastaanottotoiminnan yhdistäminen
– hoidon tarpeen arvioinnin korvaaminen lääkärivetoisella vireillepanotoiminnalla
– sairaanhoitajien ja fysioterapeuttien vastaanottotoiminnan laajentaminen
– kiintiöpakolaisten tulo ja kotouttamistoiminnan aloittaminen
– vuodeosastopaikkojen vähentäminen, osastojen yhdistäminen ja kotisairaalatoiminnan vakiinnuttaminen
– perustoimeentulotuen siirtyminen Kelaan
– vuoden 2016 laatumittaukset.

Suun terveydenhuolto

Vastaava hammaslääkäri vaihtui lääkärin eläkkeelle siirtymisen myötä kesällä 2016. Lasten ja nuorten hammastarkastuksia siirrettiin hammaslääkäreiltä hammashoitajille ja -hygienisteille. Suu- ja leukakirurgin vastaanotto alkoi Loviisassa ja vuodenvaihteessa 2016–2017 alkaa myös oikojan vastaanotto. Hammashuollon aukioloaikaa pidennettiin jokaisena arkipäivänä klo 8–16 väliseksi ajaksi ja Lapinjärven jonotilanne saatiin purettua.

Akuutit sairaudet, ensiapu- ja triage-toiminta sekä krooniset sairaudet

Takaisinsoittojärjestelmä on käytössä kiirevastaanoton lisäksi nyt myös Loviisan niin sanotulla tavallisella vastaanotolla ja perifeerisillä vastaanotoilla. Puhelimiin vastausprosentti on pysynyt 100:ssa. Hoitajien vastaanottotoimintaa on laajennettu edelleen ja sen tueksi perustettiin syyskuusta alkaen maanantai-, tiistai- ja perjantaiaamupäiviksi lääkärivetoinen vireillepanovastaanotto. Kokemukset ovat olleet hyviä, samoin suora asiakaspalaute. Vastaanottotoiminnan jako vireille pantaviin asioihin ja suunnitelman mukaiseen hoitoon on alkanut toteutua. Samalla jako kiireelliseen ja ei-kiireelliseen vastaanottotoimintaan poistuu ja kaikkien vireille pantavien asioiden hoito on pyritty käynnistämään samana päivänä tai lähipäivinä. Tavoitteena on ollut mahdollisimman matala kynnys hoidon aloittamiselle ja yksityisen terveydenhuollon saatavuustasoa vastaava vireillepanoaikataulu. Perinteisestä hoidon tarpeen arviosta on luovuttu ja sen tilalle on otettu asiakasneuvonta ja hoidon välitön aloittaminen. Tämä on toteutettu tiimityönä, jossa lääkärin rooli on ollut perinteistä hoitajavetoista hoidontarpeen arviointia keskeisempi.

Suunnitelman mukaisessa hoidossa olevien asiakkaiden hoitosuunnitelmien laadintaa on jatkettu ja hoitosuunnitelmia päivitetty. Asiakkaille nimetään vastuuhenkilöt, joiden kautta useimmat asiat saadaan hoidettua. Suunnitelman mukaisen hoidon piiriin ohjataan erityisesti kroonista sairautta sairastavat, kuten diabeetikot ja verisuonisairauksia sairastavat, päihde- ja mielenterveysongelmaiset ynnä muut vaikeasti sairaat tai runsaasti palveluja käyttävät asiakkaat. Varsinkin ikäihmisten kohdalla on nähty vähenemää kiirevastaanotoille ohjautumisessa, mikä näyttäisi olevan yksi selitys erikoissairaanhoidon edulliselle menokehitykselle. Lääkejakelun ja opiaattikorvaushoidon piirissä olevien potilaiden määrä on ollut edelleen väestömäärään nähden korkea. Häiriötilanteita on esiintynyt ja tätä rauhoittamaan on hankittu oppisopimusmenettelyllä vahtimestari.

Loviisassa pitkään jatkunut tähystystoiminta ja kirurgin vastaanottotoiminta loppuivat kesällä ja ne siirtyivät lähisairaaloiden tehtäväksi.

Aikuissosiaalityö

Toimeentulotuen siirtyminen Kelan tehtäväksi on vaatinut valmisteluja vuoden 2016 aikana. Yksi etuuskäsittelijän virka lakkautettiin tähän liittyen. Uuden sosiaalihuoltolain myötä kasvaneeseen palvelunohjaustarpeeseen puolestaan perustettiin sosiaaliohjaajan tehtävä. Aikuissosiaalityö, päihdetyö, terveyskeskuksen mielenterveystyö ja maahanmuuttajapalvelut aloittivat työskentelyn samalla käytävällä huhtikuussa. Vuonna 2016 Loviisaan muutti 34 kiintiöpakolaista ja seitsemän oleskeluluvan saanutta turvapaikanhakijaa. Kotoutustoiminnassa on työskennellyt maaliskuusta alkaen kaksi määräaikaista työntekijää.

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

1. Asiakas ja kuntalainen: helposti tavoitettavat ja vaikuttavat hyvinvointituotteet kaikille

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Saada vireille sosiaali- tai terveysongelma ilman viivettä.	Vireillepanon vasteaika saadaan kutistettua kiireettömissäkin tapauksissa kolmeen arkivuorokauteen.	Hoidon tarpeen ja sosiaalipalvelun tarpeen arvioimiseen a) osoitetaan mahdollisimman osaavaa henkilöstöä b) hoitohenkilökunnan ja lääkärikunnan yhteistyötä asian vireillepanossa tiivistetään.	Kiirevastaanotolla työskenteli ruuhka-aikoina (ma, ti, pe- aamupäivät) ylimääräinen konsultoiva lääkäri. Hoitajien vastaanotot kehittyivät. Kaikkiin yhteydenottoihin vastattiin varsin nopeasti ja asiat saatettiin saman tien vireille. Jako kiireellisiin ja ei-kiireellisiin vireillepanoihin poistettiin.
Lisätä kevennettyjen tuotteiden kysyntää.	Asiakkaat kysyvät aktiivisesti ensisijaisesti keveitä tuotteita.	Keveistä tuotteista luodaan luotettava ja nykyaikainen kuva ja niiden saatavuus turvataan kaikille.	Lääkärin läsnäolo synnytti joukon konsultaatioon perustuvia tuotteita, joista tuli nopeasti suosittuja.
Saada sähköiset palvelut osaksi asiakastyön arkirutiinia.	Omahoidon sähköisen tuen piirissä olevien asiakkaiden määrä.	Sähköinen asiointi otetaan käyttöön. Eri viestimin suoritettavia asian vireillepanoja kehitetään.	Laboratoriokoevastausten ilmoittaminen tekstiviestein aloitettiin, nettiajanvarus käynnistettiin ja vastaanottoajoista lähetettiin tekstiviestimuistutus. Malli sähköiselle terveysasian vireillepanolle valmistui.

2. Vetovoimaisuus ja kilpailukyky: kotisairaalapalvelujen, kuntoutuspalveluiden ja psykiatrisen avohoidon kehittäminen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Kehittää kotisairaalapalveluja ja kasvattaa volyymiä.	Vaativan tason kotisairaala, palliatiivinen kotihoito ja tehostettu kotiin annettava sairaanhoito käsittää 5–15 potilaan kokonaisuuden.	Terveyskeskussairaalan toimintaa voidaan supistaa hieman entisestään (10 paikalla) samalla kun kotiin annettava sairaalapalvelu kehittyy.	Sairaalatoiminta supistui 25 akuuttihoitopaikkaan ja viiteen puskuripaikkaan pitkäaikaishoivassa. Kotisairaalan volyymi on vakiintunut noin viiteen paikkaan, mikä vastaa suurin piirtein alueen nykytarvetta.
Yhdenmukaistaa aivoverenkiertohäiriöpotilaiden kuntoutus.	Yhteinen hoitoketju Porvoon sairaanhoitoalueella, yhteiset pelisäännöt kuntoutuspalveluiden hankinnassa ja yhteinen kuntoutusosasto.	Jalkautetaan alueellinen hoitoketju. Yhdenmukaistetaan kuntoutuksen oheispalveluiden hankinta ja selkeytetään työnjakoa. Valmistellaan yhteisen kuntoutusyksikön perustamista.	Aivoverenkiertohäiriöpotilaanhoitoketju on valmistunut. Loviisan sairaalan aivoverenkiertohäiriöpotilaan hoito on tehostunut.

3. Henkilöstö ja johtaminen: työnjaon ja tiimityötaitojen kehittäminen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Kehittää työnjakoa ja hoitotiimien työskentelyä edelleen. Järjestää kehittämistyö lähikuntayhteistyönä.	Yksinkertaisten infektioiden primärihoito pysyy sairaanhoitajilla ja selkäkipupotilaiden lisäksi myös kroonisesta olkavaivasta kärsivien potilaiden primärihoito siirtyy fysioterapeuteille.	Lääkärituki hoitajan vastaanotolle järjestetään aamupäivisin konsulttilääkärin avulla. Fysioterapeutit aloittavat olkapääpotilaiden vastaanotot. Kehittämistyössä edetään yhdessä Porvoon sairaalan ja sairaanhoitoalueen kuntien kanssa.	Lääkärikonsultti, eli vireillepanolääkäri, oli paikalla ma, ti ja pe -aamupäivisin. Fysioterapeuttien olkapäävastaanotto aloitettiin. Päihdepotilaan hoitopolkua on valmisteltu Microsystems-työryhmässä.
Tiivistää mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalveluiden yhteistyötä erikoissairaan-hoidon ja perusterveyden-huollon välillä.	Luodaan suunnitelma aikuissosiaalityön, päihdehuollon ja aikuispsykiatrisen toiminnan yhdistämisestä a) kuntatasolla ja b) sairaanhoitoalueen tasolla.	Psykososiaalisten palvelujen ja päihdepalvelujen yhdistäminen sekä kotiin suunnattu-jen matalan kynnyksen palve-lujen kehittäminen on ase-tettu yhdeksi kärkihankkeeksi niin kunta- kuin aluetasollakin itäisellä Uudellamaalla. Hanke voidaan toteuttaa organisaa¬tioiden yhteistyönä ja vaatii siten onnistuakseen tämän yhteistyön käynnistämisen.	Loviisassa aikuissosiaalityö, kaupungin mielenterveystyö ja päihdetyö muuttivat samoihin tiloihin. Useita omia ja Porvoon sairaalan kanssa yhteisiä toiminnan kehittämiskokouksia pidettiin. Päihdelääkärin vastaanottopäivä toteutui ostopalveluna keskimäärin kolme kertaa kuukaudessa.

4. Talous: palvelujen kustannustehokas tuottaminen ottaen huomioon niukentuvat taloudelliset resurssit

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Jatkaa omaksuttua säästölinjaa, jonka kulmakivinä ovat edelleen yhteistyön syventäminen, työnjaon kehittäminen, laitoshoidon vähentäminen ja avopalveluiden lisääminen sekä perusterveydenhuollon roolin vahvistaminen suhteessa erikoissairaanhoitoon.	Talous on hallinnassa, talousarviossa pysytään ja reagoidaan nopeasti poikkeamiin.	Alkavan sote-reformin yhtenä päätavoitteena tulee olla kustannusten aikaisempaa parempi hallinta, kaiken päällekkäistoiminnan purkaminen ja aikaisempaa tarkoituksenmukaisempi työnjako.	Tavoite näyttää toteutuneen lähestulkoon odotusten mukaisesti, mutta seurannaisvaikutukset, eli vaikutukset lähinnä erikoissairaanhoitoon, toteutuivat huomattavasti yli odotusten.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21132 Työikäisten palvelut

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**7 270 677**	-2707 027	**4 563 650**	**5 209 936**	**646 286**
joista sisäiset	*3 027 027*	*-3 027 027*		*108 528*	*108 528*
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	**-21 395 855**	3 066 723	**-18 329 133**	**-19 088 500**	**-759 367**
joista sisäiset	*-4 864 677*	*3 551 713*	*-1 312 964*	*-1 260 169*	*52 795*
Toimintakate	**-14 125 178**	359 696	**-13 765 483**	**-13 878 563**	**-113 081**
josta sisäiset	*-1 837 650*	*524 686*	*-1 312 964*	*-1 151 641*	*161 323*
Toimintakate ulkoinen	**-12 287 528**	-164 990	**-12 452 519**	**-12 726 922**	**-274 404**
Poistot ja arvonalentumiset	-18 810		-18 810	-30 528	-11 618
Kustannuslaskennalliset erät					

Myyntituotot ja maksutuotot toteutuivat budjetoitua enemmän johtuen korvauksista kunnilta sekä asiakasmaksuista. Henkilöstökulut sisältävät sekä vuoden 2015 että vuoden 2016 palkkajaksotukset.

Suurimmat ylitykset kohdistuivat palvelujen ostoihin vammaispalveluissa sekä lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden hankintoihin.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto)

Käyntitilasto/Työikäisten palvelut

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Toteutuma 2016	josta Lapinjärven suoritteet
Avohoito				
Lääkärikäynti	12 873	16 000	12 555	2 258
Hoitajakäynti	15 967	17 000	16 284	2 432
Korvaushoitokäynnit	2 663	1 300	2 289	2
Fysioterapiakäynnit	6 165	4 200	6 070	607
Fysioterapia, ryhmäkäynnit	1 029	900	997	89
Hoitopuhelu, kiireellinen vastaanotto	2 490	2 600	3 341	342
Hoitopuhelu, lääkäri	6 579	7 000	7 083	1 120
Hoitopuhelu, hoitohenkilökunta	12 623	13 000	13 049	2 333
Muistipoliklinikka, hoitajakäynti	317	200	289	14
Kiireellinen vastaanotto, lääkärikäynti	6 351	6 000	6 456	712
Kiireellinen vastaanotto, hoitajakäynti	4 331	4 300	4 875	445
Erikoislääkäripalvelut, kirurgi	67	80	19*)	1
Erikoislääkäripalvelut, neurologi	157	130	146	10
Erikoislääkäripalvelut, gynekologi	191	180	175	24
Erikoispoliklinikka/endoskopia	130	110	67 *)	10
Hammashuolto				
Hammaslääkärin vastaanotto	11 237	11 000	10 737	1 458
Suuhygienistin vastaanotto	2 631	2 500	2 974	494
Sairaala				
Osastot III–IV	14 010	12 000	11 139	1 428
Kotisairaala		1 500	3 056	127
Aikuisten sosiaalityö				
A-klinikka	2 476	2 000	1 389	85

*) Kirurgin erikoislääkäripalvelut lakkautettiin omana toimintana kesäkuussa 2016.

Rajuin pudotus tapahtui vuodeosaston hoitopäivissä, koska molemmat osastot yhdistettiin ja vuodepaikkoja vähennettiin. Muut suoritteet joko vähentyivät tai lisääntyivät satunnaisvaihtelun rajoissa. Suoritteiden lukumäärää tärkeämpää on tietää, kuinka suuri määrä asiakkaita jäi vaille palvelua. Vuodeosastotoiminnan väheneminen ei vaikeuttanut merkittävästi jatkohoitoon pääsyä erikoissairaanhoidosta eikä osastolle pääsy ollut erityisen vaikeaa kiirevastaanotoltakaan. Paineita kotihoitoon ja hoiva-asumiseen näyttää syntyneen jonkin verran. Asiantuntijan tavoittaminen puhelimella pysyi hyvänä. Hoitopuheluiden määrä nousi. Tavoite palvella vastaanottoasiakkaita ilman kiireellisyysjonoon asettamista ei näytä aiheuttaneen ainakaan toistaiseksi ryntäystä. Kokemuksen myötä näyttää entisestään vahvistuvan se käsitys, että palvelujen tarjonta ja niiden kysyntä ovat pääosin hyvässä tasapainossa. Myös hammashuollossa on tapahtunut tässä suhteessa kehitystä. Palvelusuunnitelmissa on tietoisesti pyritty kevyempiin palveluratkaisuihin ja kontrolli-intervallien optimointiin. Vähenemät käyntitilastoissa ovat pääosin asetettujen tavoitteiden mukaisia. Vuosivertailua häiritsevät jonkin verran myös tiimityyppisen vastaanottotoiminnan aiheuttamat tilastoimiskäytäntöjen muutokset.

Senioripalvelut

Vastuuhenkilö: senioripalveluiden palvelupäällikkö

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Ikäihmisten määrä Loviisan kaupungissa on suuri; 11 prosenttia väestöstä on yli 75-vuotiaita. Tämä on lisännyt hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta. Olemme Loviisan senioripalveluissa seuranneet vanhuspalvelulain suuntaviivoja, joiden mukaan palvelut tuotetaan ensisijaisesti asiakkaiden kotona. Tavoitteemme on ollut muuttaa palvelurakennetta niin, että yli 75-vuotiaiden, kotona asuvien osuus kasvaa, tehostettu palveluasuminen lisääntyy ja vanhainkotipaikkojen ja Loviisan terveyskeskuksen laitospaikkojen määrä laskee. Terveyskeskuksen hoitopaikkojen määrä on vähentynyt, mutta senioripalvelujen hoivapaikkojen määrä on pysynyt samalla tasolla kuin viime vuonna.

Perusturvalautakunta päätti kokouksessaan 21.6.2016, § 55, että Taasiakodin laitoshoitopaikat muutetaan tehostetun palveluasumisen paikoiksi 1.1.2017 alkaen.

Loviisan terveyskeskuksen osasto 4 suljettiin elokuussa 2016, mikä on vaikuttanut senioripalvelujen, ja etenkin kotihoidon, työhön. Kotihoidon asiakasmäärä (kotisairaanhoito mukaan lukien) on suunnilleen samalla tasolla kuin 2015, mutta asiakkaiden luona vietettyjen tuntien määrä on jatkanut kasvuaan. Lisäys on 6 251 tuntia verrattuna vuoteen 2015. Tämä tarkoittaa keskimäärin noin 17 tuntia päivässä, joka vaatii neljän hoitajan työpanoksen.

Tärkeänä tavoitteena vuoden aikana oli kannustaa Loviisan ikäihmisiä osallisuuteen ja tukea heidän hyvinvointiaan, terveyttään ja toimintakykyään niin, että he selviytyvät omatoimisesti mahdollisimman pitkään. Kotihoitoon perustettiin fysioterapeutin tehtävä 2016. Tällä on ollut suuri merkitys kotona asuvien ikäihmisten ehkäisevälle ja kuntouttavalle hoidolle.

Jatkoimme senioripalveluissa aktiivisesti työtä yhteistyön lisäämiseksi eri järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa. Voimaa vanhuuteen -hankkeessa on kehitetty pysyviä toimintamalleja ja käytänteitä, jotka helpottavat ikäihmisten selviytymistä arjessa. Ulkoiluystävätoiminta on jatkunut. Innostus ryhtyä ulkoiluystäväksi iäkkäille henkilöille, jotka eivät yksin kykene lähtemään ulos kävelylle, lisääntyi vuoden aikana. Aktiivisia ulkoiluystäviä on 37.

Loviisan terveyskeskuksen ja senioripalvelujen välistä yhteistyötä kehitettiin vuoden aikana ja yhteistyö kotisairaalan kanssa toimi erittäin hyvin. Kykenimme hoitamaan useita, aiemmin terveyskeskuksen osastoilla hoidettuja sairaanhoidon toimenpiteitä senioripalvelujen eri asumisyksiköissä ja asiakkaiden kotona.

Vuoden aikana kykenimme tarjoamaan paikan eri hoiva-asumisyksiköissä 81 vanhukselle, joista 40 tuli Loviisan terveyskeskuksesta. 41 henkilöä muutti hoiva-asumispaikalle suoraan kotoa. Hoiva-asumispaikan saaneiden henkilöiden määrä kasvoi 18 henkilöllä vuoteen 2015 verrattuna. Asiakkaita hoidetaan niin pitkään kotona, että yhä useammin he muuttavat suoraan johonkin hoiva-asumisyksikköön sen sijaan, että he olisivat terveyskeskuksessa odottamassa hoiva-asumispaikkaa. Kaikille ympärivuorokautista hoitoa tarvitseville pystyttiin järjestämään paikka vanhuspalvelulain edellyttämässä ajassa (kolme kuukautta). Keskimääräinen odotusaika oli 49 päivää. 28 henkilölle kyettiin antamaan hoitopaikka heti hakemuksen hyväksymisen jälkeen.

Omaishoitajien määrä väheni 10 henkilöllä vuoteen 2015 verrattuna.

Harmaakallion ikäihmisten palvelutalon rakentamista on siirretty, koska investointitukihakemus Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle (ARA) voitiin tehdä vasta heinä–lokakuussa 2015 ja koska tonttisuunnittelusta jätettiin valitus. Valituksen myötä palvelutalolle päätettiin suunnitella uusi tontti. Myös uusi tontti sijaitsee Harmaakallion alueella.

Olemme hakeneet ARA-investointitukea suunnitellusti ja alustava päätös investointituesta tuli 21.1.2016. Rakentaminen aloitetaan kuitenkin vasta vuoden 2017 alussa, koska lopullinen tieto ARA-tuesta tuli vasta 28.12.2016.

Harmaakallion palvelutalon rakentamisen lykkääntyessä päätimme aloittaa Taasiakodin kunnostuksen suunniteltua aiemmin. Taasiakodin kunnostusta tehtiin suunnitellusti vuoden 2016 aikana. Kunnostustyö saatiin valmiiksi joulukuussa ja 6–8 uutta kuntoutuksen lyhytaikaispaikkaa voitiin ottaa käyttöön. Lyhytaikaispaikat on nyt keskitetty Rosenkullaan ja Taasiakotiin.

Toiminnanohjausjärjestelmä, joka otettiin käyttöön kotihoidossa 2015, on toiminut hyvin ja se mahdollistaa asiakkaan kotona suoritettujen tehtävien dokumentoinnin ja tilastoinnin. Käynnit kotihoidon toimistoilla ovat lyhentyneet ja henkilökunnan asiakkaan luona viettämä aika on pidentynyt. Kotikäynnin kestoaika on 40–60 prosenttia työajasta ajoajoista riippuen.

Tehostetun palveluasumisen piirissä oli vuoden aikana seitsemän palvelusetelillä sijoitettua asiakasta. Palvelusetelien käyttö kotihoidossa kasvoi vuoden 2016 aikana. Palvelusetelien ansiosta palvelutarjonta monipuolistuu ja asiakkaiden valinnanmahdollisuudet lisääntyvät ilman kustannustason nousua.

Olemme kilpailuttaneet myös tehostetun palveluasumisen ostopalveluja. Niiden tarjoajien kanssa, jotka ovat tarjonneet jo käytössä olevia tai hankintajakson aikana valmistuvia kohteita, solmitaan puitesopimus heti kun kohde on valmis ottamaan asiakkaita vastaan ja kaikki hankintayksikön edellyttämät selvitykset on toimitettu tilaajalle ja tilaaja on hyväksynyt ne.

Avaintavoitteiden (operatiivisten) toteutuminen vuonna 2016

1. Asiakas ja kuntalainen: ikäihmisten toimintakyvyn ylläpito, osallisuuden edistäminen ja kotona asumisen mahdollistaminen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Ylläpitää ikäihmisten toimintakykyä ja edistää heidän osallistamistaan.	Kehitetään ja juurrutetaan erilaisia ennaltaehkäiseviä, innovatiivisia ja kuntouttavia työmenetelmiä kotihoidossa.	Kotihoidon henkilökunnan koulutus ns. ”kunnonhoitajiksi” jatkuu 2016.	Kotihoidon henkilökunnan koulutus niin sanotuiksi ”kunnonhoitajiksi” jatkui suunnitellusti. Vuoden aikana järjestettiin kaksi koulutusta.
		Kotihoitoon perustetaan yksi fysioterapeutin tehtävä 2016, jotta kotina asuville ikäihmisille voidaan antaa fysioterapiapalveluja.	Fysioterapeutti aloitti kotihoidossa 11.4.2016.
		Kotihoidon henkilöstö osallistuu oppisopimuskoulutukseen ”Tuotekehityksen erikoisammattitutkinto”.	Osa kotihoidon hoitajista osallistui oppisopimuskoulutukseen ”Tuotekehityksen erikoisammattitutkinto”.
	Yhteistyö kolmannen sektorin ja vapaa-aikatoimen kanssa.	Järjestetään ikäihmisille erilaisia kuntoryhmiä yhteistyössä vapaa-aikatoimen ja eri yhdistysten kanssa. Vapaa-aikatoimi kouluttaa vapaaehtoisia toimimaan vetäjinä erilaisille ikäihmisten virkistys- ja liikuntaryhmille.	Ikäihmisille on erilaisia kuntoryhmiä, jotka on järjestetty yhteistyössä vapaa-aikatoimen, eri yhdistysten ja vapaaehtoisten kanssa.
	Ylläpidetään ulkoiluystävätoimintaa ja järjestetään tarvittaessa koulutusta.	Ulkoiluystäville järjestetään uusia koulutustilaisuuksia, heihin pidetään yhteyttä ja heille järjestetään kaksi tapaamista vuodessa.	Ulkoiluystäville järjestettiin kevään aikana uusi kurssi ja ulkoiluystävillä oli tapaaminen 1.6.2016. Joulukuussa ulkoiluystäville ja muille senioripalvelujen vapaaehtoistyöntekijöille järjestettiin joululounas.
	Lisätään ikääntyneiden kuntalaisten osallisuutta.	Järjestetään tapahtumia, joissa ikäihmiset voivat esittää kysymyksiä ja toivomuksia. Yhteistyötä vanhusneuvoston kanssa kehitetään. Kaupungin toimesta järjestetään toimintatuokioita kerran kuukaudessa viidessä Loviisan kylässä.	Eri kylissä järjestettiin toimintatuokioita. Yhteistyö vanhusneuvoston kanssa jatkui entiseen tapaan.

2. Vetovoimaisuus ja kilpailukyky: monipuolisten, ennakoivien ja asiakaskeskeisten, turvallista kotona asumista tukevien palvelujen tarjoaminen sekä laadukkaan ja tarkoituksenmukaisen intervalli- ja hoiva-asumisen järjestäminen monipuolisesti kuntouttavalla työotteella

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Tarjota monipuolisia ja asiakaslähtöisiä turvallista kotona asumista tukevia palveluja.	Palveluaikaa asiakkaiden luona lisätään. Muihin asioihin käytettävää työaikaa tehostetaan.	Toiminnanohjausjärjestelmä on otettu käyttöön 2015. Kehitystyö jatkuu kunnes järjestelmä toimii optimaalisesti. Laadun arvioimiseksi toteutetaan asiakaskysely.	Toiminnanohjausjärjestelmä on käytössä ja toimii hyvin. Kotihoidon asiakkaille tehtiin asiakaskysely syksyllä 2016. Asiakaskyselyn tulokset annettiin perusturvalautakunnan jäsenille tiedoksi.
	Joustavuus ja tehokkuus kotihoidossa lisääntyvät. Säännöllistä kotihoitoa laajennetaan ja siitä tulee monialaisempaa. Tavoitteena on kotiuttaa asiakkaat nopeammin sairaaloista ja antaa heille jatkokuntoutusta kotona.	Kotihoidon asiakasmäärä kasvaa ja asiakkaat tulevat tarvitsemaan entistä enemmän tukea ja hoivaa. Kotihoidon henkilökuntaa lisätään 2,5 lähihoitajalla ja yhdellä sairaanhoitajalla. Yksi kotihoidon ohjaajan tehtävä lakkautetaan ja tilalle perustetaan yksi fysioterapeutin tehtävä.	Lisäsimme kotihoidon henkilökuntaa suunnitellusti. Lakkautimme yhden kotihoidon ohjaajan tehtävän ja tilalle palkkasimme yhden fysioterapeutin.
	Monisairaiden ikäihmisten kotona annettava hoito ja palvelut paranevat.	Yhteistyötä kotihoidon ja Loviisan terveyskeskuksen välillä kehitetään edelleen. Kotihoidon lääkärit ja sairaanhoitajat pitävät säännöllisesti yhteisiä kokouksia.	Kotihoidon ja Loviisan terveyskeskuksen välistä yhteistyötä kehitettiin, etenkin sen jälkeen kun kotisairaalatoiminta käynnistyi. Kokouksia pidetään säännöllisesti.
	Muistisairaiden ikäihmisten varhaista diagnostisointia ja hoitoa kehitetään.	Perustetaan vertaistukiryhmiä muistisairaille ja heidän omaisilleen.	Perustimme vertaistukiryhmiä muistisairaille kolmeen eri paikkaan: läntiseen Loviisaan, Loviisan keskustaan ja itäiseen Loviisaan.
	Omaishoitajia tuetaan.	Omaishoitajille järjestetään mahdollisuus terveystarkastukseen. Omaishoitajien vertaistukiryhmätoiminta jatkuu.	Omaishoitajilla on tarvittaessa ollut mahdollisuus terveystarkastuksiin. Kehitämme terveystarkastuksia ensi vuonna. Omaishoitajien vertaistukiryhmätoimintaa järjestettiin säännöllisesti.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Järjestää laadukasta ja tarkoituksenmukaista hoivaasumista.	Hoiva-asumista ja Loviisan terveyskeskuksen käyttöä kehitetään. Ikäihmisiä, jotka eivät tarvitse sairaanhoitoa, ei hoideta enää Loviisan terveyskeskuksessa, vaan kotihoidon ja tehostetun palveluasumisen piirissä.	Uutta ikäihmisten tehostetun palveluasumisen yksikköä aletaan rakentaa vuoden 2017 aikana. Palvelutalolle haetaan ARAn investointitukea.	Ikäihmisten tehostetun palveluasumisen yksikön rakentamisen suunnittelu jatkui suunnitellusti. Rakentaminen aloitetaan vasta vuoden 2017 alussa, koska lopullinen tieto ARA-tuesta tuli 28.12.2016.
	Intervallihoidosta huolehtivat kokonaan senioripalvelujen yksiköt.	Taasiakodin kunnostus jatkuu 2016 ja neuvolan ja kotihoidon käytössä olleet tilat kunnostetaan kuudeksi uudeksi senioripaikaksi.	Taasiakodin kunnostus saatiin valmiiksi joulukuussa 2016. Intervallihoidon uusi, 6–8-paikkainen osasto oli muuttovalmis 1.12.2016.
		Palvelutalo Onnelaan suunnitellaan lisärakennus.	Palvelutalo Onnelan lisärakennuksen suunnittelu siirrettiin vuodelle 2017.
	Asukkaiden osallisuutta aktivoidaan. Hoito on asiakaskeskeistä ja kuntouttavaa.	Ikäihmisten hoitoa koskevat mielipiteet ja toiveet dokumentoidaan ja huomioidaan hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Jokaisessa yksikössä toteutetaan asiakaskysely. Omaistapaamisia järjestetään kerran vuodessa yhdessä asiakkaan ja omaisten kanssa.	Hoito- ja palvelusuunnitelmassa huomioidaan hoitoa koskevat asiakkaan ja omaisten mielipiteet ja toiveet. Teimme asiakaskyselyn syksyllä 2016. Asiakaskyselyn tulokset annettiin perusturvalautakunnan jäsenille tiedoksi. Omaistapaamisia järjestettiin suunnitellusti.
		Yhteistyötä tehdään kolmannen sektorin sekä kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen kanssa viihtyvyyden ja mielekkään toiminnan lisäämiseksi.	Yhteistyö kolmannen sektorin sekä kulttuuritoimen kanssa on toiminut hyvin. Olemme tehneet yhteistyötä myös vapaaehtoisten kanssa.

3. Henkilöstö ja johtaminen: henkilöstön työssä jaksamisen ja työmotivaation tukeminen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Lisätä jaksamista ja työmotivaatiota.	Kehitetään ja ylläpidetään henkilöstön osaamista.	Yhteistyö eri oppilaitosten kanssa.	Meillä on yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa. Opiskelijat tekevät erilaisia toimintaamme hyödyttäviä töitä.
		Järjestetään lyhyitä sisäisiä iltapäiväkoulutuksia ajankohtaisista, toiminnan tavoitteita tukevista aiheista.	Järjestimme henkilökunnalle erilaisia lyhyitä koulutuksia muun muassa palliatiivisesta hoidosta, diabeteksesta ja ergonomiasta.
		Kotihoidon henkilöstölle annetaan mahdollisuus osallistua tuotekehityksen erikoisammattitutkintokoulutukseen, joka on suunnattu erityisesti kotihoitopalveluihin.	Henkilöstölle tarjottiin mahdollisuus osallistua tuotekehityksen erikoisammattitutkintokoulutukseen. Neljä henkilöä suoritti tutkinnon.
	Hyödynnetään henkilökunnan osaamista ja pätevyyttä.	Kehityskeskusteluja ja säännöllisiä työpaikkakokouksia järjestetään jokaisessa yksikössä.	Olemme järjestäneet säännöllisiä työpaikkakokouksia ja esimiehet ovat käyneet kehityskeskusteluja henkilökuntansa kanssa.
	Ristiriitatilanteet ja työn haasteet ratkaistaan yhdessä.	Selvennetään johtamistaitoja, työntekijän vastuita ja oikeuksia.	Esimiehille olemme tarjonneet mahdollisuutta osallistua erilaisille johtamiskursseille ja esimiesten ja työntekijöiden kanssa on käyty keskusteluja.
	Sairauspoissaolopäivät ja ylityötunnit vähenevät.	Kolmenkeskisiä keskusteluja, aktiivinen suhtautuminen sairauspoissaoloihin. Nopea reagointi ylityötunteihin.	Olemme käyneet tarvittaessa kolmenkeskisiä keskusteluja ja keskustelleet niiden henkilöiden kanssa, joilla on usein sairauspoissaoloja. Olemme sijoittaneet työntekijöitä uudelleen ja siten kyenneet vähentämään sairauspoissaoloja. Olemme reagoineet ylityötunteihin.

4. Talous: talouden tasapainottaminen ja toiminnan tehostaminen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Seurata talousarviota vuoden aikana, laatia ennusteita ja reagoida poikkeamiin.	Pysytään talousarvion raameissa.	Prosesseja tehostetaan ja uusia toimintamalleja etsitään. Kotihoitoa kehitetään ja asiakkaita hoidetaan oikeassa paikassa. Ikäihmisten laitoshoitoa vähennetään.	Olemme tehostaneet kotihoidon ja hoiva-asumisen prosesseja. Olemme tehneet yhteistyötä kotisairaalan kanssa ja siten välttäneet tarpeettomia sairaalassa oloja.
	Seurataan aktiivisesti senioripalvelujen tavoitteiden toteutumista.		Kotihoitoa on kehitetty ja ikäihmisten ei tarvitse enää kauan odottaa ympärivuorokautista hoitoa Loviisan terveyskeskuksessa. Lyhytaikaista hoitoa tehostettiin ja se keskitettiin joulukuussa Rosenkullaan ja Taasiakotiin.
		Tehostetun palveluasumisen ostopalvelut kilpailutetaan.	Kilpailutimme tehostetun palveluasumisen ostopalvelut. Perusturvalautakunta teki päätöksen palveluntuottajien valinnasta 18.8.2016.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21134 Senioripalvelut

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**4 793 013**	-965 163	**3 827 850**	**3 757 082**	**-70 768**
joista sisäiset	*965 163*	*-965 163*		*10 899*	*10 899*
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	**-17 527 209**	2 042 346	**-15 484 863**	**-16 367 255**	**-882 393**
joista sisäiset	*-3 886 149*	*2 042 346*	*-1 843 803*	*-1 792 100*	*51 703*
Toimintakate	**-12 734 196**	1 077 183	**-11 657 013**	**-12 610 173**	**-953 161**
josta sisäiset	*-2 920 986*	*1 077 183*	*-1 843 803*	*-1 781 201*	*62 602*
Toimintakate ulkoinen	**-9 813 210**	**0**	**-9 813 210**	**-10 828 971**	**-1 015 762**
Poistot ja arvonalentumiset	-21 400		-21 400	-31 757	-10 357

Senioripalvelujen henkilöstökustannukset on ylitetty johtuen siitä, että kotona annettavan hoidon määrä on noussut 6 251 tunnilla verrattuna vuoteen 2015, ja johtuen sekä hoiva-asumisen että kotihoidon työntekijöiden sairauspoissaoloista. Talousarviossa ei ollut kyetty huomioimaan todellista sijaistarvetta eikä edelleen jatkuneen palvelutarpeen nopeaa kasvua.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Toteutuma 2016
75 vuotta täyttäneet	1 709	1 760	1 696
65–74 -vuotiaat	2 226	2 350	2 277
Kotona asuvat ikäluokassa 75 + , % ikäluokasta	89,9	90,2	89,6
Omaishoito			
Omaishoitajat	74	80	63
Kattavuusprosentti ikäluokasta 75 +	4,7	4,7	3,7
Asiakkaiden RAVA, ka	2,6	2,7	2,7
Kotihoito			
Asiakkaita säännöllisessä kotihoidossa ikäluokassa 75 +	284	266	269
Asiakkaita säännöllisessä kotihoidossa ikäluokassa alle 75	94	80	53
Kattavuusprosentti ikäluokasta 75 +	10,4	15,6	15,8
Kattavuusprosentti ikäluokasta alle 75	4,2	3,4	2,3
Asiakkaiden RAVA, ka	2,0	2,7	2,04
Tehostettu palveluasuminen			
Paikkojen määrä; oma toiminta + ostopalvelut	123	123–129 (1.10.)	126
Kattavuusprosentti ikäluokasta 75 +	6,7 (114 as.)	6,5 (114 as.)	7 (119 as.)
Kattavuusprosentti ikäluokasta 65–74	0,4 (9 as.)	0,4 (8 as.)	0,3 (7 as.)
Oma toiminta			
Paikkojen määrä	60	60 + 6 alk. 1.10.	62
Asiakkaiden RAVA, ka	3,2	3,2	3,2
Ostopalvelut			
Paikkojen määrä	63	63	64
Asiakkaiden RAVA, ka			
Laitoshoito/pitkäaikainen			
Paikkojen määrä	64	64	64
Kattavuusprosentti ikäluokasta 75 +	3,4 (58 as.)	3,3 (58 as.)	3,4 (58 as.)
Kattavuusprosentti ikäluokasta 65–74	0,3 (6 as.)	0,3 (6 as.)	0,3 (6 as.)
Asiakkaiden RAVA, ka	3,5	3,6	3,6
Lyhytaikaishoitopaikat/laitoshoito, joista	**13**	**13**	**18**
Rosenkullan intervallihoito-osastolla	7	7	6
Hemgårdenissa	3	3	3
Taasiakodissa	2	2	2+6 (1.12.2016)=8
Hambergin kodissa	1	1	1

Alueelliset palvelut

Vastuuhenkilöt: perusturvajohtaja ja johtava lääkäri

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Ympäristöterveydenhuoltoon ei kohdistunut vuonna 2016 suuria muutospaineita. Talous toteutui tavoitteiden mukaisesti.

Erikoissairaanhoidon puolella toimintaan vaikutti päivystysasetus, jonka mukanaan tuomien linjausten myötä Porvoon sairaalan synnytystoiminta siirtyi vuoden lopussa muihin HUS-sairaaloihin. Osa Loviisan seudun synnyttäjistä alkoi ohjautua myös Careaan. Samalla Porvoon sairaalan lastenosasto lakkautettiin ja muihinkin toimintoihin tehtiin synnytysten siirtymisten edellyttämiä muutoksia. Psykiatriassa valmistauduttiin kuntoutusosaston korvaamiseen jalkautuvalla hoitotiimillä. Neurologian puolella kehitettiin erityisesti aivohalvauspotilaan hoitoketjua. Kirurgiassa mentiin mukaan valtakunnalliseen ”tupakoimattomana leikkaukseen” -kampanjaan. Sairaala ja terveyskeskukset kokeilivat alkuvuodesta päiväpäivystystoiminnan yhdistämistä ja sen kariuduttua pidennettyä terveyskeskuskiirevastaanottoa. Loviisassa palattiin kuitenkin vähäisen kysynnän vuoksi kesän jälkeen entisiin aukioloaikoihin.

Loviisan alueen maksuosuudet erikoissairaanhoidossa ovat kehittyneet valtakunnallisiin trendeihin verraten varsin poikkeuksellisesti. Arvioitua vähäisemmät kustannukset eivät selity yksinomaan hyvällä onnella, vaikka kalliin hoidon laskutus jäikin alle arvioidun. Osa tuloksista johtuu HUS:in sisäisestä tehostusohjelmasta ja myös joidenkin vuodelle 2015 kuuluneiden säästöjen kirjautumisesta vuodelle 2016. Suurin selitys näyttäisi olevan kuitenkin perusturvakeskuksen oman toiminnan tehostuminen etenkin vanhusväestölle suunnatuissa palveluissa.

Avaintavoitteista huolimatta mitään erityisen vilkasta yhteistoimintaa ei perus- ja erikoissairaanhoidon tai alueen kuntien välillä ollut. Monet aikaisemmin aloitetut yhteishankkeet jatkoivat valmistumistaan, mutta suuria uusia avauksia ei ollut. Sote-lainsäädäntö ei valmistunut vuoden 2016 aikana, joten sekään ei velvoittanut tai rohkaissut laajamittaiseen yhteistyöhön vielä tässä vaiheessa. Porvoon sairaalassa ymmärretään pitkäaikaisen tiiviin yhteistyön ansiosta lähikuntien tarpeet varsin hyvin ilman asian jatkuvaa esillä pitämistäkin. Loviisan seudun valinta keskittyä vuonna 2016 erityisesti oman toimintansa kehittämiseen on palvellut yhteistyökumppaneita ja tuottanut samalla hyvän taloudellisen tuloksen.

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

1. Asiakas ja kuntalainen: oikeantasoiset ja oikea-aikaiset palvelut

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Oikeantasoiset ja oikea-aikaiset palvelut.	Hoitotakuu toteutuu. Asiakas saa oikean tasoista hoitoa.	Tiivis yhteistyö perusturvan ja erikoissairaanhoidon välillä.	Tämä näyttää toteutuneen, tosin oman toiminnan kehittämiseen panostamalla, ei niinkään kuntayhteistyö edellä.

2. Vetovoimaisuus ja kilpailukyky: toimiva yhteistyö erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Toimiva yhteistyö erikois-sairaanhoidon ja peruster-veydenhuollon välillä; sote-reformin alustavat suunnitelmat.	Sote-reformi on luonut yh-teiset suunnittelufoorumit erikoissairaanhoidolle ja perusterveydenhuollolle.	Itäisellä Uudellamaalla eri-koissairaanhoito ja kuntien perusterveydenhuolto suun-nittelevat ”yhteistä tulevai-suutta”.	Sote-reformi ei käytännön tasolla edennyt vuonna 2016 lainkaan Uudel-lamaalla. Loviisa ja Lapinjärvi eivät ole voineet vaikuttaa sote-aikatauluihin millään tavoin.

3. Talous: talouden tasapainottaminen ja toiminnan tehostaminen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Talous tasapainossa.	Läheinen yhteistyö erikois-sairaanhoidon kanssa.	Mahdolliset hoitoketjusiir-rot perusterveydenhuoltoon tai yhteiset joustavat hoito-ketjut.	Erikoissairaanhoidon kustannuskehitys oli huomattavan maltillista.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21135 Alueelliset palvelut

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**83 890**		**83 890**	**88 699**	**4 809**
joista sisäiset					
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	**-19 731 722**	38 205	**-19 693 517**	**-17 515 499**	**2 178 018**
joista sisäiset	*-75 572*	*38 205*	*-37 367*	*-35 620*	*1 747*
Toimintakate	**-19 647 832**	38 205	**-19 609 627**	**-17 426 800**	**2 182 827**
josta sisäiset	*-75 572*	*38 205*	*-37 367*	*-35 620*	*1 747*
Toimintakate ulkoinen	**-19 572 260**		**-19 572 260**	**-17 391 180**	**2 181 080**
Poistot ja arvonalentumiset					
Kustannuslaskennalliset erät					

Tilikauden tulos jää voitolliseksi, vaikka mitään rajuja säästötoimia ei ollutkaan käytössä. Kuntalaiset näyttävät saaneen tarvitsemansa hoidon määräaikojen puitteissa.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä hankitut ostopalvelut alittivat talousarvion, johtuen mm. vuosien 2015 ja 2016 ylijäämäpalautuksista sekä toiminnan tasauslaskuista. Alueellisten palvelujen eläkemenovelvoitteet alittivat talousarvion.

SIVISTYSKESKUS

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja

Sivistyskeskuksen toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Keskuksen toiminta perustui taloudelliseen tietoisuuteen ja hoidettiin suunnitelmallisesti. Ulkopuolista rahoitusta haettiin aktiivisesti. Keskus käytti yhteensä noin 529 000 euroa ulkopuolista rahoitusta erilaisiin kehittämishankkeisiin. Tasapainottamisohjelman toteuttaminen vuonna 2016 ja organisaatiomuutosprosessin jatkuminen vaikutti ja antoi oman leimansa toiminnalle kaikilla vastuualueilla.

Sivistyskeskuksen vastuualueilla toimintaympäristöön ja toimintaan ovat vaikuttaneet muun muassa seuraavat seikat:

- Koulutoiminnan kokonaisselvitys 2016–2021 valmistui vuoden 2015 loppuun mennessä. Kaupunginvaltuusto päätti 25.5.2016 laaditun selvityksen perusteella, ettei kouluverkkoon tehdä muutoksia.
- Sisäilmahaasteiden vuoksi Lovisanejdens högstadiumin ja Lovisa Gymnasiumin oppilaat siirrettiin väliaikaisiin opetustiloihin maaliskuussa. Lukiolaiset aloittivat opiskelunsa elokuussa korjatuissa tiloissa. Lokakuusta 2016 lähtien Lovisa högstadiumin oppilaiden opetus siirrettiin parakkeihin.
- Kaupunginvaltuusto päätti 25.5.2016 että kaksi kouluhanketta valmistellaan siten, että ne toteutetaan vuoteen 2020 mennessä. Hankkeet ovat Lovisanejdens högstadiumin uudisrakennus ja Lovisa Gymnasiumin peruskorjaus sekä Koskenkylän koulun uudisrakennus ja Forsby skolanin peruskorjaus. Hankesuunnitelmatyö lähti käyntiin syyskuussa kaupunginvaltuuston iltakoululla. Työhön osallistettiin oppilaita, henkilökuntaa, huoltajia, luottamushenkilöitä ja kuntalaisia. Joulukuussa Lovisanejdens högstadiumin hankesuunnitelma, johon kuuluu myös Lovisa Gymnasiumin peruskorjaus, käsiteltiin sivistyslautakunnan ruotsinkielisessä jaostossa ja Koskenkylän koulun suunnitelma sivistys¬lautakunnassa.
- Valkoon rakennettiin lähiliikuntapaikka ELY-keskuksen avustuksella koulun ja monitoimitalon lähistöön.
- Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi aloitti valmistelun ja suunnittelun vuonna 2017 toteutettavien Suomi 100- juhlavuoden tapahtuminen osalta.
- Uudet, valtakunnallisiin perusteisiin pohjautuvat, esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen opetussuunnitelmat otettiin käyttöön 1.8.2016.
- Kaupunki vuokrasi Almin talon loppuvuodesta 2015 ja toimintaa koordinoi kulttuuritoimi ja syksyllä määräaikaisesti palkattu kulttuuriohjaaja.
- Varhaiskasvatuksessa uusien valtakunnallisten perusteisiin perustuvien varhaiskasvatussuunnitelmien valmistelutyö aloitettiin syksyllä. Uudet varhaiskasvatussuunnitelmat otetaan käyttöön syksyllä 2017.
- Liljendalin lähikirjaston automatisointityöt omatoimikirjastoksi aloitettiin. ELY-keskus myönsi hankkeelle avustusta. Teknisistä ongelmista johtuen omatoimikirjastotoiminnan aloittaminen siirtyi alkuvuoteen 2017.
- Kaupunginvaltuusto päätti marraskuussa, että kielikylpytoiminta käynnistetään varhaiskasvatuksessa 1.8.2017 lähtien.
- Kaupunginmuseon julkisivujen korjaus valmistui.
- Sivistyskeskus on vuoden aikana saanut ulkopuolista rahoitusta muun muassa seuraaviin hankkeisiin; etsivään nuorisotyöhön, koulutuksen tasa-arvohankkeeseen, koulujen kerhotoimintaan, opetusryhmien pienentämiseen, koulujen ICT-hankkeeseen, Isnäsin ”Koulu kylässä” -hankkeeseen ja koulunkäynninohjaajien palkkaamiseen. Lisäksi molemmat lukiot ja Lovisanejdens högstadium ovat osallistuneet Erasmus-hankkeisiin.

Keväällä 2015 tehdyn sisäisen arvioinnin ja riskienkartoituksen ja -hallinnan perusteella sivistyskeskukselle valittiin kolme eri osa-aluetta, joita oli tarkoitus seurata, arvioida ja kehittää vuoden 2016 sekä suunnittelukauden 2017–2018 aikana.

Seuraavassa olemme arvioineet arvioineet osa-alueiden tilannetta:

1. Palveluverkko

Sivistyskeskuksen palveluverkko on suhteellisen laaja suhteessa taloudellisiin resursseihin ja asukaslukuun.

Arvio: Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan kouluverkkoon ei tehdä muutoksia. Laajan palveluverkon riskit on edelleen tiedostettava.

2. Henkilöstö ja johtaminen

a) Kehityskeskustelut

Arvio: Oletuksena on, että keskustelut on käyty, joskaan seurantatyökalua ei vielä ole. Se on hankittu ja on käytössä vuoden 2017 alusta.

b) Henkilökunnan vuorovaikutus- ja osallistamismahdollisuudet

Arvio: Henkilökuntaa on osallistettu esimerkiksi seuraaviin laajoihin asioihin: kouluverkkoselvitys, kouluhankkeet, opetussuunnitelmatyö, lähiliikuntapaikka, varhaiskasvatussuunnitelmatyö, kirjastojärjestelmän uusiminen.

c) Henkilöstön rekrytointi

Arvio: Suunnitelma on lähes valmis ja varhaiskasvatuksen vastuualue on pilotoinut rekrytointiprosessia. Sähköinen sijaisrekrytointi on otettu käyttöön varhaiskasvatuksen vastuualueella.

3. Kehittämishankkeet

Arvio: Kehittämishankkeiden prosessikuvaus ja toimintamalli on valmistunut ja se on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2017.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen 2016

Sivistyskeskuksen tuloslaskelma

Keskuksen kaupunginvaltuustoon nähden sitova määräraha on ulkoinen toimintakate

2114 Sivistyskeskus

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Myyntituotot	2 068 378	-954 752	1 113 626	1 279 340	165 714
Maksutuotot	1 037 489		1 037 489	1 096 410	58 921
Tuet ja avustukset	401 324		401 324	552 047	150 723
Vuokratuotot	247 548		247 548	53 836	-193 712
Muut toimintatuotot	130 400	-109 000	21 400	73 543	52 143
Toimintatuotot yhteensä	**3 885 139**	**-1 063 752**	**2 821 387**	**3 055 176**	**233 789**
joista sisäiset	*1 251 474*	*-1 063 752*	*187 722*	*9 594*	*-178 128*
Valmistus omaan käyttöön				**1 696**	**1 696**
Henkilöstökulut	-19 018 930	226 640	-18 792 290	-18 223 417	568 873
Palveluiden ostot	-7 580 487	1 907 692	-5 672 795	-5 441 908	230 887
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-818 888		-818 888	-762 731	56 157
Avustukset	-1 392 300		-1 392 300	-1 269 809	122 491
Muut toimintakulut	-4 213 296	16 000	-4 197 296	-4 043 024	153 972
Toimintakulut yhteensä	**-33 023 901**	**2 150 332**	**-30 873 569**	**-29 741 190**	**1 132 379**
joista sisäiset	*-7 513 546*	*1 907 692*	*-5 605 854*	*-5 534 496*	*71 358*
Toimintakate	**-29 138 762**	**1 086 580**	**-28 052 182**	**-26 684 318**	**1 367 864**
josta sisäiset	*-6 262 072*	*843 940*	*-5 418 132*	*-5 524 902*	*-106 770*
Toimintakate ulkoinen	**-22 876 690**	**242 640**	**-22 634 050**	**-21 159 416**	**1 474 634**
Poistot ja arvonalentumiset	-114 690		-114 690	-11 331	103 359
Kustannuslaskennalliset erät				-770 821	-770 821

Toimintatuottojen toteutuminen

Keskuksen toteutuneet ulkoiset toimintatuotot ylittivät budjetoidun noin 410 000 eurolla. Vuoden 2016 aikana sivistyskeskus on hakenut ja saanut ulkopuolista rahoitusta erilaisiin hankkeisiin ja kehittämistoimintaan noin 529 000 euroa. Summa ylittää budjetoidun noin 160 000 eurolla. Suurimmat avustussummat on myönnetty seuraaville hankkeille: Tasa-arvo, etsivä nuorisotyö, opetusryhmien pienentäminen, koulujen kerhotoiminta ja Erasmus-hankkeet.

Ulkoiset myyntituotot ylittyivät noin 166 000 eurolla. Tämä johtuu pääosin varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kotikuntalaskutuksista.

Myös maksutuottoja kertyi arvioitua enemmän. Päivähoitomaksutuotot ylittivät budjetin noin 50 000 eurolla. Vapaa-aikatoimen maksutuotot ylittivät budjetin noin 14 000 eurolla.

Toimintakulujen toteutuminen

Sivistyskeskus on pysynyt kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa. Keskuksen toteutuneet ulkoiset toimintakulut alittavat budjetoidun noin 1,1 miljoonalla eurolla.

Keskuksen vuoden 2016 tasapainottamistoimenpiteet ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti.

Suurimmat määrärahasäästöt kohdistuvat henkilöstömäärärahoihin (noin 570 000 euroa), palvelujen ostoihin (noin 230 000 euroa) ja avustuksiin (noin 120 000 euroa).

Suurin yksittäinen säästö verrattuna talousarvioon on lasten kotihoidon tuessa ja kuntalisässä, joita maksettiin yhteensä 209 000 euroa alle budjetoidun. Kehitys todettiin jo osavuosikatsauksissa.

Vuoden 2016 aikana on sisäisten erien käsittely muuttunut. Ruokahuollon ja siivouspalveluiden kustannukset sekä sisäinen vuokra käsitellään sisäisinä erinä. Muut aikaisemmin sisäisinä erinä käsitellyt kustannukset on vyörytetty kustannuspaikoille. Tämä näkyy talousarviomuutoksina.

Henkilöstökulujen toteutuminen

Henkilöstökulut alittivat budjetoidun noin 570 000 eurolla. Verrattuna vuoden 2015 tilinpäätökseen keskuksen palkkakustannukset pienenivät 0,23 prosentilla.

Vuoden 2016 talousarvion laadintaohjeessa VaEL-eläkemaksuprosentiksi oli ilmoitettu 20,75. Työnantajan maksama keskimääräinen VaEL-prosentti vuonna 2016 oli alhaisempi, 17,86 %. Arvio on, että säästö on noin 106 000 euroa.

Jos vertaa henkilöstökustannuksia kokonaisuudessaan kustannukset pienenivät 2,75 %:lla vuodesta 2015. Muutos tulee pääosin siitä, että vuoden 2016 aikana KuEL-eläkemenoperusteiden ja KuEL-varhemaksujen kirjauskäytäntö on tarkennettu siten, että maksut on kohdistettu aiheuttamisperiaatteen niille toiminnoille missä eläkkeensaajat ovat olleet töissä. Muutosten yhteenlaskettu vaikutus sivistyskeskuksen kohdalla on noin 276 000 euroa. Koska kyse on menojen uudelleenkohdistamisesta, eläkekustannukset nousivat muualla vastaavalla summalla.

Keskuksen sairauspoissaolot ovat valitettavasti kasvaneet. Kasvu oli 624 päivää. Kasvu näkyy pitkissä sairauslomissa. Verrattuna vuoteen 2015 Kelan maksamat sairausvakuutuskorvaukset kasvoivat 45,3 prosentilla.

Keskus on vuoden aikana kriittisesti arvioinut rekrytointitarpeitaan. Pääsääntöisesti sijaisia ei ole palkattu ei-lakisääteisiin palveluihin kuten hallintoon, vapaa-aikatoimeen ja kulttuuritoimeen. Poikkeuksena olivat kirjastot, missä henkilökuntaa tarvittiin, ettei kirjastojen aukioloaikoja olisi jouduttu supistamaan.

Avaintavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen

Sivistyskeskuksen toiminnan painopisteet:

1. Asiakas ja kuntalainen: Sivistyspalvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma/Keino	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Luoda kuntalaisille mahdollisimman sujuva arki kestävä taloudellinen kehitys huomioiden.	Sivistyskeskuksen palveluverkko on toimiva ja samalla taloudellinen.	Toteutetaan palveluverkon kehittämistoimenpiteet kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaisesti.	Koulutoiminnan kokonaisselvitys 2016–2021 valmistui vuoden 2015 lopussa. Kaupunginvaltuusto päätti 25.5.2016, ettei kouluverkkoon tehdä muutoksia. Kaupunginvaltuusto päätti lisäksi, että kaksi kouluhanketta valmistellaan siten, että ne toteutetaan vuoteen 2020 mennessä. Hankkeet ovat Lovisanejdens högstadiumin uudisrakennus ja Lovisa Gymnasiumin peruskorjaus sekä Koskenkylän koulun uudisrakennus ja Forsby skolanin peruskorjaus.
	Mahdolliset muutokset keskuksen palveluverkkoon ja palveluiden järjestämiseen tehdään hallitusti.	Toimintojen jatkuva sisäinen riskiarviointi, palveluiden kehittäminen ja muutos-tarpeisiin reagoiminen.	Keskuksessa tasapainotettiin taloutta vuodelle 2016 asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden mukaisesti.

2. Vetovoimaisuus ja kilpailukyky: Myönteisen kaupunkikuvan luominen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma/Keino	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Luoda positiivinen kuva kaupungista ja lisätä yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta yhteistyössä yhdistysten kanssa.	Lakisääteisten palvelujen lisäksi tarjotaan pieniä ja suuria elämyksiä, joiden avulla kaupunki erottuu edukseen.	Sivistyspalvelujen tuottaminen ammattitaitoisesti ja asiakaslähtöisesti.	Sivistyskeskuksessa kehitettiin jatkuvasti palveluja vastaamaan muutostarpeita ja myönteisen kaupunkikuvan luomista. Yhteisöllisyys ja yhteenkuuluvuus toimivat ohjenuorana koko keskuksen toiminnassa.

3. Henkilöstö ja johtaminen: Avoin toimintakulttuuri ja osaava henkilökunta.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma/Keino	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Avoin toimintakulttuuri.	Avoin ja toimiva yhteistyö kaupungin keskusten välillä sekä avoin ja vuorovaikutuksellinen toimintakulttuuri kuntalaisten kanssa.	Osallistetaan henkilökuntaa ja asukkaita ja hyödynnetään vuorovaikutuskanavia.	Henkilökuntaa, päättäjiä sekä kuntalaisia on tiedotettu ja heidät on osallistettu ennen kun laajoista asioista on päätetty, esimerkiksi kouluverkkoselvitys, kouluhankkeet ja lähiliikuntapaikat.
Kehittää syventävästi yhteen sovittavaa johtamista.	Kehitetään ja sovelletaan uutta johtamistapaa ja uusia käytänteitä kaupungin sisällä ja eri toimialojen välillä.	Perustetaan lasten ja nuorten sekä hyvinvoinnin yhteinen johtoryhmä, johon kutsutaan mukaan mm. teknisen toimen ja työllistämispalveluiden edustajat.	Yhteinen perusturvakeskuksen ja sivistyskeskuksen lasten ja nuorten sekä hyvinvoinnin johtoryhmä perustettiin elokuussa. Ensimmäinen fasilitointipäivä oli 25.5.2016 ja toinen oli 26.10.2016. Johtoryhmä toimii myös LAPE- ohjausryhmänä (lasten, nuorten ja perheiden palvelut).
Osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilökunta.	Avoin, viihtyisä ja kannustava työilmapiiri, joka perustuu keskinäiseen luottamukseen ja molemminpuoliseen vuorovaikutukseen	Esimiestyötä kehitetään ja esimiesroolia vahvistetaan. Käydään säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa, kehityskeskusteluja.	Sisäisiä koulutuksia järjestettiin mm. liittyen esimiestyöhön. Säännöllisiä kehityskeskusteluja on pidetty. Opetushenkilöstölle järjestettiin koulutusta paikallisesti alueelliseen Osaava/Kunnig -koulutustarjonnan kautta.

4. Talous: Ennakoitavissa oleva tasapainoinen talous.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma/Keino	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Taloudenpidon suunnitelmallisuus ja seuranta.	Talousarvion sitovat tavoitteet toteutuvat.	Talousarvion toteuman seuranta ja ennusteiden laadinta, poikkeamiin reagointi ja johdon toimenpiteet.	Sivistyskeskuksen hallinto, vastuualueet ja yksiköt seurasivat järjestelmällisesti talousarvion toteumaa.
Tuottaa palveluja kustannustehokkaasti.	Palveluverkko ja organisaatio sopeutetaan taloudelliseen tilanteeseen.	Toteutetaan palveluverkon, organisaatiomuutoksen ja tasapainottamisohjelman toimenpiteet. Luodaan uusia tehokkuutta lisääviä toimintatapoja ja -malleja.	Tasapainottamisohjelman toimenpiteitä toteutettiin. Organisaatiomuutosprosessiin osallistuttiin.
Hyödyntää ulkopuolista rahoitusta kehittämishankkeissa.	Kehittämishankkeiden avulla tuetaan ja kehitetään keskuksen toimintaa. Kehittämishankkeet edesauttavat tavoitteiden toteuttamista.	Keskuksen eri vastuualueet hakevat aktiivisesti ulkopuolista rahoitusta niihin hankkeisiin,jotka on mainittu vastuualueiden talousarvioteksteissä tai muissa suunnitelmissa.	Keskus jatkoi ulkopuolisen rahoituksen hakemista. Työ kehittämishankkeiden prosessikuvauksesta valmistui. Kuvaus sisältää mm. hakuvaiheen, toteutuksen ja raportoinnin.

SIVISTYSKESKUS VASTUUALUEITTAIN

Hallinto ja kehittäminen

Vastuuhenkilöt: sivistysjohtaja, taloussuunnittelija, suunnittelija

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Vastuualueen tavoitteena oli palvelujen tasavertainen ylläpitäminen ja kehittäminen koko alueella ja alueen kaikille asukkaille. Palvelutuottamista varten on keskuksessa jatkettu eri toimintamallien ja ohjeistusten laadintaa sekä kehitetty uusia yhteistyömuotoja eri toimijoiden kanssa, joka on mahdollistanut asukkaiden tasavertaisen kohtelun ja myönteisen kaupunkikuvan luomisen.

Keskuksen vastuualueet ovat panostaneet ulkopuolisen hankerahoituksen saamiseen eri kehittämishankkeisiin, joiden avulla on voitu panostaa mm. koulutuksen kehittämiseen sekä lasten ja nuorten hyvinvointiin. Sopeuttamisohjelman toteuttaminen on heijastunut vastuualueen toimintaan koko vuoden. Koulutoiminnan kokonaisselvitys ja siitä tiedottaminen ja päätöksenteko heijastui kevään toimintaan. Lisäksi organisaatiouudistuksen valmisteluprosessi on ollut työläs.

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

1. Asiakas ja kuntalainen: Sivistyspalvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Valmistella ja toteuttaa palveluverkon ja –tarjonnan muutoksia.	Aikaansaadaan toimiva palveluverkko tasapainoisen talouden saavuttamiseksi.	Keskuksen johtaja ja vastuualueiden esimiehet valmistelevat vaihtoehtoisia toimintatapoja päättävien elimien käsiteltäväksi. Valmistellaan keskuksen palveluverkon muutoksia ja lisätään taloudellista tehokkuutta.	Koulutoiminnan kokonaisselvitys 2016–2021 valmistui vuoden 2015 lopussa. Kaksi infotilaisuutta ja kaksi iltakoulua järjestettiin keväällä. Kaupunginvaltuusto päätti 25.5.2016, ettei kouluverkkoon tehdä muutoksia. Keskuksessa on tasapainotettu taloutta vuodelle 2016 asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden avulla.

2. Vetovoimaisuus ja kilpailukyky: Myönteisen kaupunkikuvan luominen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Tuottaa sivistyspalveluja ammattitaitoisesti ja asiakaslähtöisesti.	Tuotetaan ja ylläpidetään tasavertaisia ja kustannustehokkaasti toimivia sivistyspalveluja.	Luodaan toimintamalleja ja työskentelytapoja, joiden avulla voidaan panostaa lasten ja nuorten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisevään toimintaan.	Yhteinen lasten ja nuorten sekä hyvinvoinnin johtoryhmä perustettiin elokuussa. Ensimmäinen fasilitointipäivä oli 25.5.2016 ja toinen oli 26.10.2016. Ohjausryhmä toimii myös LAPE-ohjausryhmänä (lasten, nuorten ja perheiden palvelut).

3. Henkilöstö ja johtaminen: Avoin toimintakulttuuri ja osaava henkilökunta.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Laatia keskukselle pitkän aikavälin kehittämissuunnitelma, jossa tuodaan esille paikalliset sivistystoimen painopistealueet ja kehittämiskohteet.	Kehittämissuunnitelma hyväksytään kaupunginvaltuustossa ennen vuoden 2016 loppua.	Kehittämissuunnitelman laadintaan osallistuu koko keskuksen henkilökunta. Lisäksi laadintaan osallistuvat muut keskukset ja luottamushenkilöt.	Loviisan kaupunkistrategian päivitys hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa joulukuussa. Strategiaan perustuva keskuksen kehittämissuunnitelmatyötä (KuntaKesu) on jatkettu työryhmän toimesta. Kehittämissuunnitelman ensimmäisen version linjaukset, jatkotyöstämistä varten, on hyväksytty kulttuurilautakunnassa ja sivistyslautakunnassa loppuvuodesta. Vapaa-aikalautakunta käsittelee KuntaKesua tammikuussa. Työ jatkuu keväällä 2017 ja koko KuntaKesu viedään poliittiseen käsittelyyn syksyllä 2017.

4. Talous: Ennakoitavissa oleva tasapainoinen talous.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Taloudenpidon suunnitelmallisuus ja seuranta.	Talousarvion sitovat tavoitteet toteutuvat.	Talousarvion toteuman seuranta ja ennusteiden laadinta, poikkeamiin reagointi ja johdon toimenpiteet.	Vastuualueet ovat säännöllisesti seuranneet talouden ja toiminnan toteumaa.
Palvelujen tuottaminen kustannustehokkaasti.	Palveluverkko ja –organisaatio sopeutetaan taloudelliseen tilanteeseen.	Tasapainottamisohjelman toimenpiteiden toteuttaminen. Uusien tehokkuutta lisäävien toimintatapojen ja –mallien luominen. Eläkkeelle siirtymisten ja luonnollisen poistuman kautta toiminnot ja työtehtävät järjestetään uudelleen, jos mahdollista.	Keskuksessa on tasapainotettu taloutta ja supistettu toimintaa vuodelle 2016 asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden avulla. Keskuksessa on pyritty välttämään ulkoisia rekrytointeja ja eläköitymisten kautta pyritty järjestämään toiminnot ja työtehtävät uudelleen niissä toiminnoissa, joissa se on ollut mahdollista.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21140 Hallinto ja kehittäminen

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**1 022 454**	**-954 752**	**67 702**	**19 296**	**-48 406**
joista sisäiset	*1 006 954*	*-954 752*	*52 202*		*-52 202*
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	**-1 007 147**	**120 890**	**-886 257**	**-657 730**	**228 527**
joista sisäiset	*-39 073*	*32 171*	*- 6 902*	*-6 323*	*579*
Toimintakate	15 307	-833 862	-818 555	-638 435	180 120
josta sisäiset	*967 881*	*-922 581*	*45 300*	*-6 323*	*-51 623*
Toimintakate ulkoinen	**-952 574**	**88 719**	**-863 855**	**-632 111**	**231 744**
Poistot ja arvonalentumiset	-52 200		-52 200		52 200

Toimintakulujen säästöt verrattuna talousarvioon tulevat muun muassa KuEL-eläkemenoperusteisista maksuista ja eritysasiantuntijan palkkakustannusten siirtämisestä Koulutus -vastuualueelle.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Toteutuma 2016
Nettomenot, euroa/asukas	58,8 ulk. (1,0 + sis.)	61,4 ulk. (0 + sis.)	42,8 ulk.

Talousarviossa käytetty asukasluku oli 15 518 ja tilinpäätöksessä 15 218 asukasta.

Sivistyslautakunnan jäsenet ja varajäsenet

Varsinaiset jäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä/ kokousten lukumäärä	Henkilökohtaiset varajäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä
Grundström Maria, pj.	8/9	Törnroos Ingrid	0
Melamies Päivi, varapj.	8/9	Heiska-Könönen Susanna	0
Andersson Otto	8/9	Boberg Maria	0
Eriksson Sari	0/9	Kalleinen Kristiina->	0
		Katz Dunja (kv. 9.3.2016 § 24)	5
Jokela-Ylipiha Annu	2/9	Holmström Eeva	1
Kekkonen Jari	8/9	Paakkarinen Toni	1
Mether Cosmo	9/9	Meriheinä Susanna	0
Peltoluhta Vesa	6/9	Väkevä Antti	0
Rosenberg Thomas	7/9	Waltonen Peter	1
Söderholm Li-Lo	6/9	Stenstrand Stefan	1
Uotinen Päivi	4/9	Huuhtanen Tapani->	0
		Karvonen Juha (kv 14.9.2016 § 79)	1

Sivistyslautakunnan suomenkielisen jaoston jäsenet ja varajäsenet

Varsinaiset jäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä/ kokousten lukumäärä	Henkilökohtaiset varajäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä
Melamies Päivi, pj.	4/4	Heiska-Könönen Susanna	0
Kekkonen Jari, varapj.	2/4	Kallio-Taponen Kielo	0
Eriksson Sari	0/4	Kalleinen Kristiina->	1
		Katz Dunja (kv 9.3.2016 § 24)	2
Hovi Antti	4/4	Pappila Jorma	0
Jokela-Ylipiha Annu	2/4	Holmström Eeva	1
Lundström Nina	0/4	Mononen Rauno	0
Oinonen Mari	1/4	Nykänen Kim	0
Paakkarinen Toni	2/4	Mäkinen Markku	0
Peltoluhta Vesa	3/4	Väkevä Antti	0
Saari Veikko	2/4	Jungner Auli	0
Uotinen Päivi	4/4	Huuhtanen Tapani->	0
		Karvonen Juha (kv 14.9.2016 § 79)	0
Kalliola Marketta, Lapinjärvi	3/4	Kaasalainen Eeva	0

Sivistyslautakunnan ruotsinkielisen jaoston jäsenet ja varajäsenet

Varsinaiset jäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä/ kokousten lukumäärä	Henkilökohtaiset varajäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä
Andersson Otto, pj.	7/7	Boberg Maria	0
Bäcklund-Kuikka Marina, varapj.	6/7	Karvonen Carolina	0
Grundström Maria	4/7	Törnroos Ingrid	2
Hovi Karolina	7/7	Karlsson Ann-Mari	0
Lindfors Bo	1/7	Jungner Hans	0
Lindholm Glenn	4/7	Kullberg Bengt	2
Mether Cosmo	4/7	Meriheinä Susanna	3
Nyström Tom	5/7	Hurmerinta Anders	2
Rosenberg Thomas	6/7	Waltonen Peter	1
Söderholm Li-Lo	5/7	Stenstrand Stefan	2
Virtanen Maria	5/7	Nylander-Jaatinen Marina	0
Lindfors Annika, Lapinjärvi	7/7	Nybondas Dan	0
Nyström Anna, Myrskylä	5/7	Antman Boris	1

Varhaiskasvatus

Vastuuhenkilö: varhaiskasvatuspäällikkö, päiväkodinjohtajat

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Varhaiskasvatuksen kysyntä

Varhaiskasvatuksen tarve on vaihdellut vuoden aikana. Viime vuosien aikana lasten lukumäärä on ollut laskussa, joten henkilöstömäärää on yritetty mitoittaa sen mukaan. Syksyn 2016 aikana varhaiskasvatuksen paikkojen kysyntä on kuitenkin ollut kasvusuunnassa. Pientä muuttoa Loviisaan on huomattu. Tukea tarvitsevien lasten määrä on lisääntynyt, joka vaikuttaa lisähenkilöstön tarpeeseen. Vuoden vaihteen jälkeen (1.1.2017) palkattiin lisää henkilöstöä kasvavan kysynnän vuoksi.

Treffiksen tilakysymys

Treffiksellä oli oma tila Loviisan keskustassa osoitteessa Nordenskiöldintie 1. Tilan käyttö oli vähäistä, koska Treffiksen toiminta kiertää kylästä toiseen ja on myös osittain ulkona. Tämän lisäksi keskustan käyttö väheni, koska esim. seurakunnan toiminta monipuolistui ja lisääntyi. Tila tyhjennettiin tammikuussa.

Kuggomin päiväkodin tulevaisuus

Kuggomin päiväkodin vuokrasopimusta jatkettiin 31.7.2017 saakka. Toiminnan siirtyminen toisiin tiloihin on edelleen selvityksen alla.

Ennaltaehkäisevä toiminta

Yhteiskunnalliset muutokset tuovat haasteita monen lapsiperheen arkeen. Varhaiskasvatus tarjoaa lapselle turvallisen kasvuympäristön, myös silloin kun vanhempien jaksaminen on koetuksella. Avoin päiväkoti Treffis on osallistunut perusturvatoimen hankkeeseen ”Iloa vanhemmuuteen”. Hankkeen tavoite on vanhemmuuden vahvistaminen ja tukeminen, vanhempien osallisuuden lisääminen ja toimintamallien kehittäminen monialaisessa yhteistyössä. Hankkeen myötä Treffis on ottanut käyttöön uuden toimintamuodon, perhekahvilan. Perhekahvilan toteuttamisessa Treffis on tehnyt yhteistyötä sekä Loviisan kaupungin perhetyöntekijän että Mannerheimin lastensuojeluliiton kanssa.

Tukea tarvitsevia lapsia

Tukea tarvitsevia lapsia on lisääntynyt merkittävästi vuosina 2015 ja 2016. Monialaisten yhteistyömuotojen kehittäminen on siksi ollut tärkeää. Yhteinen koordinaattori, jolla on ollut tuntemusta molemmista sektoreista, on mahdollistanut lapsen siirtymistä sujuvammin varhaiskasvatuksesta esiopetukseen. Jatkamme yhteistyömuotojen kehittämistä vuonna 2017, vaikka koordinaattoria ei enää ole.

Loviisan sivistyskeskuksen kehityssuunnitelma ja Loviisan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatus on osallistunut aktiivisesti sivistyskeskuksen yhteisen kehityssuunnitelman laatimiseen. Kehityssuunnitelma antaa suunnan miten toteutamme kaupungin strategiaa yhteistyössä. Opetushallitus julkaisi lokakuussa 2016 uuden varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Loviisan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman tekeminen alkoi syksyllä ja on määrä valmistua kevään 2017 aikana. Uusi varhaiskasvatussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2017. Se antaa varhaiskasvatuksen työntekijöille ohjeet miten toteutamme laadullista varhaiskasvatusta yksiköissämme.

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

1. Asiakas ja kuntalainen: Varhaiskasvatuspalvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Tarjota monipuolisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluja, jotka edesauttavat lapsiperheiden arjen sujumista.	Tarjotaan lapsen ja perheen tarpeita vastaavaa palvelua.	Tarkastellaan säännöllisesti palvelutarjontaa suhteessa lasten ja perheiden tarpeisiin ja reagoidaan muutoksiin. Ohjataan perheet lapsen tarpeita parhaiten vastaavan palvelumuodon pariin. Aloitetaan kielikylpyryhmän perustamisen valmistelu.	Jotta kaikille varhaiskasvatusta tarvitseville lapsille on pystytty tarjoamaan varhaiskasvatuspaikkaa, on päiväkotipaikkoja lisätty joissakin yksiköissä. Vanhempia on informoitu varhaiskasvatusmuodoista ja mihin palvelutarjontaan heillä on oikeus. Selvitys kielikylpymahdollisuudesta päiväkotiin ja kouluun on tehty yhdessä koulutustoimen kanssa. Päätös kielikylpyryhmän perustamisesta varhaiskasvatukseen 1.8.2017 päätettiin kaupunginvaltuustossa syksyllä 2016.

2. Vetovoimaisuus ja kilpailukyky: Myönteisen kuvan luominen kunnan varhaiskasvatuksesta.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Edistää lapsiperheiden viihtyvyyttä ja lisätä yhteistyötä eri sektoreiden kanssa.	Monipuolinen ja laadukas palvelu on saatavilla.	Ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilökunta, joka vastaa pedagogisesta toiminnasta ja luo toimivan kasvatuskumppanuuden mm. lasten huoltajien kanssa.	Omahoitajajärjestelmä kotikäynteineen on suunniteltu kaikille varhaiskasvatuksen aloittaville lapsille. Henkilöstö on saanut tarvittavaa koulutusta ja heille on järjestetty foorumeita, missä uutta järjestelyä on saanut puida. Järjestely otettiin käyttöön kesällä 2016. Myös vanhemmille on pidetty infotilaisuus asiasta, jonka Treffis on järjestänyt.
		Ohjataan lapsiperheet käyttämään avoimen varhaiskasvatuksen palveluja.	Vanhempia on informoitu kotihoidontuen kuntalisästä, leikkikerhoista ja avoimesta Treffis-päiväkodista.
	Erityispäivähoidon palvelut ovat saatavilla tukea tarvitseville lapsille.	Tunnistetaan lapsen tuen tarve ja otetaan käyttöön tarpeelliset tukitoimet.	Erityislastentarhanopettajan, lastentarhanopettajan ja päiväkodinjohtajan roolia on selkeytetty, jotta työstä lasten kanssa tulisi joustavampaa.
	Tuetaan lasten kotihoitoa.	Maksetaan kotihoidontuen kuntalisää alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmille.	Kotihoidontuen kuntalisää maksetaan suunnitelman mukaisesti. Maaliskuussa kuntalisää on maksettu 104 perheelle, elokuussa 96 perheelle ja joulukuussa 99 perheelle. Kotihoidontuen kuntalisän jatkumisesta 2017–2018 päätettiin kaupunginvaltuustossa syksyllä 2016 ja mahdollistettiin, että kuntalisä maksetaan perheille Kelan kautta vuosina 2017–2018.

3. Henkilöstö ja johtaminen: Avoin toimintakulttuuri ja osaava henkilökunta.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Avoin toimintakulttuuri.	Henkilöstön, lasten huoltajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa ollaan avoimessa ja toimivassa vuorovaikutuksessa.	Valmistellaan uusia menetelmiä henkilökunnan, huoltajien ja muiden yhteiskumppaneiden välisen aktiivisen vuorovaikutuksen mahdollistamiseksi.	Omahoitajajärjestelmä kotikäynteineen suunniteltiin kaikille varhaiskasvatuksen aloittaville lapsille ja otettiin käyttöön kesällä 2016. Tämä on alku luottamussuhteelle vanhemman, lapsen ja henkilökunnan välille, ja on saanut hyvää palautetta vanhemmilta.
Aktiivisesti osallistua yhteen sovittavan johtamisen kehittämiseen yhdessä muiden sektorien kanssa.	Osallistutaan aktiivisesti uuden johtamistavan kehittämiseen ja uusien menetelmien luomiseen.	Monialainen yhteistyö, joka tukee lasten hyvinvointia.	Yhteistyökumppaneita perusturvan puolelta on kutsuttu esittäytymään päiväkodinjohtajille ja kertomaan omasta toiminnastaan sekä keskustelemaan yhteisistä työmenetelmistä, mm. neuvola ja lastensuojelu. Neuvola on pilotoinut syksyllä 2016 yhteistyömenetelmää Hembackan päiväkodin henkilökunnan kanssa 3-vuotistarkastuksen ja varhaiskasvatussuunnitelman tekemisessä. Pilotointi jatkuu keväällä 2017.
Osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö.	Avoin, viihtyisä ja kannustava työilmapiiri, joka perustuu keskinäiseen luottamukseen.	Esimiestyötä kehitetään ja esimiesroolia vahvistetaan. Kehityskeskusteluja käydään säännöllisesti.	Osallistuttiin lasten ja nuorten hyvinvoinnin yhteiseen johtotiimiin. Päiväkodinjohtajat ovat saaneet sisäistä koulutusta hallinnollisissa asioissa, jotka ovat tuntuneet epäselviltä. Esimiehet ovat saaneet apua vaikeisiin johtamistilanteisiin esim. työterveyden ja työnohjauksen kautta.

4. Talous: Ennakoitavissa oleva tasapainoinen talous.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Suunnitelmallinen, talousarvion sitovia tavoitteita noudattava taloudenpito.	Taloudellinen ajattelu leimaa päivittäistä toimintaa.	Jokainen yksikkö vastaa talousarvion tarkasta seurannasta. Tarve palkata uutta henkilökuntaa tai sijaisia arvioidaan tapauskohtaisesti lakisääteisiä, henkilöstömitoitusta koskevia määräyksiä noudattaen.	Jokainen päiväkodinjohtaja on seurannut omien yksiköidensä talousarviota ja suunnitellut tarkasti yksiköidensä ostoja ja tilauksia. Uuden henkilön tai sijaisen palkkaamisen tarpeen syntyessä on arvioitu tarkasti, päivähoitoasetuksen henkilöstömitoituksen mukaan, jos on ollut mahdollista siirtää jo olemassa olevaa henkilökuntaa vai onko tarvittu palkata uutta henkilökuntaa. Mikäli tarve uuden palkkaamiseen on ollut, ulkopuolinen henkilö on haettu ja palkattu rekrytointiohjeiden mukaisesti. Myös velvoitetyöllistettyjä ja palkkatukityöllistettyjä henkilöitä on otettu vastaan ja sijoitettu päiväkotiapulaisen tehtäviin.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21141 Varhaiskasvatus

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**821 400**		**821 400**	**948 917**	**127 517**
joista sisäiset				*28*	*28*
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	**-8 010 871**	**532 353**	**-7 478 518**	**- 7 388 930**	**89 588**
joista sisäiset	*-1 528 146*	*445 733*	*-1 082 413*	*-1 104 807*	*-22 394*
Toimintakate	**-7 189 471**	**532 353**	**-6 657 118**	**-6 440 014**	**217 104**
josta sisäiset	*- 1 528 146*	*445 733*	*-1 082 413*	*-1 104 779*	*-22 366*
Toimintakate ulkoinen	**-5 661 325**	**86 620**	**-5 574 705**	**-5 355 234**	**239 470**
Poistot ja arvonalentumiset	-2 910		-2 910	-10	2 900

Tuloja kertyi arvioitua enemmän. Myyntitulot ylittivät budjetin noin 74 000 eurolla. Ulkopaikkakuntalaisille myytävien hoitopaikkojen ja -palveluiden määrää on vaikea ennakoida etukäteen.

Päivähoitomaksutuotot ylittivät budjetin noin 50 000 eurolla.

Toimintakuluissa suurin yksittäinen säästö verrattuna talousarvioon on lasten kotihoidon tuessa ja kuntalisässä, joita maksettiin yhteensä 140 000 euroa alle budjetoidun.

Henkilöstökulut ylittivät budjetoidun noin 60 000 eurolla johtuen vastuualueen sairauspoissaolojen kasvusta, hoitoa tarvitsevien lasten lukumäärän kasvusta ja hoidon tarpeesta. Varhaiskasvatuksen henkilöstömitoitus perustuu lainsäädäntöön minkä takia on jouduttu palkkaamaan sijaisia ja muita määräaikaista henkilöstöä.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Toteutuma 2016
0–6 -vuotiaiden määrä	982	1 000	932
Päiväkotihoidossa			
Lapset	509	540	551
Euroa/lapsi, netto	7 045 ulk.	6 730 ulk.	6 560 ulk.
	(9 831 + sis.)	(9 329 + sis.)	(9 056 + sis.)
Ryhmäperhepäivähoidossa			
Lapset	39	30	28
Euroa/lapsi, netto	7 688 ulk.	8 729 ulk.	8 373 ulk.
	(9 156 + sis.)	(10 402 + sis.)	(9 512 + sis.)
Perhepäivähoidossa			
Lapset	26	20	23
Euroa/lapsi, netto	11 051 ulk.	13 841 ulk.	9 333 ulk.
	(11 951 + sis.)	(14 774 + sis.)	(10 103 + sis.)
Yhteensä päivähoidossa			
Varhaista ja erityistä tukea tarvitsevat lapset	172	70	182
Vuorohoidossa olevat lapset	13	30	13
Kotihoidon tuet			
Lakisääteinen, lapsia	218	225	200
Kuntalisä, perheitä	217	180	204
Yksityisen hoidon tuet			
Lakisääteinen, lapsia	23	23	21
Kuntalisä, lapsia	23	23	21
Avoin varhaiskasvatus			
Treffis/perheitä/vuosi	199	140	164
Lapsia leikkikerhoissa	31	35	35

Koulutus

Vastuuhenkilöt: koulutuspäällikkö ja rehtorit/koulunjohtajat

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Perusopetusta järjestettiin viidessätoista koulussa. Esiopetusta on annettu koulun yhteydessä erillisenä opetusryhmänä seitsemässä koulussa. Viidessä koulussa esiopetus on liitetty alkuopetuksen ryhmiin ja kahdessa päiväkodin yhteyteen.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta tarjottiin Harjurinteen koulussa kahdessa ryhmässä.

Aamutoimintaa järjestettiin Harjurinteen koulussa ja Generalshagens skolassa. Iltapäivätoiminta järjestettiin osittain yhteistyössä seurakunnan kanssa. Iltapäivätoiminnan tarve oli suuri. Vain kahdessa koulussa iltapäivätoiminta ei toteutunut pienen osallistujamäärän takia.

Kiinnostus koulun kerhotoimintaa kohtaan lisääntyy. Lähes jokaisessa koulussa järjestetään kerhoja, jonka tehtävänä on tarjota harrastusmahdollisuuksia erityisesti niille lapsille joilla muita harrastuksia vapaa-aikana ei ole.

Paikallinen esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelma valmistui keväällä 2016 ja otettiin käyttöön esiopetuksen ja vuosiluokkien 1–6 osalta 1.8.2016. Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto on vaatinut opettajien kouluttautumista sekä mahdollistanut lisääntynyttä yhteistyötä huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Oppilaat on otettu mukaan koulun yhteisten asioiden sekä oppimisen suunnitteluun ja päätöksentekoon. Jokaisessa koulussa on aktiivinen oppilaskunta.

Yhteistyöhön ja avoimuuteen on panostettu. Koulujen lukuvuosisuunnitelmat ovat sähköisessä muodossa Wilmassa syyslukukaudesta 2016 alkaen. Koulujen toiminnan arviointi toteutetaan keväällä lukuvuosisuunnitelmien pohjalta. Tiedotuksen parantamiseksi koulujen kotisivut on siirretty peda.net-sivustolle.Toiminnan suunnittelua ja arviointia on tehostettu henkilökunnan henkilökohtaisten suunnitelmien ja kehityskeskustelujen kautta.

Toimintaa ja toimintamalleja on kehitetty:
- ICT-palveluiden ja -tukipalveluiden tukihenkilön sekä ICT-avustajan palkkaamisella
- yläkouluille palkattiin kaksi koulucoachia
- koulutuspalveluiden tarjoaminen Osaava/Kunnig-ohjelman avulla
- tasa-arvoa edistävien toimenpiteiden kehittäminen tasa-arvorahoituksen tuella
- kaksikielisen koulu-kyläyhteistyöhankkeella Isnäsissä
- tukipalvelujen erityisasiantuntija.

Toukokuussa päätettiin kouluverkon säilyttämisestä ennallaan. Koulutoiminnan kokonaissuunnitelmapäätöksen jälkeen koulut ovat aktiivisesti pyrkineet lisäämään vuorovaikutteista ja asiakaslähtöistä toimintatapaa. Koulutusta on tarjottu hyvää johtamista sekä ammattitaitoista ja motivoitunutta henkilökuntaa silmällä pitäen.

Lovisanejdens högstadiumin ja Lovisa Gymnasiumin sisäilmaongelmat kulminoituivat kevätlukukaudelle jolloin koulun toiminta siirrettiin väistötiloihin. Päätettiin että vanhaan kouluun ei enää palata ja että koulu puretaan. Syksyllä Lovisanejdens högstadium sai asialliset parakkiväistötilat Rantatien kentältä kunnes uusi koulu valmistuu. Koskenkylän koulukeskuksen ja Lovisanejdens högstadiumin kouluhankesuunnitelmat valmistuivat joulukuussa 2016.

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

1. Asiakas ja kuntalainen: Sivistyspalvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Uudistaa esi- ja perusopetussuunnitelmaa.	Alueellista opetussuunnitelmaa toteutetaan. Yhteistyö naapurikuntien kanssa.	Opetussuunnitelmatyötä organisoidaan ja työ jalkautetaan kouluihin. Alueellisiin koulutus- ja kehittämistilaisuuksiin osallistutaan mm. Osaavahankkeen kautta. Oppilaita ja heidän huoltajiaan osallistetaan ja yhteistyötä tehdään eri tahojen kanssa.	Opetussuunnitelmat on hyväksytty ja otettiin käyttöön 1.8.2016 esiopetuksen ja vuosiluokkien 1–6 osalta. Päivitystyötä jatketaan. Opettajat ovat osallistuneet Osaavahankkeen järjestämiin opetuksen ja oppimisen laatua edistäviin koulutuksiin. Koulut tekevät yhteistyötä huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa mm messujen ja vanhempainkokousten kautta. Kaikilla kouluilla on oma oppilaskunta.
Toteuttaa oppilas- ja opiskelijahuoltolakia yhteistyössä perusturvatoimen kanssa.	Koulukohtaisia opiskeluhuoltosuunnitelmia toteutetaan.	Kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä opiskeluhuoltotyötä.	Jokainen koulu on laatinut opiskeluhuoltosuunnitelman. Yhteisöllinen ja yksilöllinen opiskeluhuoltotyö on osa koulun arkea. Opiskeluhuollon erityisasiantuntija on tukenut toimintaa. Tehtävä päättyi 31.12.2016.
Toteuttaa kouluverkon kehittämissuunnitelmaa kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti.	Turvataan hyvät ja ajanmukaiset työskentelyolosuhteet luomalla pedagogisesti toimiva kouluverkkokokonaisuus.	Kehitetään kouluverkkoa kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti.	Koulutoiminnan kokonaisselvitys 2016–2021 valmistui vuoden 2015 lopussa. Kaksi infotilaisuutta ja kaksi iltakoulua järjestettiin keväällä. Kaupunginvaltuusto päätti 25.5.2016, ettei kouluverkkoon tehdä muutoksia. Kouluverkkoa kehitetään kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti.
Laatia keskukselle pitkän aikavälin kehittämissuunnitelma, jossa tuodaan esille paikalliset sivistystoimen painopistealueet ja kehittämiskohteet.	Kehittämissuunnitelma hyväksytään kaupunginvaltuustossa ennen vuoden 2016 loppua.	Kehittämissuunnitelman laadintaan osallistuu koko koulutuksen vastuualueen henkilökunta.	Koulutuksen vastuualueen edustajat osallistuvat työryhmään jonka tehtävänä on laatia kehittämissuunnitelmaa. Työ jatkuu vuonna 2017.
Kehittää käytäntöjä koulutuspalveluiden oman toiminnan arviointiin.	Arvioinnin myötä varmistetaan opetuksen laatu.	Luodaan arvioinnin vuosikello.	Koulutuspalveluiden oman toiminnan arviointimenetelmiä kehitetään opetussuunnitelmaprosessin yhteydessä.

2. Vetovoimaisuus ja kilpailukyky: Myönteisen kaupunkikuvan luominen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Luoda positiivinen kuva Loviisan kouluista.	Luodaan pieniä ja suuria elämyksiä.	Koulutuspalveluja tuotetaan ammattitaitoisesti ja asiakaslähtöisesti.	Wilma-järjestelmän myötä tiedottaminen koulun ja kodin välillä on helpottunut ja nopeutunut. Kaupungin henkilökunnan perehdytysohjelmaa on jalkautettu kouluihin.
Kehittää tasavertaista palvelua.	Kehitetään koulukohtaisia painopisteitä lakisääteisten palvelujen lisäksi.		Koulujen lukuvuosisuunnitelmien mukaiset painopistealueet ovat toteutuneet.
		Aloitetaan kielikylpytoiminnan perustamisen valmistelu.	Kielikylpytoiminnnan aloittamista varten on perustettu työryhmä. Työryhmä on toteuttanut kyselyn huoltajille ja tiedottanut kielikylpytoiminnasta. Työryhmä on laatinut selvityksen toiminnan käynnistämisestä.
Kehittää yhtenäiskoulua.	Kehitetään uusia toimintamalleja hyödyntämällä ja kehittämällä jo olemassa olevia käytäntöjä.	Suuren työyhteisön toimintatavat vakiinnutetaan.	Harjurinteen koulun rehtoruusjärjestely on vakiintunut. Yhtenäiskouluajattelua on vahvistettu mm lisäämällä resurssia, yhteisillä kokouksilla ja tapahtumilla.

3. Henkilöstö ja johtaminen: Avoin toimintakulttuuri ja osaava henkilökunta.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Kehittää erityisopetuksen toimintamalleja erityiskoulujen lakkauttamisen jälkeen.	Vahvistetaan ja tuetaan erityisopetuksen toimintaa.	Erityisopetuksen ja oppilas- ja opiskelijahuollon hallinnon vastuuhenkilön/asiantuntijan tehtävän jalkautetaan.	Erityisluokkaopetus on sijoitettu oppilaiden omien ikäryhmien yhteyteen. Erityisopetuksen tiimityö on vakiintunut. Tukipalveluiden erityisasiantuntijan tehtävää jatkettiin 31.12.2016 saakka.
Kehittää opiskeluhuoltoa ja yhteistyötä perusturvatoimen kanssa.	Panostetaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen monialaisella yhteistyöllä.	Järjestetään säännöllisiä monialaisia tapaamisia sivistys- ja perusturvatoimen välillä. Luodaan yhteisiä toiminta- ja yhteistyömuotoja yhteensovittavan johtamisen kautta.	Yhteisiä monialaisia tapaamisia ja koulutustilaisuuksia on järjestetty säännöllisesti. Opiskeluhuollon ohjausryhmä on kokoontunut säännöllisesti. Koulujen opiskeluhuoltohenkilökunta on osallistunut yhteisiin dialogikahviloihin. Yhteensovittavan johtamistavan suunnittelutyö on alkanut. Työ jatkuu vuonna 2017.
Ylläpitää ja syventää henkilöstön ammatillisuutta ja ammattitaitoa.	Suunnitelmallinen täydennyskoulutus Osaava/Kunnig-ohjelman tarjottimesta.	Esimiehet kannustavat henkilöstöään osallistumaan koulutussuunnitelman mukaisiin koulutuksiin. Opetushenkilöstö laatii henkilökohtaisen kehittämissuunnitelman.	Opettajat ovat mm osallistuneet työehtosopimuksen mukaisiin koulutuksiin: -suunnittelupäivään ennen lukuvuoden alkua sekä yheiseen lauantaikoulutuspäivään -kahteen kolmen tunnin pituiseen oman kehittämissuunnitelman mukaiseen koulutustilaisuuteen.
Tukea henkilöstön jaksamista muuttuvissa olosuhteissa.	Avoin, viihtyisä ja kannustava työilmapiiri, joka perustuu keskinäiseen luottamukseen.	Esimiestyötä kehitetään ja esimiesroolia vahvistetaan mm. järjestämällä rehtoriseminaareja. Käydään säännöllisiä kehityskeskusteluja. Työnohjausta tarjotaan tarpeen vaatiessa.	Kaksi rehtoriseminaaria on järjestetty esimiesroolin vahvistamiseksi ja henkilökunnan tehtävänkuvien päivittämiseksi. Kehityskeskusteluja on pidetty. Ryhmätyönohjausta on toteutettu.

4. Talous: Ennakoitavissa oleva tasapainoinen talous.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Suunnitelmallinen, talousarvion sitovia tavoitteita noudattava taloudenpito.	Noudatetaan toiminnallisia tavoitteita ja taloudellisia raameja päivittäisessä toiminnassa.	Talousarvion tarkka seuranta ja noudattaminen on jokaisen yksikön vastuulla. Tarve palkata uusia työntekijöitä/sijaisia arvioidaan tapauskohtaisesti lakisääteisiä määräyksiä noudattaen.	Jokainen esimies seuraa yksikön taloutta. Koulut ovat pysyneet annetuissa talousarvioraameissa. Lovisanejdens högstadiumin poikkeusjärjestelyt ovat kuitenkin aiheuttaneet ylimääräisiä kuluja. On toteutunut suunnitelman mukaisesti.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21142 Koulutus

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**1 198 871**		**1 198 871**	**1 433 628**	**234 757**
joista sisäiset	*2 610*		*2 610*	*1 365*	*-1 245*
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	**-17 134 997**	**1 053 110**	**-16 081 887**	**-15 559 390**	**522 497**
joista sisäiset	*-3 682 187*	*1 002 317*	*- 2 679 870*	*-2 742 714*	*-62 844*
Toimintakate	**-15 936 126**	**1 053 110**	**-14 883 016**	**-14 125 762**	**757 254**
josta sisäiset	*-3 679 577*	*1 002 317*	*-2 677 260*	*-2 741 350*	*-64 090*
Toimintakate ulkoinen	**-12 256 549**	**50 793**	**-12 205 756**	**-11 384 412**	**821 344**
Poistot ja arvonalentumiset	-5 100		-5 100	-3 987	1 113

Toimintakulut ovat alittaneet budjetin. Suurimmat säästöt syntyivät henkilöstökuluissa, noin 352 000 euroa alle budjetoidun ja palvelujen ostoissa noin 179 000 euroa.

Vuoden 2016 talousarvion laadintaohjeessa VaEL-eläkemaksuprosentiksi oli ilmoitettu 20,75. Työnantajan maksama keskimääräinen VaEL-prosentti vuonna 2016 oli alhaisempi, 17,86. Arvio oli, että säästövaikutus olisi noin 95 000 euroa. Vastuualueelle kirjatut eläkekulut ovat 166 000 euroa budjetoitua pienemmät. Talousarvion laadintavaiheessa oli epäselvää mitä määrärahatarpeita uuden opetussuunnitelman toteutus käytännössä merkitsisi. Talousarvioon tehtiin varaus jota ei tarvittu käyttää. Lukuihin vaikuttaa myös virhearviointi budjetoinnissa.

Palvelujen ostoissa suurimmat euromääräiset säästöt syntyivät majoitus- ja ruokailukustannuksissa ja kuljetuksissa.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Toteutuma 2016
Määrä			
Kouluja	15	15	15
Esikouluryhmät/oppilasmäärä	/152	12/154	11/156,5
Perusopetuksen ryhmien lukumäärä/oppilasmäärä	/1480	107/1 477	106/1 470,5
Erityisen tuen piiriin siirretyt, %	9,7	9,1	9,6
Perusopetuksen oppilasta/koulunkäynninohjaajaa	36	40,8	39,6
Talous			
Esikoulukustannukset/oppilas, netto, euroa	5 251 ulk. (6 460 + sis.)	5 387 ulk. (6 649 + sis.)	5 106 ulk. (6 213 + sis.)
Esikoulun kuljetuskustannukset/oppilas, netto, euroa	585	645	685
Perusopetuksen kustannukset/oppilas, netto, euroa	7 424 ulk. (9 673 + sis.)	7 853 ulk. (9 960 + sis.)	7 387 ulk. (9 172 + sis.)
Perusopetuksen kuljetuskustannukset/oppilas, netto, euroa	843	925	869

*) Koulujen lukumäärä on laskettu 1.8. tilanteen mukaan.
**) Peruskouluryhmien lukumäärä on laskettu 1.8. tilanteen mukaan.
***) Talousarvion oppilaslukumäärä on 1.8. ennusteen mukaan.

Lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus

Vastuuhenkilöt: sivistysjohtaja sekä rehtorit

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Vuoden 2016 aikana lukiot osallistuivat aktiivisesti alueellisten lukioverkostojen toimintaan. Lukiot verkottuivat valtakunnallisesti pienten lukioiden kanssa ja ylläpitivät ja kehittivät kansainvälisiä suhteita. Molemmissa lukioissa otettiin käyttöön uudet opetussuunnitelmat elokuun alusta. Eräiden oppiaineiden kohdalla siirryttiin sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin. Lukioissa opiskelijoiden ja opettajien mahdollisuudet tieto- ja viestintätekniikan käyttöön paranivat.

Loviisan kaupunginvaltuusto päätti joulukuussa, että kaupunki haluaa jatkossakin toimia toisen asteen ammatillisen koulutuksen omistajakuntana. Samassa yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunki osallistuu vuonna 2017 itäisen Uudenmaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen muutosprosessiin.

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

1. Asiakas ja kuntalainen: Sivistyspalvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Turvata laadukas ja ajanmukainen lukiokoulutus ja kehittää sitä sekä lisätä lukioiden houkuttelevuutta.	Opiskelijamäärä verrattuna lukuvuoden 2015–2016 tasoon.	Opiskelijoiden ja opettajien kansainvälistä yhteistyötä kehitetään.	Lukioiden opiskelijamäärä nousi lukuvuonna 2016–2017 verrattuna lukuvuoteen 2015–2016. Lukuvuosi 2015–2016: 179 Lukuvuosi 2016–2017: 181
	Oman kaupungin lukiossa aloittavien prosentuaalinen osuus suhteessa vuosiluokan 9 päättäneiden osuuteen.		Harjurinteen koulun vuosiluokan 9 päättäneistä 44 % valitsi Myllyharjun lukion ja Lovisanejdens högstadiumin vuosiluokan 9 päättäneistä 45 % valitsi Lovisa Gymnasiumin.
	Osallistutaan aktiivisesti alueellisiin lukioverkoston kehittämishankkeisiin.	Kehitetään opettajien ja opiskelijoiden TVT-taitoja ja yhteistyötä yritysten kanssa panostaen yrittäjyyskasvatuk-seen. Lisäksi kehitetään mm. verkko-opetusta ja joustavia opetusmenetelmiä.	Opettajat ja opiskelijat ovat valmistautuneet syksyllä aloitettaviin sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin. Kesällä Harjurinteen koulun liikuntatilaan on tehty valmiudet sähköisten ylioppilaskirjoitusten toteuttamiseen. Opetushenkilöstö on aktiivisesti osallistunut TVT-koulutuksiin. Erilaisten joustavien opetusmenetelmien ja verkko-opetuksen käyttö on lisääntynyt. Alkaville opiskelijoille on tarjottu mahdollisuus hankkia kannettava tietokone, jonka hankintaa kaupunki on tukenut. Molemmat lukiot ovat osallistuneet alueellisten lukioverkostojen toimintaan, mihin liittyy myös uuden opetussuunnitelman laatiminen ja käyttöönotto. Molemmat lukiot ovat osallistuneet Erasmus+ -hankkeisiin.

2. Vetovoimaisuus ja kilpailukyky: Myönteisen kaupunkikuvan luominen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Kehittää paikallista ja alueellista yhteistyötä.	Omien lukioiden yhteistyötä kehitetään ja profilointia vahvistetaan.	Sivistysjohtaja ja lukioiden rehtorit osallistuvat aktiivisesti kehittämisprosesseihin.	Lukiot tarjosivat yhteisiä kursseja. Myös kansalaisopistot tarjosivat lukiolaisille suunnattuja kursseja. Keväästä 2016 on järjestetty yhteiset ylioppilaskirjoitukset. Keväällä 2016 liikuntahallissa ja syksystä 2016 Harjurinteen koulun ajanmukaistetussa salissa
	Uudet opetussuunnitelmat otetaan käyttöön 1.8.2016 lähtien.		Uudet opetussuunnitelmat on otettu käyttöön 1.8.2016 lähtien.
	Suomenkielistä lukiokoulutusta kehitetään alueellisesti (Porvoo, Askola).		Myllyharjun lukio on aktiivisesti osallistunut suomenkieliseen alueellisen lukioverkoston toimintaan mm. yhteisen veso-päivään ja sen järjestelyt.
	Ruotsinkielistä lukiokoulutusta kehitetään alueellisesti (Sipoo, Porvoo, Kotka).		Alueellisen yhteistyösopimuksen tavoitteita on toteutettu ja yhteistyötä vahvistettu mm. palkkaamalla yhteinen filosofian lehtori.
	Löydetään omistajakuntien alueellinen yhteinen tahtotila toisen asteen ammatillisen koulutuksen tila- ja hallintojärjestelyissä.	Sivistysjohtaja osallistuu aktiivisesti asian alueelliseen valmisteluun.	Kaupunginvaltuusto päätti joulukuussa, että kaupunki yhtenä omistajakuntana haluaa toimia omistajana jatkossakin ja että kaupunki osallistuu toisen asteen ammatillisen koulutuksen alueelliseen muutoshankkeeseen vuonna 2017.

3. Henkilöstö ja johtaminen: Avoin toimintakulttuuri ja osaava henkilökunta.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Ylläpitää ja kehittää henkilöstön osaamista ja ammattitaitoa.	Tuetaan henkilökunnan osallistumista alueelliseen täydennyskoulutukseen; pääpaino uudessa opetussuunnitelmatyössä sekä TVT-koulutuksessa.	Opettajat kehittävät työmenetelmiään ja valmiuksiaan erityisesti TVT:n osalta valmistautuen ylioppilaskirjoitusten sähköistymiseen syksystä 2016 alkaen.	Opettajat ovat aktiivisesti osallistuneet koulutuksiin ja valmistautuneet ylioppilaskirjoitusten sähköistymiseen.
		Opettajat osallistuvat aktiivisesti uuden opetussuunnitelman valmisteluun.	Molempien lukioiden opettajat osallistuivat lukioiden opetussuunnitelmien valmistelutyöhön. Uudet opetussuunnitelmat hyväksyttiin keväällä ja ne otettiin käyttöön 1.8.2016 lähtien.
			Myllyharjun lukion johtamisjärjestelyt vahvistettiin syksystä 2016 lähtien. Lukiota johtavat rehtori, apulaisrehtori ja kehittämisryhmä.

4. Talous: Ennakoitavissa oleva tasapainoinen talous.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Seurata talousarvion toteumaa ja laatia ennusteita sekä reagoida oman vastuualueen poikkeamiin.	Pysytään talousarviossa. Talousraportointi ja sen pohjalta tehtävät tarvittavat toimenpiteet.	Kustannusten hallinta, taloudellinen toiminta ja uusien toimintatapojen etsiminen.	Lukiot ovat pysyneet annetussa talousarvioraamissa.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21144 Lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**68 210**		**68 210**	**108 930**	**40 720**
josta sisäiset	*710*		*710*	*384*	*-326*
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	**-1 833 850**	**129 288**	**-1 704 562**	**-1 718 182**	**-13 620**
joista sisäiset	*-477 855*	*128 763*	*-349 092*	*-353 474*	*-4 382*
Toimintakate	**-1 765 640**	**129 288**	**-1 636 352**	**-1 609 252**	**27 100**
josta sisäiset	*-477 145*	*128 763*	*-348 382*	*-353 090*	*-4 708*
Toimintakate ulkoinen	**-1 288 495**	**525**	**-1 287 970**	**-1 256 162**	**31 808**
Poistot ja arvonalentumiset	-2 000		-2 000	-1 899	101

Vastuualueen toimintakulut ylittävät budjetoidun johtuen lähinnä ammatillisen koulutuksen kirjauskäytännön muutoksesta. Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä oli 1.1.2016 alkaen muuttanut kirjauskäytäntöään ja jäsenkuntien maksuosuudet investointien lainanlyhennyksistä kirjattiin kuntayhtymän tuloslaskelmaan toiminta-avustuksena. Emme olleet huomioineet muutosta talousarviossa 2016. Loviisan maksuosuus oli 26 534 euroa ja talousarviossa on varattu 16 600 euroa.

Lukioiden yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Toteutuma 2016
Opiskelijamäärä	179	190	108,5
Opetustunnit	370	370	418*
Netto, euroa/opiskelija	7 383 ulk. (10 117 + sis.)	6 694 ulk. (9 205 + sis.)	6 830 ulk. (9 319 + sis.)

Vapaa sivistystyö

Vastuuhenkilöt: sivistysjohtaja ja rehtori

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Opistojen toimistotyön ja asiakaspalvelun organisointi osaksi Lovinfo -palvelua on johtanut perinpohjaiseen muutosprosessiin, joka on edelleen käynnissä.

Tilojen käyttöön, ylläpitoon ja hallintoon liittyvät kysymykset ovat olleet ajankohtaisia erityisesti syyslukukauden aikana, kun Medborgarinstitutin rakennus on palvellut Lovisanejdens högstadiumin erityisryhmien väistötilana. Kaupungin henkilöstökoulutusta on niin ikään lisääntyvästi järjestetty Medborgarinstitutin tiloissa.

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

1. Asiakas ja kuntalainen: Sivistyspalvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Kurssitarjonta vastaa kysyntää ja toteutuu valtionosuustuntimäärän mahdollistamassa laajuudessa.	Suunniteltavan ja toteutuvan tuntimäärän suhde on tasapainossa; opiskelijamäärä on ennallaan tai kasvava. Kurssiohjelma tavoittaa kaikenikäiset opiskelijat.	Toimintaprosessit toteutetaan kirjattujen periaatteiden mukaan.	Valkon kansalaisopistossa toteutettiin 6 818 tuntia ja 1 666 henkilöä osallistui opetukseen. Kurssi-ilmoittautumisia kirjattiin 3 363. Kuntien kesken tunnit jakautuivat seuraavasti: 4 559 (67 %) Loviisassa, 1 124 (16 %) Lapinjärvellä ja 1 135 (17 %) Pyhtäällä. Suunnitelluista tunneista 4,5 prosenttia peruuntui. Medborgarinstitutin osalta vastaavat luvut olivat 4 891 tuntia, 1 274 opiskelijaa ja 2 364 kurssilaista. Loviisassa toteutettiin 4 059 (83 %), Lapinjärvellä 588 (12 %) ja Pyhtäällä 244 (5 %) tuntia. 12 prosenttia suunnitelluista tunneista jäi toteutumatta

2. Vetovoimaisuus ja kilpailukyky: Myönteisen kaupunkikuvan luominen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Kehittää alueopistoja vastaamaan valtakunnallisia vapaan sivistystyön linjauksia.	Alueopistojen toimintamuotoja mukautetaan vastaamaan valtakunnallisia tavoitteita.	Omaksutaan aktiivinen ja ennakoiva suhde normeihin ja ohjaukseen sekä turvataan toimintaehdot.	Loviisan opistojen välinen yhteistyö ja alueopistorakenne ovat ennestään tiivistyneet ja joiltakin osin aiemmin vielä erillisiä käytäntöjä on yhdenmukaistettu.

3. Henkilöstö ja johtaminen: Avoin toimintakulttuuri ja osaava henkilökunta.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Toiminta oppivana organisaationa kehittyy.	Johtamista ja henkilöstön osaamista kehitetään arviointijärjestelmän mukaisesti.	Sovelletaan opistojen arviointijärjestelmää (CAF, Common Assessment Frameworks).	Kehittämistä on jatkettu CAF tavoitteiden suuntaisesti ja toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten edellyttämällä tavalla.

4. Talous: Ennakoitavissa oleva tasapainoinen talous.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Kestävä taloudenpito.	Pysytään talousarviossa.	Talousarvion toteumaa seurataan. Poikkeamiin sovelletaan ennakoivaa ja aktiivista suhdetta.	Talousarvion toteumaa on seurattu säännöllisesti. Vastuualue on pysynyt annetussa talousarviossa.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21145 Vapaa sivistystyö

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**235 200**		**235 200**	**248 715**	**13 515**
joista sisäiset	*3 500*		*3 500*	*7 818*	*4 318*
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	**-1 137 487**	**88 409**	**-1 049 078**	**-1 015 540**	**33 538**
joista sisäiset	*-144 164*	*73 003*	*-71 161*	*-64 211*	*6 950*
Toimintakate	**-902 287**	**88 409**	**-813 878**	**-766 824**	**47 054**
josta sisäiset	*-140 664*	*73 003*	*-67 661*	*-56 393*	*11 268*
Toimintakate ulkoinen	**-761 623**	**15 406**	**-746 217**	**-710 431**	**35 786**

Poistot ja arvonalentumiset

Toteutuneet henkilöstökulut alittavat budjetoidun noin 23 000 eurolla sekä matkustus- ja kuljetuspalvelut noin 25 000 eurolla. Verrattuna talousarvioon kaikki suunnitellut opetustunnit eivät toteutuneet. Opetustunteja on myös ostettu ostopalveluna tuntiopettajien palkkaamisen sijasta.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Toteutuma 2016
Opiskelijoita, MI/Vako	1 380/1 811 =3 191	1 450/1 850 = 3 300	1 274/1 666 = 2 940
Opetustunteja, MI/Vako	5 233/6 904 = 12 137	5 500/7 000 = 12 500	4 871/6 818 = 11 689
Nettokulut, euro/opiskelija	225 ulk. (280 + sis.)	231 ulk. (273 + sis.)	242 ulk. (282 + sis.)
Nettokulut, euro/opetustunti	59 ulk. (73 + sis.)	61 ulk. (72 + sis.)	61 ulk. (71 + sis.)

Vapaa-aikatoimi

Vastuuhenkilö: vs. kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Vapaa-aikatoimi sai 2016 hankerahoitusta kolmelle etsivälle nuorisotyöntekijälle ja nuorten harrastustoiminnan kehttämiselle. Vuoden aikana rakennettiin Valkon uusi lähiliikuntapaikka joka myös sai hankerahoitusta.

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

1. Asiakas ja kuntalainen: Sivistyspalvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Nuoriso- ja liikuntapalvelut vastaavat kysyntää resurssit huomioiden.	Monipuolinen ja laadukas nuoriso- ja liikuntatoiminta, joka ottaa yksilön tarpeet huomioon.	Toiminta suunnitellaan ja toteutetaan monialaisesti eri verkostojen avulla.	Vapaa-aikatoimi teki yhteistyötä kaupungin muiden sektoreiden kanssa mutta myös muiden tekijöiden, kuten kolmannen sektorin yhdistysten, kanssa.

2. Vetovoimaisuus ja kilpailukyky: Myönteisen kaupunkikuvan luominen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Nuorisotiloissa on toimintaa eri osissa kuntaa.	Nykyistä laajaa verkostoa ylläpidetään ja kehitetään yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	Omaa toimintaa ja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa.	Nuorisotoimella on ollut toimintaa viidessä nuorisotilassa omana toimintana, tuntityöntekijöillä ja yhteistyönä kolmannen sektorin kanssa.
Kehittää erityisnuorisotyötä ja nuorisotyötä kouluissa.	Nuoret kohdataan nuoren ehdoilla. Yksilöllistä ja räätälöityä nuorisotyötä.	Kerhoja, yksilötyötä ja yhteistyötä koulujen ja muiden toimijoiden kanssa.	Nuorisotoimella on ollut kerhoja, tehnyt yksilötyötä, nuorisotyötä, tytöille suunnattua nuorisotyötä ja yhteistyötä koulujen ja muiden toimijoiden kanssa.
Laaja liikuntatoiminta yhteistyössä seurojen kanssa niiden toiminta huomioiden.	Liikuntatoimi täydentää liikuntaseurojen tarjontaa.	Liikuntaryhmiä, tapahtumia, uimakouluja, kilpailuja ja liikuntapolkuja.	Liikuntatoimi ohjasi erilaisia liikuntaryhmiä ja järjesti erilaisia tapahtumia, uimakouluja, kilpailuja ja liikuntapolkuja.
Liikunta- ja suorituspaikkoja eri lajeille ja eri osissa kuntaa.	Monipuolisia, hyvin varustettuja ja alueellisesti kattavia liikuntapaikkoja.	Liikuntapaikkoja ylläpidetään, rakennetaan ja korjataan.	Valkoon on valmistunut uusi lähiliikuntapaikka.
Kaupungilla on toiminta-ohjeet ja suunnitelmat valtakunnallista erityisliikuntahanketta varten.	Erityisliikuntahankkeen tuloksia toteutetaan.	Viimeistellään erityisliikunnan kehityssuunnitelma.	Erityisliikuntatyöryhmä kokoontui säännöllisesti ja suunnitteli ja toteutti liikuntaa ja liikuntamahdollisuuksia erityisryhmille.
		Kaupunki tukee jalkapallokentän ajanmukaistamista Rauhalassa.	Kaupunki on omalta osaltaan tukenut Rauhalan jalkapallokentän ajanmukaistamista.
Etsivä nuorisotyö edistää nuorten hyvinvointia.	Tuen tarpeessa olevia nuoria tavoitetaan.	Nuoria autetaan heidän kasvuaan edistävien palveluiden ja tuen piiriin.	Etsivä nuorisotyö tuki ja auttoi nuoria heidän kasvuaan edistävien palveluiden ja tuen piiriin. Vuonna 2016 etsivillä oli yli 200 asiakasta.

3. Henkilöstö ja johtaminen: Avoin toimintakulttuuri ja osaava henkilökunta.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Tukea henkilöstön työssä jaksamista muuttuvissa olosuhteissa ja uusissa tiloissa.	Avoin, viihtyisä ja kannustava työilmapiiri, joka perustuu keskinäiseen luottamukseen.	Käydään säännöllisiä kehityskeskusteluja. Työnohjausta on saatavilla.	Kehityskeskustelut on käyty. Etsivillä nuorisotyöntekijöillä oli säännöllinen työnohjaus.

4. Talous: Ennakoitavissa oleva tasapainoinen talous.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Suunnitelmallinen, talousarvion sitovia tavoitteita noudattava taloudenpito.	Talousarvion tavoitteet saavutetaan. Talousraportointi ja sen pohjalta tehtävät tarvittavat johtamis- ja mahdolliset sopeuttamistoimenpiteet.	Seurataan tiukasti talousarvion toteutumista. Mitoitetaan henkilöstömenot oikein. Taloudellinen ajattelu tulee osaksi arkea.	Vastuuhenkilöt ovat seuranneet omien yksiköidensä talousarviota ja ovat suunnitelleet tarkasti yksiköidensä ostoja ja tilauksia.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21146 Vapaa-aikatoimi

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**420 558**	**-109 000**	**311 558**	**187 178**	**-124 380**
joista sisäiset	*237 700*	*-109 000*	*128 700*		*-128 700*
Valmistus omaan käyttöön				**398**	**138**
Toimintakulut	**- 1 937 070**	**109 939**	**-1 827 131**	**-1 589 984**	**237 147**
joista sisäiset	*-1 099 354*	*106 085*	*-993 269*	*-854 980*	*138 289*
Toimintakate	**-1 516 512**	**939**	**-1 515 573**	**-1 402 668**	**112 905**
josta sisäiset	*-861 654*	*-2 915*	*-864 569*	*-854 980*	*9 589*
Toimintakate ulkoinen	**-654 858**	**3 854**	**-651 004**	**-547 688**	**103 316**
Poistot ja arvonalentumiset	-14 720		-14 720	-5 043	9 677

Vapaa-aikatoimen maksutuotot ylittivät budjetin noin 14 000 eurolla.

Ulkoiset toimintakulut alittavat budjetoidun noin 103 000 eurolla. Suurin säästö noin 73 000 euroa on henkilöstökuluissa. Vastuualue on ollut erittäin pidättyväinen sijaisten palkkaamisessa.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Toteutuma 2016
MYÖNNETYT AVUSTUKSET/ASUKAS, euroa			
Liikuntatoiminta	3,1	3,1	3,6
Nuorisotoiminta	1,6	1,9	1,8
Nuorisotilojen aukiolo: iltoja/viikko	13	13	13
Nuoria/nuorisotila/viikko			
Forum	20	25	20
Muut nuorisotilat	12	15	12
LIIKUNTAHALLIEN KÄYTTÖASTE			
Liikuntahalli	95 %	95 %	95 %
Agricola-halli	95 %	95 %	95 %
Liljendalin liikuntatalo	75 %	85 %	75 %
Valkon monitoimitalo	80 %	85 %	80 %
Jäähalli	100 %	100 %	100 %
Etsivien nuorisotyöntekijöiden henkilökohtaiset tapaamiset toisen asteen koulutusta vailla olevien nuorten kanssa.			
Yhteys nuoriin yhteensä		100 %	146
Josta tavoitettu yhteensä			110
Ei ammattitutkintoa			100
Tarvittavat toimenpiteet.			23 eri toimintamallia

Vapaa-aikalautakunnan jäsenet ja varajäsenet

Varsinaiset jäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä/ kokousten lukumäärä	Henkilökohtaiset varajäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä
Lappalainen Kalevi, pj.	5/6	Sjöholm Dorita	1
Väkevä Antti, varapj.	6/6	Oinonen Mari	0
Karlsson Håkan	4/6	Paakkanen Petra	1
Skog Kim	6/6	Weckman Anton	0
Karlsson Ann-Mari	5/6	Lindholm Glenn	0
Törnroos Ingrid	4/6	Lönnfors Johanna	0
Kähärä Erika	3/6	Uutinen Nina	0
Kallio-Taponen Kielo	4/6	Öhberg Raul	2
Hämäläinen Unto	4/6	Tolvanen Juha	0
Järvinen Paula	1/6	Mettinen Veli-Matti	4
Siipola Paavo->	0/3	Heikkinen Kari	0
Lindell Carl-Henrik (kv 13.4.2016 § 34)	3/3		

Kirjasto- ja kulttuuritoimi

Vastuuhenkilö: vs. kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Kulttuuritoimelle 2016 oli hyvä, aktiivinen ja antoisa vuosi. 2016 oli Almintalon ensimmäinen toimintavuosi kunnallisena kulttuurikeskuksena. Almintalossa oli vuoden aikana paljon toimintaa ja monta eri näyttelyä. Kulttuuritoimelle myönnettiin oikeus palkata kolmas kulttuuriohjaaja. Uusi kulttuuriohjaaja aloitti työnsä syksyllä.

Peruskoululaisille suunnattu kulttuuripolku alkoi syyslukukaudella 2016.

Työt Liljendalin kirjaston muuttamiseksi omatoimikirjastoksi tehtiin syksyllä 2016. Liljendalin omatoimi-kirjasto otetaan virallisesti käyttöön talvella 2017.

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

1. Asiakas ja kuntalainen: Sivistyspalvelujen ylläpitäminen ja kehittäminen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Panostetaan museon kokoelmatyöhön.	Tavoite: Museon esineistön kunto tarkistetaan ja esineet luetteloidaan. Luettelointi mahdollistaa esineistön tehokkaamman hyödyntämisen näyttelyissä ja myöhemmin sähköiseen luetteloon siirtymisen. Mittari: luetteloitujen esineiden määrä.	Näyttelytoiminnan ohella museon työntekijät keskittyvät kokoelmanhoitoon, mm. aineiston luettelointiin ja järjestelyyn sekä konservointitarpeen arviointiin.	Kokoelman esineistön kuntoarvio, uudelleenpakkaaminen ja digitointi on menossa. Konservointia tarvitsevia esineitä on tunnistettu ja konservointia aletaan toteuttaa budjetin sallimissa raameissa.
Automatisoidaan Liljendalin lähikirjasto ”omatoimikirjastoksi”.	Tavoite: Kirjaston aukiolo-aikaa lisätään ja palveluja tarjotaan joustavammin ja asiakaslähtöisesti. Järjestely mahdollistaa kirjastonhoitajan työajan hyödyntämisen muuhun kirjastotoimintaan. Mittari: omatoimisten aukiolotuntien määrä, käytön ja lainamäärien seuraaminen.	Liljendalin lähikirjasto automatisoidaan (asennetaan mm. sähköovet, lainaus- ja palautusautomaatit, valvontajärjestelmä jne.), jotta asiakkaat voivat käyttää kirjastoa myös omatoimisesti. Kirjastonhoitaja on edelleen paikalla palvelemassa muutamana päivänä viikossa.	Liljendalin lähikirjastolle on asennettu sähköovet, valvontakamerat, omatoimijärjestelmä ja lainaus- ja palautusautomaatit. Yhteys järjestelmän ja kaupungin verkon välissä ei toiminut vuoden lopussa joten omatoimikirjasto avataan vasta vuonna 2017.
Uusitaan kirjastojärjestelmä.	Tavoite: Kirjastojärjestelmä uusitaan Porvoon maakuntakirjaston johdolla. Pitkällä aikavälillä ohjelmistokustannukset laskevat sekä työn sujuvuus ja palvelutaso nousevat. Yhteinen järjestelmä mahdollistaa myös yhteistyön syventämisen naapurikuntien kirjastojen kanssa.	Uusi avoimen lähdekoodin kirjastojärjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2016 aikana.	Koska aikataulua on muutettu, kirjastojärjestelmä otetaan käyttöön kesällä vuonna 2017.

2. Vetovoimaisuus ja kilpailukyky: Myönteisen kaupunkikuvan luominen.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Aloitetaan kulttuuripolun suunnittelu ja toiminta.	Tavoite: Jokaiselle Loviisan peruskoululaiselle taataan lukuvuosittain vähintään yksi kulttuurielämys. Kullekin vuosiluokalle määritellään tietty kulttuurin osa-alue ja toiminta, johon oppilaat vuoden aikana osallistuvat. Mittari: Koululaisille tarjottava kulttuuritarjonnan määrä ja palaute toiminnasta.	Laaditaan kulttuurikasvatussuunnitelma yhteistyössä perusopetuksen kanssa. Lisätään kulttuuritarjontaa kouluissa.	Kulttuuripolku toteutetaan suunnitellusti lukuvuonna 2016–2017. Kulttuuripolun ensimmäiset tapahtumat järjestettiin syksyllä 2016.
Almintalosta muodostetaan kaupungin ylläpitämä kulttuurikeskus, joka mahdollistaa erityisesti koululaisten osallistumisen taiteen luomiseen ja siitä nauttimiseen.	Tavoite: Kulttuurikeskus aktivoi ja luo kuntalaisille, sekä erityisesti oppilaille suunnattuja kulttuurielämyksiä.	Kulttuurikeskus luo sisältöä yhteistyössä yhdistysten, koulujen ja muiden toimijoiden kanssa.	Almintalossa järjestettin 2016 17 näyttelyä, 14 kertatapahtumaa sekä Valkon kansalaisopiston kurssi ja musiikkiopiston toimintaa.

3. Henkilöstö ja johtaminen: Avoin toimintakulttuuri ja osaava henkilökunta.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Tukea henkilöstön jaksamisesta muuttuvissa olosuhteissa ja uusissa tiloissa.	Avoin, viihtyisä ja kannustava työilmapiiri, joka perustuu keskinäiseen luottamukseen.	Säännölliset kehityskeskustelut.	Kehityskeskustelut on käyty.

4. Talous: Ennakoitavissa oleva tasapainoinen talous.

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Suunnitelmallinen, talousarvion sitovia tavoitteita noudattava taloudenpito.	Talousarvion tavoitteet saavutetaan. Talousraportointi ja sen pohjalta tehtävät tarvittavat johtamis- ja mahdolliset sopeuttamistoimenpiteet.	Talousarvion tiukka seuranta. Henkilöstömenojen oikea kohdentaminen. Taloudellinen ajattelu osaksi arkea.	Vastuuhenkilöt ovat seuranneet omien yksiköidensä talousarviota ja ovat suunnitelleet tarkasti yksiköidensä ostoja ja tilauksia.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

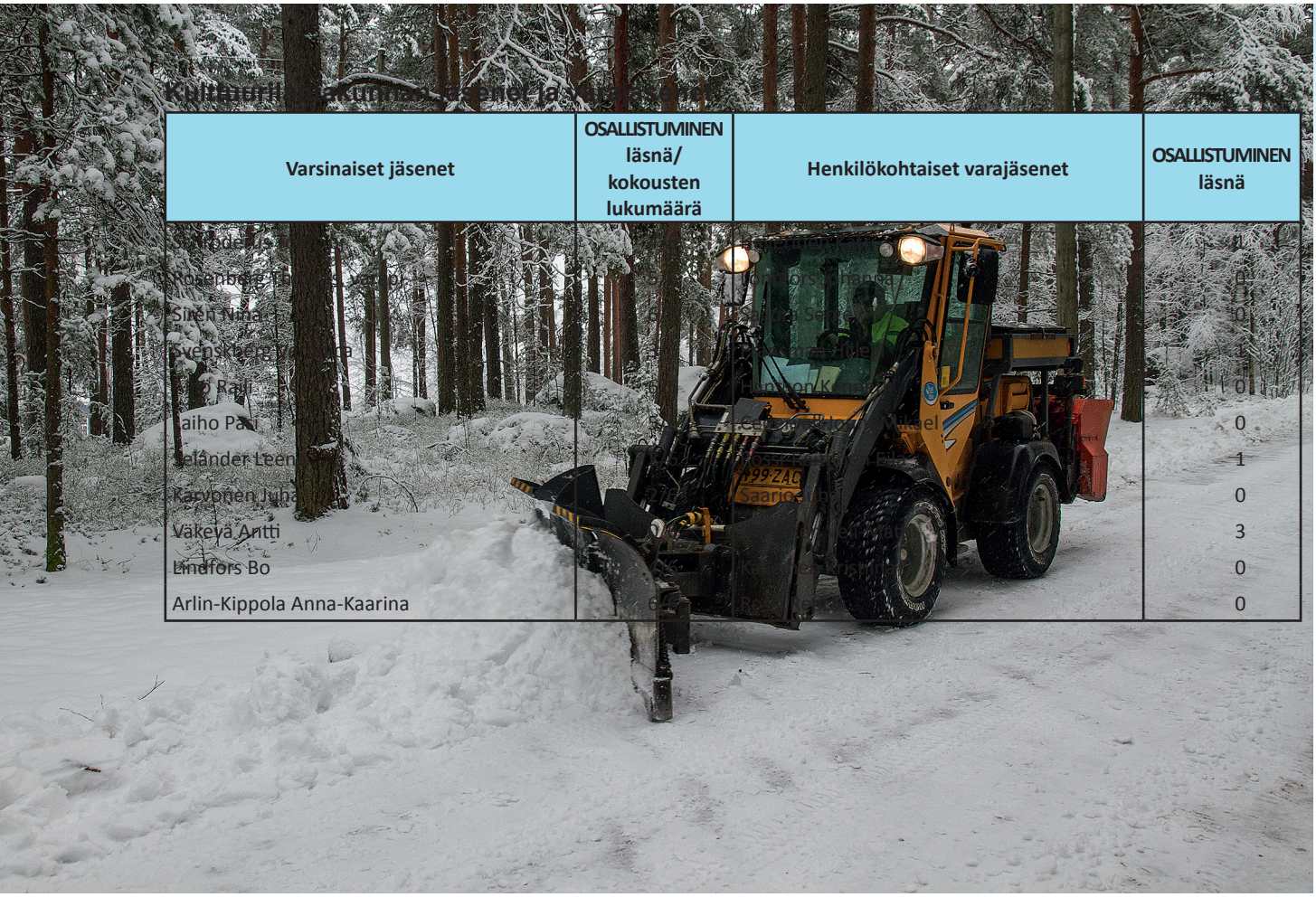
21147 Kirjasto- ja kulttuuritoimi

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**118 446**		**118 446**	**108 512**	**-9 934**
joista sisäiset					
Valmistus omaan käyttöön				**1 558**	**1 558**
Toimintakulut	**-1 962 479**	**116 343**	**-1 846 136**	**- 1 811 434**	**34 702**
joista sisäiset	*-542 767*	*119 620*	*-423 147*	*-407 987*	*15 160*
Toimintakate	**-1 844 033**	**116 343**	**-1 727 690**	**- 1 701 364**	**26 326**
josta sisäiset	*-542 767*	*119 620*	*-423 147*	*-407 987*	*15 160*
Toimintakate ulkoinen	**-1 301 266**	**-3 277**	**-1 304 543**	**-1 293 377**	**11 166**
Poistot ja arvonalentumiset	-37 760		-37 760	-391	37 369

Vastuualueen ulkoisen toimintakatteen toteuma alitti budjetoidun noin 11 000 eurolla. Vastuualueen tulokertymä alitti budjetoidun noin 10 000 eurolla. Sibeliuspäivien lipputulot jäivät noin 5 000 euroa alle budjetoidun ja toimintakulut ylittivät budjetin noin 6 000 eurolla. Almintalon kohdalla vuokratulot jäivät 4 000 euroa arvioitua pienemmiksi ja menot ylittyivät noin 9 000 eurolla. Kokonaisuutena katsottuna vastuualue pysyi talousarviossa.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Toteutuma 2016
Kustannus/asukas, euroa, museotoiminta	8,8 ulk. (15,3 + sis.)	8,7 ulk. (14,9 + sis.)	8,9 ulk. (13,7 + sis.)
Erikoisnäyttelyjen määrä Komendantintalossa	4	4	4
Museokävijät Komendantintalo Ruukki & Viirilä	4 900 10 000	4 000 9 500	3 542 14 136
Kustannus/asukas, euroa, kulttuuritoiminta	26,4 ulk. (28,6 + sis.)	26,7 ulk. (29 + sis.)	28,6 ulk. (31,21 + sis.)
Kulttuuritapahtumien määrä	79	60	78
Kustannus/asukas, euroa, kirjastotoiminta	48,9 ulk. (75,3 + sis.)	48,5 ulk. (74,9 + sis.)	47,6 ulk. (73 + sis.)
Kirjastojen kokonaislainaus	198 404	212 000	190 680
Lainaus/asukas	12,82	13,7	12,5
Kirjastoyksiköiden määrä	4 kirjastoa 1 kirjastoauto 3 lukunurkkaa + siirtokokoelmia	4 kirjastoa 1 kirjastoauto 3 lukunurkkaa	4 kirjastoa 1 kirjastoauto 3 lukunurkkaa + siirtokokoelmia

Kulttuurilautakunnan jäsenet ja varajäsenet

Varsinaiset jäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä/ kokousten lukumäärä	Henkilökohtaiset varajäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Sinen Nina	[illegible]	[illegible]	0
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	0
Laiho Pasi	[illegible]	[illegible]	0
Selander Leena	[illegible]	[illegible]	1
Kaivonen Juha	[illegible]	[illegible]	0
Väkevä Antti	[illegible]	[illegible]	3
Lindfors Bo	[illegible]	[illegible]	0
Arlin-Kippola Anna-Kaarina	[illegible]	[illegible]	0

TEKNINEN KESKUS

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja

Teknisen keskuksen toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Tekninen keskus saavutti vuoden aikana talousarviossa esitetyt tavoitteet. Tuotot toteutuivat hyvin talousarvion mukaisesti ja kulutkin pysyivät talousarviossa. Sää oli vuoden aikana suotuisa, mikä edesauttoi hyvän tuloksen saavuttamista.

Henkilökunnan osalta osa tehtävistä oli täyttämättä koko vuoden ja osa osan vuodesta. Asiantuntijoiden rekrytointi ja varsinkin asiantuntijoiden sijaisten rekrytointi on osoittautunut haasteelliseksi.

Henkilökuntavaje hidasti kaavoitusta sekä kiinteistö- ja paikkatietotoimiston työtä. Rakennusvalvonnassa henkilökunnan vähyys lisäsi paineita.

Investoinnit toteutuivat hyvin, vaikka aikataulujen pitäminen oli haasteellista. Harmaakallion rakentaminen lähti liikkeelle aivan loppuvuodesta vähän myöhässä, koska rakentamista ei voitu aloittaa ennen Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA:n) lopullista rahoituspäätöstä. Niukat henkilöstöresurssit vaikeuttivat myös osan alle 100 000 euron hankkeista eteenpäin viemistä.

Jo aikaisemmin esiin nostetut sisäilmaongelmariskit toteutuivat valitettavasti osittain, kun sekä Lovisanejdens högstadiumissa että Lovisa Gymnasiumissa tuli esiin vakavia sisäilmaongelmia. Gymnasiumin sisäilmaongelmat saatiin hallintaan korjausten avulla, mutta Lovisanejdens högstadium päätettiin korvata uudisrakennuksella. Riskien takia alettiin korjata myös Rantatietä. Tulevaisuutta ajatellen suurimmat riskit liittyvät edelleen sisäilmaongelmiin.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

Teknisen keskuksen tuloslaskelma

Keskuksen kaupunginvaltuustoon nähden sitova määräraha on ulkoinen toimintakate.

2115 Tekninen keskus

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Myyntituotot	3 249 434	-2 996 786	252 648	201 550	-51 098
Maksutuotot	331 800		331 800	321 046	-10 754
Tuet ja avustukset	50 000		50 000	186 829	136 829
Vuokratuotot	6 950 497		6 950 497	6 937 953	-12 544
Muut toimintatuotot	677 800		677 800	545 918	-131 882
Toimintatuotot yhteensä	**11 259 531**	**-2 996 786**	**8 262 745**	**8 193 297**	**-69 448**
joista sisäiset	*9 321 185*	*-2 996 786*	*6 324 399*	*6 349 387*	*24 988*
Valmistus omaan käyttöön				12 573	12 573
Henkilöstökulut	-4 270 931		-4 270 931	-3 729 769	541 162
Palveluiden ostot	-9 442 519	2 852 717	-6 589 802	-6 348 275	241 527
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 925 635	-52 000	-2 977 635	-3 053 957	-76 322
Avustukset	-6 500		-6 500	-7 050	-550
Muut toimintakulut	-321 824	-73 000	-394 824	-639 466	-244 642
Toimintakulut yhteensä	**-16 967 409**	**2 727 717**	**-14 239 692**	**-13 778 518**	**461 174**
joista sisäiset	*-3 906 417*	*3 351 717*	*-554 700*	*-651 543*	*-96 843*
Toimintakate	**-5 707 878**	**-269 069**	**-5 976 947**	**-5 572 647**	**404 300**
josta sisäiset	*5 414 768*	*354 931*	*5 769 699*	*5 697 844*	*-71 855*
Toimintakate ulkoinen	**-11 122 646**	**-624 000**	**-11 746 646**	**-11 270 491**	**476 155**
Poistot ja arvonalentumiset	-3 078 260		-3 078 260	-4 243 487,46	-1 165 227
Kustannuslaskennalliset erät				-408 635	

Toimintatuottojen toteutuminen

Toimintatuotot ovat toteutuneet hyvin talousarvion mukaisesti.

Toimintakulujen toteutuminen

Toimintakulut pysyivät talousarviossa ja jopa alittivat talousarvion johtuen lähinnä suotuisesta säästä ja pelastuslaitoksen isosta palautuksesta.

Henkilöstökulujen toteutuminen

Henkilöstökulut alittivat talousarvion, koska osa paikoista oli täyttämättä. Henkilökunnan ja varsinkin sijaisten rekrytoiminen oli haastavaa.

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen

Teknisen keskuksen toiminnan painopisteet:

1. Asiakas ja kuntalainen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma/Keino	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Palvelut säilyvät hyvällä tasolla.	Nykyinen taso pyritään pitämään.	Resurssien tehokas käyttö ja oikea-aikainen reagointi.	Palvelut pysyivät hyvällä tasolla. Henkilökuntavaje aiheutti kuitenkin jonkin verran ongelmia.
Palvelut täyttävät lain asettamat vaatimukset.	Lainsäädännön asettamat vaatimukset toteutuvat.	Tuotetut palvelut.	Palvelut täyttivät lain asettamat vaatimukset.

2. Vetovoimaisuus ja kilpailukyky

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma/Keino	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Yhdyskuntarakenne ja elinympäristö pidetään vähintään nykyisellä tasolla.	Taso pystytään pääsääntöisesti pitämään nykyisellään. Joissakin kohdin aikaansaadaan parannusta.	Resurssien käyttö optimoidaan. Säästöt pyritään toteuttamaan mahdollisimman vähän haitallisella tavalla.	Säästöt toteutuivat hyvin ilman elinympäristön tason laskua.

3. Henkilöstö ja johtaminen

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma/Keino	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Henkilöstön jaksaminen ja tukeminen muutoksessa.	Henkilöstö jaksaa paremmin työssään ja sairauspoissaolot vähenevät.	Huomioidaan henkilöstöltä tullut palaute. Muutokset pyritään jalkauttamaan hyvin.	Henkilöstövaje ja huoli työpaikkojen säilymisestä heikensivät henkilökunnan jaksamista. Muutama pitkä sairasloma nosti poissaolojen määrää huomattavasti.

4. Talous

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso	Toimintasuunnitelma/Keino	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Taloudenpidon suunnitelmallisuus.	Talousarvion sitovat tavoitteet toteutuvat.	Seurataan talousarvion toteutumaa ja laaditaan ennusteita. Reagoidaan poikkeamiin.	Talous toteutui hyvin talousarvion mukaisesti. Syntyneet säästöt johtuivat osittain ulkoisista olosuhteista.

TEKNINEN KESKUS VASTUUALUEITTAIN

Hallinto-, talous- ja toimistopalvelut

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

– Lovinfon käynnistymisen myötä työtehtävät jaettiin onnistuneesti uudelleen.
– Henkilökunnan vaihtuvuus muualla keskuksessa vaikuttaa myös kanslian työskentelyyn.
– Keskuksen eläköitymiset ja tehtävien täyttämättömyys ovat aiheuttaneet ajoittain paineita.
– Yleinen epävarmuus koko kaupunkiorganisaatiossa aiheuttaa huolta ja vaikuttaa ajoittain työilmapiiriin.

Teknisen lautakunnan jäsenet ja varajäsenet

Varsinaiset jäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä/ kokousten lukumäärä	Henkilökohtaiset varajäsenet	OSALLISTUMINEN läsnä
Kopiloff Pauli, pj.	10/11	Huuhtanen Tapani	0
		Karvonen Juha (kv 14.9.2016 § 76)	0
Hansson Kenneth, varapj.	11/11	Lindén Ralf	0
Melamies Päivi	10/11	Maskery Johanna	0
		Haverinen Katri (kv 15.4.2015 § 46)	0
Ekebom-Jönsas Benita	7/11	Bergholm-Kullström Synnöve	1
Eloranta Kimmo	6/11	Hovi Antti	2
Hovi Antti (kv 9.11.2016 § 98)	1/11	Rahkonen Erkki (kv 9.11.2016 § 98)	0
Hämäläinen Satu	8/11	Kähärä Erika	1
Jalkanen Karl	6/11	Nyberg Krister	1
Laitinen Åke	10/11	Hoffman Kenneth	0
Lindlöf Mona	11/11	Lundström Nina	0
Tähtinen Keijo	9/11	Paakkarinen Toni	0
Wikström Gudrun	10/11	Åminne Tuula	1

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Sisäänajetaan uusi talous-hallintojärjestelmä. Tuotetaan ajantasaista talo-ustietoa.	Talousarviossa pysytään. Luotettavat ja selkeät raportit. Virheet ja oikaisumuistiot vähenevät. Ajantasaisten raportointien saatavuus.	Lisäkoulutusta ohjelman ominaisuuksien hyödyntämisen maksimoimiseksi. Lisäkoulutusta Basware FPM-ohjelman käyttöön omassa keskuksessa.	Ajantasaiset raportit ovat saatavilla. Ne ottaa pääsääntöisesti taloussuunnittelija. Seurannassa koetaan pääkirjan käyttö edelleen parhaaksi ja selkeimmäksi. Koulutusta ohjelmaan on annettu vierihoitona.
Käynnistetään Front office -toiminta.	Asiakaspalvelu paranee, työt tehostuvat.	Koko toimistohenkilöstön tehtävien läpikäynti, töiden uudelleenjärjestely ja järkiperäistäminen.	Uudet työtehtävät ovat osoittautuneet hyvin toimiviksi. Asiakkaat ja yhteistyökumppanit ovat olleet tyytyväisiä.

Sisäänajetaan toistuvaislaskujen sopimukset laskunkiertojärjestelmään.	Laskunkierto tehostuu huomattavasti automaattitiliöintien muodossa siellä missä mahdollista.	Koulutus Basware-järjestelmään, ohjelman tarjoamien mahdollisuuksien käyttöönotto.	Toistuvaislaskujen sopimuksia ei ole ajettu laskutusohjelmaan, koska ohjelmaan tuli uusi ominaisuus, joka sallii pohjan kopioinnin, jolloin työ on helpottunut.
Kehitetään rakentamisen ilmoittamismenettelyn tiedonkeruuta.	Automatisoimismahdollisuus selvitetään.	Yhteys palveluiden Kuntax ja veronumero.fi välillä selvitetään ja arvioidaan yhteydestä mahdollisesti saatava hyöty käsin tehtyyn työhön verrattuna.	Työmaat ovat lisääntyneet huomattavasti. Ohjelmatoimittajan tarjoamia lisäpalveluja otetaan mahdollisesti käyttöön tiedonkeruun helpottamiseksi vuonna 2017.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21150 Teknisen hallinto-, talous- ja toimistopalvelut

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**431 268**	**-429 468**	**1 800**	**1 783**	**-17**
joista sisäiset	429 468	-429 468		*1 377*	*1 377*
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	**-492 609**	**53 096**	**-439 513**	**-456 938**	**-17 426**
joista sisäiset	*-66 542*	53 096	*-13 446*	*-7 579*	*5 867*
Toimintakate	**-61 341**	**-376 372**	**-437 713**	**-455 156**	**-17 443**
josta sisäiset	*362 926*	-376 372	*-13 446*	*-6 202*	*7 244*
Toimintakate ulkoinen	-424 267		-424 267	-448 954	**-24 687**
Poistot ja arvonalentumiset	-2 800		-2 800	-2691	109

Teknisen keskuksen hallinto-, talous- ja toimistopalvelujen toiminta on toteutunut talousarvion mukaisesti.

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Vastuuhenkilö: ympäristönsuojelusihteeri

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun vastuualueen henkilöstöresurssit ovat pienentyneet vuoden 2016 aikana. Johtavan rakennustarkastajan ja lupatarkastajan viroista on täytetty vain toinen, ja ympäristönsuojelun lupasihteerin tehtävä on lakkautettu vuodenvaihteen alusta. Työtehtäviä ja toimintatapoja on siksi uudelleenorganisoitu ja tehostettu.

Rakennusvalvontayksikkö on ottanut käyttöön sähköisen hakumenettelyn.

Ympäristönsuojeluviranomaisen taksa on päivitetty, ja ympäristönsuojelulain mukainen valvontamaksu on otettu käyttöön. Lainsäädännössä tapahtuneiden muutosten takia myös maa-ainestaksa on päivitetty. Ympäristönsuojeluyksikön resursseja ovat sitoneet mm. laajojen ympäristölupien ja maa-aineslupien käsittely sekä osallistuminen Interreg Central Baltic -hankkeeseen (Nutrinflow).

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Pysyvä rakennustunnus otetaan käyttöön.	Kaikilla rakennuksilla on pysyvä rakennustunnus.	Laaditaan luettelo rakennuksista, joista puuttuu pysyvä rakennustunnus ja tietojen ristiriitaisuudet korjataan.	Pysyvät rakennustunnukset on otettu käyttöön. Samalla tietoja on myös korjattu mikäli puutteita havaittu.
Rakennuslupaprosessiin liittyviä asiakirjoja ja lomakkeita kehitetään paikalliset tarpeet huomioiden.	Kuntakohtaiset lomakkeet.	Lomakkeita muokataan paikalliset tarpeet huomioiden.	Uusia lomakkeita on laadittu ja ne on otettu käyttöön.
Valvonta toteutetaan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti.	Luvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja (20 kpl) valvotaan. Valvonta on kohdennettua projektivalvontaa ja muuta valvontasuunnitelman mukaista valvontaa.	Kohteissa suoritetaan tarkastukset ja niistä laaditaan pöytäkirjat, jotka kirjataan sähköiseen tietokantaan. Tarvittaessa ryhdytään jatkotoimenpiteisiin.	Säännöllisen valvonnan piirissä olevia toimintoja on valvottu valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti. Muita valvontaohjelmassa mainittuja kohteita on valvottu käytettävissä olleiden resurssien mukaisesti. Tarkastukset on kirjattu sähköiseen tietokantaan ja jatkotoimenpiteisiin on tarvittaessa ryhdytty.
Valvontamaksu otetaan käyttöön.	Uusi ympäristönsuojelun taksa.	Ympäristönsuojelun taksaa päivitetään.	Ympäristönsuojeluviranomaisen taksa on päivitetty ja valvontamaksu on otettu käyttöön.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21151 Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**314 811**		**314 811**	**297 530,28**	**-17 281**
joista sisäiset	*2 500*		*2 500*	*22 561*	*20 061*
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	**-737 219**	**127 795**	**-609 424**	**-551 620,62**	**57 803**
joista sisäiset	*-159 795*	*127 795*	*-32 000*	*-32 510*	*-510*
Toimintakate	**-422 408**	**127 795**	**-294 613**	**-254 090**	**40 522**
josta sisäiset	*-157 295*	*127 795*	*-29 500*	*-9 949*	*19 551*
Toimintakate ulkoinen	**-265 113**		**-265 113**	**-244 141**	**20 972**
Poistot ja arvonalentumiset					

Rakennusvalvonnan tuotot ovat toteutuneet lähelle talousarvion lukuja. Ympäristönsuojelun osalta tuotot ovat puolestaan olleet arvioitua suuremmat johtuen keskimääräistä suuremmista lupakohteista.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (sisältää sis. menot)	Toteutuma 2016 (sisältää sis. menot)
Nettomenot/asukas			
rakennusvalvonta	14,37	5,99	9,08
ympäristönsuojelu	12,92	10,65	13,63
Lupatapahtumat ja lausunnot			
rakennusvalvonta	348	340	330
ympäristönsuojelu	145	130	103
Valvontakäynnit			
rakennusvalvonta	1 084	1 100	1 236
ympäristönsuojelu	150	180	140

Rakennusvalvonnan osalta lupahakemusten määrä on ollut aikaisempien vuosien tasolla Loviisassa ja Lapinjärvellä. Katselmuksia ja valvontakäyntejä on tehty enemmän kuin aikaisempina vuosina.

Ympäristönsuojelun osalta lupatapahtumien määrä on noussut verrattuna aikaisempiin vuosiin. Tietyistä rutiiniomaisista lausunnoista rakennusvalvonnalle on luovuttu toiminnan tehostamiseksi, ja annettujen lausuntojen määrä on siksi edellisvuotista alhaisempi. Valvontaohjelman mukaiset lupavelvollisten laitosten tarkastukset sekä muuhun suunnitelmalliseen valvontaan liittyvät tarkastukset on suoritettu pääosin tavoitteiden mukaisesti. Haittailmoituksiin liittyviä tarkastuksia on tehty tarvittaessa.

Kaupunkisuunnittelu

Vastuuhenkilö: kaupunginarkkitehti

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Kaavoitus- ja arkkitehtitoimisto

Kaavoitus- ja arkkitehtitoimistossa on ollut henkilöstövajausta ja -muutoksia vuonna 2016. Vakituisesta henkilöstöstä koko vuoden on ollut työssä ainoastaan kaupunginarkkitehti. Suunnitteluavustaja siirtyi eläkkeelle alkuvuodesta 2016, mikä tuotti haasteita tiettyjen asiakaspalvelutehtävien hoitamiselle. Määräaikaisen kaavoittajan työsuhde päättyi heinäkuussa 2016. Toimistoon perustettiin uusi kaavasuunnittelijan tehtävä, joka täytettiin lokakuussa. Tehtävään valittiin henkilö, joka on marraskuusta 2015 saakka ollut toimistossa kaavasuunnittelijan sijaisena. Toiselle kaavasuunnittelijalle valittiin uusi sijainen, joka ei kuitenkaan päässyt aloittamaan työssä vielä vuoden 2016 aikana.

Kaavaotteisiin liittyvän työn oli määrä siirtyä asiakaspalvelutoimisto Lovinfon tehtäväksi pisteen avauduttua, mutta käytännössä ainoastaan kaavaotetilausten vastaanotto on siirtynyt Lovinfon työksi. Kiinteistö- ja paikkatietotoimiston kiinteistörekisterinhoitajan työpanosta käytettiin kaavaotteiden ottamistyöhön. Hänen siirtyessään osa-aikaeläkkeelle kaavaotetyö siirrettiin Kiinteistötietojärjestelmän (KTJ) ja Trimble Locuksen kaavatietojen korjaamista tekevän määräaikaisen projektityöntekijän lisätyöksi. Ajantasa-asemakaavan digitalisointiin tähtäävä projektityö on rekisteriin tehtävän kaavatietojen lisäämis- ja korjaamistyön sekä ajantasakaavan tarkistustyön osalta edennyt suunnitellusti.

Poikkeamislupa- ja suunnittelutarveratkaisujen osalta asiakaspalvelun tarve on kasvanut aiempiin vuosiin verrattuna. Poikkeamislupa-asiat siirtyivät maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen myötä kokonaisuudessaan kuntien tehtäväksi, kun aiemmin tietyissä asioissa poikkeamislupapäätöksen ratkaisi ELY-keskus.

Henkilöstövajaus ja -muutokset ovat vaikuttaneet muun muassa kaavaprosessien kestoon ja ohjaukseen sekä poikkeamislupa- ja suunnittelutarveratkaisujen käsittelyn kestoon. Lakisääteinen kaavoituskatsaus on laadittu ja kaupunginhallitus hyväksyi sen 21.3.2016. Kaavamuutoksia on laadittu kaavoituskatsauksen mukaisesti akuuteimmille alueille, joskin priorisointia on jouduttu tekemään. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaista systemaattista asemakaavojen ajanmukaisuuden arviointiprosessia ei ole voitu henkilöstövajauksen vuoksi aloittaa.

Vuonna 2016 hyväksyttiin kaksi asemakaavanmuutosta, jotka molemmat saivat myös lainvoiman. Molemmat kaavat tehtiin toimiston omana työnä. Kaavoitus- ja arkkitehtitoimisto kilpailutti maankäytön suunnittelupalveluiden puitesopimuksen keväällä 2016, ja tämän sopimuksen mukaisia työtilauksia tehtiin useisiin kaavaprosesseihin liittyen. Hyväksyttyjen asemakaavamuutosten lisäksi yksi asemakaavamuutos on ollut nähtävillä ehdotuksena. Vanhakylän tuulivoimaosayleiskaava on ollut nähtävillä luonnoksena. Mainittujen kaavahankkeiden lisäksi kuuden asema- tai ranta-asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmat ovat olleet nähtävillä. Lisäksi toimisto on valmistellut useita lähinnä kaavan hyväksymistä koskevia valitusasioita kaupunginhallituksen vastineeksi Helsingin hallinto-oikeudelle sekä antanut vireillä oleviin lupiin ja hankkeisiin liittyviä lausuntoja. Lisäksi kaavoitus- ja arkkitehtitoimisto on laatinut kaksi paikkatietokyselyä sekä järjestänyt arkkitehti Matti Huusarin kokoaman Chie 200 -näyttelyn sekä ohjannut Mika Varpion maisema-arkkitehtuurin diplomityön ja järjestänyt siihen liittyvän Maantiestä Esplanadiksi -näyttelyn.

Kiinteistö- ja paikkatietotoimisto

Kiinteistö- ja paikkatietotoimistoon saatiin paikkatietokäsittelijä tammikuussa ja maanmittausinsinööri alkaen maaliskuussa 2016. Maastoon saatiin harjoittelija 5,5 kuukaudeksi. Kunnan omistamien lomatonttien rajoja mittaamaan palkattiin projektimäärärahalla kartoittaja kuudeksi kuukaudeksi. Kaupungingeodeetti jäi äitiyslomalle elokuussa, ja sijainen saatiin marraskuussa.

Tonttijakoja ja tonttijaon muutoksia on tehty 13, joten tilanne on siltä osin paranemassa. Etuostooikeuden käyttämättäjättämispäätöksiä on tehty kuusi, osoitepäätöksiä kolme ja lupia puiden kaatamiseen on annettu kolme. Riita-asioita on ollut kaksi, joista toinen on ratkaistu.

Tonttien kysyntä on jatkunut vähäisenä. Asuntotontteja on myyty viisi, joista yksi on vuokratontti. Uusia vuokrauksia on neljä ja vanhoja vuokrasopimuksia on uusittu kaksi, joista toinen on teollisuustontti. Lomatonttien vuokraoikeudensiirtoja on tehty seitsemän. Lomatonteista myyntivalmiita on nyt viisitoista. Valtuustoaloite tontinhintojen alentamisesta lienee hillinnyt myyntiä.

Kiinteistötoimituksia on tehty yhteensä neljä, joista kaikki ovat tontteihin liittyviä. Maanmittaustoimitoimisto on pitänyt kaksi lunastustoimitusta ja aloittanut junarata-alueiden uudelleenrajaamista koskevan toimituksen, jonka seurauksena kaupunki saa mahdollisuuden hankkia vanhaa rata-aluetta omaan käyttöönsä.

Asemakaavan pohjakarttoja on osin teetetty ja osin tehty omin voimin Ruotsinpyhtään kirkonkylän alueelle, Valkon saaristoon sekä Lappomin ranta-alueille. Lisäksi on päätetty teettää Eteläharjun-Bellanrannan vanhoille soramontuille uusi kartoitus.

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

Kaavoitus

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Laaditaan kaavoitusohjelman mukaiset asema- ja osayleiskaavat.	Valmistelua ja käsittelyjä viedään eteenpäin.	Valmistelu ja ohjaus tehdään virkatyönä. Pienimuotoisia kaavoja laaditaan virkatyönä. Isot kaavat ja suunnitelmat tilataan puitesopimuksen tai kilpailutuksen mukaisesti ulkopuoliselta konsulttitoimistolta. Käsittely luottamuselimissä.	Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen kaavoituskatsaus 2016 on hyväksytty ja sen yhteydessä on päätetty, ettei erillistä kaavoitusohjelmaa enää laadita. Valmistelua ja käsittelyä on viety kaavoituskatsauksen tavoitteiden mukaisesti eteenpäin. Puitesopimukset on kilpailutettu. Sahaniemen ja Loviisanlahden itärannan asemakaavanmuutokset odottivat suurimman osan vuodesta Sahaniemeä koskevaa päätöstä. Liljendalin rivitalokorttelin ja Loviisan palvelutalon 2. asemakaavan muutokset on laadittu kaavoituksen omana työnä ja molemmat kaavat ovat saaneet lainvoiman. Uuden paloaseman asemakaavaehdotus oli nähtävillä 2.12.2016–9.1.2017. Mainittujen hankkeiden lisäksi osallistumis- ja arviointisuunnitelmia on ollut nähtävillä kuusi. Tavoite on saavutettu.

Kaavoitus

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Jatketaan ajantasa-asemakaavan digitalisointityötä.	Valkon, Haravankylän, Köpbackan sekä Liljendalin, Pernajan ja Ruotsinpyhtään kaupunginosien asemakaavojen digitalisointityö.	Työntekijä on siirtynyt eläkkeelle. Työ jaetaan osatehtäviin. Kaavakartan digitalisointityö tilataan ulkopuoliselta konsulttitoimistolta. Tarkistustyö tehdään virkatyönä. Kaavamerkintöjen ja määräyksien kaavakohtainen digitointi annetaan työllistettävälle tai kesätyöntekijöiden tehtäväksi.	Ajantasa-asemakaavan ja ajantasayleiskaavan digitalisointityöt kilpailutettiin ja tilattiin ulkopuolisilta konsulttitoimistoilta. Aineistot on saatu ja niiden tarkastustyö on käynnissä. Harjoittelija on digitoinut kaavamerkinnät ja määräykset. Yli 400 asemakaavan ja 16 osayleiskaavan tarkistustyöhön sekä Kiinteistötietojärjestelmän (KTJ) ja Trimblen kaavarekisteritietojen korjaamistyöhön ei voida käyttää Maanmittauslaitosta, konsulttia eikä vakituista henkilöstöä, joten työhön on palkattu määräaikainen projektityöntekijä. Työ on edennyt suunnitellusti.
Jatketaan kaupungin oikeusvaikutteisten osayleiskaavojen kaavoitusta. Jatketaan Tetomin ja Vanhankylän tuulivoimaosayleiskaavoja.	Harmaakallion, Haravankylän, Köpbackan ja Valkon sekä niihin liittyvän saariston osayleiskaava on edennyt ehdotusvaiheeseen. Tuulivoimaosayleiskaavat ovat edenneet ehdotusvaiheeseen.	Kaavoitus tehdään konsulttityönä. Tuulivoimakaavoitus etenee tuulivoimatoimijoiden intressin mukaisesti ja sen kustannuksista vastaavat kokonaan toimijat.	Valmistelua ja käsittelyä on viety eteenpäin. Harmaakallion, Haravankylän, Köpbackan ja Valkon sekä niihin liittyvän saariston osayleiskaavaan liittyviä selvityksiä on valmistunut. Tetomin osayleiskaavan osalta tuulivoimatoimija on siirtänyt tavoitteen mukaista käsittelyaikataulua siten, että kaavaehdotus olisi käsittelyssä vasta vuonna 2017. Vanhakylän tuulivoimaosayleiskaava on ollut kaavaluonnoksena nähtävillä elokuussa 2016.
Kehitetään Loviisanlahden itäistä rantaa.	Kaavoitusta jatketaan jatkosuunnitteluun valitun vaihtoehdon pohjalta.	Kaavoitus tehdään konsulttityönä. Käsittely luottamuselimissä.	Paikkatietokysely kolmesta vaihtoehdosta on laadittu. Kyselyn julkistaminen on Sahaniemeä koskevan päätöksenteon pitkityttyä siirtynyt vuodelle 2017.
Poikkeamisten ja suunnittelutarveratkaisujen aineistot kootaan paikkatietojärjestelmään.	Työtä jatketaan.	Työntekijä on siirtynyt eläkkeelle. Työtehtävään koulutetaan uusi henkilö. Työ tehdään virkatyönä.	Myös toinen työntekijä on siirtynyt eläkkeelle, joten työhön ei ollut enää osoitettavissa vakituista henkilöstöä. Siviilipalvelusvelvollinen koulutettiin ohjelman käyttöön ja työhön. Työ on valmistunut ja tavoite on saavutettu.

Kiinteistö- ja paikkatietotoimisto

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Puretaan ”rästissä” olevat tonttijaot ja lohkomiset (kaksi henkilötyövuotta) ”vanhan Loviisan” alueella.	Työt on saatu aloitettua.	Työ tehdään omana työnä.	Toimitus- ja tonttijakojonon purku on alkanut. Tonttijakoja ja tonttijaon muutoksia on tehty mittavasti. Tavoite on saavutettu.
Aloitetaan yleisten alueiden (lähinnä katujen) muodostaminen asemakaava-alueilla kaupunginosittain.	Toimitukset vireille ainakin Alakaupungin ja Köpbacka-Haravakylän osalta.	Maanmittauslaitos tekee lunastustoimitukset (katualueet, puistoalueet ym. yleiset alueet). Kaupunki tekee lohkomistoimitukset.	Yleisten alueiden muodostamis-toimitusten valmistelu on aloitettu Haravankylästä ja Köpbackasta, joiden kaavalaskenta on suoritettu. Alakaupungin kaavalaskentaa ei ole aloitettu. Työ jatkuu. Tavoite on saavutettu osittain.
Jatketaan yleisten alueiden (lähinnä katujen) muodostamista asemaakaava-alueilla.	Pernajan kirkonkylä, Koskenkylä sekä Liljendal valmistuvat. Toimitukset vireille Isnäsin ja Tesjoen asemakaava-alueilla.	Maanmittauslaitos tekee toimitukset. Kaupunki vastaa kaavalaskennasta.	Yleisten alueiden muodostaminen on aloitettu lunastuksia sisältävillä toimituksilla Koskenkylän Israelinmetsässä, Liljendalin kirkonkylässä, Pernajan Kuggomissa ja Ruotsinpyhtään kirkonkylässä. Näistä Israelinmetsä, Liljendalin kirkonkylä ja Kuggom ovat valmistuneet. Pernajan kirkonkylän alueella ja Ruotsinpyhtään kirkonkylässä osa alueista on muodostettu. Isnäsin kaavalaskenta on valmistunut. Tesjoen alueen toimitukset eivät ole vireillä. Tavoite on saavutettu osittain.
Laaditaan asemakaavan pohjakartta Ruotsinpyhtään kirkonkylän alueelle.	Ruotsinpyhtään kirkonkylän asema-kaavan pohjakartta on valmis.	Pohjakartan laadinta tehdään konsulttityönä.	Asemakaavan pohjakartta on tarkastusta vaille valmis. Pohjakartan laadinta ei edennyt toivotusti. Työssä jouduttiin turvautumaan huomattavan suurelta osin omaan väkeen ja reklamoimaan konsultin työstä sekä laadun että viivästyksen osalta. Tavoite on saavutettu.
Kartoitetaan rantatontit (kaupunginvaltuusto 10.12.2014 § 154).	Tarvittavat kartoitustyöt on saatu tehtyä.	Edellyttää lisäresurssia (yksi henkilötyövuosi) koko vuodelle 2016.	Rantatonteista on kartoitettu 125. Mittaamatta jäi 89, joista 60 saarissa. Työ on edennyt suunnitellusti. Työtä jatketaan 2017.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21152 Kaupunkisuunnitteluosasto

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**840 700**		**840 700**	**647 484**	**-193 216**
joista sisäiset	*1 500*		*1 500*	*2 485*	*985*
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	**-1 066 676**	**123 104**	**-943 572**	**-919 764**	**23 808**
joista sisäiset	*-123 104*	*123 104*			
Toimintakate	**-225 976**	**123 104**	**-102 872**	**-272 280**	**-169 408**
josta sisäiset	*-121 604*	*123 104*	*1 500*	*2 485*	*985*
Toimintakate ulkoinen	**-104 372**		**-104 372**	**-274 765**	**-170 393**
Poistot ja arvonalentumiset					

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

Osaston	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Toteutuma 2016
KAAVOITUS- JA ARKKITEHTITOIMISTO			
Tuotot	11 480	21 800	5 188
Kulut	-423 228	-362 249	-393 546
Netto	-411 748	-340 449	-388 358
Hyväksytyt asemakaavat	3 kpl, 37,16 ha		2 kpl 19,32 ha
Hyväksytyt ranta-asemakaavat	3 kpl, 29,26 ha		0 kpl
Suunnittelutarveratkaisut ja poikkeusluvat	10 kpl		4 kpl
Virallisia kaavaotteita	205 kpl		251 kpl
Kaavaotteisiin liittyviä asiakaskäyntejä ja -puheluita	532 kpl		488 kpl
KIINTEISTÖ- JA PAIKKATIETOTOIMISTO			
Tuotot	853 589	818 900	982 996
Kulut	572 237	-581 323	-526 217
Netto	281 352	237 577	456 779
Tonttien myyntivoitto	347 770	300 000	482 637
Vuokratuotot	416 106	420 000	432 100

Rakentamis- ja ylläpito-osasto

Vastuuhenkilö: yhdyskuntatekniikan päällikkö

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Katujen ja kiinteistöjen kunnossapidossa tehostamistoimenpiteet ja suotuisa sää edesauttoivat talousarvion toteuttamista.

Suurimpana hankkeena suoritettiin koulujen (Lovisanejdens högstadium ja Lovisa Gymnasium) huonon sisäilman takia seuraavat toimenpiteet:

– Järjestettiin väistötiloja kevätkaudeksi olemassa olevista tiloista, mikä johti hankalaan hajasijoitteluun.
– Vuokrattiin väistötiloja (noin 1 100 m^2) ja rakennettiin niille tarvittava infrastruktuuri osoitteeseen Vanha Ranta 5.
– Rakennettiin kotitaloustilat Lovisanejdens högstadiumin verstasrakennukseen.
– Korjattiin Lovisa Gymnasiumin lattiat ja välipohjat.

Investoinnit 2016

Investointiohjelma toteutui lähes kokonaisuudessaan.

Tekninen keskus

Hankkeita valmistui muun muassa seuraavasti:

– Valkossa rakennettiin Ilmarisentietä 440 metriä.
– Harmaakallion alueella rakennettiin Pankkiirintietä 220 metriä.
– Ulkovalaistuksen perusparannushanke jatkui suunnitelman mukaisesti.
– Rantatien peruskorjaus aloitettiin lokakuussa ja jatkuu 2017.
– Maantien 176 kevyen liikenteen väylän Kuggom-Hardom osalta ELY-keskus aloitti liikenneturvallisuusauditoinnin.
– Valkoon rakennettiin lähiliikuntapaikka.

Muiden kaupunginosien asuinalueiden kehittäminen ei toteutunut suunnitellusti.

Alle 100 000 euron tilahankkeet:
– Varikkotilojen ulko-ovia uusittiin kuusi.
– Kiinteistöautomatiikkajärjestelmiä uusittiin yhdeksän.
– Hankittiin kaksi monitoimikonetta kiinteistönhoitoon: peräkärry ja käytetty pakettiauto.

Alle 100 000 euron hankkeet toteutuivat pääosin:
– Vanhasta Valkontiestä peruskorjattiin 900 metriä.
– Uusia katuja kestopäällystettiin ja kestopäällysteitä peruskorjattiin suunniteltua enemmän, yhteensä 8,5 km.
– Venelaitureita peruskorjattiin.
– Tievalaistussuunnitelmat laadittiin ja materiaalit hankittiin Isnäsin alueelle ja Lapinjärventielle.
– Rönnäsin uimaranta-aluetta kunnostettiin.
– Rauhalan tekonurmikentälle rakennettiin aita.
– Liikenneturvallisuustoimenpiteistä laadittiin suunnitelmat.
– Keskustan kehittämistoimenpiteinä tehtiin muun muassa Maaherrankujan kunnostus, suunnitelmat sähköautojen latauspisteistä sekä valaistusuusintoja Kuningattarenkadulla, Puutarhakadulla, Mariankadulla, Laivasillalla ja Keskuspuistossa.
– Hankittiin kuorma-autoon uusi lava ja nosturi kaukohallintalaitteineen.

Yleinen hallinto (tilahankkeet)

Asiakaspalvelutoimistolle (Lovinfo) saneerattiin tilat Mariankadulle.

Alle 100 000 euron hankkeet:
– Hankittiin varavoimakone (kriisinhallintavalmius).

Perusturvakeskus (tilahankkeet)

Hankkeet:
– Pääterveysaseman julkisivun korjauksen 1. vaihe valmistui.
– Palokunnantalon julkisivun peruskorjaustöistä jäi osa keväälle 2017.
– Harmaakallion palvelutalon rakentaminen aloitettiin.
– Taasiakodin saneerauksen sisätyöt valmistuivat, ulkotöitä jatketaan keväällä 2017.

Alle 100 000 euron hankkeet:
– Pääterveysaseman tiloja muutettiin toimistotiloiksi (senioripalvelukeskus ja kotihoito).

Sivistyskeskus (tilahankkeet)

Hankkeet:
– Energiaa säästäviä hankkeita toteutettiin siten, että liikuntasalien valaisimia korvattiin LED-valaisimilla Agricolahallissa ja liikuntahallissa.
– Harjunrinteen koulun vanhan osan sisätiloja saneerattiin.
– Komendantintalon (museo) julkisivun peruskorjaus toteutettiin.
– Sävträsk skolan tiloihin rakennettiin teknisen työn opetustilat.
– Osallistuttiin kouluhankkeiden hankesuunnitelmien laadintaan.

Alle 100 000 euron hankkeet:
– Pihojen leikkipaikkojen leikkivälineiden uusimista jatkettiin.
– Automaatiosaneerauksia jatkettiin.

Avaintavoitteiden (operatiiviset) toteutuminen vuonna 2016

AVAINTAVOITE	Tavoitetaso/Mittari	Toimintasuunnitelma (Keino)	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Energiansäästö.	Energiankulutus.	Säästö 1 % muun muassa selvittämällä ne kiinteistöt, joissa sisälämpötilaa voidaan laskea ilman investointikuluja.	Ennakkotietojen pohjalta voidaan todeta, että säästötavoitteeseen on päästy. Tarkat kulutustiedot ovat käytettävissä maaliskuussa 2017. Energiansäästötoimenpiteet olivat rakennusautomaatiojärjestelmien uusimisia ja vanhojen valaisimien korvaamista LED-valaisimilla.
Palvelua parannetaan talokiinteistöjen ja tilojen ylläpidossa.	Tilojen käyttäjät ovat tyytyväisempiä.	Sähköinen palvelupyyntöjärjestelmä otetaan käyttöön hallintokuntien käyttämissä ja kaupungin omistamissa tiloissa.	Järjestelmän käyttöönotto viivästyi ja siirtyi vuodelle 2017. Syynä oli siihen tarkoitettujen resurssien kohdentaminen sisäilmahankkeisiin.
Viihtyisä kaupunkikuva ja hyväkuntoinen katuverkko.	Tyytyväiset asukkaat.	Päällystetään 2 000 metriä katuja.	Katuja päällystettiin 8 000 metriä. Pankkiirintietä ja Ilmarisentietä rakennettiin. Katuja peruskorjattiin 300 metriä. Maaherrankuja kunnostettiin.
Katujen kunnossapidon tehostaminen.	Kustannukset/metri.	Kunnossapidossa käytetään erityyppisiin ympäristöihin soveltuvia hoito- ja kunnossapitotapoja. Kunnossapitotasojen tarkentaminen.	Kunnossapidon ohjeistusta tarkennettiin urakoitsijapalavereissa. Olemassa olevaa kalustoa käytettiin tehokkaasti.
Talousarvion toteuman seuranta ja ennusteiden laadinta, poikkeamiin reagointi ja johdon toimenpiteet.	Talousarviossa pysyminen. Talousraportointi ja sen pohjalta tehtävät tarvittavat johtamistoimenpiteet.	Kustannusten hallinta, taloudellinen toiminta, uusien toimintatapojen etsiminen, prosessien ja palveluketjujen jatkuva parantaminen ja tehostaminen.	Tehostamistoimenpiteet vuoden aikana ja suotuisat säät edesauttoivat talousarvion toteutumista.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

21153 Rakentamis- ja ylläpito-osasto

	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatuotot	**9 672 752**	**-2 567 318**	**7 105 434**	**7 246 500**	**141 066**
joista sisäiset	*8 887 717*	*-2 567 318*	*6 320 399*	*6 322 964*	*2 565*
Valmistus omaan käyttöön				**12 573**	**12 573**
Toimintakulut	**-14 670 906**	**2 423 722**	**-12 247 184**	**-11 850 195**	**396 989**
joista sisäiset	*-3 556 976*	*3 047 722*	*-509 254*	*-611 454*	*-102 200*
Toimintakate	**-4 998 154**	**-143 596**	**-5 141 750**	**-4 591 122**	**550 628**
josta sisäiset	*5 330 741*	*480 404*	*5 811 145*	*5 711 510*	*-99 635*
Toimintakate ulkoinen	**-10 328 895**	**-624 000**	**-10 952 895**	**-10 302 631**	**650 264**
Poistot ja arvonalentumiset	-3 075 460		-3 075 460	-4 240 796	-1 165 336

Valkon vanhan kaatopaikan aiemmin muodostettua pakollista varausta purettiin 85 136 euroa.

Vastuualueen toimintatuotot ovat toteutuneet hyvin pois lukien metsän myyntitulot.

Henkilöstömenoissa on saavutettu säästöä, koska kaikkia tehtäviä ei ole täytetty kiinteistönhoidossa ja puisto-osastolla.

Yksikkökustannukset, suoritteet ja tunnusluvut (informatiivinen tieto) (ulkoiset)

Osaston	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Toteutuma 2016
Nettomenot/asukas	602	678	673
Kunnossapidettävät kadut, km		120	120
Ylläpidettävät kiinteistöt, k-m^2	92 450*		94 050
Pelastustoiminta, euroa/asukas	132	136	119

Pelastustoimi

Kaupungin talousarvioon 2016 sisältyi 2 073 606 euron varaus pelastuslaitoksen käyttötalousmenoiksi. Käyttötalousmenot vuonna 2016 olivat yhteensä 1 807 222 euroa. Yhteensä palautusta tuli 266 374 euroa.

Huleveden viemäröinti

Huleveden viemäröinti tulee erotella vesihuollosta.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) sekä vesihuoltolain (119/2001) muutokset tulivat voimaan 1.9.2014. Lakimuutokset edellyttävät huleveden viemäröinnin hallinnan järjestämistä ja vastuiden määrittämistä kaupungin ja vesihuoltolaitoksen kesken.

Loviisan kaupungissa on vuosina 2010–2016 toimittu siten, että vesiliikelaitos on vastannut hulevesiverkoston maanalaisesta osuudesta, sekä investoinneista että kunnossapidosta, ja kaupungin yhdyskuntatekniikka sadevesikaivojen kunnossapidosta sekä hulevesiverkoston maanpäällisestä osuudesta, eli ojista ja rummuista investointeineen ja kunnossapitoineen.

Vuoden 2017 aikana tullaan solmimaan sopimus kaupungin ja vesiliikelaitoksen välille asioiden saattamiseksi lain vaatimalle tasolle.

Vastuu hulevesien hallinnasta asemakaava-alueella kuuluu maankäyttö- ja rakennuslain 103 §:n mukaan kunnalle. Kunta voi kuitenkin vesihuoltolain mukaan päättää vesiliikelaitoksen kanssa neuvoteltuaan, että vesiliikelaitos vastaa huleveden viemäröinnistä päätöksessä erikseen määriteltävällä alueella.

Vesiliikelaitoksen tulee kattaa huleveden viemäröinnistä aiheutuvat kustannukset siitä perittävillä maksuilla. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kaupungin yhdyskuntatekniikan osasto tulee osallistumaan vuoden aikana tästä toiminnasta aiheutuviin juokseviin kustannuksiin sekä myös tuleviin investointeihin vuoden 2017 aikana solmittavassa sopimuksessa esitettyjen osuuksien mukaisesti.

Hulevesisäännöksiä tulee valvomaan kunnan määräämä monijäseninen toimielin.

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

	2015 Tilinpäätös	Alkup. 2016 Talousarvio	TA muutos	2016 Talousarvio	TP 2016 Toteuma	Poikkeama	Toteutuma %
VAALIT							
Tulot, ulkoiset	25 811						
Tulot, sisäiset							
Valmistus omaan käyttöön							
Menot, ulkoiset	-39 611	-3 100		-3 100	-128	2 972	4,1 %
Menot, sisäiset	-660	-360		-360	-500	-140	
NETTO, ulkoinen	*-13 800*	*-3 100*		*-3 100*	*-128*	*2 972*	*4,1 %*
NETTO, sisäinen	*-660*	*-360*		*-360*	*-500*	*-140*	
TARKASTUSLAUTAKUNTA							
Tulot, ulkoiset							
Tulot, sisäiset							
Valmistus omaan käyttöön							
Menot, ulkoiset	-37 915	-43 724		-43 724	-44 171	-447	101,0 %
Menot, sisäiset							
NETTO, ulkoinen	*-37 915*	*-43 724*		*-43 724*	*-44 171*	*-447*	*101,0 %*
NETTO, sisäinen							
KAUPUNGINVALTUUSTO							
Tulot, ulkoiset							
Tulot, sisäiset							
Valmistus omaan käyttöön							
Menot, ulkoiset	-114 626	-123 363		-123 363	-111 107	12 256	90,1 %
Menot, sisäiset	-4 877	-3 364	3 364		-1 257	-1 257	
NETTO, ulkoinen	*-114 626*	*-123 363*		*-123 363*	*-111 107*	*12 256*	*90,1 %*
NETTO, sisäinen	*-4 877*	*-3 364*	3 364		*-1 257*	*-1 257*	
KAUPUNGINHALLITUS							
Tulot, ulkoiset	89 945	1 810 000	-1 300 000	510 000	347 303	-162 697	68,1 %
Tulot, sisäiset							
Valmistus omaan käyttöön							
Menot, ulkoiset	-1 090 901	-1 168 156	56 540	-1 111 616	-1 055 561	56 055	95,0 %
Menot, sisäiset	-47 825	-41 671	37 328	-4 343	-8 413	-4 070	193,7 %
N ETTO, ulkoinen	*-1 000 956*	*641 844*	*-1 243 460*	*-601 616*	*-708 258*	*-106 642*	*117,7 %*
NETTO, sisäinen	*-47 825*	*-41 671*	37 328	*-4 343*	*-8 413*	*-4 070*	*193,7 %*

	2015 Tilinpäätös	Alkup. 2016 Talousarvio	TA muutos	2016 Talousarvio	TP 2016 Toteuma	Poikkeama	Toteutuma %
YLEINEN HALLINTO JA KONSERNIHALLINTO							
Tulot, ulkoiset	4 942 018	4 568 675		4 568 675	4 547 380	-21 295	99,5 %
Tulot, sisäiset	5 841 674	5 955 539	-2 510 393	3 445 146	3 267 462	-177 684	94,8 %
Valmistus omaan käyttöön							
Menot, ulkoiset	-13 694 339	-14 158 057	-176 190	-14 334 247	-13 922 622	411 625	97,1 %
Menot, sisäiset	-676 607	-727 441	317 469	-409 972	-372 215	37 757	90,8 %
NETTO, ulkoinen	***-8 752 321***	***-9 589 381***	***-176 190***	***-9 765 571***	***-9 375 241***	***390 331***	***96,0 %***
NETTO, sisäinen	***5 165 067***	***5 228 098***	***-2 192 924***	***3 035 174***	***2 895 247***	***-139 927***	***95,4 %***
PERUSTURVAKESKUS							
Tulot, ulkoiset	8 860 416	8 658 060	320 000	8 978 060	9 533 805	555 745	106,2 %
Tulot, sisäiset	5 993 320	5 959 375	-5 959 375		119 427	119 427	
Valmistus omaan käyttöön							
Menot, ulkoiset	-55 086 865	-54 728 139	-484 990	-55 213 129	-53 831 840	1 381 289	97,5 %
Menot, sisäiset	-10 165 162	-10 343 213	6 912 736	-3 430 477	-3 300 290	130 187	96,2 %
NETTO, ulkoinen	***-46 226 449***	***-46 070 079***	***-164 990***	***-46 235 069***	***-44 298 035***	***1 937 034***	***95,8 %***
NETTO, sisäinen	***-4 171 842***	***-4 383 838***	***953 361***	***-3 430 477***	***-3 180 864***	***249 613***	***92,7 %***
SIVISTYSKESKUS							
Tulot, ulkoiset	2 768 658	2 633 665		2 633 665	3 045 582	411 917	115,6 %
Tulot, sisäiset	1 237 534	1 251 474	-1 063 752	187 722	9 594	-178 128	5,1 %
Valmistus omaan käyttöön					1 696		
Menot, ulkoiset	-24 814 021	-25 510 355	242 640	-25 267 715	-24 206 694	1 061 021	95,8 %
Menot, sisäiset	-7 485 288	-7 513 546	1 907 692	-5 605 854	-5 534 496	71 358	98,7 %
NETTO, ulkoinen	***-22 045 364***	***-22 876 690***	***242 640***	***-22 634 050***	***-21 159 416***	***1 472 938***	***93,5 %***
NETTO, sisäinen	***-6 247 754***	***-6 262 072***	***843 940***	***-5 418 132***	***-5 524 902***	***-106 770***	***102,0 %***
TEKNINEN KESKUS							
Tulot, ulkoiset	2 029 860	1 938 346		1 938 346	1 843 910	-94 436	95,1 %
Tulot, sisäiset	9 133 524	9 321 185	-2 996 786	6 324 399	6 349 387	24 988	100,4 %
Valmistus omaan käyttöön					12 573		
Menot, ulkoiset	-12 081 547	-13 060 992	-624 000	-13 684 992	-13 126 975	558 017	95,9 %
Menot, sisäiset	-3 929 034	-3 906 417	3 351 717	-554 700	-651 543	-96 843	117,5 %
NETTO, ulkoinen	***-10 051 687***	***-11 122 646***	***-624 000***	***-11 746 646***	***-11 270 491***	***463 581***	***95,9 %***
NETTO, sisäinen	***5 204 490***	***5 414 768***	***354 931***	***5 769 699***	***5 697 844***	***-71 855***	***98,8 %***

	2015 Tilinpäätös	Alkup. 2016 Talousarvio	TA muutos	2016 Talousarvio	TP 2016 Toteuma	Poikkeama	Toteutuma %
KAUPUNKI YHTEENSÄ							
Tulot, ulkoiset	18 716 732	19 608 746	-980 000	18 628 746	19 317 979	689 233	103,7 %
Tulot, sisäiset	22 206 052	22 487 573	-12 530 306	9 957 267	9 745 870	-211 397	97,9 %
Valmistus omaan käyttöön					14 270	14 270	
Menot, ulkoiset	-106 959 833	-108 795 886	-986 000	-109 781 886	-106 299 095	3 482 791	96,8 %
Menot, sisäiset	-22 309 452	-22 536 012	12 530 306	-10 005 706	-9 868 713	136 993	98,6 %
NETTO, ulkoinen	***-88 243 101***	***-89 187 140***	***-1 966 000***	***-91 153 140***	***-86 966 846***	***4 172 024***	***95,4 %***
NETTO, sisäinen	***-103 400***	***-48 439***		***-48 439***	***-122 843***	***-74 404***	***253,6 %***
VESILIIKELAITOS							
Tulot, ulkoiset	3 495 606	3 558 000		3 558 000	3 518 565	-39 435	98,9 %
Tulot, sisäiset	249 288	187 600		187 600	232 833	45 233	124,1 %
Valmistus omaan käyttöön							
Menot, ulkoiset	-2 482 777	-2 408 839		-2 408 839	-2 450 203	-41 364	101,7 %
Menot, sisäiset	-145 888	-139 161		-139 161	-109 990	29 171	79,0 %
NETTO, ulkoinen	***1 012 829***	***1 149 161***		***1 149 161***	***1 068 362***	***-80 799***	***93,0 %***
NETTO, sisäinen	***103 400***	***48 439***		***48 439***	***122 843***	***74 404***	***253,6 %***
KAUPUNKI + VESILIIKELAITOS YHTEENSÄ							
Tulot, ulkoiset	22 212 339	23 166 746	-980 000	22 186 746	22 836 545	649 799	102,9 %
Tulot, sisäiset	22 455 340	22 675 173	-12 530 306	10 144 867	9 978 703	-166 164	98,4 %
Valmistus omaan käyttöön					14 270	14 270	
Menot, ulkoiset	-109 442 610	-111 204 725	-986 000	-112 190 725	-108 749 299	3 441 426	96,9 %
Menot, sisäiset	-22 455 340	-22 675 173	12 530 306	-10 144 867	-9 978 703	166 164	98,4 %
NETTO, ulkoinen	***-87 230 271***	***-88 037 979***	***-1 966 000***	***-90 003 979***	***-85 898 484***	***4 091 225***	***95,4 %***
NETTO, sisäinen							

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN, ulkoinen (ilman liikelaitosta)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma 2016	Poikkeama
Toimintatuotot	19 747 907	-980 000	18 765 153	19 427 969	662 816
Myyntituotot	7 671 885	320 000	7 989 131	8 307 116	317 985
Maksutuotot	6 535 297		6 535 297	6 606 100	70 803
Tuet ja avustukset	1 693 604		1 693 604	2 287 972	594 368
Muut toimintatuotot	3 847 121	-1 300 000	2 547 121	2 226 781	-320 340
Valmistus omaan käyttöön				14 270	14 270
Toimintakulut	-108 983 486	-986 000	-109 969 486	-106 531 929	3 437 557
Henkilöstömenot	-49 879 527	-89 990	-49 969 517	-49 066 490	903 027
Palvelujen ostot	-44 934 583	-571 010	-45 505 593	-42 947 196	2 558 397
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 085 083	-52 000	-6 137 083	-6 112 642	24 441
Avustukset muille	-6 992 360	-200 000	-7 192 360	-6 942 134	250 226
Avustukset liikelaitoksille					
Muut toimintamenot	-1 091 933	-73 000	-1 164 933	-1 463 467	-298 534
Toimintakate	**-89 235 579**	**-1 966 000**	**-91 201 579**	**-87 089 690**	**4 100 374**
Verotulot	63 900 000	1 100 000	65 000 000	65 953 625	953 625
Valtionosuudet	26 000 000		26 000 000	26 173 523	173 523
Rahoitustulot ja -menot	1 121 300		1 121 300	1 448 871	327 571
Korkotulot muilta	11 800		11 800	34 729	22 929
Korkotulot liikelaitoksilta					
Muut rahoitustulot muilta	1 610 000		1 610 000	1 703 446	93 446
Korvaus peruspääomasta liikelaitokselta					
Korkomenot	-500 500		-500 500	-276 469	224 031
Muut rahoitusmenot				-12 835	-12 835
Vuosikate	**1 785 721**	**-866 000**	**919 721**	**6 486 329**	**5 566 608**
Poistot ja arvonalentumiset	-3 346 281		-3 346 281	-4 487 468	-1 141 187
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 346 281		-3 346 281	-4 487 468	-1 141 187
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tulot					
Satunnaiset menot					
Tilikauden tulos	**-1 560 560**	**-866 000**	**-2 426 560**	**1 998 861**	**3 284 235**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	177 000		177 000	645 554	468 554
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)				-2 000 000	-2 000 000
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)					
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 383 560	-866 000	-2 249 560	644 415	1 752 789

Verotulojen erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot 2016	63 900 000	1 100 000	65 000 000	65 953 625	953 625
Kunnan tulovero	48 600 000		48 600 000	49 366 542	766 542
Kiinteistövero	7 900 000		7 900 000	8 000 958	100 958
Osuus yhteisöveron tuotosta	7 400 000	1 100 000	8 500 000	8 586 126	86 126

Vuosi	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos %
2012	19,75	251,3 milj.	
2013	19,75	254,2 milj.	1,2
2014	19,75	237,4 milj.	-6,6
2015	19,75	251,6 milj.	6,0
2016 arvio	19,75	246,8 milj.	-1,9

Valtionosuuksien erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet 2016	26 000 000		26 000 000	26 173 523	173 523
Kunnan peruspalvelujen valtionsouus, ml tasaukset	28 550 000		28 550 000	28 218 305	-331 695
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	-750 000		-750 000	-796 500	-46 500
Opetus- ja kultturitoimen muut valtionosuudet	-1 800 000		-1 800 000	-1 561 266	238 734
Järjestelmämuutoksen tasaus				312 984	312 984

LOVIISAN KAUPUNKI, INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 2015–2017 (1 000 EUROA)

Hanke	Kustannusarvio	Edellisten vuosien käyttö	Alkuperäinen TA 2016	TA muutokset 2016	TA muutosten jälkeen 2016	Toteutuma 2016	Poikkeama 2016	Keskeneräiset työt 31.12.	Kustannusarviosta käytetty 31.12.
Yleinen hallinto ja konsernihallinto									
Yli 100 000 euroa hankkeittain:									
Maanhankinta, etuosto-oikeuden käyttö	200		200		200	60	140		
Asuntotuotanto, osakepääoman korotus	340		340		340	663	-323		
Rauhalan Liiketalo keskinäinen Oy, pääomavastikkeet				52	52	52			
Fastighet Ab Wahlborg, vähemmistöosuuden lunastus				16	16	16			
Koha-Suomi Oy, kirjastojärjestelmä, osakkeet				2	2	2			
Kylien kehittämishankkeet	200		100	-20	80		80		
Vierasvenesataman info-rakennus	104								
Raatihuone	600	201							399
Tamminiemen alue	300								
Troolisatama	1 030	54	800		800		800		54
Front officen ja mahd. org. muutosten tilaj.	300		300		300	119	181		
Alle 100 000 euron hankkeet			30	20	50	44	6		
Keskuskeittiö, varavoimala			*30*		*30*	*28*	*2*		
Onneli ja Anneli talo				*20*	*20*	*16*	*4*		
Investointimenot yhteensä:	**3 074**	**255**	**1 770**	**70**	**1 840**	**956**	**884**		**453**
Investointeihin liittyvä rahoitusosuus									
ELY-keskus 90 %	-927		-720		-720		-720		
Kiinteistöjen ja osakehuoneistojen myynti	-100		-200		-200	-541	341		
Investointien tulorahoitus yhteensä:	**-1 027**		**-920**		**-920**	**-541**	**-379**		
Investointimenot netto:	**2 047**	**255**	**850**	**70**	**920**	**415**	**505**		**453**

Hanke	Kustannusarvio	Edellisten vuosien käyttö	Alkuperäinen TA 2016	TA muutokset 2016	TA muutosten jälkeen 2016	Toteutuma 2016	Poikkeama 2016	Keskeneräiset työt 31.12.	Kustannusarviosta käytetty 31.12.
Perusturvakeskus									
Yli 100 000 euroa hankkeittain:									
Pääterveysasema (julkisivujen korjaus)	100		100		100	20	80	20	20
Palokunnantalo (Sosiaalitoimisto)	250		250		250	191	59	191	191
Taasiankodin peruskorjaus	1 600		740	852	1 592	1 427	165	1 427	1 427
Harmaakallion uudisrakennus	5 700	121	1 000		1 000	390	610	390	511
Osastojen tilamuutoksia	200		200		200	199	1		
Alle 100 000 euron hankkeet (perusturvakeskus)	20		20		20		20		
Alle 100 000 euron hankkeet (tilapalvelu)									
Investointimenot yhteensä:	**7 870**	**121**	**2 310**	**852**	**3 162**	**2 227**	**935**	**2 028**	**2 149**
Investointeihin liittyvä rahoitusosuus									
Investointien tulorahoitus yhteensä:									
Investointimenot netto:	**7 870**	**121**	**2 310**	**852**	**3 162**	**2 227**	**935**	**2 028**	**2 149**

Hanke	Kustannusarvio	Edellisten vuosien käyttö	Alkuperäinen TA 2016	TA muutokset 2016	TA muutosten jälkeen 2016	Toteutuma 2016	Poikkeama 2016	Keskeneräiset työt 31.12.	Kustannusarviosta käytetty 31.12.
Sivistyskeskus									
Yli 100 000 euroa hankkeittain:									
Jäähallihanke	2 500								
Jäähalli (nykyinen)	200								
Liikuntahalli, peruskorjaus	250								
Energiaa säästävät investoinnit	500		100		100	94	6		
Harjunrinteen koulu, vanha osa	1 350		350		350	344	6		344
Ruotsinpyhtää/Kirkonkylän koulu	250								
Komendantintalo (museo)	250		250		250	270	-20		
Valko, lähiliikuntapaikka	250		250		250	341	-91		
Sävträsk skola	250		250	64	314	323	-9		
Koulu- ja päiväkoti-investoinnit vuosina 2016–2020	25 800								
Forum, nuoriso- ja kulttuurikeskushanke	125								
Koulutuskuntayhtymät	65		65		65		65		
Alle 100 000 euron hankkeet (tilapalvelu + sivistys)	315		315	-66	249	154	95	35	
Kirjastojärjestelmän uusiminen			*30*	*-2*	*28*	*28*		*25*	
Rauhalan liikuntapuiston aita			*45*		*45*	*44*	*1*		
Liljendalin lähikirjaston automatisointi			*50*		*50*	*34*	*16*		
Pihojen leikkipaikkojen peruskorjaus			*20*		*20*	*10*	*10*	*10*	
Sisäliikuntavälineet			*30*		*30*	*30*			
Automaatiojärjestelmien saneeraus			*30*	*-15*	*15*	*8*	*7*		
Pihojen turvallisuuden parantaminen			*30*		*30*		*30*		
Lovisanejdens högstadium			*50*	*-19*	*31*		*31*		
Tilajärjestelyt			*30*	*-30*					
Investointimenot yhteensä:	**32 105**		**1 580**	**-2**	**1 578**	**1 526**	**52**	**35**	**344**
Investointeihin liittyvä rahoitusosuus									
Avustus, Koskenkylän lähiliikuntapaikka						-50	-50		
Avustus, Valkon lähiliikuntapaikka	-30		-30			-100	-100		
Avustus, Liljendalin lähikirjaston automatisointi			-20		-20	-25	-5		
Investointien tulorahoitus yhteensä:			**-50**		**-20**	**-175**	**-155**		
Investointimenot netto:	**32 105**		**1 530**	**-2**	**1 558**	**1 351**	**-103**	**35**	**344**

Hanke	Kustannusarvio	Edellisten vuosien käyttö	Alkuperäinen TA 2016	TA muutokset 2016	TA muutosten jälkeen 2016	Toteutuma 2016	Poikkeama 2016	Keskeneräiset työt 31.12.	Kustannusarviosta käytetty 31.12.
Tekninen keskus									
Yli 100 000 euroa hankkeittain:									
Loviisan paloasema	4 704								
Harmaakallion asuntoalue	1 200		200		200	130	70		
Muiden kaupunginosien asuinalueiden kehittäminen			150		150	29	121		
Ulkovalaistuksen rakentaminen ja perusp.	200		200		200	207	-7	207	207
Kauppa- ja teollisuusalueiden kadut	200		200		200	228	-28		
Rantatien peruskorjaus	900		500		500	382	118	382	382
Keskustan kehittäminen	250		100		100	106	-6		
Kevyenliikenteen väylä, Koskenkylä	1 000								
Kevyenliikenteen väylä MT 176, Kuggom– Hardom	500		40		40		40		
Jorvaksen liittymä	350								
Tesjoen aluelämpöputkiston uusiminen	300								
Alle 100 000 euron hankkeet (tilapalvelu)	195		195		195	194	1	54	
Kiinteistöhoitokoneet			*25*		*25*	*19*	*6*		
Kiinteistöautomatiikkajärjestelmien uusiminen			*50*		*50*	*54*	*-4*	*54*	
Varikkotilojen peruskorjaus			*50*		*50*	*50*			
Ruohonleikkurit, Ruotsinpyhtään kirkonkylä ja Liljendal			*70*		*70*	*71*	*-1*		
Alle 100 000 euron hankkeet (yhdyskuntatekniiikka)	1 050		1 050		1 050	1 108	-58	22	
Katujen peruskorjaus			*120*		*120*	*115*	*5*		
Rauhalan liikuntapuiston aita									
Siltojen peruskorjaus			*20*		*20*		*20*		
Kestopäällystys, keskusta			*480*		*480*	*556*	*-76*		
Kestopäällystys, peruskorjaus, taajamat			*200*		*200*	*268*	*-68*		
Rönnäs, ranta-alueen kunnostus			*20*		*20*	*3*	*17*		
Katusuunnitelmat			*30*		*30*	*22*	*8*	*22*	
Liikenneturvallisuustoimenpiteet			*30*		*30*		*30*		
Tulvasuunnitelma			*10*		*10*		*10*		
Teknisen keskuksen koneet			*50*		*50*	*58*	*-8*		
Katuvalaistus, haja-asutus (KV päätös 50 000 euroa)			*70*		*70*	*69*	*1*		
Laitureiden peruskorjaus			*20*		*20*	*17*	*3*		
Investointimenot yhteensä:	**10 849**		**2 635**		**2 635**	**2 384**	**251**	**665**	**589**
Investointien tulorahoitus yhteensä:									
Investointimenot netto:	**10 849**		**2 635**		**2 635**	**2 384**	**251**	**665**	**589**

KAUPUNKI YHTEENSÄ:

Hanke	Kustannusarvio	Edellisten vuosien käyttö	Alkuperäinen TA 2016	TA muutokset 2016	TA muutosten jälkeen 2016	Toteutuma 2016	Poikkeama 2016	Keskeneräiset työt 31.12.	Kustannusarviosta käytetty 31.12.
Investointimenot yhteensä:									
Yleinen hallinto ja konsernihallinto	3 074	255	1 770	70	1 840	956	884		453
Perusturvakeskus	7 870	121	2 310	852	3 162	2 227	935	2 028	2 149
Sivistyskeskus	32 105		1 580	-2	1 578	1 526	52	35	344
Tekninen keskus	10 849		2 635		2 635	2 384	251	665	589
Investointimenot yhteensä	**53 898**	**376**	**8 295**	**920**	**9 215**	**7 093**	**2 122**	**2 728**	**3 535**
Investointitulot yhteensä:									
Yleinen hallinto ja konsernihallinto	-1 027		-920		-920	-541	-379		
Perusturvakeskus									
Sivistyskeskus			-50		-50	-175	-225		
Tekninen keskus									
Investointitulot yhteensä	**-1 027**		**-970**		**-970**	**-716**	**-254**		
KAUPUNKI YHTEENSÄ, NETTO	**52 871**	**376**	**7 325**	**920**	**8 245**	**6 377**	**1 868**	**2 728**	**3 535**

Kaupunginvaltuustoon nähden sitova taso on TA 2016 määrärahat ja hyväksytyt kustannusarviot.

LOVIISAN VESILIIKELAITOS, INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN 2016, 1 000 EUROA

Hanke	Kustannusarvio	Edellisten vuosien käyttö	Alkuperäinen TA 2016	TA muutokset 2016	TA muutosten jälkeen 2016	Toteutuma 2016	Poikkeama 2016	Keskeneräiset työt 31.12.	Kustannusarviosta käytetty 31.12.
VESILIIKELAITOS: VESI JA VIEMÄRI									
Yli 100 000 euroa hankkeittain:									
Vanhojen johtojen saneeraus	400		400		400	516	-116		
Runkolinjat Pernaja–Loviisa	4 900	1 407	2 500	-500	2 000	1182	818	2311	
Jätevedenpuhdistamot, Vårdö, saneeraus	1 500		1 500		1 500	1263	237	237	
Rantatie	1000		500	500	1 000	816	184	184	
Alle 100 000 euron hankkeet:	240		240		240	439	-199		
Tonttiliittymät, vesi ja viemäri			*20*		*20*	*8*	*12*		
Teollisuusalueet			*30*		*30*	*108*	*-78*		
Asuntoalueet			*100*		*100*	*47*	*53*		
Jätevedenpuhdistamot			*40*		*40*	*60*	*-20*		
Sadevesiviemärit			*50*		*50*	*216*	*-166*		
Vesiliikelaitoksen investointimenot yhteensä	**8 040**	**1 407**	**5 140**		**5 140**	**4 215**	**924**	**2 732**	
Runkolinjat Pernaja–Loviisa	**-1 000**	**-302**	**-670**		**-670**	**-418**	**-252**		
Vesiliikelaitoksen investointitulot yhteensä	**-1 000**	**-302**	**-670**		**-670**	**-418**	**-252**		
Vesiliikelaitoksen inv.menot netto, yhteensä	**7 040**	**1 105**	**4 470**		**4 470**	**3 798**	**672**	**2 732**	

Johtokuntaan nähden sitovat erät.

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN 2016 (ilman liikelaitosta)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 785 721	-866 000	919 721	6 486 329	5 566 608
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät				-543 640	-543 640
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-8 295 000			-7 065 527	-7 065 527
Rahoitusosuudet investointimenoihin	770 000			125 000	125 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	200 000			541 332	541 332
Toiminta ja investoinnit, netto	**-5 539 279**	**-866 000**	**919 721**	**-456 506**	**-1 376 227**
Rahoitustoiminta					
Antolainojen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset muille				-4 315	-4 315
Antolainasaamisten lisäykset liikelaitoksille				-5 207 496	-5 207 496
Antolainasaamisten vähennykset muilta				696 974	696 974
Antolainasaamisten vähennykset liikelaitoksilta					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 000 000		9 000 000	9 000 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 730 000		-3 730 000	-3 430 100	299 900
Lyhytaikaisten lainojen muutos				-3 000 000	-3 000 000
Omat pääomamuutokset				-188 118	-188 118
Muut maksuvalmiuden muutokset				-207 869	-207 869
Vaikutus maksuvalmiuteen	**-269 279**	**-866 000**	**-1 135 279**	**-2 797 430**	**-8 987 151**

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEN SITOVIEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA 2016

ULKOINEN	Sitovuus N B	Määrärahat 1 000 euroa					Tuloarviot 1 000 euroa				
		Alkup. talousarvio	TA muutokset	TA muut:n jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. talousarvio	TA muutokset	TA muut:n jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Vaalit	N	3		3	0,1	3					
Tarkastuslautakunta	N	44		44	44						
Valtuusto	N	123		123	111	12					
Kaupunginhallitus	N	1 168	57	1 111	1 055	56	1 810	-1300	510	347	-163
Yleinen hallinto ja konsernihallinto	N	14 158	-176	14 334	13 923	411	4 569		4569	4 547	-22
Perusturvakeskus	N	54 728	-485	55 213	53 832	1 381	8 658	320	8978	9534	556
Sivistyskeskus	N	25 510	243	25 268	24 207	1 061	2 634		2634	3046	412
Tekninen keskus	N	13 061	-624	13 685	13 127	558	1 938		1938	1844	-94
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot							63 900	1 100	65 000	65 954	954
Valtionosuudet							26 000		26 000	26 174	174
Korkotulot							12		12	25	13
Muut rahoitustulot							1 610		1 610	1 703	93
Korkomenot		501		501	276	-225					
Muut rahoitusmenot					13	-13					
Satunnaiset erät											
INVESTOINTIOSA											
Yleinen hallinto ja konsernihallinto	B	1 770	70	1 840	956	884	920		920	-541	-379
Perusturvakeskus	B	2 310	852	3 162	2 227	935					
Sivistyskeskus	B	1 580	-2	1 578	1 526	52	50		50	-175	-225
Tekninen keskus	B	2 635		2 635	2 384	251					
RAHOITUSOSA											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisäykset					4	-4					
Antolainasaamisten vähennykset										697	697
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B						9 000		9 000	9 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	3 730		3 730	3 430	300					
Lyhytaikaisten lainojen muutos					3 000	3 000					
Oman pääoman muutokset										-188	-188
Vaikutus maksuvalmiuteen							-270		-270	-208	62
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		121 321	-65	123 227	120 115	3 112	120 830	120	120 951	121 759	-808

* N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio

B = bruttomääräraha/-tuloarvio

Tilinpäätöslaskelmat

TULOSLASKELMA, ulkoinen		1.1.–31.12.2016		1.1.–31.12.2015
Toimintatuotot				
Myyntituotot	11 818 915,53		11 855 508,82	
Maksutuotot	6 606 099,97		6 490 927,09	
Tuet ja avustukset	2 287 972,48		1 741 016,32	
Muut toimintatuotot	2 123 556,70	22 836 544,68	2 124 886,14	22 212 338,37
Valmistus omaan käytöön		14 269,60		
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-49 869 039,42			
Palkat ja palkkiot	-37 786 419,07		-37 510 554,40	
Henkilöstösivukulut	-12 082 620,35			
Eläkekulut	-9 791 413,15		-10 313 156,33	
Muut henkilöstösivukulut	-2 291 207,20		-2 026 303,32	
Palvelujen ostot	-43 466 426,92		-45 167 153,30	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 902 627,86		-6 391 102,43	
Avustukset	-6 942 134,06		-6 829 685,80	
Muut toimintakulut	-1 569 070,43	-108 749 298,69	-1 204 653,93	-109 442 609,51
Toimintakate		**-85 898 484,41**		**-87 230 271,14**
Verotulot		65 953 625,10		65 832 227,22
Valtionosuudet		26 173 523,00		24 732 009,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	24 583,24		35 465,44	
Muut rahoitustuotot	1 711 733,75		1 678 333,68	
Korkokulut	-289 239,14		-345 021,40	
Muut rahoituskulut	-19 622,10	1 427 455,75	-31 879,02	1 336 898,70
Vuosikate		**7 656 119,44**		**4 670 863,78**
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 467 628,23		-4 069 800,01	
Arvonalentumiset				-4 069 800,01
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut	-130 207,26	-5 597 835,49	-155 030,46	-155 030,46
Tilikauden tulos		2 058 283,95		446 033,31
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		665 826,70		197 648,51
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		-2 000 000,00		
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)				
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)		**724 110,65**		**643 681,82**

RAHOITUSLASKELMA		1.1.–31.12.2016		1.1.–31.12.2015
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	7 656 119,44		4 670 863,78	
Satunnaiset erät	-130 207,26		-155 030,46	
Tulorahoituksen korjauserät	-543 639,68	6 982 272,50	-911 962,84	3 603 870,48
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-11 280 927,18		-6 483 565,05	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	542 813,00		3 833 066,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	541 331,50	-10 196 782,68	482 667,00	-2 167 832,05
Toiminnan ja investointien rahavirta		-3 214 510,18		1 436 038,43
Rahoitustoiminnan rahavirta				
Antolainauksien muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-14 815,32		-74 820,43	
Antolainasaamisten vähennykset	696 973,54	682 158,22	555 030,46	480 210,03
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 000 000,00		10 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-3 730 100,00		-3 450 940,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 000 000,00	2 269 900,00		6 549 060,00
Oman pääomamutokset	-188 118,42	-188 118,42		
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	3 134,55		8 987,52	
Vaihto-omaisuuden muutos	19 081,57		4 252,14	
Saamisten muutos	-1 448 281,96		-3 943 084,41	
Korottomien velkojen muutos	1 497 638,36	71 572,52	-1 650 197,26	-5 580 042,01
Rahoituksen rahavirta		2 835 512,32		1 449 228,02
Rahavarojen muutos		**-378 997,86**		**2 885 266,45**
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.		7 361 922,21		7 740 920,07
Rahavarat 1.1.		7 740 920,07		4 855 653,62
		-378 997,86		2 885 266,45

TASE	1.1.–31.12.2016	1.1.–1.12.2015
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	96 627 798,20	92 156 698,55
Aineettomat hyödykkeet	615 202,96	760 899,20
Aineettomat oikeudet		
Muut pitkävaikutteiset menot	615 202,96	760 899,20
Ennakkomaksut		
Aineelliset hyödykkeet	68 975 461,11	64 480 677,60
Maa ja vesialueet	8 223 000,41	8 124 340,61
Rakennukset	26 998 002,65	28 633 624,12
Kiinteät rakenteet ja laitteet	26 792 339,58	25 172 300,56
Koneet ja kalusto	910 553,41	1 248 197,44
Muut aineelliset hyödykkeet	1 681,88	1 681,88
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	6 049 883,18	1 300 532,99
Sijoitukset	27 037 134,13	26 915 121,97
Osakkeet ja osuudet	25 848 376,57	25 044 205,97
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Muut lainasaamiset	715 077,38	1 407 736,00
Muut saamiset	473 680,18	463 180,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 388 168,25	1 216 315,50
Valtion toimeksiannot		2 284,04
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 317 108,25	1 142 971,46
Muut toimeksiantojen varat	71 060,00	71 060,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	19 042 851,02	17 992 648,49
Vaihto-omaisuus	67 058,02	86 139,59
Aineet ja tarvikkeet	67 058,02	86 139,59
Saamiset	11 613 870,79	10 165 588,83
Pitkäaikaiset saamiset	4 237 690,44	4 858 873,88
Myyntisaamiset	7 581,36	11 764,80
Lainasaamiset	2 222 109,08	2 337 109,08
Muut saamiset		
Siirtosaamiset	2 008 000,00	2 510 000,00
Lyhytaikaiset saamiset	7 376 180,35	5 306 714,95
Myyntisaamiset	3 333 131,06	2 934 757,31
Lainasaamiset		
Muut saamiset	912 583,19	1 311 417,41
Siirtosaamiset	3 130 466,10	1 060 540,23
Rahoitusarvopaperit	3 192 821,82	692 821,82
Osakkeet ja osuudet	117 821,82	117 821,82
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	2 575 000,00	75 000,00
Joukovelkakirjalainasaamiset		
Muut arvopaperit	500 000,00	500 000,00
Rahat ja pankkisaamiset	4 169 100,39	7 048 098,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**117 058 817,47**	**111 365 662,54**

TASE	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	63 882 293,48	63 346 301,25
Peruspääoma	46 015 260,61	46 015 260,61
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot	500 000,00	500 000,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	16 642 922,22	16 187 358,82
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	724 110,65	643 681,82
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 811 869,41	1 477 696,11
Poistoero	811 869,41	1 477 696,11
Vapaaehtoiset varaukset	2 000 000,00	
PAKOLLISET VARAUKSET	180 000,00	299 536,26
Eläkevaraukset		94 400,00
Muut pakolliset varaukset	180 000,00	205 136,26
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 332 036,28	1 157 048,98
Valtion toimeksiannot	14 928,03	14 077,52
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 317 108,25	1 142 971,46
Muut toimeksiantojen pääomat		
VIERAS PÄÄOMA	48 852 618,30	45 085 079,94
Pitkäaikainen	23 778 081,56	19 443 788,07
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 620 131,56	19 247 500,00
Lainat julkisyhteisöiltä	157 950,00	193 050,00
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		3 238,07
Ostovelat		
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat		
Siirtovelat		
Lyhytaikainen	25 074 536,74	25 641 291,87
Joukkovelkakirjalainat	6 000 000,00	9 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 627 368,44	3 695 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	35 100,00	35 100,00
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot	7 212,67	6 878,20
Ostovelat	6 451 654,58	5 400 144,05
Muut velat	1 220 949,06	946 981,04
Siirtovelat	6 732 251,99	6 557 188,58
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**117 058 817,47**	**111 365 662,54**

KONSERNITULOSLASKELMA	2016	2015
Toimintatuotot	50 698 179,57	51 056 062,05
Toimintakulut	-137 553 639,60	-138 834 054,54
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-3 732,85	-4 103,28
Toimintakate	**-86 859 192,88**	**-87 782 095,77**
Verotulot	65 884 495,59	65 769 550,61
Valtionosuudet	29 758 307,06	28 381 113,91
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	49 355,44	62 521,91
Muut rahoitustuotot	1 707 906,65	1 688 739,96
Korkokulut	-530 688,22	-671 547,05
Muut rahoituskulut	-170 310,60	-186 124,21
Vuosikate	**9 839 873,04**	**7 262 159,36**
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 881 076,28	-6 350 800,43
Omistuksen eliminointierot	-105 096,07	0,00
Satunnaiset erät	-130 207,26	6 000,00
Tilikauden tulos	**1 723 493,43**	**917 358,93**
Tilinpäätössiirrot	-1 847,04	-9 089,20
Tilikauden verot	-38 342,98	-1 105,01
Laskennalliset verot	-23 622,17	-25 599,07
Vähemmistöosuudet	4 614,13	-779,62
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	**1 664 295,37**	**880 786,03**

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	2016	2015
	1 000 euroa	1 000 euroa
Toiminnan rahavirta	**9 080**	**6 322**
Vuosikate	9 840	7 262
Satunnaiset erät	-130	6
Tilikauden verot	-38	-1
Tulorahoituksen korjauserät	-591	-945
Investointien rahavirta	**-10 626**	**-5 130**
Investointimenot	-11 798	-9 119
Rahoitusosuudet investointimenoihin	549	3 842
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	622	147
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-1 546**	**1 192**
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Antolainauksien muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-16	-91
Antolainasaamisten vähennys	33	75
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 119	10 383
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-4 815	-6 133
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 943	2 240
Omat pääomamuutokset	-215	355
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	2	7
Vaihto-omaisuuden muutos	-6	146
Saamisten muutos	-1 077	-4 160
Korottomien velkojen muutos	846	-1 007
Rahoituksen rahavirta	**928**	**1 815**
Rahavarojen muutos	**-618**	**3 007**
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	11 559	12 177
Rahavarat 1.1.	12 177	9 170
	-618	**3 007**

KONSERNITASE	2016	2015
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	105 710 211,75	101 613 048,59
Aineettomat hyödykkeet	1 078 504,90	1 298 928,35
Aineettomat oikeudet	59 801,91	407 990,78
Muut pitkävaikutteiset menot	961 466,31	889 557,21
Ennakkomaksut	57 236,68	1 380,36
Aineelliset hyödykkeet	102 067 859,26	97 885 235,07
Maa ja vesialueet	10 385 471,39	10 385 871,49
Rakennukset	53 719 392,94	56 307 309,56
Kiinteät rakenteet ja laitteet	27 484 998,21	25 905 741,64
Koneet ja kalusto	2 849 652,23	3 078 479,05
Muut aineelliset hyödykkeet	117 963,93	282 246,59
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	7 510 380,56	1 925 586,74
Sijoitukset	2 563 847,59	2 428 885,17
Osakkuusyhteisöosuudet	674 095,93	613 777,25
Muut osakkeet ja osuudet	1 305 771,35	1 300 032,41
Joukkovelkakirjalainasaamiset	6 401,66	
Muut lainasaamiset	82 910,01	36 019,90
Muut saamiset	494 668,64	479 055,61
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 574 025,34	1 314 497,70
VAIHTUVAT VASTAAVAT	23 083 050,39	22 731 604,78
Vaihto-omaisuus	657 432,06	651 085,69
Saamiset	10 866 220,73	9 903 625,00
Pitkäaikaiset saamiset	2 478 498,62	2 534 556,80
Lyhytaikaiset saamiset	8 387 722,11	7 369 068,20
Rahoitusarvopaperit	3 514 994,92	960 992,04
Rahat ja pankkisaamiset	8 044 402,68	11 215 902,05
VASTAAVAA YHTEENSÄ	**130 367 287,48**	**125 659 151,07**

KONSERNITASE	2016	2015
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	53 094 609,42	51 398 606,25
Peruspääoma	46 015 260,61	46 015 260,61
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	41 066,45	38 683,22
Arvonkorotusrahasto		15 107,48
Muut omat rahastot	874 468,34	1 656 391,59
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	4 499 518,65	2 792 377,32
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 664 295,37	880 786,03
VÄHEMMISTÖOSUUDET	283 700,37	248 262,53
PAKOLLISET VARAUKSET	713 775,85	835 638,36
Eläkevaraukset	10 905,01	109 856,15
Muut pakolliset varaukset	702 870,84	725 782,21
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 518 849,67	1 256 491,50
VIERAS PÄÄOMA	74 756 352,17	71 920 153,62
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	41 551 016,31	37 874 063,69
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 265 148,60	2 007 839,44
Laskennalliset verovelat	236 116,69	209 374,48
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	12 813 436,49	14 526 454,13
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	18 890 634,08	17 302 421,88
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	**130 367 287,48**	**125 659 151,07**

Liitetiedot

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖSTÄ LAADITTAESSA NOUDATETUT PERIAATTEET JA MENETELMÄT ARVOSTUKSELLE JA JAKSOTUKSELLE:

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti, joka on hyväk sytty kaupunginvaltuustossa 12.12.2012 § 132.

Tilikaudella kirjattiin olennaisia lisäpoistoja Lovisanedjens högstadiumin ja Mediateekin rakennusten jäljellä olevasta hankintamenosta. Tiloissa ei ole enää palvelutoimintaa, joten niiden arvo palvelutuotannossa ei enää vastannut hyödykkeistä jäljellä olevaa tasearvoa. Lisäpoistojen yhteismäärä oli 950 331,49 euroa. Tarkempi erittely lisäpoistoista on esitetty taseen vastaavia koskevissa liitetiedoissa.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenon määräisenä

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon kilpailukykysopimuksen aiheuttama lomarahojen 30 prosentin leikkaus, HUS kuntayhtymän palauttamat vuosien 2015 ja 2016 ylijäämät, tilikauden 2016 lisäpoistot, poistoerokirjauksiin tehdyt oikaisut ja vuoden 2016 joulukuun lopun palkkojen jaksottaminen 2016 palkkamenoihin.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 114/2016 mukaan huhti-joulukuulta 2016 kertyvää lomarahaa vähennettiin 30 prosenttia lomapalkkavelan jaksotuksessa. Tämän vaikutus jaksotettavaan lomapalkkavelkaan sivukuluineen oli noin 370 000 euroa.

Tilinpäätökseen 2016 jaksotettiin kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 58/2002 mukaisesti vuoden 2016 joulukuun lopun palkkoja sivukuluineen yhteensä noin 134 000 euroa. Jaksotus liittyy jaksotyötä tekevien henkilöiden vuoden lopun työaikajaksoista maksettaviin palkkoihin ja työaikalisiin. Erät maksetaan tammikuussa, mutta ne kuuluvat suoriteperusteisesti jaksottaa vähäisiä eriä lukuun ottamatta päättyneelle vuodelle. Vuonna 2015 vastaavaa palkkajaksotusta ei tehty, joten 2015 joulukuun palkkamenoja sivukuluineen on kirjautunut tammikuulle 2016 yhteensä noin 220 000 euroa. Kirjauskäytännön muutos on huomioitava tarkasteltaessa henkilöstömenoja edelliseen vuoteen.

Eläkemenoperusteisten maksujen maksukertymä laski yhteensä noin 530 000 euroa vuodesta 2015. Maksuosuuksien lasku on huomioitava vertailtaessa henkilösivukuluja edelliseen vuoteen.

HUS kuntayhtymä palautti vuoden 2015 ylijäämäänsä 304 035 euroa heinäkuussa 2016. Lisäksi kuntayhtymä palautti arvioitua 2016 ylijäämäänsä tammikuussa 2017 yhteensä 862 024 euroa. HUS kuntayhtymä kirjasi palautettavat erät vuoden 2016 tilinpäätökseensä, joten erät on merkitty vastaavasti myös kaupungin tilinpäätökseen. Vaikutus on yhteensä 1 166 059 euroa ja tulee ottaa huomioon tarkasteltaessa vuosien 2015 ja 2016 palveluiden ostoja.

Vuosikatteen vertailussa tilikauteen 2015 on edellä mainitut erät syytä ottaa huomioon. Erien vaikutus vuosikatteeseen 2016 on noin 2,2 miljoonaa euroa.

Vuonna 2016 kirjattiin arvonalentumisista johtuvia lisäpoistoja yhteensä noin miljoona euroa, joka on otettava huomioon vertailtaessa poistojen määrää edelliseen tilikauteen.

Poistoeroista tuloutettiin jäljellä olevia poistoerovarauksia hyödykkeistä, joista kaupungin kirjanpidossa ei ole enää vastaavaa hankintamenojäännöstä jäljellä. Tuloutukset koskivat lähinnä sataman yhtiöittämisen yhteydessä poistuneita omaisuuseriä. Poistoeroja tuloutettiin yhteensä 665 827 euroa kun poistoeron muutos tilikaudella 2015 oli 197 649 euroa.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Tilikauden tilinpäätöksessä oikaistiin aikaisempia tilikausia koskevia jaksotusvirheitä yhteensä 188 118,42 euroa. Tilikaudelle 2016 oli kohdistunut joulukuun 2015 sähkölaskuja yhteensä 121 757,02 euroa. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen maksama lomituspalveluennakko oli tilinpäätöksessä 2015 jäänyt korjaamatta toteutuneiden kulujen mukaiseksi. Lomitusennakoita kirjattiin vuoden 2015 myyntituottoihin liikaa 119 528,40 euroa. Lisäksi Posti Group Oyj:n ateriakuljetuksiin liittyvä hyvityslasku 53 167,00 euroa oli jäänyt vähentämättä tilikauden 2015 palveluiden ostoista. Jaksotusvirheiden korjaukset merkittiin Edellisten tilikausien ylijäämään.

Poistoerojen tulouttamisessa havaittu virhe oikaistiin tilikauden 2016 poistoeron muutoksena. Palkkojen menojäämät jaksotettiin tilinpäätökseen 2016. Tilinpäätöksestä 2015 jaksottamatta jääneitä ja tammikuulle 2016 kirjautuneita palkkamenojäämiä ei oikaistu edellisten tilikausien ylijäämään.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt. Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhtiöiden keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Kiinteistövero on eliminoitu. Konsernin sisäisiä liittymismaksuja ei ole eliminoitu. Yhtiöiden tilinpäätöksistä ei käy liittymismaksujen määrä ilmi. Liittymismaksut selvitetään tilikaudella 2017.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistuksen eliminointi on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhtiöiden rakennusten poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi yhtiöiden omien ilmoitusten perusteella ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhtiöiden poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Konsernirakenteen muutokset

Konsernirakennetta yhtenäistettiin fuusioimalla kahdeksan kaupungin kokonaan omistamaa asunto- ja kiinteistöosakeyhtiötä. Lisäksi fuusioitiin kaksi kaupungin konserniin kuuluvaa säätiötä ja niistä muodostettiin Loviisan asuntosäätiö sr. Fuusioitumiset rekisteröitiin patentti- ja rekisterihallituksessa 31.12.2016. Uusi kaupungin kokonaan omistama kiinteistöosakeyhtiö Loviisan Asunnot Oy ja kaupungin määräysvallassa oleva Loviisan asuntosäätiö sr aloittivat toimintansa 1.1.2017. Konsernitilinpäätökseen yhdisteltiin lakkaavien yhtiöiden ja säätiön lopputilitykset sekä vastaanottavan yhtiön Pernajan Asunnot Oy:n ja Pensionärshusstiftelsen i Pernå sr tilinpäätökset ilman fuusiovientejä.

Tilikauden 2016 aikana havaittiin, että kaupungilla on määräysvalta myös Pensionärshemstiftelsen i Liljendal sr nimiseen säätiöön. Määräysvalta muodostuu säätiön sääntöjen perusteella, joiden mukaan kaupungilla on oikeus nimittää säätiön hallitus. Säätiö yhdisteltiin konsernituloslaskelmaan ja konsernitaseeseen vuodesta 2016 alkaen. Vertailuvuotta ei oikaistu.

Kaupunginvaltuusto päätti 28.9.2016 § 84 toteuttaa Loviisan Satama Oy:n jakautumisen kahdeksi erilliseksi yhtiöksi, Loviisan Satama Oy:ksi ja Loviisan Satamakiinteistöt Oy:ksi. Liiketoimintayhtiö Loviisan Satama Oy:stä päätettiin samalla myydä 60 % osakkeista Helsingin Satama Oy:lle. Jakautuminen ja osakekauppa toteutettiin tammikuussa 2017 ja vaikuttaa siten kuluvan vuoden konsernirakenteeseen.

Oikaisut edellisen konsernitilinpäätöksen tietoihin

Omistuksen eliminoinneissa vuodelta 2015 oli Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymän kuntayhtymäosuuden ja kuntayhtymän peruspääoman välinen ero kohdistettu kokonaisuutenaan vähentämään konsernin edellisten tilikausien ylijäämää. Kaupungilla on omistusosuutta myös kuntayhtymän omassa pääomassa oleviin rahastoihin, joihin eliminointierosta olisi kuulunut kohdistaa 939 241 euroa. Edellisten tilikausien ylijäämää heikentämään kuuluu 390 141 euroa. Konsernitaseessa 2016 eliminointi on suoritettu edellä mainitulla tavalla, vertailuvuotta ei ole oikaistu.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

TOIMINTATUOTOT TEHTÄVÄALUEITTAIN				
	KONSERNI		KAUPUNKI	
	2016	2015	2016	2015
Vaalit		25 811,10		25 811,10
Tarkastuslautakunta				
Valtuusto				
Kaupunginhallitus	1 501 732,54	1 254 195,91	347 302,92	89 945,00
Yleinen hallinto ja konsernihallinto	4 547 380,24	4 942 017,99	4 547 380,24	4 942 017,99
Perusturvakeskus	31 344 206,78	31 190 885,94	9 533 804,65	8 860 416,30
Sivistyskeskus	5 120 269,86	5 056 442,52	3 045 581,56	2 768 657,69
Tekninen keskus	4 897 530,90	5 114 593,19	1 843 910,02	2 029 859,91
Keskukset yhteensä	*47 411 120,32*	*47 583 946,65*	*19 317 979,39*	*18 716 707,99*
Vesiliikelaitos				
Liikevaihto	3 282 161,12	3 460 083,30	3 513 576,16	3 495 355,33
Liiketoiminnan muut tuotot	4 898,13	12 032,10	4 989,13	12 032,10
Toimintatuotot yhteensä	***50 698 179,57***	***51 056 062,05***	***22 836 544,68***	***22 224 095,42***

VEROTULOJEN ERITTELY		
	2016	2015
Kunnan tulovero (tuloveroprosentti 19,75 % vuonna 2016)	49 366 541,83	49 303 876,94
Osuus yhteisöveron tuotosta	8 000 957,75	9 103 140,72
Kiintestövero	8 586 125,52	7 425 209,56
Verotulot yhteensä	***65 953 625,10***	***65 832 227,22***

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY		
	2016	2015
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	28 218 305,00	26 752 142,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	-796 500,00	-1 289 196,00
Järjestelmämuutoksen tasaus	312 984,00	1 088 928,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 561 266,00	-1 819 865,00
Valtionosuudet yhteensä	***26 173 523,00***	***24 732 009,00***

PALVELUIDEN OSTOJEN ERITTELY		
	2016	2015
Asiakaspalveluiden ostot	26 931 053,86	29 286 819,31
Muiden palveluiden ostot	16 475 353,06	15 880 333,99
Kunnan palveluiden ostot yhteensä	43 406 406,92	45 167 153,30

SUUNNITELMANPOISTOJEN PERUSTEET	Poistomenetelmä	Poistoaika investoinnit alkaen 1.1.2013	Poistoaika ennen
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	tasapoisto	3 v	3 v
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 v	5 v
Liikearvo	tasapoisto	5 v	5 v
Muut pitkävaikutteiset menot			
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	3 v	3 v
Vuokrahuoneistojen perusk.menot	tasapoisto	15 v	15 v
Muut	tasapoisto	3 v	3 v
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	ei poistoa		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	20 v	30 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20 v	20 v
Talousrakennukset	tasapoisto	10 v	15 v
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20 v	20 v
Asuinrakennukset	tasapoisto	30 v	30 v
Muut rakennukset	tasapoisto	20 v	20 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	tasapoisto	15 v	15 v
Sillat, laiturit ja uimalat	tasapoisto	10 v	10 v
Muut maa- ja vesirakenteet	tasapoisto	15 v	15 v
Vedenjakeluverkosto	tasapoisto	30 v	35 v
Viemäriverkosto	tasapoisto	30 v	35 v
Alue- ja kaukolämpöverkko	tasapoisto	20 v	20 v
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	tasapoisto	15 v	15 v
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	tasapoisto	10 v	10 v
Maakaasuverkko	tasapoisto	20 v	20 v
Muut putki- ja kaapeliverkot	tasapoisto	15 v	20 v
Sähkö,- vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	tasapoisto	10 v	15 v
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	tasapoisto	10 v	15 v
Liikenteen ohjauslaitteet	tasapoisto	10 v	10 v
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakennelmat	tasapoisto	10 v	10 v
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	tasapoisto	15 v	15 v
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	tasapoisto	8 v	8 v
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	4 v	5 v
Muut liikkuvat työkoneet	tasapoisto	5 v	5 v
Muut raskaat koneet	tasapoisto	10 v	10 v
Muut kevyet koneet	tasapoisto	5 v	5 v
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	tasapoisto	5 v	8 v
Atk-laitteet	tasapoisto	3 v	3 v
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 v	3 v

PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET				
	KONSERNI		KUNTA	
	2016	2015	2016	2015
Eläkevastuu 1.1.	109 851,34	130 286,25	94 400,00	106 400,00
Vähennykset tilikaudella	-89 853,68	-3 565,08	-94 400,00	-12 000,00
Eläkevastuu 31.12.	19 997,66	126 721,17		94 400,00
Valkon kaatopaikan maisemointivaraus 1.1	***145 136,26***	***600 000,00***	145 136,26	600 000,00
Vähennykset tilikaudella	-25 136,26	-454 863,74	-25 136,26	-454 863,74
Valkon kaatopaikan maisemointivaraus 31.12	120 000,00	145 136,26	120 000,00	145 136,26
Koskenkylä, Teollisuuskuja 2, 1.1	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00
Koskenkylä, Teollisuuskuja 2, 31.12	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00
Ympäristövastuut 1.1.	17 396,54	7 554,68		
Lisäykset tilikaudella	16 371,00	9 841,86		
Vähennykset tilikaudella	-17 396,54			
Ympäristövastuut 31.12	16 371,00	17 396,54		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1 (ky)	494 702,61	503 444,70		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	-4 546,32	-8 742,09		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12 (ky)	490 156,29	494 702,61		
Muut varaukset 1.1. (ky)	8 551,44	15 749,01		
Lisäykset tilikaudella	9 851,49	6 375,06		
Vähennykset tilikaudella	-5 989,86	-13 572,63		
Muut varaukset 31.12. (ky)	12 413,07	8 551,44		

MYYNTIVOITOT JA -TAPPIOT				
	KONSERNI		KUNTA	
	2016	2015	2016	2015
Muut toimintatuotot				
Osakekauppojen luovutusvoitot	1 678,72	861,16		
Maa-ja vesialueiden myyntivoitot	485 859,59	347 769,78	482 637,08	347 769,78
Muut myyntivoitot	23 125,80	122 958,19		97 329,32
Myyntivoitot yhteensä	***510 664,11***	***471 589,13***	***482 637,08***	***445 099,10***
Muut toimintakulut				
Muut myyntitappiot	59 226,99	711,74	58 534,00	
Myyntitappiot yhteensä	***59 226,99***	***711,74***	***58 534,00***	

SATUNNAISTEN TUOTTOJEN JA KULUJEN ERITTELY				
	KONSERNI		KUNTA	
	2016	2015	2016	2015
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset tuotot yhteensä				
Satunnaiset kulut				
Vanhan vesitornin purku	-130 207,26		-130 207,26	
Loviisan Liikuntahallisäätiön purku				-155 030,46
Satunnaiset kulut yhteensä	***-130 207,26***		***-130 207,26***	***-155 030,46***

OSINKOTUOTTOJEN JA PERUSPÄÄOMAN KORKOTUOTTOJEN ERITTELY		
	2016	2015
Osuuspääoman tuotot		
Peruspääomakorkot kuntayhtymiltä	114 439,74	114 439,74
Osinkotuotot	1 576 705,94	1 540 291,49
Yhteensä	***1 691 145,68***	***1 654 731,23***

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET (sis. liikelaitos)									
	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet						
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset työt	**Yhteensä**
Hankintameno 1.1.		**760 899**	**8 124 341**	**28 633 624**	**25 172 301**	**1 248 197**	**1 682**	**1 300 533**	**65 241 577**
Lisäykset		34 392	59 812	1 493 456	3 972 192	157 406		4 808 157	10 525 415
Rahoitusosuudet		-25 000			-517 813				-542 813
Vähennykset			-8 572	-108 656					-117 228
Siirrot			47 420	-71 934	16 727			-40 873	-48 660
Poistot		-155 088		-2 948 489	-1 851 067	-495 050		-17 934	-5 467 628
Arvonalennukset									
Hankintameno 31.12.		**615 203**	**8 223 001**	**26 998 002**	**26 792 340**	**910 553**	**1 682**	**6 049 883**	**69 590 663**
Arvonkorotukset									
Olennaiset lisäpoistot									
Kirjanpitoarvo 31.12.		**615 203**	**8 223 001**	**26 998 002**	**26 792 340**	**910 553**	**1 682**	**6 049 883**	**69 590 663**

OLENNAISET LISÄPOISTOT	
Lovisanedjens högstadium	759 854
Mediateekki	163 243
Muut lisäpoistot	**27 234**

PYSYVIEN VASTAAVIEN SIJOITUKSET					
	Osakkeet ja osuudet				
	Tytäryhteisöt	Kuntayhtymäosuudet	Muut omistusyhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	**Yhteensä**
Hankintameno 1.1.	**14 692 106**	**8 848 614**	**907 161**	**596 325**	**25 044 206**
Lisäykset	753 826			1 685	755 511
Vähennykset					
Siirrot		**48 660**			**48 660**
Hankintameno 31.12.	**15 445 932**	**8 897 274**	**907 161**	**598 010**	**25 848 377**
Arvonalennukset					
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.	**15 445 932**	**8 897 274**	**907 161**	**598 010**	**25 848 377**

TYTÄRYHTEISÖT, KUNTAYHTYMÄOSUUDET SEKÄ OSAKKUUSYHTEISÖT						
				Kuntakonsernin osuus (1 000 €)		
Nimi	Koti-paikka	Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Ruotsinpyhtään vuokratalot	Loviisa	100,00 %	100,00 %	-2 004	2 003	44
Ruotsinpyhtään Eläkeläisasuntojen säätiö	Loviisa	oikeus nimittää hallitus		-197	249	4
Kiinteistö Oy Kauppakulma	Loviisa	56,92 %	56,92 %	-10		1
Tesjoen Liikekulma kk Oy	Loviisa	83,80 %	83,80 %	-39	2	-3
Liljendal Värme	Loviisa	99,00 %	99,00 %	8	206	3
Loviisanseudun Vesi Oy	Loviisa	81,04 %	81,04 %	46	1 160	62
Fast.Ab Siknät Oy	Loviisa	100,00 %	100,00 %	-114	222	59
Fast.Ab Neutronborg Kiint.Oy	Loviisa	100,00 %	100,00 %	-54	168	-57
As.Oy Loviisan Vatro Bost.Ab	Loviisa	100,00 %	100,00 %	-183	215	6
Rauhalan liiketalo kesk. Oy	Loviisa	61,60 %	61,60 %	-231	21	-17
Fast. Ab Lov-asuntokiinteistöt Oy	Loviisa	62,50 %	62,50 %	-53	353	13
Fast.Ab Wahlborg Kiint.Oy	Loviisa	100,00 %	100,00 %	-295	554	-3
Fast.Ab Stenborg Kiint.Oy	Loviisa	54,50 %	54,50 %	-33	165	28
Fast.Ab Pernå bostäder	Loviisa	100,00 %	100,00 %	-1 778	6 994	-124
Pensionärshusstiftelsen i Pernå rf	Loviisa	oikeus nimittää hallitus		-351	595	-7
Pensionärshemstiftelsen i Liljendal	Loviisa	oikeus nimittää hallitus		167	7	-5
Fast.Ab Talludden	Loviisa	71,10 %	71,10 %	-386	228	11
Fast.Ab Lugnet	Loviisa	51,00 %	51,00 %	5	187	-4
Bostads Ab Liljendal Åstrand	Loviisa	100,00 %	100,00 %	-181	1 204	-27
Fastighets Ab Liljendal Bostäder	Loviisa	100,00 %	100,00 %			
Loviisan Satama Oy	Loviisa	100,00 %	100,00 %	-6 592	111	164
			Yhteensä	**-12 275**	**13 413**	**1 380**
Kuntayhtymät						
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri	Helsinki	0,96 %	0,96 %	59	5 683	-547
Eteva ky	Mäntsälä	1,42 %	1,42 %			
Inveon ky	Porvoo	25,51 %	25,51 %	699	239	-201
Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	Porvoo	15,40 %	15,40 %	-818	2 483	38
Uudenmaan liitto	Helsinki	1,30 %	1,30 %	8	22	-2
Kårkulla samkommun	Parainen	3,12 %	3,12 %	103	591	36
			Yhteensä	**51**	**9 018**	**-676**
Osakkuusyhteisöt						
Bostads Ab Mickelsbo	Loviisa	31,9 %		36		
Fastighets Ab Mariegatan 12	Loviisa	31,2 %		89	14	
Kiint.Oy Petjärvenrivi	Loviisa	40,0 %		16	116	-1
As.Oy Ruotsinpyhtään Koivularinne	Loviisa	40,3 %		62		
Fastighets Ab Forsby Center	Loviisa	34,6 %		290		-2

SAAMISTEN ERITTELY				
	2016	2016	2015	2015
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Lainasaamiset	2 880 507,13		3 688 165,35	
Myyntisaamiset		22 108,45		8 729,20
Saamiset omistusyhteisyhteisöltä				
Lainasaamiset	56 679,33		56 679,33	
Myyntisaamiset		723,66		327,97
Saamiset liikelaitoksilta				
Lainasaamiset	5 125 608,59	1 207 496,01	1 125 608,59	
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset		11 866,26		
Saamiset yhteensä	***8 062 795,05***	***1 242 194,38***	***4 870 453,27***	***9 057,17***

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT	KONSERNI		KUNTA	
	2016	2015	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Kela, henkilökunnan työterveyshuolto	289 348,29	338 475,49	212 000,00	268 000,00
Etelä-Suomen aluehallintovirasto, SKK -hanke	502 000,00	502 000,00	502 000,00	502 000,00
Valtionosuus, Opetus- ja kulttuuritoimi	162 184,00		162 184,00	
Keha, Maahanmuuttajapalvelut	137 409,85		137 409,85	
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, hyvitys	853 722,66		862 023,95	
Lassila & Tikanoja Oy, hyvitys v.lle 2015		112 195,20		112 195,20
E-Suomen aluehallintovirasto, EVO-korvaus		13 696,00		13 696,00
Valtiokonttori, sotainvalidit		22 504,01		22 504,01
Etelä-Suomen aluehallintovirasto, joukkoliikenne	180 930,00	63 768,00	180 930,00	63 768,00
Porvoon kaupunki, pelastuslaitos	266 374,00	60 671,00	266 374,00	60 671,00
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	***2 391 968,80***	***1 113 309,70***	***2 322 921,80***	***1 042 834,21***

OMAN PÄÄOMAN ERITTELY	KONSERNI		KUNTA	
	2016	2015	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	46 015 260,61	46 015 260,61	46 015 260,61	46 015 260,61
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	46 015 260,61	46 015 260,61	46 015 260,61	46 015 260,61
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.	38 683,22	51 297,31		
Lisäykset	2 383,23			
Vähennykset		-12 614,09		
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	41 066,45	38 683,22		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	15 107,48	50 456,38		
Lisäykset				
Vähennykset	-15 107,48	-35 348,90		
Arvonkorotusrahasto 31.12.		15 107,48		
Muut omat rahastot 1.1.	1 656 391,59	2 562 471,50	500 000,00	500 000,00
Lisäykset	166 487,49			
Vähennykset	-948 410,74	-906 079,91		
Muut omat rahastot 31.12.	874 468,34	1 656 391,59	500 000,00	500 000,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	3 673 163,03	-1 053 347,32	16 831 041,00	10 348 375,00
Edellisten tilikausien virheen oikaisu	826 355,30	3 845 724,64	-188 118,42	
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	4 499 518,33	2 792 377,32	16 642 922,58	10 348 375,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 664 295,37	880 786,03	674 434,95	643 682,00
Oma pääoma yhteensä	***53 094 609,10***	***51 398 606,25***	***63 832 618,14***	***57 507 317,61***

VELAT, JOTKA ERÄÄNTYVÄT VIIDEN VUODEN JÄLKEEN	KONSERNI		KUNTA	
	2016	2015	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 504 984,55	9 224 558,97	8 113 157,80	6 750 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä		91 425,58		52 650,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	***13 504 984,55***	***9 315 984,55***	***8 113 157,80***	***6 802 650,00***

JOUKKOVELKAKIRJALAINAT	KUNTA	
	2016	2015
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	6 000 000,00	9 000 000,00
-korko -%	-0,1000	0,0300
-erääntyvät	***31.1.2017***	***11.2.2016***
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	***6 000 000,00***	***9 000 000,00***

PAKOLLISET VARAUKSET	KUNTA	
	2016	2015
Eläkevastuu 1.1.	94 400,00	106 400,00
Lisäys/vähennys	-94 400,00	-12 000,00
Ympäristövastuut 1.1.	205 136,26	660 000,00
Lisäys/vähennys	-85 136,26	-454 863,74
Muut pakolliset varaukset yhteensä	***120 000,00***	***299 536,26***

VIERAS PÄÄOMA				
	2016		2015	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		15 437,18		495,80
Velat kuntayhtymille				
Ostovelat		594 099,49		382 964,10
Vieras pääoma yhteensä		***609 536,67***		***383 459,90***

SIIRTOVELKOIHIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT	KONSERNI		KUNTA	
	2016	2015	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	7 936 514,76	8 477 012,89	5 237 557,08	5 677 210,97
Korkojaksotukset	38 071,36	53 355,42	36 928,22	50 136,95
Valtionosuusennakot	311 718,25	515 627,63	311 718,25	515 627,63
Muut siirtovelat			497 828,65	217 302,21
Siirtovelat yhteensä	***8 286 304,37***	***9 045 995,94***	***6 084 032,20***	***6 460 277,76***

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

VUOKRAVASTUUT	KONSERNI		KUNTA	
	2016	2015	2016	2015
Vuokravastuut				72 699,94
Seuraavalla tilikaudella maksettavat yhteensä	973 560,54	929 884,66	358 656,89	75 648,41
Vuokravastuut yhteensä	***4 798 535,49***	***4 897 365,24***	***852 312,00***	***148 348,35***
Almintalo, sopimus päättyy 31.12.2021				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat			***33 600,00***	
Vuokravastuu yhteensä			***126 000,00***	
Koskenkylä, esikoulu-/päiväkotiparakki, sopimus päättyy 31.12.2019				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat			***32 078,22***	
Vuokravastuu yhteensä			***100 000,00***	
Tekninen keskus, Kuningattarenkatu 15 B, toistaiseksi voimassa, 1 kk irtisanomisaika				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat			***126 312,00***	
Vuokravastuu yhteensä			***126 312,00***	
Lovisanedjens högstadium, parakkivuokrat, 2017–2019				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat			***166 666,67***	
Vuokravastuu yhteensä			***500 000,00***	
Leasingvastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	***196857,58***	***196030,43***	***76 358,33***	
Myöhemmin maksettavat	***194156,71***	***237723***	***57 263,25***	
Yhteensä	***391014,29***	***433753,43***	***133 621,58***	

MUUT VASTUUT JA VAKUUDET			
	Alkuperäinen	Jäljelläolevat	
		2016	2015
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta	10 831 713,54	8 303 566,12	8 372 445,22
Pankkitakaukset muille	5 781 693,39	2 767 795,95	3 226 099,72
Vastuu kertyneestä alijäämästä Itä-Uudenmaan kuntayhtymä			
Muut vakuudet ja vastuusitoumukset		13 878,96	27 611,80

VASTUU KUNTIEN TAKAUSKESKUKSEN TAKAUSVASTUISTA		
	2016	2015
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	73 829 298,00	73 822 560,37
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskesk. rahastosta 31.12.	55 108,67	52 606,38

HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ		
	2016	2015
Yleinen hallinto ja konsernihallinto	212	189
Perusturvakeskus	390	410
Sivistyskeskus	435	441
Tekninen keskus	72	71
Vesiliikelaitos	15	14
Yhteensä	*1 124*	*1 125*

TILINTARKASTAJAN PALKKIOT		
	2016	2015
Tarkastusyhteisö BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	19 589,00	20 693,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	12 579,50	8 245,50
Muut palkkiot	9 273,12	2 351,32
Yhteensä	*41 441,62*	*31 289,82*

LIITETIETOJEN ERITTELYT

SELVITYS PUOLUEJÄRJESTÖILLE TILITETYISTÄ PUOLUEVEROISTA 2016		
	2016	**2015**
Maksetut kokouspalkkiot 2016	185 915,00	188 201,50
PUOLUEJÄRJESTÖ		
Loviisan sosialidemokraattinen kunnallisjärjestö ry	8 106,00	7 310,00
Loviisan seudun vihreät ry	477,00	408,60
Loviisan Keskusta ry	150,00	102,00
Loviisan Seudun Kokoomus ry	5 680,00	5 190,00
Svenska folkpartiets kommunorganisation i Lovisa (*RKP*)	7 321,00	6 790,00
Loviisan Perussuomalaiset ry	1 365,00	1 345,00
Suomen Kristillisdemokraattien (KD) Loviisan paikallisosasto ry	178,00	176,00
Loviisan Vasemmistoliitto ry	1 036,00	1 044,00
Yhteensä	24 313,00	22 365,60

LOVIISAN VESILIIKELAITOS

LOVIISAN VESILIIKELAITOS

Vesiliikelaitoksen toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Vastuuhenkilö: vesihuoltopäällikkö

Loviisan kaupungin omistama Loviisan Vesiliikelaitos – Affärsverket Lovisa Vatten toimii kaupunginhallituksen alaisena kuntalain 410/2015 9 luvussa tarkoitettuna kunnallisena liikelaitoksena. Laitoksen tärkein tehtävä on huolehtia vesi- ja jätevesitoiminnasta omalla toiminta-alueellaan, joka käsittää pääasiassa kaupungin taajama-alueet.

Vesiliikelaitos on pystynyt hoitamaan sille kuuluvan vesi- ja viemärilaitostoiminnan talousarvion mukaan. Lietteenkäsittely on siirtynyt 1.7.2016 alkaen uuden kilpailutetun sopimuksen myötä Gasum Biovakka Oy:n hoidettavaksi. Vårdön puhdistamolle on vuoden aikana tehty laajennushanke, jossa laitoksen puhdistuskapasiteettia on kasvatettu noin 50 prosenttia. Vanha vesitorni on purettu. Rantatien saneeraushanke on vesi- ja viemäriverkoston osalta toteutettu. Vesihuoltomaksuihin ei tehty vuoden aikana muutoksia.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

Loviisan Vesiliikelaitoksen tuloslaskelma

1 000 euroa	TALOUSARVIO 2016	TA-MUUTOKSET	TA 2016 MUUTOSTEN JÄLKEEN	TOTEUTUMA 2016	MUUTOS € TA 2016/ TOT 2016
Liikevaihto	**3 746**		3 746	3 751	5
- joista sisäiset erät	188		188	233	45
Liiketoiminnan muut tuotot					
Materiaalit ja palvelut	-1 622		-1 622	-1 608	-13
- joista sisäiset erät	-95		-95	-66	-29
Henkilöstökulut	-823		-823	-803	-20
Poistot ja arvonalentumiset	-961		-961	-980	19
Liiketoiminnan muut kulut	-103		-103	-149	46
- joista sisäiset erät	-44		-44	-44	0
Liikeylijäämä	**237**		**237**	**211**	**-26**
- joista sisäiset erät	49		49	123	74
Rahoitustuotot ja -kulut	-55		-55	-21	34
- joista sisäiset erät				**-10**	**-10**
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ JA VARAUKSIA	**182**		**182**	**190**	**8**
-joista sisäiset erät	49		49	113	64
Satunnaiset erät	-200		-200	-130	70
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	20		20	20	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	2		2	80	+78

Toimintatuottojen toteutuminen

Liikevaihto saavutti talousarvion.

Toimintakulujen toteutuminen

Toimintakulut olivat talousarvion mukaiset.

Henkilöstökulujen toteutuminen

Henkilöstökulut pysyivät talousarviossa.

Avaintavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

Vesiliikelaitoksen toiminnan painopisteet:

AVAINTAVOITE	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Avaintavoitteena on toimittaa taloudellisesti vettä kuluttajille sopimuksissa mainittujen lupaehtojen mukaan ja johtaa kiinteistöjen tuottamat jätevedet puhdistuslaitoksille puhdistettaviksi lupaehtojen mukaan.	Vesiliikelaitos on suoriutunut avaintehtävistään.

Vesiliikelaitoksen toiminta lukuina

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Tilinpäätös 2016
Vesi	**m³**	**m³**	**m³**
Käsiteltiin puhdasta vettä	933 888	970 000	983 200
josta ostetaan Loviisanseudun Vedeltä	602 975	680 000	572 333
Laskutettu	785 250		793 231
Pumpataan omilta pumppaamoilta:	330 913		410 867
Koskenkylän ottamo	83 841		111 025
Hagabölen ottamo	47 716		41 639
Isnäsin ottamo	49 342		55 818
Panimonmäen ottamo	148 886		196 376
Valkon ottamo	1 128		6 009
Petjärven ottamo			
Hinta per kuutio (alv 0 %)	**1,79 €**	**1,79 €**	**1,79 €**
Jätevesi	**m³**	**m³**	**m³**
Jätevesiä käsitellään	1 666 535	1 600 000	1 930 150
Laskutettu	704 856		708 647
josta Vårdön puhdistamolla	1 399 869	1 350 000	1 646 888
Koskenkylässä	104 180	75 000	117 340
Pernajan kirkonkylässä	60 990	65 000	35 115
Isnäsissä	40 660	45 000	65 725
Liljendalissa	60 836	65 000	65 082
Hinta per kuutio (alv 0 %)	**2,51 €**	**2,51 €**	**2,51 €**

Veden laskutettu myyntimäärä lisääntyi noin prosentin ja jäteveden laskutettu määrä lisääntyi noin puolen prosentin verran edellisestä vuodesta. Vuotovesien määrä lisääntyi huomattavasti sateisen vuoden seurauksena.

VESILIIKELAITOKSEN TOIMINTA VASTUUALUEITTAIN

Hallinto

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Hallinnon osalta toiminta jatkui vakiintuneesti. Johtokunta kokoontui 9 kertaa vuoden aikana käsitellen 66 pykälää.

Avaintavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

AVAINTAVOITE	AVAINTAVOTTEIDEN TOTEUTUMINEN
Laajentaa maksupohjaa saamalla kaikki toiminta-alueella sijaitsevat kiinteistöt liitetyksi asiakkaiksi.	Jatkuvaa toimintaa. Varsinkin lupaa edellyttävien rakennustoimenpiteiden yhteydessä uusia kohteita on löytynyt.
Etävalvonnan lisääminen parantaa ja nopeuttaa toimintaa ongelmatilanteissa.	Kaukovalvontaa ja hälytyslaitteita on asennettu kaikkiin uusiin pumppaamoihin. Vanhoja laitteita on uusittu.
Yleissuunnittelun jatkaminen maanomistajasopimuksineen siirtoviemärin ja vesihuoltolinjojen rakentamiseksi Pernajan alueella.	Hanke edennyt siten, että vuoden 2018 kevääseen mennessä koko Pernajan vesihuoltolinjastot ovat yhteydessä Loviisan keskustan verkostoon. Maanomistajaneuvottelut sujuneet hyvässä hengessä.
Vanhan vesitornin purkaminen.	Torni on purettu.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Toteutuma 2016
TULOT	12	0	0
MENOT	-248	-238	-231
NETTO	-236	-238	-231

Johtokunnan ja hallinnon palkkauskulut muine toiminnan kuluineen.

Johtokunnan varsinaiset jäsenet ovat osallistuneet kaikkiin yhdeksään johtokunnan kokoukseen vuonna 2016 100-prosenttisesti

Vesi

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Vuonna 2015 käyttöönotettu alavesisäiliö on toiminut hyvin. Veden osto LSV:ltä on pudonnut n. 5 %. Toisaalta sekä Koskenkylän että Panimonmäen ottamoiden pumpatut vesimäärät lisääntyivät n. 32 %.

Avaintavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

AVAINTAVOITE	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Pernajan alueella sijaitsevat kolme eri vesihuoltoaluetta, Koskenkylä, Kirkonkylä ja Isnäs liitetään Loviisan muuhun vesihuoltoverkostoon.	Loviisan ja Pernajan kirkonkylän välinen vesiyhteys valmistui 2016 kesällä. Ei ole vielä otettu käyttöön. Pernajan kirkonkylän ja Isnäsin välin rakennustyö alkoi vuoden 2016 kesällä ja valmistuu 2017 kesällä.
Vanha ylävesisäiliö poistetaan.	Säiliö purettu.
Vanhan verkoston saneeraus jatkuu.	Saneerausta jatkettu.
Vesihuoltoverkoston rakentaminen uusille asuntoalueille tapahtuu kaupungin aikataulujen mukaan, kustannusjako ja hinnoitteluperiaatteet tarkistettuina.	Uusia asuntoalueita ei ole avattu.
Runkolinjojen rakentaminen Pernajassa jatkuu. Olemassa olevaa vanhaa putkiverkostoa pidetään kunnossa mahdollisuuksien mukaan.	Näin on tapahtunut.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Toteutuma 2016
TULOT	1 699	1 759	1 716
MENOT	-1 326	-1 098	-1 315
NETTO	373	661	401

Menot vuonna 2016 sisältävät poistot ja satunnaiset kulut.

Jätevesi

Toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttaneet tapahtumat vuonna 2016

Vårdön puhdistamon tehostamishanke on ollut vuoden suurin yksittäinen tapahtuma. Työmaasta riippumatta jäteveden puhdistaminen on onnistunut pääsääntöisesti lupaehtojen mukaan.

Avaintavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

AVAINTAVOITE	AVAINTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN
Kolme puhdistuslaitosta Pernajan alueella (Koskenkylä, Kirkonkylä ja Isnäs) suljetaan.	Kirkonkylän puhdistamo ohitettiin heinäkuussa 2016. Isnäs ajetaan alas 2017 ja Koskenkylä 2018.
Viemäriverkoston rakentaminen uusille asunto-alueille on tapahduttava kaupungin aikataulujen mukaan, kustannusjako ja hinnoitteluperiaatteet tarkistettuna.	Uusia asuntoalueita ei ole avattu.
Pernajan runkolinjahanke jatkuu.	Isnäs – Kirkonkylä väli työn alla. Koskenkylä – Kirkonkylä suunnittelu tehtiin 2016, urakointi 2017.
Vårdön puhdistamon laajennus tehdään vuonna 2016.	Puhdistamon laajennus tehtiin vuonna 2016. Tiettyjä viimeistelytöitä tehdään vielä 2017 puolella.
Vanhaa olemassa olevaa verkostoa ja vanhoja puhdistuslaitoksia pidetään kunnossa mahdollisuuksien mukaan.	Näin on tehty.
Vuotovesien määrää yritetään vähentää käytössä olevin keinoin.	Vuotovesiä on voitu vähentää vanhan verkoston saneerauksella. Kuitenkin sateisesta vuodesta johtuen vuotovesien kokonaismäärä on lisääntynyt.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2016

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016	Toteutuma 2016
TULOT	2 034	1 986	1 993
MENOT	-1 869	-1 237	-1 015
NETTO	165	749	978

Menot vuonna 2016 sisältävät poistot.

Investointiohjelman toteutuminen vuonna 2016, 1 000 €

Hanke	Kustannusarvio	Edellisien vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio TA 2016	Talousarviomuutokset 2016	Talousarviomuutosten jälkeen 2016	Toteutuma 2016	Poikkeama 2016	Keskeneräiset työt 31.12.	Kustannusarviosta käytetty 31.12.
LOVIISAN VESILIIKELAITOS									
VESI JA VIEMÄRI									
Yli 100 000 euroa hankkeittain:									
Vanhojen johtojen saneeraus	400		400		400	516	-116		
Runkolinjat Pernaja–Loviisa	4 900	1 407	2 500	-500	2 000	1 182	818	2 311	
Jäteveden puhdistamot, Vårdö saneeraus	1 500		1 500		1 500	1 263	237	237	
Rantatie	1 000		500	+500	1 000	816	184	184	
Alle 100 000 euron hankkeet	*240*		*240*		*240*	*439*	*-199*		
Tonttiliittymät, vesi ja viemäri			20		20	8	12		
Teollisuusalueet			30		30	108	-78		
Asuntoalueet			100		100	47	53		
Jätevedenpumppaamot ja puhdistamot			40		40	60	-20		
Sadevesiviemärit			50		50	216	-166		
VESILIIKELAITOS, INV. MENOT	**8 040**		**5 140**		**5 140**	**4 215**	**925**		
VESILIIKELAITOS, INV.TULOT	**1 000**	**302**	**670**		**418**	**418**	**-252**		
VESILIIKELAITOS, NETTO	**7 040**		**4 470**		**4 470**	**3 798**	**672**		

Rantatien saneeraus toteutettiin eri tavoin kuin budjettia laadittaessa ajateltiin. Tämän takia vuodelle 2016 lisättiin määrärahaa, joka on kompensoitu vuoden 2017 talousarviossa. Valtion vesihuoltoavustusta Pernajan siirtolinjatyöhön saatiin 418 000 €.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tuli kuntalakiin 1.1.2014. Uuden kuntalain pykälissä 67 ja 68 on määräykset liikelaitoksen johtokuntaa ja johtajaa koskien. Loviisan kaupungin ohje astui voimaan 1.12.2013. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Sisäinen valvonta on pääosin tällä hetkellä toiminnan riskien tunnistamista ja dokumentointia. Riskejä on tarkasteltu talous- ja taloudenhoidon, tietohallinnon, sopimushallinnan alueilla ja myös henkilöstöjohtamisessa ja kiinteistöhallinnassa. Liikelaitokselle ja johtajalle (vesihuoltopäällikkö) on kaupunginvaltuuston vuonna 2009 vahvistama johtosääntö. Jokaisen palkatun kanssa on tehty työsopimus. Johtokunnan päättämistä sopimusasioista tehdään kirjallinen sopimus vastapuolen kanssa. Sopimus tehdään myös asioissa, joissa yksityisoikeudellinen etu sitä muutoin vaatii. Normaalia toimintaa seurataan viikoittain pidettävissä työkokouksissa. Tätä kautta on pyritty turvaamaan myös asioiden jatkuvuus ja tiedon siirtyminen, esim. tapauksissa, että tapahtuu henkilövaihdoksia. Alan koulutustilaisuuksia huomioidaan myös.

Vastuu- ja omaisuusriskit on suojeltu kaupungin vakuutussopimuksen puitteissa. Maanalaisia ja muitakin rakennelmia ja laitteita saneerataan jatkuvasti. Taloudellista riskiä seurataan taksojen ja kulujen jatkuvana tarkasteluna. Laitokselle on vahvistettu valvontatutkimusohjelma ja sillä on myös varautumissuunnitelma, nämä kumpikin ovat parhaillaan päivityksen alaisina. Hankinnat kuuluvat erityisalojen lainsäädännön piiriin. Hankintapäätöksiä ei ole viety markkinaoikeuteen eikä niistä ole valitettu muutenkaan.

Riskikartoituksessa vanhan putkiverkoston huono kunto on todettu riskiksi. Rantatien putket/tulvariski, joka vuoden 2015 muodosti erityiskohteen, on saatu hoidettua kuntoon. Samoin Loviisan vanha vesitorni on purettu, joten siltä osin tilanne on parantunut.

Huleveden viemäröinnin eriytetyt laskelmat

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) sekä vesihuoltolain (119/2001) muutokset tulivat voimaan 1.9.2014. Lakimuutokset edellyttävät huleveden viemäröinnin hallinnan järjestämistä ja vastuiden määrittämistä kaupungin ja vesihuoltolaitoksen kesken.

Hulevesisuunnitelma on Loviisassa vasta työn alla, samoin sopimus hulevesien hoitamisesta kaupungin ja vesiliikelaitoksen välillä. Suunnitelma ja sopimus valmistuvat vuoden 2017 aikana.

Eriyttämisperiaatteet

Eriyttäminen on toteutettu laskennallisena eriyttämisenä, jolloin eriytetyt tase-erien kokonaisuudesta on muodostunut jäännöspääoma.

Ennen vuotta 2010 rakennetuista jätevesiverkostoista, joihin sisältyy hulevesiverkosto, on erotettu 15 % huleveteen.

Vuosien 2010–2016 hulevesiverkoston arvo on saatu käyttöomaisuuskirjanpidosta. Rantatien saneeraushankkeen osalta on huleveteen kohdistettu 30 %. Rantatien rakentamisessa ei ole erikseen eroteltu jäteveden j a huleveden osuutta käyttöomaisuuskirjanpidossa.

Suunnitelmanmukaiset poistot on eroteltu vastaavin perustein huleveden kustannuslaskelmaan. Vuonna 2016 nostetusta pitkäaikaisesta lainasta on eroteltu huleveteen 300 000 euroa perustuen Rantatien rakentamiskustannuksiin n. 1 miljoona euroa.

Tuloslaskelman muut kulut on otettu erillisestä huleveden kustannuspaikasta.

Eriyttäminen on toteutettu vuodesta 2016. Eriyttämisen toteuttaminen vuoden 2015 luvuista ei anna riittävää aloitustietoa asiasta.

Tilinpäätöslaskelmat - Loviisan Vesiliikelaitos

TULOSLASKELMA Ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kustannukset

	1.1.–31.12.2016		1.1.–31.12.2015	
Liikevaihto		**3 746 409,22**		**3 744 895,48**
Myyntituotot ulkopuolisilta	3 513 576,16		3 495 355,33	
Myyntituotot kaupungilta	232 833,06		237 508,05	
Liiketoiminnan muut tuotot		4 989,13	12 032,10	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-906 624,56		-865 132,65	
Palvelujen ostot	-701 711,12	-1 608 335,68	-819 156,24	-1 684 288,89
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-620 120,20		-643 681,59	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-145 413,40		-160 834,15	
Muut henkilösivukulut	-37 016,13	-802 549,73	-35 351,28	-839 867,02
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-980 160,47		-818 207,93	
Arvonalentumiset		-980 160,47		-818 207,93
Liiketoiminnan muut kulut	-149 307,47	-149 307,47	-104 508,62	-104 508,62
Liikeylijäämä		**211 045,00**		**298 023,02**
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot			231,62	
Korkotuotot sisäiset				
Muut rahoitustuotot	8 288,01		8 388,98	
Kunnalle maksetut korkokulut	-10 145,59			
Muille maksetut korkokulut	-12 770,63		-3 946,61	
Korvaus peruspääomasta				
Muut rahoituskulut	-6 787,01	-21 415,22	-3 643,36	1 030,60
Ylijäämä/alijäämä ennen satunnaisia eriä		189 629,78		299 053,65
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset kulut		-130 207,26		
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia		59 422,52		299 053,65
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		20 272,82		20 272,82
Tilikauden ylijäämä/alijäämä		79 695,34		**319 326,47**

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	1,3	2,0
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	1,0	1,9
Voitto, %	1,6	8,0

Loviisan vesiliikelaitos

RAHOITUSLASKELMA	TA 2016	2016	2015
Toiminnan kassavirta			
Liikeylijäämä (-alijäämä)	237 000	211 045,00	298 023,02
Poistot ja arvonalentumiset	960 600	980 160,47	818 207,93
Rahoitustuotot ja -kulut	55 000	-21 415,22	1 030,63
Satuunnaiset erät	-200 000	-130 207,26	
Tulorahoituksen korjauserät			
Investointien kassavirta			
Investointimenot	-5 140 000	-4 215 400,43	-2 871 419,15
Rahoitusosuudet investointimenoihin	670 000	417 813,00	302 066,00
Käyttöomaisuuden myyntituotot			
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 417 400	-2 758 004,44	-1 452 019,57
Rahoituksen rahavirta			
Antolainoituksen muutokset		-10 500,00	-21 480,00
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnilta		4 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	4 000 000,00		3 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnilta			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-400 000	-300 000,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnilta		1 207 520,81	556 249,22
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta			-2 000 000,00
Oman pääoman muutokset			
Peruspääoman muutos			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Saamisten muutos muilta		-442 861,67	-99 717,54
Korottomien velkojen muutos kunnilta			
Korottomien velkojen muutos muilta		722 279,06	-148 916,12
Rahoituksen rahavirta	3 600 000	5 176 438,20	1 286 135,56
Rahavarojen muutos	**182 600**	**2 418 433,76**	**-165 956,01**
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.		2 425 707,52	7 273,66
Rahavarat 1.1.		7 273,76	173 229,77
		2 418 433,76	-165 956,01
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT			
Investointien tulorahoitus, %		30,8	43,5
Lainanhoitokate		4	0,0
Kassan riittävyys, pv		130	0,5
Quick ratio		0,9	0,5
Current ratio		0,9	0,5

Loviisan Vesiliikelaitos

T A S E 3 1 . 1 2.

VASTAAVAA		2016		2015
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineelliset hyödykkeet				
Maa-ja vesialueet	37 349,52		37 349,52	
Rakennukset	4 018 152,56		4 214 359,30	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	14 771 554,40		13 829 400,32	
Koneet ja kalusto	3 413,30		10 692,89	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 188 441,42	21 018 911,20	109 682,21	18 201 484,24
Sijoitukset				
Muut saamiset	119880,00	119 880,00	109 380,00	109 380,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Saamiset				
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	1 163 372,81		1 164 391,96	
Muut saamiset	26 025,59			
Siirtosaamiset	417 830,43	1 607 228,83		1 164 391,96
Rahat ja pankkisaamiset		2 425 707,52		7 273,76
VASTAAVAA		**25 171 727,55**		**19 482 529,96**

VASTATTAVAA		2016		2015
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma	14 669 180,21		14 669 180,21	
Edellisten tilikausien ali-/ylijäämä	-611 204,33		-930 530,80	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	79 695,34	14 137 671,22	319 326,47	14 057 975,88
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
Poistoero	560 103,34	560 103,34	580 376,16	580 376,16
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 400 000,00		2 700 000 ,00	
Lainat kunnalta	3 800 000,00			
Saadut ennakot		6 200 000,00	3 238,07	2 703 238,07
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	300 000,00		300 000,00	
Lainat kunnilta	2 533 104,60		1 125 608,59	
Saadut ennakot	285,46		663,70	
Ostovelat	1 074 794,34		449 060,43	
Muut velat	188 884,25		121 019,32	
Siirtovelat	176 884,34	4 273 952,99	144 587,81	2 140 939,85
VASTATTAVAA		**25 171 727,55**		**19 482 529,96**

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	58,4	75,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	279,6	129,4
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 euroa	-532	-611
Lainakanta 31.12., 1 000 euroa	9 033	4 126

Liitetiedot

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on jaksotettu tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Rahoitusomaisuus

Käytössä on yksi ulkoinen ja yksi sisäinen yhdystili kaupungin ja Vesiliikelaitoksen keskinäisiä rahan siirtoja varten.

SUUNNITELMAPOISTOJEN PERUSTEET

Lasketut poistoajat seuraavat Loviisan kaupungin poistosunnitelmaa sekä poistoprosenttien että poistomenetelmien osalta:

Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	
Rakennukset		
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20 v.
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Muut maa- ja vesirakenteet	tasapoisto	15 v.
Vedenjakeluverkosto	tasapoisto	30 v.
Viemäriverkosto	tasapoisto	30 v.
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakennelmat	tasapoisto	10 v.
Koneet ja kalusto		
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	5 v.
Muut liikkuvat työkoneet	tasapoisto	5 v.
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 v.

Pysyvien vastaavien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankinnat, jotka alittavat 10 000 euroa, kirjataan vuosikuluiksi (aktivointiraja).

AINEELLISET HYÖDYKKEET

	Aineelliset hyödykkeet						Yhteensä
	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset työt	
Hankintameno 1.1.	**37 350**	**4 214 359**	**13 829 400**	**10 693**		**109 682**	**18 201 484**
Lisäykset		59 625	2 076 761				4 215 400
Rahoitusosuudet			-417 813				-417 813
Vähennykset							
Siirrot		255				-255	
Poistot		-256 087	-716 794	-7 280			-980 160
Arvonalennukset ja niiden pal							
Hankintameno 31.12.	**37 350**	**4 018 153**	**14 771 554**	**3 413**		**2 188 441**	**21 018 911**
Arvonkorotukset							
Olennaiset lisäpoistot							
Kirjanpitoarvo 31.12.	**37 350**	**4 018 153**	**14 771 554**	**3 413**		**2 188 441**	**21 018 911**

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Poistoero	**2016**	**2015**
Investointivaraukseen liittyvä poistoero/1.1.		
Pernaja; kunnallistekniikka	580 376,16	600 648,98
poistoeron muutos	-20 272,82	-20 272,82
Investointivaraukseen liittyvä poistoero/31.12.	**560 103,34**	**580 376,16**

SIIRTOSAAMISIIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	2016	**2015**
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Uudenmaan ELY-keskus, rahoituspäätös yhdysvesijohto ja siirtoviemäri Pernaja-Loviisa	417 813,00	
Muut siirtosaamiset	17,43	
Siirtosaamiset yhteensä	**417 830,43**	**0,00**

SIIRTOVELKOIHIN SISÄLTYVÄT OLENNAISET ERÄT

	2016	**2015**
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilöstösivukulujen jaksotukset	119 533,12	127 804,09
Muut siirtovelat	57 351,22	
Siirtovelka yhteensä	**176 884,34**	**127 804,09**

HENKILÖSTÖ 31.12.

	2016	**2015**
Vakinainen henkilökunta	14	12
Osa-aikainen henkilökunta	1	1,4

OMAN PÄÄOMAN ERITTELY

Oman pääoman muutokset	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	14 669 180,21	14 669 180,21
Lisäykset		
Vähennykset		
Peruspääoma 31.12.	14 669 180,21	14 669 180,21
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1.	-930 530,80	-942 868,89
Siirrot	319 326,47	12 338,09
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	-611 204,33	-930 530,80
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	78 416,32	319 326,47
Oma pääoma yhteensä	**14 136 392,20**	**14 057 975,88**

Huleveden viemäröinti

TULOSLASKELMA		
	1.1.–31.12.2016	
Liikevaihto		
Liiketoiminnan muut tuotot		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-47,68	
Palvelujen ostot	-2 843,30	-2 890,98
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-45 356,20	-45 356,20
Liikeylijäämä		**-48 247,18**
Ylijäämä(alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-48 247,18
Ylijäämä(alijäämä) ennen varauksia		-48 247,18
Tilikauden ylijäämä/alijäämä		**-48 247,18**

RAHOITUSLASKELMA		
	2016	
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-48 247,18	
Poistot ja arvonalentumiset	45 356,20	**-2 890,98**
Investointien rahavirta		
Investointimenot	**-331 848,64**	**-331 848,64**
Toiminnan ja investointien rahavirta		**-334 739,62**
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnilta		**300 000,00**
Rahoituksen rahavirta		**300 000,00**
Rahavarojen muutos		**-34 739,62**

Huleveden viemäröinti

TASE 31.12.

VASTAAVAA		2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 573 516,99	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	116 311,14	1 689 828,13
VASTAAVAA		**1 689 828,13**

VASTATTAVAA		2016
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 438 075,31	
Edellisten tilikausien ali-/ylijäämä		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-48 247,18	1 389 828,13
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat kunnalta	250 000,00	
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat kunnilta	50 000,00	300 000,00
VASTATTAVAA		**1 689 828,13**

TILINPÄÄTÖKSEN PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS
DATERING OCH UNDERTECKNING AV BOKSLUTET

Loviisan Vesiliikelaitoksen johtokunta
Direktionen för Affärsverket Lovisa Vatten

Loviisa
Lovisa 1.3. 2017

Puheenjohtaja
Ordförande Nils Vainio

Johtokunnan jäsen
Direktionsmedlem Eeva Holmström

Johtokunnan jäsen
Direktionsmedlem Roger Turku

Johtokunnan jäsen
Direktionsmedlem Anja Järvinen

Johtokunnan jäsen
Direktionsmedlem Ulf Blomberg

Vesihuoltopäällikkö
Chef för vattentjänster Markku Paakkarinen

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.
Över utförd revision har vi idag avgett berättelse.

Loviisa
Lovisa 17.5. 2017

Krister Rehn
vastuullinen JHTT
ansvarig OFR
BDO Audiator Oy Ab
JHTT-yhteisö
OFR samfund

TILINPÄÄTÖKSEN PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS
Loviisan kaupunginhallitus on hyväksynyt vuoden 2016 tilinpäätöksen.

Loviisa 30.3.2017

Mia Heijnsbroek-Wirén
puheenjohtaja

Pekka Heikkilä
I varapuheenjohtaja

Merja Grönberg
II varapuheenjohtaja

Johan Björklöf
kaupunginhallituksen jäsen

Mikael Karlsson
kaupunginhallituksen jäsen

Agneta Alm
kaupunginhallituksen jäsen

Leena Lindfors
kaupunginhallituksen jäsen

Veikko Ekström
kaupunginhallituksen jäsen

Jouni Malmivaara
kaupunginhallituksen jäsen

Saara Lång
kaupunginhallituksen jäsen

Jerry Träskelin
kaupunginhallituksen jäsen

Olavi Kaleva
kaupunginjohtaja

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Loviisa 17.5.2017

Krister Rehn
vastuullinen JHTT
BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö